

BOERHAAVE, Herman

**Consultationes medicae, sive sylloge epistolarum / cum reponsis
Hermanni Boerhaave. -- Editio nova, priori parisiensi, catéris ante
hanc datis perfectiori, auctior. -- Parisiis : Apud G. Cavelier...,
1750**

**[4], XXXII, 416 p., []2, a-b8, A-Z8-4, 2A8, 2B9, 2C-2L8-4, 2M3 ;
12°**

Antep.

1. Medicina 2. Medikuntza I. Título

**R-5135 Enc. piel con hierros dorados en el lomo. -- Ex-libris autogr.
en port.: "Es del uso Fr. Bartolome de S[an]ta Lorena, Carmelita"**

CONSULTATIONES
MEDICÆ,
CUM RESPONSIS
BOERHAAVIANIS.

CONSULTATIONES
MEDICÆ,
SIVE SYLLOGE
EPISTOLARUM,
CUM RESPONSIS
HERMANNI
BOERHAAVE.

*Editio nova, priori Parisiensi, cæteris
ante hanc datis perfectiori, ætior.*

*Es del vno de los Fr. Barto-
lome de S. Legera
Carm. Vita*

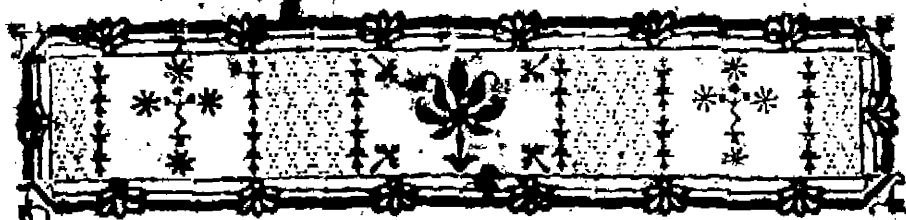

PARISIIS,

Apud G. CAVELIER, Patrem, via
Jacobæa, propè fontem S. Severini.

M. DCC. L.

Cum Approbatione & Privilegio Regis.

PARISIENSIS EDITOR
BENIGNO LECTORI

S. P.

B Oerhaavianorum
scriptorum dignitas
adeo orbi litterato
innotuit, ut eorum laudi-
bus supersedere multo sit
consultius, quam in iis im-
morari. Nullus ergo dubi-
to quin quas ejus Consul-
tationes Medicas tibi, B.
L. offero, lætus accipias,
eoque lubentius, quod in-

ij *PRÆFATIO*

numeris purgatas mendis
tum typographicis , tum
grammaticis, reperies. Uti-
nam omnibus ! sed cum
Londinensi Editori in Epi-
stolis Boerhaavio missis ,
ac in ejus responsis, vel ver-
bum mutare religio fuerit,
hujus exemplis edocto,
quæcumque menda gram-
matica typographis expro-
brari non posse suspicatus
sum , ea mihi attingere re-
ligio fuit.

De medicamentorum
Boerhaavio in hisce Con-
sultationibus familiarium
usu pauca observare for-

EDITOR. PARIS. iiij

tasse operæ pretium erit.

Eorum simplicitatem
Autori nemo vitio vertet ,
nisi ignorans morborum
causas angustissimis limi-
tibus circumscribi , utut
pro partium affectarum ra-
tione proteiformes meri-
to dici possint. Sed ne ex-
tra carceres vagari videar ,
de chronicis tantum faciam
verba. Observat rerum
medicarum æquissimus ju-
dex Celeberrimus Frider.
Hoffmannus , » eorum qui
» diutius trahuntur morbo-
» rum causas plerumque
» esse obstructions & in-

iv *P R Æ F A T I O*

» durationes minimorum
» vasculorum in emuncto-
» riis & glandulosis visce-
» ribus, inutilium & super-
» fluum tam se quam ex-
» cretioni dicatis ; quibus
» oppilatis non potest non
» ingens vitalibus succis
» conciliari impuritas, ac
» demum ipsa viscera, &
» glandulosa excernicula,
» penitus oppleta, indura-
» ta, & tumefacta, in pu-
» tridam corruptionem,
» exulcerationem cancro-
» sam, vel in abscessum
» concedere, aut funestis
» lymphæ effusionibus an-

EDITOR. PARIS. v

» sam suppeditare. *Thera-*
» *peut. sect. II, c. I, § 26.*
Unde sequenti § conclu-
dit, » nullam aliam suppe-
» tere methodum (his ma-
» lis medendi) quam qua
» vitalis ille vitæ sanitatis-
» que autor, sanguinis &
» humorum per omnia
» vascula itus & reditus
» liber redditur, fordium-
» que, per omnis generis ex-
» cernicula, evacuatio in-
» tegra præstatur; adeoque
» obstructions, ubicum-
» que consistant, expediun-
» tur, atque humores qui
» in vitio sunt, per con-

vj *P R Æ F A T I O*

» grua emunctoria edu-
» cuntur. Jam vero, pergīt
» idem Autor, ipsa dicti-
» tat ratio vasculorum ob-
» struções nec prius sol-
» vi, nec succos vitiosos
» eliminari posse, quam
» mobiles, fluxiles, & ad
» excretionem apti, red-
» diti fuerint. Hinc utique
» omnis perlongos mor-
» bos sanandi methodus in
» eo continetur, ut humo-
» res crassi mobiles, ac
» fluidi, efficiantur, dura
» emolliantur, stricta la-
» xentur, & postea vali-
» diori facto sanguinis im-

EDITOR. PARIS. vij

» pulsu per intensam soli-
» dorum actionem , im-
» pacti humores concutian-
» tur, dissolvantur, eluan-
» tur, & sic obstructionum
» repagula referentur ».

Ad hunc autem scopum
obtinendum, medicamen-
torum omnium incidendi
& aperiendi facultate præ-
ditorum *tempestivum usum*
commendat, scilicet mi-
tiora efficacioribus præmit-
tendo; quod quidem facile
sic ordinari potest, cum
morborum chronicorum
ea sit indoles, ut, si res
ægrorum non omnino pes-

viiij *PRÆFATIO*

fundatæ fuerint , curantī
Medico dent inducias.
Porro fere solis incidenti-
bus utitur in remediorum
formulis Celeberrimus
Boerhaavius.

Quod autem eadem fe-
re semper omnibus in cir-
cumstantiis remedia adhi-
beat , a sana praxi , si etiam
supra laudato Hoffmanno
fides , nullatenus alienum ;
quippe qui *Therap. sect. II.*
ch. 2. §. 18. eam condat
legem : » *perpaucis selectis*
» *Medicamentis ad morbos ,*
» *& sanandos , & arcendos ,*
» *utendum...* paucæ enim ,

EDITOR. PARIS. ix

» & simplicissimæ sunt, mor-
» borum causæ , ideoque
» iis etiam removendis pau-
» ca sufficiunt adminicula ;
» & ex vero scribit Joan-
» nes Langius, Ep. 76. *Ego*
» *dico desipere eos Medicos,*
» *qui pluribus medicamentis*
» *aliquid expediunt quod pau-*
» *cioribus transigi potest.....*
» Egregium profecto Da-
» masceni Aphor. 34. est
» consilium: *Pharmaca pau-*
» *ca tenenda tibi sunt, &*
» *quorum operationes ac po-*
» *testates multoties expertus*
» *es ; totius enim multitudi-*
» *nis notitia incomprehen-*

x P R Æ F A T I O

„bilis est, & , cum per singu-
„las volueris inquirendo dis-
„currere , multiplici diver-
„sitate distentus , nescies cui
„debeas fidem adhibere.....
„Scite quoque in hanc rem
„scribit Wedelius. Res se
„habet hæc instar amico-
„rum. Magis æstimamus
„unum vel alterum ami-
„cum, quam centum notos.
„Multi etiam amicitiam of-
„ferunt, pauci merentur. Ita
„etiam curiosum , selectum,
„& expertum , medicamen-
„tum, reliquis omnibus præ-
„ferendum est. Qui omnes
„habet amicos , neutrum ha-

EDITOR. PARIS. xj

*,, bet ; qui omnia novit , neu-
,, trum novit. De Medic.
facultat. cognit. & applic.
p. 25.*

Hæc de Medicamentorum a Boerhaavio adhibitorum simplicitate & paucitate præfato supersunt aliqua super familiaribus aperientibus quibus utitur observanda. Gummata , & gummi resinosa vix unquam a formulis exulant , nostrates autem Medici eorum usum penitus reformidant, nisi, quod profecto rarum est , Batavis & Anglis familiarem in spissitudinem

xij PRÆFATIO

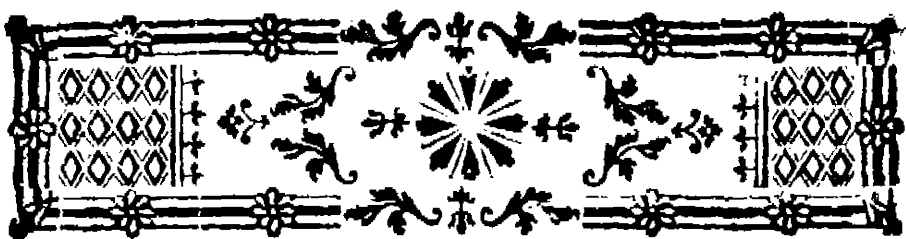
corporum nostratum liquores concrecant. Nunquam igitur excidat memoria præclarum illud Cornelii Celsi monitum : *aliud opus est Romæ , aliud in Ægypto , aliud in Gallia , lib. I. c. 8.* cujus veritatem confirmat sæpius repetitum Georgii Baglivii dictum , *scribo in aëre Romano.*

De frictionum , in quibus præcipuus curationum Boerhaavianarum cardo verti videtur , in curandis chronicis morbis efficacia , differere supervacaneum est , cum paucis abhinc an-

EDITOR. PARIS. xiiij
nis fufe docteque tractata
fuerint hæc materia , & ab
Editore Londinenfi in Præ-
fatione tractetur. Superest
igitur , 1°. ut Lectores mo-
neam , fimul atque publici
juris fient apud exteros fe-
quentia volumina , noſtra-
tibus typis committenda ;
2°. pluribus ditanda Con-
ſultationibus quæ Biblio-
polarum Pariſienſium ope-
ra a diverſis regionibus ex-
petitæ fuerunt. 3°. Cum
quo amplior futura earum
meſſis , eo melius publicæ
utilitati conſuletur , roga-
tur benevolus Lector ut ſi

xiv *PRÆFATIO*, &c.
quidejusdem generis (quin
& alterius, modo Boer-
haavianum sit) in scrini-
niis habeat, alteri ex su-
pra recensitis Parisiensibus
Bibliopolis communicet,
annexa morbi, si fieri po-
test, missa ad nitidissimum
Batavæ Medicinæ jubar
historia.

EDITOR LONDINENSIS
LECTORI

SALUTEM.

ABES, Amice Lector, fasciculum litterarum, quem tibi pergratum fore non dubito; quippe qui continet plures historias morborum Chronicorum, & inter illos quorundam qui minus sæpe occurrunt. Horum genium, ac symptomatum rationem, expendit HERMANNUS BOERHAAVE, princeps ille nostri sæculi Medicus, & Philosophus; qui ob sacram Artem simplicitati suæ vindictam & feliciter promotam, de humano genere optime meruit,

xvj PRÆFATIO

sibi que monumentum exegit ære perennius.

Scias solummodo velim exempla hæc ab ipsis epistolis Boerhaavio missis, & ejus responsis, esse descripta, in quibus vel verbum mutare religio erat. Hoc inter omnes constabit, qui illius stylum, aut medendi rationem quam in hisce tenuit, probe intelligunt.

Observatu dignum est, FRICATIONES in his morbis curandis a Boerhaavio vehementer commendari, cui quidem auxilio medelæ summa sæpius innititur. Hoc minus aptum, forsan & ridiculum nonnullis videbitur. Quid enim boni (aient) expectare licet in morbo inveterato, a corporis *perfricatione*, millies, si velis, repetita? Duo in morbis Chronicis peccant, quæ Medici

EDITOR. LONDIN. xvij
dici attentionem præcipue me-
rentur , solidorum scilicet vis
imminuta est , & adsunt visce-
rum *obstructiones* : hæ itaque sol-
vendæ , & fibrarum tonus fir-
mandus est. Huic proposito , se-
cundum *Hippocratem* , apprime
inservit frictio , cujus leges &
effectus his verbis tradit : *Dura*
ligandi , mollis solvendi , multa mi-
nuendi , mediocris carnem augendi ,
vim habet (a). Ipse summus Ma-
gister hæc ultra non exposuit ,
Artis peritis scribens ; hanc vero
ejus fuisse mentem ex eleganti
commentario constat , quem su-
per hoc loco concinnavit Gale-
nus. Sic enim ille ; *mollis solvit*
quæ colligata & coacta sunt : illa
colligata dicuntur quæ ob siccita-
tem aliquam , frigus , phlegmonem ,
scirrhum , tensionem , repletionem ,

(a) Εὐ τὰ κατ' ἰσχυρὰ

xviiij P R Æ F A T I O

aut pondus , ægre moventur (a).
Quibus verbis nulla invenies ,
quæ *obstructionum* characteres
pulchrius designent. Diu vero
post Hippocratis tempora , cum
remedium hoc usu magis inva-
luerit , Medicie ejus species & dif-
ferentias notarunt , sive modum ,
durationem , varias corporis par-
tes pro morbi genio fricandas ,
& reliqua quæ huc spectant , de-
finiverunt. De his omnibus glo-
riabantur , tanquam tot inven-
tis , & Artis egregio incremento ;
ignari , aut nescire volentes , Me-
dicinæ parentem ante multa sæ-
cula rei summam enuntiasse. Sic
Asclepiades , uti auctor est *Celsus* ,
maximam voluminis partem in
hoc argumento consumpsit , cu-
jus inventor haberi voluit : » In

(a) Lib. sec. de sanitate tuenda , ubi de
hac re fusè disserit contra Theonem & alios.

» illo , fatente *Celfo* , latius & di-
 » lucidius *ubi & quomodo* frictio-
 » ne esset utendum , quam Vete-
 » res , præcepit. » Hoc Artis fa-
 ne damno cum cæteris viri scrip-
 tis periit ; quanquam enim , præ-
 perdita disputandi libidine Me-
 dicinæ principia argutiis obscu-
 rarit , cum ad morborum tamen
 curationes ventum esset , longe
 alium se præbuit. Id ex *Celsi* li-
 bris patet , qui illius curationes
 in plerisque affectat. *Methodici*
 vero *frictiones* , & corporis as-
 perfiones , in morbis chronicis
 quam maxime adhibebant ; quod
 ex *Cælio Aureliano* constat , qui
 solus ex illustri secta nobis restat.

Aretæus , qui morborum chro-
 nicorum concinnam historiam
 curandi rationi conjunctam ex-
 posuit , *frictiones* in omnibus fe-
 re commendat ; & in affectioni-

xx PRÆFATIO

bus illis quæ a singulari partis alicujus vitio originem ducunt, tum locum, tum frictionis modum, indicat. Id summo judicio assequitur in diris illis affectibus, Epilepsia & Cephalæa. Hic vero gravissimus scriptor, ut censent viri in his *ὑγιεινὸν τρόπον*, sua plurimum ex Hippocrate hausit, cujus habetur purus & fidus interpres. Atqui in hoc argumento *Galenus* solus sufficit, neque plures citare necesse est. Si quis illum super hac materia attente perlegat, statim percipiet *frictionum* usum atque vires, & tum, & ante isthæc tempora, diligenter explorasse Medicos, quorum universo consensu in his malis sanandis principem obtinuerunt locum; siue enim corpus imbecille firmare volebant, aut nutrimentum promptius distri-

EDITOR. LONDIN. xxj
buere quo languidum reficere-
tur ; five vitalis calor excitandus
foret , aut succos pravos digere-
re & educere oportebat ; ad *fri-*
ctionem recurrebatur , maximum
illud & ultimum præsidium. De
ejus modo , aut loco ubi esset
instituenda , quandoque disputa-
tum est , de re ipsa nunquam.
Neque hoc profecto mirum : sub-
tile enim argumentum magnas
habet difficultates , ut modus &
limes figantur. Hanc provin-
ciam suscepit *Galenus* , & do-
cuit cui ætati , sexui , temperiei ,
quænam & qualis conveniat *fri-*
ctio.

Neque in Chronicis solum af-
fectionibus valebat nobile reme-
dium ; nam in febribus putridis ,
ut testatur *Oribasius* , *frictiones*
administrabant. Quin in tertia-
nis & quartanis quæ sæpius re-

xxij *P R Æ F A T I O*

petebant, & difficilius resolvebantur, alii (quod *Galeno* placuit) totum corpus fricabant, alii abdomen & hypochondria solum. Id ante accessiones faciebant, ut materiam febrilem digestam ad exteriora *calore* attraherent, hoc est foras expellerent.

Ex his constat, quanta fuerit hujus auxiliï auctoritas apud antiquos Medicos, cum ad sanitatem tuendam, tum ad morbos pellendos. Aliæ item gentes, quas Græcorum monumenta haud attigerunt, plurimum utuntur hoc naturæ instrumento. Sinaë & Indi (modo illis qui regiones has peragrarunt fides adhibenda sit) *frictione* sola pertinacissimos morbos curant. Hos homines forsân non litteræ, sed usus & experientia edocuit; quemadmodum rustici, & vete-

rinarii , natura duce , frictiones equis accommodant tum nutrimenti tum medicamentorum loco. Haud itaque temere in sequentibus toties pronunciavit Boerhaavius , *partes esse fricandas pannis calidis , siccis , aperiusculis* : præceptum sane est , si ullum aliud , rei *natura* fundatum æque , ac *veterum Artis principum* auctoritate suffultum.

Rogabit forsan Lector , quodemum fato remedium tanti Veteribus æstimatum , apud Recentiores dignitatem suam amiserit , cum ei nullus , aut infimus certe , in praxi hodierna locus assignetur. Hoc quidem contigisse videtur , quod ratiocinia illa nova quæ ultimo sæculo in scientiam Medicam adscita sunt , theoriam morborum Chronicorum in to-

xxiv PRÆFATIO

tum immutarint. Viri nimirum ingenio pollentes, experimentis chymicis Medicinam primo illustrare, dein novam plane condere cœperunt. In hisce affectionibus, vel *acidum* peccabat; vel *fermentum* quoddam *specificum*, aut *putrefactio*, humores inquilinos infecerat, vel simile quid commentum in causa erat; humores dein exaltati in *speciem* erumpebant, sicque varias morborum *species* edebant; quibus inter se diversis & specificè notatis nova erant & *specificæ* invenienda remedia; sicque antacida, elixires varii, magisteria, sudorifera decocta, &c. omnia pervadebant. Mirum profecto non est *frictionem*, quod nimis simplex & vulgare quid audit, inter tot tamque
Medici

EDIT. LONDIN. xxv

magna remedia, Arte exulasse :
Medici enim in 'specifico' pro
morbo inveniendō ingenium
torquebant (a).

Nonobstante hac theoria,
Practici nonnulli longe aliam
monstrarunt viam. Exemplo erit
Sydenhamus, ideo citandus quod
his de quibus agitur notionibus
maxime imbutus erat. Is sæpe
monet, medicamentis solis hos
morbos non posse curari; exer-
citia quotidiana plus in hisce va-
lere quam ulla medicamenta;
equitationem esse in Phthisi cu-
randa æque efficacem, ac est
Mercurius in Lue Venerea, aut
cortex Peruvianus in febre inter-
mittente. De hac sane tam mira

(a) In vincendo itaque morbo Chronico,
is demum jure meritoque Medici nomen sibi
vindicat, penes quem est ejusmodi mēdica-
mentum, quo morbi *species* possit destrui.
Sydenham. de Morb. Acut. in Præfat.

xxvi *P R Æ F A T I O*

prædicat, ut viri summi iudicium, ne dicam fides, nonnullis suspectum fuerit (*b*). In curatione itaque versatus, stomatica pauca commendans; totum negotium aëri & exercitationi committebat; sicque animi sagacitate & eximio candore, scopulos illos in praxi evitavit, ad quos Theoria sua recta ducebat. *Boerhaavius* vero naturæ ipsius in his morbis simplicitatem perspexit, & dudum pronunciavit, » Morbos hos chronicos, varietate quidem infinitos ratione, » symptomatum, tamen ex origine non adeo composita pendere, neque tam varia medicamenta, medendive methodum, requirere ».

(*b*) Sancte asserit remedium hoc obtinuisse, postquam nocturnis sudoribus diarrhœa illa accesserat, quam post Hippocratem omnes Medici mortis prænunciam prononciaverunt.

· *EDIT. LONDIN.* xxvij

Medicamenta quæ hic commendantur pauca sunt, & valde simplicia; gummiplerumque ferulacea, quibus adjungit fucos plantarum aperientium. Vir Chemiæ probe gnarus, medicamenta quæ hæc suppeditat, raro in usum adhibuit, quamquam bene noverat Alchemistas morbos hos pene desperatos, *magnis suis remediis* nonnunquam sanasse. Illa vero parcius usurpanda sunt, quum ægrum sæpius obruant, ni viscera sana & ferendo paria sint, quod semper dispicere haud adeo facile est.

Accedit ad hæc quod fortiora illa intentionibus, quas sibi proposuit *Boerhaavius*, minus apte respondeant; in his enim malis, si uspiam alias, ex illius doctrina, *lente festinare* oportet: hoc morbi indoles, & œcono-

xxviii PRÆFATIO

miæ animalis ratio , exigit. Neque nos sollicitet ἀνρίβεία illa , quam sibi fingunt nonnulli Anatomes & nostri systematis legum parum periti , qui volunt omnes corporis partes ita esse connexas & inter se compositas , ut minimum quid totam compagem turbet, & afficiat. Ita nos homines machinas fabrefacimus , nosmet vero ipsos longe aliter comparavit summus Artifex ; si morbus enim invadat , multa ex omni parte adsunt subsidia ad illum excutiendum ; si idem persistet , per multos eat gradus necesse est , antequam vitietur pulcherrima machina : in morbis itaque perinde , ac sanitate, magna datur *latitudo*. Qui vias igitur aperiet , fibrisque robur & elaterem reddet , magni quid præstabit his in morbis ; sic enim

EDIT. LONDIN. xxix

natura liberius vires suas exferet. Ad hoc annifus est *Boerhaavius* *frictione*, & medicamentis, quæ leniter, *detergunt* & *coacta solvunt*, quæ (ut naturæ spatium concederet) *per sex ad minimum septimanas usurpanda præcipit in spem meliorum.*

Hæc adeo summam faciunt Authoris in his methodi, quæ quidem *perpetua est*, *boni plurimum sæpe præstans*, *mali vero nihil*; atqui talem inire rationem viri erat prudentis æque ac boni Medici, præsertim cum absens foret, & morbi historia imperfecta, imo sæpius turbata, transmitteretur. Haud interim dubium est, si ipse præsto fuerat, quin nonnullis in hisce mutatis, medicamenta magis accommodasset ad morbi stadium, & ægri temperamentum.

xxx PRÆFATIO, &c.

Animus erat chartulas quasdam Authoris. (quæ nuper ad nos perlatae sunt) huic volumini adjectisse , quum historiam Morborum Chronicorum spectent ; sed Epistolarum fatum prius experiri placuit , quibus frui , & vale.

Approbatio Regii Censoris.

Amplissimi Galliarum Cancellarii jussu Librum accurate perlegi , cui titulus *Consultationes Medicae , sive Sylloge Epistolarum , cum Responsis Hermannii Boerhaave* ; illumque dignum judico qui prælo committatur. Lutetiae Parisiorum die 23 Aprilis 1744,
BRUHIER.

PRIVILEGE DU ROT.

LOUIS, par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre : A nos amez & féaux Conseillers les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, Grand Conseil, Prévôt de Paris, Baillifs, Sénéchaux, leurs Lieutenans Civils, & autres nos Justiciers qu'il appartiendra, Salut. Notre bien aimé PIERRE-MICHEL HUART, Imprimeur-Libraire du Dauphin notre très-cher fils, & ancien Adjoint de sa Communauté,

Nous a fait exposer qu'il desireroit imprimer & donner au Public un ouvrage qui a pour titre : *Consultations de Medecine de M. Hermant Boerhaave, en latin & en françois*, s'il Nous plaisoit de lui accorder nos Lettres de Privilege pour ce nécessaires : A ces causes voulant favorablement traiter l'Exposant ; Nous lui avons permis, & permettons par ces Présentes, d'imprimer l'Ouvrage ci-dessus en un ou plusieurs volumes, & autant de fois que bon lui semblera, & de le vendre, faire vendre & débiter par tout notre Royaume pendant le temps de neuf années consécutives, à compter du jour de la date desdites Présentes : Faisons défenses à toutes personnes de quelque qualité & condition qu'elles soient, d'en introduire d'impression étrangère dans aucun lieu de notre obéissance : comme aussi à tous Libraires, Imprimeurs, & autres personnes, d'imprimer, faire imprimer, vendre, faire vendre, débiter ni contrefaire ledit Ouvrage, ni d'en faire aucun extrait sous quelque prétexte que ce soit d'augmentation, correction, changement de titre, ou autres, sans la permission expresse & par écrit dudit Exposant, ou de ceux qui auront droit de lui, à peine de confiscation des exemplaires contrefaits, & de trois mille livres d'amende contre chacun des contrevenans, dont un tiers à Nous, un tiers à l'Hôtel-Dieu de Paris, & l'autre tiers audit Exposant ou à celui qui aura droit de lui, & de tous depens, dommages & intérêts : A la charge que ces Présentes seront enregistrées tout au long sur le Registre de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, dans trois mois de la date d'icelles ; que l'impression dudit Ouvrage sera faite dans notre Royaume, & non ailleurs, en bon papier & beaux caractères, conformément à la feuille imprimée attachée pour modèle sous le contre-scel desdites Présentes ; que l'Impétrant se conformera en tout aux Réglemens de la Librairie, & notamment à celui du 10 Avril 1725 : & qu'avant de les exposer en vente, le manuscrit qui aura servi de copie à l'impression dudit Ouvrage, sera remis, dans le même état où l'approbation y aura été donnée, es mains de notre très-cher & féal Che-

xxxij

valier le Sieur DAGUESSEAU, Chancelier de France, Commandeur de nos Ordres; & qu'il en sera ensuite remis deux exemplaires dans notre Bibliothèque publique, un dans celle de notre Château du Louvre, & un dans celle de notredit très-cher & féal Chevalier le Sieur Daguesseau, Chancelier de France, le tout à peine de nullité des Présentes: Du contenu desquelles vous mandons & enjoignons de faire jouir ledit Exposant, & ses ayans cause, pleinement & paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchement. Voulons que la copie desdites Présentes, qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin dudit Ouvrage, soit tenue pour dûment signifiée, & qu'aux copies collationnées par l'un de nos amés & féaux Conseillers Secretaires, foy soit ajoutée comme à l'original: Commandons au premier notre Huissier ou Sergent sur ce requis, de faire pour l'exécution d'icelles tous actes requis & nécessaires, sans demander autre permission, & nonobstant clameur de Haro, Chartre Normande, & Lettres à ce contraires: Car tel est notre plaisir. DONNE' à Paris le huitième jour du mois de May l'an de grace mil sept cent quarante-quatre, & de notre Regne le vingt-neuvième. Par le Roy en son Conseil, S A I N S O N.

Je soussigné déclare avoir cédé à M. BRIASSON, moitié au présent Privilege, & un quart à M. DURAND. Fait à Paris, ce 15 May 1744, HUART.

Registré sur le Registre XI. de la Chambre Royale des Libraires & Imprimeurs de Paris, num. 328, fol. 276, conformément aux anciens Réglemens, confirmés par celui du 28 Février 1723. A Paris le 27 Juin 1744. SAUGRAIN, Syndic.

EPISTOLÆ
CONSULTATORIÆ,
CUM RESPONSIS
BOERHAAVIANIS.

I.

Viro Illustrissimo Hermanno Boerhaave,
S. P. D. ***

Estram opem implorat ;
Vir Spectatissime, Domina
W — foemina annum
agens trigesimum primum,
& ex stirpe, vel levissima de causa,
Phthisi pulmonali obnoxia. Fibras
animales nimium esse laxatas abun-
de testantur habitus corporis tenuissi-

A

2 *Epistolæ Consultatoriæ*

mus, prostratæ vires, crura vesperi tumida, &c. Usque ad vicesimum ætatis annum convaluit, quum chlorosi, fluiori albo, & toti symptomatum hystericorum catervæ, quibus miseræ affliguntur mulieres, capitis dolori, & spirituum dejectioni præsertim, ansam dedit febris acuta; ad cuius remedium Medici curantes, iusto plus seduli, sexies ad minimum magna quantitate sanguinem mittere haud dubitabant. Hinc tussi, per septem annos ultimo elapsos continuo ingravescente, affecta est. Forte etiam nocturnis choreis, & vigilationibus, plus olim quam prudenti par fuit, nostra indulserat, minime conscia peccati. Nec gulæ, nec liquorum spirituosorum potui, unquam dedita, de constrictione quadam pectoris queritur, interdum non sine dolore. Materia quædam, saporis nunc salini, nunc dulcis, per tussim quotidie exantlatur; & quo maiore quantitate hoc fit, eo maiores inducias ferunt symptomata quæcumque cætera, quod observati dignum censeo.

cum Responsis BOERHAV. 3

Vel minima, vel etiam nulla omnino causa data, perspiratio debita frequenter impeditur; unde de novo vires acquirunt importunæ tusses, Ardores hæcticos, semel vel bis, & leviores experta est: partes musculosæ evidenter, lente tamen, gracilescunt.

Circiter vicesimum sextum ætatis annum nupta, tribus fere ab hinc annis filiolum peperit. Ex illo tempore quoad chlorosin multo melius se habuit, ita tamen ut nullo ordine certo fluant adhuc catamenia. Durante graviditate integram fere faciem impetebant maculæ quædam scorbuticæ, iis persimiles quibus ingluviei & computationibus indulgentes sæpe scedantur, nec adhuc penitus evanescere. Vale, Vir doctissime, & methodum quæ tibi maxime arridet humaniter imperti; quod quidem, ne in misellæ emolumentum, tuæ autem famæ incrementum cedat, nequaquam dubito. Sum Tui cultor observantissimus.

RESPONSUM BOERHAAVII.

Nobili Claroque Viro ***

S. D. H. Boerhaave.

S Apienter observatum, descriptum
exacte, & prudenter tractatum
hactenus a te morbum consideravi;
unde cogor credere causam mali hæ-
rere in debiliore tenuis corpusculi
fabrica, tenelli imprimis pulmunculi
infirmirate; unde vitanda censeo quæ
evacuant, viresque temere proji-
ciunt. Instaurantia vero amplecten-
da sedulo suadeo. Hæc inter quum
corporis perfricatio, atque mo-
tui apta instituta exercitatio, cum
victu, facilis quidem concoctionis, at-
tamen indolis ficcioris, præcipuas
obtineant, utendum his haud per-
functorie erit. Addam e re medica-
mentaria pauca hæc. Omni trihorio
diei deglutiat tria de catapotiiis A;
mox superbibat unc. j. de vino
medicato B, observans vacui po-
tissimum ventriculi opportunita-
tem. Hæc si maturo tuo judicio exa-

cum Responsis BOERHAV. §
minata haud displiceant (prorsum
ea lege) bimestri spatio commen-
data velim, in spem meliorum. Tu
interea, Vir sapiens & bone, plena
utaris ad hæc corrigenda auctorida-
te; namque potes: me autem ami-
corum numero inscribere digneris,
tuumque facias. Vale.

A. ℥. *Asæ fetid.* ʒ ʒ.
 Balsam. Peruvian. ʒ j.
 Cathechu,
 Mastiches,
 Olibani,
 Succi Inspissat. Glycyrrhizæ,
 ana ʒ j. ʒ.
 M. F. *Pilulæ singul.* ḡ. iij.

B. ℥ *Cortic. Capparid.*
 Cinnam.
 Tamarisc.. ana ʒ j. ʒ.
 Ligni Santali citrin.
 rubr. ana ʒ iij.
 Limaturæ Martis rec. non rubig.
 ʒ xij.
 Rad. Caryophyllat. ʒ ʒ
 Helenii ʒ ij.
 A iij

E *Epistolæ Consultatoriæ*

Imperat. 3 j.

Sem. IV. calid. min. ana 3 ℥

M. F. Pulvis ; unde cum vini Albi
Gall. *Lib. IV*, vel vini Lusitan. F.
S. A. Vinum medicatum.

I I.

Professor Celeberrime, fors miseranda filii dilecti, opem medicam Principis Medicorum implorare cogit ; qui, jam adolescens annorum sexdecim, bonarum litterarum studiosus, temperiei phlegmaticæ, coloris pallidi, habitus laxi, affectuum volubilium facile movendorum, quinque plus minus abhinc annis, a frigore in pedibus suscepto, affectibus spasmodicis ad radices digitorum & dorsum metatarsi pedis dextri incipientibus, sensim ascendentibus, musculos tali & cruris flexorios violenter, & dolorifice, contrahentibus, afficiebatur. In tendine Achillis dolor maximus. Paroxysmo post aliquot horas soluto, pris-

tina valetudine fruebatur, sed hactenus semper recurrebat paroxysmus bis vel ter in anno (post frigus susceptum) ferocia majore laceffens, ratione nulla ad lunæ phases habita. Per annos duos primos spasmi nunquam ascendebant supra musculos femoris dextri, sed postea, in loco prædicto pedis dextri semper exorti, sensim ascendebant versus caput, musculos omnes lateris dextri horrendè convellentes, ligaturis quibuscunque non obstantibus. Quando vero ad caput perveniunt, mirifice, & violentissime, convelluntur omnes musculi totius corporis, cum omni moda abolitione sensuum omnium internorum externorumque, vel Epilepsia exquisita in Apoplexiam perfectam desinente cum stertore, spuma oris, &c. Per aliquot minuta post paroxysmum frigus magnum in dextro crure sentitur, quod frictionibus facile cedit. Insultum ultimum terribilem passus est circa initium mensis Augusti. Morbus sæpius tempore æstivo quam hiberno recurrit. Cœ-

8 *Epistolæ Consultatoriæ*
lo boreali frigido optime se habet
æger.

Notandum quod mutatio aliqua
inexplicabilis in dorso metatarsi pedis
dextri ab ægro sentitur per aliquot
horas, vel forte diem unam aut alte-
ram, ante insultum, per quam cer-
tissime prædicere potest eum instan-
tem. Paucis diebus ante eundem co-
lor fit pallidior in lividum vergens.
In initio, ligaturæ circa talum, &c.
cruris dextri, remoram aliqualem
paroxysmo injiciunt. Observandum
quod in ascensu morbi ad caput sen-
sus nullus auræ frigidæ percipitur.
Succum expressum hederæ arbo-
reæ, jacobææ officinalis, & equiseti,
sæpius assumit ex præscripto Em-
pirici, sed sine levamine. Medicus
junior consultus victum ex carne so-
la, aromatibus probe condita, cum
pane bene fermentato injungit; ab
acidis & dulcibus arcet; pro potu
quotidiano aquam frigidam præscri-
bit, cyathis aliquot vini vel cerevi-
siæ generosæ de die permisis; exer-
citia moderata, diu continuata, fri-

cum Responsis BOERHAV. 9

gore caute evitato, imperat. Eodem auctore æger nunc tantum aggreditur medicamenta sequentia, videlicet pro quinque primis diebus capit pilulas ex gummi ferulaceis; postea utitur pilulis chalybeatis Sydenhami per longum tempus una cum infuso vino e radicibus gentianæ, zedoariæ, serpentariæ virginianæ, valerianæ sylvestris, & croco.

Medicus idem proposuit inustionem ferro candente per tendinem Achillis ubi ossi calcis incumbit, adacto ad os usque ferro, una cum paucis superficialibus inustionibus in dorso metatarsi diu apertis retentis per digestiva fortia causticis mixta; sed operationem crudelem instituere recusat, nisi te Medicinæ Oraculum assentantem habuerit. Placeat igitur, Domine humanissime, respondere ad quæsitæ sequentia. 1. An medela radicalis morbi horridi certa? an saltem præcaveri possit, & quomodo? 2. An methodus proposita tibi arri-deat; vel ne alia melior, & quænam? 3. Quisnam victus, qualis potus,

4. Quænam exercitia observanda? 5. Nonne spes summa in iniustione? Si sic tibi videtur, ubinam instituenda, an in uno, vel pluribus locis simul, & quibus? 6. Nonne ferrum crassitie calami gallinacei sufficiet? Quam profunde adigendum? 7. Vel ne ullus metus claudicationis a perforatione tendinis Achillis? 8. An frictiones pannis laneis institutæ, diu continuatæ aliquid ad sanationem conferre possunt?

R E S P.

L Egi attentius, intellexi, atque perpendi, argumentum epistolæ, iniquam miseratus sortem. Eo acrius animum intendi ut circumspiciendo salutare quid excogitarem. Meditatus hæc profero. 1°. Vespere ante somnum per semihoram utatur balneo pedum & crurum ad genua usque ex aqua calida. Partes hæc siccatae fricentur quadrante horæ pannis de lana rudioris contextis, calidis, ficcis. Tunc cavæ plantæ pedum ap-

plicentur emplastra A, quæ & metatarsi dorso apponantur, gerenda noctes diesque, & tantum deponenda quamdiu balneum instituitur, mox iterum obvolvenda locis dictis. 2°. Exercitatio corporis, deambulatione diuturna quidem, sed moderata, conducet firmandis ossibus tarfi & metatarsi. Etiam mane & vespere instituat fortis extensio tarfi & metatarsi pedis, ut fieri solet in restituendis partibus hisce luxatis. 3°. Bis in mense, triduo ante novilunia & plenilunia, sumat mane hora sexta jejunus purgans B uno haustu totum; iisdem diebus sumat vespere hora sexta portionem C una vice. Iisdem diebus vesperi, post balneum & frictionem, pedes ante ignem leniter inungendi oleo spicæ, ita ut oleum cogatur penetrare intra meatus cutis, ibidemque coalescat. Idemque ita faciendum quoties prima indicia intentati paroxysmi percipiuntur in pede. 4°. Cæteris diebus mensis liberis a purgatione conferet mane jejuno bibisse ʒ iij. de infuso D.

12. *Epistolæ Consultatoriæ.*

Victus sit ex levioribus, cerealibus, farinosis, oleraceis, carne & pisce parcioribus, potu cerevisiæ tenuioris; somnus plenior vespere mature capiendus. Ubi hæc, trimestri spatio sedule peracta, profuerint, ulterius in annum integrum pertinaciter producenda. Si nihil juvant, tum ferrum orbiculare, crassum digito diametri pollicaris, candidum ab igne, applicandum ad calcis partem posticam, tam profunde ut urat, quemadmodum carnifex inurens stigma Rei solet. Eschara basilico separatur, plaga per semi-annum servatur aperta ope mercurii præcipitati rubri basilico admisti quoties consolidari incipit. *Studia Litterarum coli possunt sed moderate. Hæc habeo quæ suadeam; Adspiret Numen. Vale. Leydæ. 17 $\frac{2}{3}$ 37.*

A.℥ Gumm. Ammon.

Bdellii,

Galban. ana ℥ j. β

Emplast. Oxycroc. ℥ iiij.

M. F. Emplast. ad alutam extend.

B. $\mathcal{L}$ *Cinnabar. nativ. Hungar.* $\tilde{g}$. x.

Resin. Guaiac. $\tilde{g}$. v.

Rhei. $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{ss}$

Scammon. $\tilde{g}$. viij.

Stib. diaphoret. $\tilde{g}$. xv.

Syrup. Cichor. cum Rheo $\mathfrak{z}$ vj.

Diu accurate trita simul misce

Cum Aq. Stillat. Cichor. $\mathfrak{z}$ ij.

F. Haustus.

C. $\mathcal{L}$ *Aq. Stillat. Papav. Rhæad.* $\mathfrak{z}$ ij.

Syrup. Diacod. $\mathfrak{z}$ vj.

Tinct. Opii gutt. viij.

M. F. Haustus.

D. $\mathcal{L}$ *Rad. Caryophyllat.*

Pæon.

Valerian. sylvest. ana $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{ss}$

Rutæ rec. $\mathfrak{z}$ ij.

Minutissime confcissa infundantur
cum aqua fervida instar potus *Thé*,
ut sint quotidie recentes $\mathfrak{z}$ vij. pa-
ratae.

III.

Generosus quidam Juvenis, cum virtutibus, tum fortuna illustris, annum ætatis vicesimum octavum jam agens, post multos magni nominis Medicos me nuperrime de sanitate sua recuperanda consuluit. Ego, morbi magnitudine durationeque perpensis, hosti tali debellando meipsum imparem prorsus deprehendens, a te, Medicorum Principe, suppetias ut peteret Medicus, ab ægroto ingenioso tandem impetravi.

En sequentem mali historiam paucis observationibus meis fultam (tempus enim plures colligendi defuit) præcipue vero ab ægri ore haustam.

Valebat tempore quo a parentibus Londinum missus artes liberales discendi causa; sæpe autem ibi cum condiscipulis suis ad coenam caseum tostum cum pane communi nostro edebat, hocce edulii genere maxime delectatus.

Sub autumnii finem, post coenam solito uberiolem, lectum petens, a primo somno expergefactus est, immani adeo dyspnœa & anxietate correptus, ut omnes adstantes perterrefacti illum illico morituum putarent. Intra horam symptomatibus evanescentibus absque ulla medicamentorum ope, evacuationeve sensibili, ab omni morbo immunis videbatur. Ab hoc usque ad decimum quintum ætatis annum, multos tales paroxysmos sæpe recurrentes, æstatis præsertim exitu, autumnive ingressu, sine ulla sensibili evacuatione abeuntes, perpeffus est. Mense Augusti hujusce anni morbus ferociter revertens, decem septimanarum spatio tenebat, Medicis interea medicamentis catharticis & pectoralibus utentibus. Expectoratio nunc primum superveniens illum ab angoribus tandem liberavit. Viribus jam morbi diuturnitate perfractis, ab urbe domum rediit, ubi aeris, exercitiorum, paucorumque medicamentorum pectoralium, incidentium, minus calido-

16 *Epistolæ Consultatoriæ*

rum usu (paroxyſmis ſubinde rever-
tentibus, præſertim frigore ſuſcepto,
aut expectoratione recedente) ad vi-
geſimum ſecundum ætatis annum ſa-
tis commode vixit.

Phœnomena paroxyſmum antece-
dentia & concomitantia fuere, ſine
magna varietate, quæ ſequuntur.
Durante ſcilicet hoc tempore ingentis
coarctationis ſenſus circa cordis ſcro-
biculum, inflationiſque per reliquam
abdominis partem ſæviffimi paroxyſ-
mi inſultum præivit. His fere ſeſe ad-
junxit ſincipitis artuumque dolor gra-
vativus. Urina ante paroxyſmum in
hoc ægro fuit plerumque parciſior &
& rubicundior ſolito, alvusque ma-
gis conſtricta. Pallidam ſeſe minxiſſe
urinam nunquam obſervavit. Paro-
xyſmo ingruente, præter dyſpnæam,
præcordiorum anxietatem, tuſſim
aridam, febris, alvus conſtricta, uri-
na pauca rubicunda, pulſu frequenti,
inæquali, caloreque ſtipata, fere ſem-
per ſe manifeſtavit. Aliquando etiam
rigores & horores adſunt, paroxyſ-
mum mali moris denotantes. Sem-
per

per iisdem manentibus, vel gradu auctis, in statu paroxyfmi fymptomatibus, tandem ad exitum tuffis evadit humida, phlegma vifcidum ejiciens copiofe; urina copiofior fedimentum lateris fimile deponit; quo vero majores fuere hæ duæ evacuationes fub prædictis circumftantiis, eo majus levamen ægrum accepiffe femper obfervatum fuit.

Paroxyfmus octo vel decem dierum fpatio terminatur: verum quando eft breviffimus, phlegma non eft adeo tenax, & craffum, fed gelatinæ C. C. liquidiori fimile.

Paroxyfmorum intervalla adeo fuere varia, ut nil certi de iis dicat æger.

Hæc eft hiftoria morbi ad vigefimum fecundum ætatis annum. Ab hoc tempore ad vigefimum octavum annum, hypocondriacus evafit. Paroxyfmo itaque appropinquante, vel præfente, dejeftio animi ingens, feffe fymptomatibus enarratis jungens, ægrum misere torquet. Hoc vero finito, paroxyfmorum intervallo ut

plurimum hilaris est, facillime spirat, & appetitus viget. Huic epistolæ mendis repletæ ignoscas, vehementer etiam atque etiam rogo, quodque sit agendum, quidque tibi placeat, pergratum erit si ad me scripseris. Vivat diu valeatque, Medicorum, nec non humani generis, decus & ornamentum Faxit Deus! sic vovent omnes, præsertim tui observantissimus.

R E S P.

EXoptatissimas exosculatus sum quibus me honorasti litteras, gaudens sapientis Medici amico commercio utinam tibi tam grato & utili ac mihi! Feras, eximie Medice, ut gratias tibi debitas solvam pro benigno illo testimonio quod de me perhibes. Excitavere interim tenuis conscium suppellectilis, obsequium mandatis tuis votique semper a me (si quid valeo) præstandum, & illustri ægri voluntas.

Expenſa mali accurata descriptio facit ut credam Asthma, convulsione

natum, infestare. Sedes affecta diaphragma videtur, eo imprimis loci quostomachifinemtransmittitadventriculum. Actio ibi casei igne auctioris crebra tandemque immodica copia ingesti, nervos numerosissimos hic intertextos irritavit, unde tetanus septi medii, reciprocationem intercapiens dilatationis & constrictionis in pectore, mortem tum præsertim intentavit; quas tamen suffocationis minas sustulit nata ex ipso malo debilitas morti proxima, quæ resolvit nervos musculosque tentos dum vis vitalis urget, sicque exacerbationem in his pro tempore mitificat. Sed heu! hæsit mala partibus degeneratio, facillime irritanda iterum, vel levi de causa, ut calamitoso nimis fato expertus illustris Dominus; sed ita fieri natus! Repente nata convulsio infestat repetito ictu semel læsa corpora. Quum reversum toties malum singulis accessibus liberum humorum per viscera chylopoïetica trajectum impediat, mirum non est inversam horum actionem, & inde aggestu atrabiliaræ

20 *Epistolæ Consultatoriæ*

materiei melancholiam accedere ; quæ tamen , prioris soboles, facile radice extirpata expelletur.

Curationi intentus suadeo, 1°. omni mane jejuno , omni vespere horula ante coenam, vacuo adeo ventriculo, abdomen , hypocondria , præcordia , epigastrium , pannis asperiusculis, calidis, siccis, spatio quadrantis horæ perfricentur. Id remedium tam læta largitur præsidia adversus hoc malum , ut temere neglectum nolim. 2°. Quotidie semi-horæ spatio ante prandium , inani igitur ventre , equitet ; tantumdem repetat vesperi bihorio, & semi hora ante coenam. 3°. Mane a frictione statim deglutiat 5 de catapotiiis A, & id repetat quinquies, interpolato semper decem minutorum horæ spatio ; tum superbibat ocus unc. de potione B. Interim, tempore impendendo his leniter, deambulet in aula libera. 4°. Vespere mature , sane ante decimam cubet , matutinus surgat. Horam post frictionem jentaculum comedere licet, & negotiis agendis ipsummet dare usque

cum Responsis BOERHAV. 22
ad tempus equitationis. 5°. Cibus
sicciorem, sed facilem coctu, mode-
rata copia laudo, ita tamen ut per-
fecte maturos fructus horæos com-
mendem, præcipue vacuo ventricu-
lo, cum paucis panis biscocti simul
manso, si tempestas calida, sicca, si-
ticulosa. Carnes recentes assæ, pis-
ces assati, tam fluviatiles quam ma-
rini, olera levia, imprimis de cicho-
raceorum & lactucarum tribu, pro-
derunt. 6°. His sedulo factis bimestri
spatio, tempestivum foret cogitare
an acidularum ferratarum æstivus
usus sanationem perficeret, una cum
exercitio corporis assiduo, & vacatio-
ne animi a severioribus liberi.

A. ℥ Sapon. Venet. 3 iij.
Balsam. Peruv. 3 ℥
Trochisc. de Myrrh. 3 j. ℥
M. F. Pilulæ. ꝑ. iv.

B. ℥ Rec. Acetosæ pratens.
Bellid. pratens.
Chærophyll.
Cochlear.

*Heder. terrestr.**Nasturt. aquatic.*

Taraxaci ana q. s. ut lotis ,
 scissis , tuis , expressis , prælo succi
 puri $\frac{3}{4}$ iv quotidie recentes hora sex-
 ta paratæ exhibeantur.

I V.

MOrbus quo laborat Generosa,
 Lepreæ speciem præ se fert;
 cutis enim hic & illic crustacea,
 squammosa, reperitur. Crustæ hæ ar-
 ticulos & caput præcipue invadunt,
 indiscriminatim per totam cutis su-
 perficiem passim conspicuæ sunt, &
 si scalpantur, ichorem emittunt al-
 bum.

Octavo ætatis anno morbus hic inva-
 sit, & ad viceesimum tertium cum æta-
 te perrexit, quo tempore rogavit con-
 siliū. Plurima mitiora antiscorbu-
 tica obtudentia & sanguinem edulco-
 rantia, epithemata, lotiones, multaque
 ejusdem generis præscripsi. Metho-
 dus vero hæc voto minime respondit.

Tunc salivationem ex usu calomelan. & unctione mercuriali passa, inde cutis crustis liberata per mensem; dein decoctum Lignorum, decoctum corticis ulmi à Jacobo Daveneto prædictum, medicamenta viperina, pulveres testacei, variaque ejusmodi exhibita fuere, sed incassum; cum hyeme enim repullulabat morbus. Vere insequente ex usu mercurii tenuis excitabatur ptyalismus, & cum inde recuperata erat, potationem Aquæ Scarburienfis (ex fonte) cum balneatione in mari præscripsi; sed proh dolor! ingruente hyeme squammæ cutis superficiem rursus occupabant; cutis iterum defœdata erat. Cum hæc erat morbi pertinacia ad diætam lacteam confugiendum absolute necessarium duxi. Consului iterum ut Bathoniam proficisceretur, & sub tutela D—C— his uteretur aquis, balneatione, & potatione. Ibi per menses aliquot commorata in patriam tandem revertitur, a morbo liberata. Breves vero erant induciæ; nam post sex menses iterum ca-

put extulit ; in ludibrium vereor
Medicinæ.

Matre nata est insulæ Barbadae indigena, & annum jam agit vigesimum sextum. Menses raro, parcius, & cum dolore fluunt; fluore albo sæpius laborat; dolores vagi universum corpus, caput præcipue vexant; noctes inquietas agit; calores subiti sine aliqua prophasi invadunt, & æque subito recedunt; ne vel minimum frigus extremum sine molestia patitur. Vultus antea vegetus, nunc pallidum, nunc subflavum obtinet colorem; corpus sensim debilitatur; a Venere & Baccho religiose abstinet; lacte, oleribus, & ex tritico præparatis, & similibus, vescitur; nulla carne, vel simplicissima, utitur; exercitio equestri, favente cœlo, fruitur. Ventriculus pituita sæpe infarctus, vomitoriis exoneratur, & medicamentis concoctionem promoventibus corroboratur. Hæc est præfens rerum facies; hæc morbi pertinacia, Medicorum conatus adhuc illudens.

RESP.

R E S P.

POst irrita tot tamque bona auxilia jam suadeo mane, ut & vespere, omnia loca corporis, in quibus labes deprehenditur, perfricentur diu fatis, & quam ferre poterit fortissime, pannis asperiusculis ex lana contextis, & supra fumum accensi sulphuris ita detentis, ut fumo hoc penetrati adhuc sint eo tempore quo ad frictionem adhibentur. Inter fricandum vero alii aliisque pannos subministrent, qui iterum fumo imbuti sint, quo ea ratione halitus isti sulphurei penitus adigantur vi frictionis in meatus cutis; quin etiam indusia, caligæ, capitis tegmenta, priusquam applicentur corpori, eodem vaporentur prius fumo. Quæ quidem dum topice usurpantur, requiritur interim omnino perpetua medicatio, quin & prohibeatur retentio materiæ in sanguine quæ in cutis emunctoria deponitur: id vero fit si triduo ante novam lunam ac ple-

26 *Epistolæ Consultatoriæ*

nam, bis adeoque in mense, purgans
hydragogum A, mane vacuo ven-
triculo, hauriatur; eodemque vesperi
una vice hora sexta hauriatur po-
tiuncula B, cæteris vero mensis die-
bus a purgatione liberis quotidie ter,
hora ante jentaculum, prandium, &
cœnam, sorbeat singulis vicibus ζ v.
de decocto C. Interea corpus motu
exerceat; abstineat a falsis, & dura-
tis fumo, vel acri, omnium vero ma-
me a pinguibus, præcipue quidem a
lardo.

A. $\mathcal{L}$ *Æthiop. miner.* $\tilde{g}$. IX.

Resin. Jalapp. $\tilde{g}$. IV.

Sacchari albi $\tilde{g}$. iij.

Scammon. $\tilde{g}$. V.

Stib. diaphoret. $\tilde{g}$. XIV.

M. F. Pulvis tenuissimus.

B. $\mathcal{L}$ *Aq. Stillat. Melissæ.* ζ ij.

Spir. vitæ Matthioli ζ ij.

Syrup. Diacod. ζ VI.

Tinct. Succin. gutt. IX.

M.

C. $\mathcal{L}$ *Rad. rec. Bardanæ* ζ IV.

cum Responsis BOERHAV. 27

Graminis ℥ iij.

Eryngii ℥ ij.

Lapath. acut. ℥ ij.

Recentiss. Scabiosæ. m. j.

cum aqua fontana S. A. F. decoctum cujus ℔ iv. usui exhibe.

V.

Nobilis quædam Domina accepit contusionem in labro dextro vulvæ, cui supervenit tumor inflammatorius, qui suppuratus, pertususque, magnam purus foetidi copiam effudit; ob vero nimis angustam aperturam ulcus fistulosum evasit: quare Chirurgus, ad causticum recurrens, totam fere partem consumpsit, denique sanavit. Interea autem Domina prægnans evasit, debitoque tempore puerpera facta est. Statim autem a partu labrum sinistrum afficitur tumore adeo dolente, & molesto, ut coacta fuerit decumbere supina cruore dextro ad clunem replicato per tres dies integros. Fomen-

tis tandem cessit tumor, quem rudi obstetricis manui adhuc acceptum refert nobilis Domina. Statim etiam post partum femur dolore cœpit, quasi minimis aculeis in plurimis punctis pungeretur. Dolor tamen depulsus est linimento ex unguento althææ & oleo succini, & crus laborare cœpit stupore, quandoque & sensu caloris & aliquando sensu frigoris, qualis ex immersione in aqua frigida oriri solet; in femore etiam debilitas quædam remansit. His omnibus se adjunxit fluxus admodum copiosus liquoris putridi ex utero, qui post usum asæ foetidæ, per septem septimanas, tandem disparuit, cum cæteris omnibus molestiis, excepta cruris ægritudine jam memorata.

Denuo etiam concepit gemellos, peperitque ut antea. Hoc veronotandum quod dum eos gesserit in utero, totam eorum molem perceperit in dextra abdominis parte, unde eo loci major elevatio, & sensus molesti augmentum in femore & crure dextris sequuta sunt.

Tertia vice gravida facta est, & feliciter infantem demisit ; sex vero a partu septimanis eam corripuit copiosus fluxus ex utero materiei albæ, cum summo urinæ ardore, quæ non prius desiverunt quam iterum conceperit. Non tamen diu foetum retinuit ; nam tertio graviditatis mense abortum passa est, quem secutus est lochiorum pallidorum, aquosorumque, incredibilis fluxus, cui tandem supervenit fluxus liquoris albi, crassi, modo blandi, modoque acris & foetidi, cum excoriatione vulvæ, & urinæ ardore, quibus torquebatur semper tempore intra mensium eruptionem intercalari. Mensibus vero erumpentibus disparent fluxus, urinæque ardor, & sensus gravitatis in lumbo, femore, & crure dextris. Mensibus vere desinentibus semper incipit iterum continuo depluere ex utero humor albidus, subinde flavescens, serosus, pituitosus, plus minus & mucosus. In initio semper inodorus est, & mitis ; paulatim vero induit colorem fuscum, acrescit, excoriatque. Ad-

30 *Epistolæ Consultatoriæ*

sunt etiam quandoque lassitudo spontanea, lumbago gravativa, & sensus stuporis, præcipue in latere dextro; scilicet a regione hepatis ad talum usque in crure & femore dextris, color multo flavior quandoque & venæ multo tumidiores apparent quam in sinistris. Ab his vero levamen sentit dum humor ex utero copiose fluit vel urina redditur turbida instar jumentorum, & penitus ab iis liberatur, dum erumpunt menses; illis vero desinentibus omnia paulatim revertuntur.

Denique nobilis Domina, jam emaciata, carne gaudens flaccida, moestitia & appetitu prostrato laborans, sudore frigido, spirituum depressione, & horripilatione quadam, vexata, quotidie in pejore versatur statu, non obstantibus omnibus medicamentis, quibus Medicorum consilio usa est a mense augusto elapsi anni, quo tempore agmen symptomatum jam memoratorum eam aggredi cœpit.

Enixe rogatur Cl. Boerhaavius, velit suam ad nos transmittere sen-

tentiam de morbo jam descripto, & indicare modum quo servari possit nobilis Domina, Patriæ, Pauperibus, & Vicinis cara, & utilis.

P. S. Notari meretur quod latus sinistrum nobilis ægræ nullo afficiatur incommodo, aut molestia; totus in latere dextro lateat mali fomes, ubi aliquando sentit ardorem quemdam circa renem, & aliquando percipitaliquid instar globi movens ab ima abdominis parte ad hepar usque. Menstrua sub iisdem conditionibus, quibus dum sana esset, adhuc fluere pergunt, & ab omnibus recensitis malis levamen offerre observantur.

R E S P.

INtricati morbi terra symptomata videntur docere quod jam in uteri parte dextra hæreat ulcerosa malignitas scirrhoïdes, quæ faniem perpetuo gignit, stillat, utero post menstrua clausa accumulatur, multa mala parat, laxata matrice per menstrua, pro tempore levatur. Metuendum ne

32 *Epistolæ Consultatoriæ*

hinc virulentia tandem carcinoma-
tosa acerbescat, ni forte citior ex con-
sumptione humorum putrida mors.

Quum vero malum jam invetera-
tum, alte radicum, sapientibus au-
xiliis majus, jam prostraverit vires, &
tabe quasi perederit, haud video
multum spei a me absente, & peregri-
no medico, expectari posse. Ut tamen
paream votis, hæc ego potissimum
suaderem. 10. Mane hora sexta post
somnia in lecto propinetur haustus
ex 3 iij. Spadanarum de Fonte Pou-
hon, permixtis cum unciis totidem la-
ctis vaccini recenter mulcti. Idem re-
petatur hora octava, decima, & duo-
decima. Surgat nona. Vehatur cur-
ru leniter per apricum aër usque in
duodecimam.

20. Hora prima prandeat ex fructi-
bus horæis bene maturis cum pane;
ex oleraceis omnimodo paratis; ex
farinosis quibuscumque, ex assa re-
centi carne; ex pisce fluviatili, impri-
mis asso. Bibat vini Rhenani modi-
cum.

30. Post meridiem vehatur curru

in aëre rusticano , hora vero vespertina sexta bibat ut mane , idque hora octava repetat. Nona , levi coena reficiatur ex iisdem quæ modo dicta.

4o. Hanc ego methodum colendam suadeo hoc æstivo tempore , & sex septimanis continuandam sedulo , cum abstinencia ab omni omnino medicamine alio , ut mitificentur humores , liberentur ab omni acri & putri commistis , locus affectus molliatur , detergeatur , consolidetur , interim nutritio , viriumque refocillatio , procurentur.

5o. Quo felicius hæc omnia procedant , opus erit ut quotidie mane , priusquam surgat , totum abdomen , circa locum affectum præcipue , panis asperiusculis , calidis , siccis , bene dimidiatæ horæ spatio perfricetur. Idem etiam vesperi in lecto ante somnum ita repetatur. Hæc meditatus prudentioribus submitto.

V I.

JUvenis robustus viginti annorum, per anni fere spatium, querebatur de vertigine, de dolore capitis, & anxietate circa præcordia. Incertis periodis redibant, & per tria, vel quatuor fere, minuta durabant. Hoc spatium bis concidit in Epilepsiæ paroxysmum, quorum primus mense februario præcedentis anni corripuit, secundus mense januarii præsentis. Nec in ultimo paroxysmo sensus penitus delebantur, sed pronus concidit, manus capiti admovens, cum tremore unius brachii (dextri scil.) & capitis agitatione: & rogatus, de dolore capitis & anxietate circum præcordia conquerebatur, hæc loca commonstrans manibus; nec omnino cessarunt hæc symptomata, nisi post largam sanguinis missionem.

Incidit inter hæc duo paroxysmata, quod Juvenis sodalis, qui ægroto pie administrabat, inter ejus bra-

chia delirans obiit : ex quo in maniam prorsus incidit , brevi tamen inde , & perfecte sanatus est à Do. C... Voluere tamen parentes ut hæc quoque dicerem.

R E S P.

DOlui dum casum evolvi : censetur quippe Epilepsia vera. In ea vero pejus nihil mihi quidem apparet, quam longitudo temporis, quæ intervalla accessionum prorogat; semper enim eo difficilior sanatio obtinetur quo plus distant insultus , neque facile cognosci potest si quid curando proficitur , dum semel modo in decursu anni geminatur ictus.

Consultissimum censeo ut semel in mense , triduo scilicet semper ante plenilunium , nobilis Æger , mane hora quinta capiat purgans A , mistum aqua pura pluviali. Ea die se domi contineat, prandeat parum, neque acida ulla ante quintam vespertinam assumat.

36 *Epistolæ Consultatoriæ*

Cæteris diebus, quotidie utatur mane jejunus, trihorio ante jentaculum, duabus unciis aquæ, in qua recens ruta infusa instar potus *Thé*. Vesperī hora quinta fumat iterum unam unciam ejusdem.

Pedes & crura foveat balneo calido aquæ dulcis sexies in mense, vesperī ante cœnam, tribus diebus successivis ante plenam lunam, & ante novilunia. Id postquam factum erit, tum eadem partes fricentur fortiter satis pannis asperis, calidis, ficcis, ut optime perspirent, atque arceant a capite deorsum humores.

Atque ea quidem dum fient, opus erit simul exercitatione corporis perpetua, & quidem valida satis, ut cerebrum & nervi firmentur, spiritusque animales ferventur agiles. Sic omnia bona sperare licet. Votis aspi-
ret Numen.

A. *℥ Cinnabar. Nativ. Hungar. ḡ. x.*
Lapid. Hæmatit. ḡ. vj.
Resin. Jalapp. ḡ. iv.
Rad. Rhei elect. pulv. ḡ. viij.

Scammon. ḡ. viij.

Stib. Diaphoret. ḡ. vij.

M. F. Pulvis subtilissimus, diu terendus in mortario vitreo, vitreo pistillo.

V I I.

CUm de morboſo ſtatu huius Domini ſcribere decretum ſit, de ipſius vitæ præteritæ ratione & modo, pauca præfari neceſſarium erit, & utile.

Generoſus hic, patris nempe generoſi, podagra & ſcorbuto multum vexati, hæres, a juventute prima ſcorbuto fero affligebatur, qui totam corporis, præſertim faciei, ſuperficiem occupabat, maculis & eruptionibus ſœdis, nunc manifeſtis, nunc vaneſcentibus, prout æger majore aut minore fruebatur valetudine.

Ætatis ſuæ anno decimo-nono patriam linquens in Hollandiam appulſit, Lugdunum Batavorum petens, ubi diarrhœa correptus erat, quæ

38 *Epistolæ Consultatoriæ*

consilio vestro, sapientissimo cito curata fuit.

A Lugduno ad exercitum foederatum tunc in Flandriæ Comitatu contra Francos bellum gerentem migravit, & in cohortibus peditum Scotticis Ordinum Hollandiæ stipendiariis se annumerari curavit; militari deinceps vitæ generi se totum devovens, labores, vigilias, itinera, inediam, cubationem in vallis humidis cum infimis militibus alacriter ferens, caseum etiam Batavis familiarem, Comminum dictum, obsonii loco multum comedens, inde appetitum adeo prostratum habuit, ut eundem adhuc restauratum remedio quovis dicere nequeat.

Anno 1709, ætatis suæ vigesimo quinto, in patriam rediit, ubi brevi posthac delegationem ad furta & latrocinia in borealibus locis supprimenda a principe suo obtinuit, quo officio exsequendo per montes nive sæpe tectos, itinera longa facere, & in iisdem per noctes integras sub nudo coelo nullis stragulis nisi velami-

cum Responsis BOERHAV. 39
ne uno montium incolis proprio,
coopertus, sæpius dormire, atque ad
frigus arcendum aquæ vitæ cyathos
plures haurire solebat.

Dum vitam multorum annorum
modo prædicto peragebat, scorbu-
tus exinde magis inveteratus fiebat.
Podagra etiam a decennio, perio-
dice primum per quinque annos tem-
pore æstivo, aut autumno, redeun-
te, & pedem sinistrum semper occu-
pante, corripiebatur; adveniente au-
tem diarrhœa gravi (de qua mox
scribendum) dolores podagræ in pe-
de nunquam fixi sed per totum cor-
pus, nunc ventriculum, mox intesti-
na, hypochondrium denique fini-
strum, affligentes, vagi & incerti
erant, &, quo magis hi deorsum ten-
debant, eo plus semper levaminis
habebat æger.

Ad scorbuti & podagræ sympto-
mata mitiganda lac caprinum, ut mos
est in his regionibus, bibere amico-
rum consilio suafus erat, anno præte-
rito jam quinto; quod ut optimum,
recentissimumque, haberet, ad vi-

cum inter montes (ubi pascunt capræ) a domo propria milliaria aliquot remotum se contulit. Interea temporis in animum venit vicinum visere , cum quo pocula quædam cerevisiæ fortis inter confabulandum epotavit ; nocte vero sequente diarrhœa gravi correptus fuit , in hunc usque diem perpetua , sequentibus querelis , & symptomatibus æruminosis , plerumque comitata. Adfunt nempe ventriculi , abdominis , vellicationes crebræ & molestæ , ejusdemque visceris nec non totius hypochondrii sinistri tensio manu premente dolorosa. Flatus , ructus , ventris infimi tormina , dejectiones frequentes , appetitus prostratio , nausea , capitis dolor , & vertigo ; atque hæc omnia atrociora , aut mitiora , prout diarrhœa crebrior aut rarior est. Corpus denique antea sanguineum , & succulentum , nunc macilentum , gracile , & aridum videtur.

A carnibus quibusvis , alitum exceptis , jamdudum abstinet æger ; diætâ ut plurimum lactea vescitur ; poculum

cum Responsis BOERHAV. 41
culum unum aut alterum vini albi
Hispanici, aut Gallici rubri, post singulos pastus bibit; cerevisiam autem
vix unquam delibat.

Emetica omnia nuperis annis deorsum petunt, & parum levaminis adferunt. Radix autem rhei nobis ab Oriente allati plus attulit commodi quam omne aliud medicamentum adhuc expertum, diarrhoeæ vero amoliendæ par nondum inventum remedium: consilium ergo obnixe petitur.

R E S P.

MOrbus hic ortus a tam variis causis, multiplices partes obfidens, & diversa adeo producens effecta, admodum sane complicatus videtur, inveteratus pariter, neque temere extirpandus.

Utique materies acris podagræ, frigore percussa violento & diuturno, viam cum acri scorbutico sibi fecit ad intestinorum cava, ubi labefactatis vasis elabitur, sicque pertina-

D

cem alvi fluxum ciet , & sustinet.

Prudentia opus in curatione mali , ne confestim averſa hæc excretio pe- jora alibi mala producat ; quare, dum ſiſtitur , cogitandum de evacuatione per cutim ſubſtituenda.

Igitur ſuadeo ſequentia accurate quidem obſervanda.

1. Omni mane corpus exponatur vaporī aquæ dulcis infuſæ in vas amplum , adeo fervide ut multum exhalet. Corpus nudum teneatur ſupra halitum ita , ut pallio tegatur talari , & linteo cera obducto ; quo ita aquoſus vapor pallio coercitus deterninetur ad ſuperficiem cutis. Calor vaporis ſuſtineatur affuſu novæ aquæ fervidæ ſubinde factō. Id ubi factum per horæ quadrantem, in cubiculo calido, tum ſiccetur calidis aridis pannis corpus, atque ſiccatum perfricetur bene, mox calidas bene ſiccas veſtes induat.

20. Utatur exercitatione equitationis , crebra , diuturna ante prandium , ante coenam , quantum ejus ferri poterit ; ſed vacuo ſemper ventriculo. In eo ſane auxillo ſumma

cum Responsis BOERHAV. 43
spes est curandæ debilitatis intesti-
norum.

3°. Cibus esto ex pane biscocto ,
aut leniter tosto ; ex oriza diu cocta ,
in pastam ficiorem ; hordeum etiam
mundatum , lente coctum conducet :
licebit & uti lacte diu ebulliente cum
oriza ; neque nocebit alba caro assa
recens , aut piscis fluviatilis tostus.
Potus parcior & generosior esto ;
optimus , Mumma Brusvicena ; siti
leniendæ hydrogala sufficiat.

40. Deglutiat omni trihorio diei
duas pilulas A , cum $\frac{z}{3}$ j. de potu B.

5°. Vesperi cubet ante nonam ,
dormiat ad sextam matutinam. Aëra
vitet pluviosum , siccum captet.

Horum ope post sex hebdomadas
meliora spero , & opto.

A. ℞ *Bulbi Ari recentis* 3 j. ℞ .

Benzoin. ḡ. xv.

Croci ḡ. xij.

Mastich. 3 j. ℞

Olibani 3 j. ℞

Ol. Stillat.] *Cinnam. gutt.* viij.

Rhei 3 j.

D. 11

Succi Catechu ʒ ij. ʒ*Terebinth.* ʒ. xv.M. S. A. F. *Pilulæ* ʒ. iij. sing.B. ʒ *Aq. Stillat. Menth.* ℥ j.*Sp. Menthæ* ʒ j.*Tinct. Succin.* ʒ j.

M.

V I I I.

JUvenis quidam vigenti-trium annorum, Mercator, vitæ sobriæ, nec vino, nec ulli alii vitio deditus, mense martio anni proxime elapsi subito, & inopinato, in hæmoptoen, nulla præcedente causa externa, incidit, & per tres dies successivos sanguinem purum, rubicundum, pleno ore, cum levi tussicula exscreavit; rediitque singulis diebus quater de die exspuitionis sanguinis paroxysmus, dein per duos dies sanguinis minuebatur quantitas, quæ pituita vel phlegmate mixta exspuebatur, tandemque penitus evanuit sanguis.

nolenta sputatio , remanente tussi arida , sed sibi aliisque melius habere videbatur. Viguit appetitus ejus , solitoque more cibos captavit , non de indigestione conquerens ; progressu tamen temporis macilentior evasit , quod non facile a parentibus & amicis observari potuit , quia erat semper habitu corporis macilento , potius quam obeso , ad munera tamen sua præstanda satis robusto. Ineunte æstate diæta lactea ex lacte caprino , ejusque fero , per aliquot tempus usus est , sed absque ulla in melius mutatione , atque in hoc statu adensem usque octobrem permanfit , quando in tussē , humidam magis quam aridam , incidit , quam a suscepto frigore (morbo tunc temporis epidemico) originem ducere & ipse & alii autumabant ; sed citra expectationem ad hoc usque tempus permanet tussis crebrior , & violentior , cum phlegmatis visceris colorisque viridis expectoratione ; & circa diem decimum hujus mensis januarii profusissimis sudoribus nocturnis cum

virium dispendio , & appetitus prostratione , fuit deprehensus.

Per totum hujus morbi decursum de nullo pectoris , vel lateris , dolore conquestus est. Exoneratio alvi est ut in statu sano , & urina est pallida.

Hic est casus egregii hujus juvenis , hæcque mali symptomata , prout ipse ejusque amici mihi retulerunt , a quibus , Vir Celeber , consilium vestrum quoad curam enixe efflagitur , & præcipue a , Vir Celeber , vestro servo devotissimo , &c. 26. Jan. 1738.

R E S P.

OMnibus examinatis, credo ægro tantem laborare vera tabe ex pulmone suppurato post excreationem cruoris ; videturque jam eo quidem usque invaluisse malum , ut projectio virium , sudor nocturnus , corporis consumptio statum pessimum indicent. Gravatur metus præsentis & secuturi deinde mali , eo magis , quo sane meliora jam remedia carue-

runt successu sperato, dum accrescit perniciēs adversus optima consilia.

Optimum fore putem si posset quotidie, vacuo ventriculo, equitare multum, quotidie cursum augendo magis magisque; si mane & vesperi corpus diu & fortiter perfricaretur pannis calidis & ficcis; si vesperi hora octava somnum capeſſeret in elata parte ædium in lecto bene sicco; hinc mane surgeret matutinus; potus quotidianus ex mulſa recenti cum æqua copia lactis; cibus ex cerealibus omni modo paratis, & oleribus lenissimis, lacte, cancris fluviatilibus, ostreis, & pauca subinde carne alba. Cibus autem parca copia simul, sed repetita sæpius interdium, dari debet.

Deglutiat vero omni trihorio diei tres pilulas A, statimque sorbeat post has ʒ iij. de liquore B; vesperi autem, priusquam cubet, hauriat una vice haustulum C.

Omnia hæc fieri possunt spatio bimestri ut fiat periculum. Eventus felix sit opto..

48 *Epistolæ Consultatoricæ*

A. ʒ Gummi. Ammon. ʒ ʒ

Balsam. Peruv. gutt. xv.

Mastich.

Olibani.

Opopanac. ana ʒ ʒ

Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ iij.

Terebinthinæ ʒ ʒ

M. F. Pilulæ. ʒ. iij

B. ʒ Recent. Agrimon.

Betonie.

Fenic.

Hyssopi.

Melissæ.

Veronic.

Virg. Aur. ana Man. $\frac{1}{4}$

Minutim scissa infunde S. A. instar
potus Thé, ut sint ʒ xvj. recentes.

C. ʒ Balsam. Peruv. gutt. iij.

Ol. Amygdal dulc. ʒ iij.

Syrup. Diacod. ʒ v.

Vitelli ovi ʒ. xv.

M. F. Haustulus.

I X.

Generosa quædam Fœmina, annos quadraginta quinque nata, habitus tenuioris, in artubus imbecillitatem per biennium persensit. Valetudine firmiore ante hoc nemo usus fuerat, nisi quod vires a frequenti imprægnatione fuerint imminutæ; quippe quæ quindecim partus edidit, & tres passa est abortus. Imbecillitas in sinistro latere semper deterior, jam vero in utrisque brachiis manibusque tumor perpetuus, qualem in ætate provectioribus passim licet observare. Accedit interdum in brachiis, & humeris, doloris, seu potius imbecillitatis sensus. Nulla unquam de capite, pectore, aut appetitu querela. Pulsus ad normam viresque bene compositæ; somnus arctus satis, & diuturnus. Spiritus imbecilliores. Ægrota non lento passu stabili que, sed titubante, ac fere præcipiti, incedit. Nil aliud est memoratu dignum quod te scire

50 *Epistolæ Consultatoriæ*

scire oporteat ; a prædictis enim fat omnibus , fat tibi præcipue , constabit , Vir Clarissime , qualis hujus morbi natura sit , ad quam normam dirigi debeat Medentis consilium. Cum id vero minus feliciter cesserit , ad te confugimus , tuam sociam operam desideramus. Aquas Bathonienses tepidas quæ sulphureo-chalybeatæ sunt , per sex septimanas bibit. *Castor. Aff. fatid. Rad. Valerian. Sylvestr. Tinct. Mart.* cum aqua Spadana , diu omnia , & frustra , fuerunt adhibita. Menses quinta quaque hebdomada ita copiose redeunt , ut ad medicamenta restringentia necesse sit aliquando confugere.

R E S P.

Corpora toties per graviditatem repleta & distenta , toties exinanita per partus & abortus , vasa debilia , laxa & mobilia accipiunt tandem ; & quidem varicosa , maxime in utero , quin & humores mire mutabiles per eandem rerum vicissitu-

dinem. Imbecillis hinc $\Sigma\upsilon\upsilon\lambda\acute{\alpha}\epsilon\omega$ nervosæ nimis variabilis commutatio, tremores, motus spontaneos, nec regendos arbitrio, cum profusioris sanguinis uterini expulso, gignit. Inde & cætera, quæ observata attentius perlegi, mala. Pertinacis morbi alte actas radices vel inde cerno, quod sapienti consilio, & optimis remediis, usæ Domina nec dum liberata sit; unde mihi peregrino, nec aliunde instructiori Medico, major rectiora præscribendi difficultas. Similia actis persuadeo; dat sæpe dies quod hora negat. Crediderim potissimum juvandi spem in eo, ut leni adstrictu corpus, per fascias caligasque adductas firmetur, vasa leniter premantur, & humores pressu prudenter densentur; enim vero id remedium præstat incredibilia, nec aliis facile impetranda auxiliis; ea tamen lege, ut lente, & per gradus sensim auctos, quid exhibeat. Proderit quoque quam maxime si mane ac vesperi, spinæ dorsi decursus, & abdominis mollia, diu, & quantum ferre commode poterit, satis fortiter

52 *Epistolæ Consultatoriæ.*

perfricentur pannis asperis, calidis; ficcis; neque enim melius, aut magis exploratum remedium, scio adversus tremores hujusmodi causa tali ortos. Victus etiam ficcus ex assa carne, & pane biscocto, cum condimentis acrioribus ex sinapi, raphano rusticano, & nuce myristica, commendatur cum potu parvo. Pulchre his addatur Mumma Brunsvicensis, præcipue vespere ante somnum. Medicamenta hæc conducunt, quæ firmant quidem, neque tamen nimia acrimonia ruditer exagitant humores. Sufficere videntur catapotia A ter interdiu, hora ante jentaculum, prandium & coenam, deglutita tria simul, semper superbibendo unc. j. vini Medicati B. Hæc continuanda spatio sex hebdomadum; promittunt enim plurimum boni. *Leydæ. 17⁵/₃35.*

A. *℥ Catech. puriss. 3 ij.*

Lapid. Hæmatit. 3 ℥

Mastich. 3 j.

Oliban.

Sarcocoll. ana 3 j. ℥

cum Responsis BOERHAV. 53

Rad. Rhei pulv. ʒ j.

Terebinth. ḡ. iij.

M. F. Pil. ḡ. iij.

B. ʒ Cortic. Capparid.

Cinnam.

Tamarisc. ana ʒ iij.

Ligni Santal. citrin. ʒ vj.

Limaturæ Mart. rec. non rubigin. ʒ xij.

Nucis Myristicæ ʒ ij.

Rad. Bistort.

Tormentillæ.

Semin. contus. Plantag. a. ʒ iij.

M. F. omnium pulvis, unde fiat S. A. Vin. Medicat. cum Vino Rhenano.

X.

S Alutem, si ab ullo, a te certe sperare licet. Ægro hæc facies morbi. A pedibus extremis ad cardiam usque circumquaque sensus fere omnis nisi frigoris abolitus, præcipue ad tibias medias, & spinam dorsalem. Tho-

54 *Epistolæ Consultatoriæ*

racem etiam, & collum, stuporidem nunc tandem invasit. Constrictio ei perpetua, instar funis, regionem occupat inter umbilicum & cardiam, utrinque quatuor pollices latam, costas arctans; sæpe etiam surgens nauseam & vomitum minatur. Duodecim elapsi sunt anni cum plantam sinistram primum occupabant formicatio, pruritus, ardor; mane sequenti crus totum, & plantam dextram; & intra quatuordecim dies sensus omnis fuit deletus, nec ambulatione, frictione, sudore reducendus. Paulatim de instupor ascendit, & post V. S. totum occupabat abdomen. Thermis deinde usus Bathoniensibus, multum inde boni reportavit. Inter lavandum sæpe redibat perfectus ad genua usque cito evanescens sensus. Sequentibus annis sæpe frustra Thermas repetebat. Eodem successu $\Psi\chi\rho\lambda\delta\sigma\iota\varsigma$, & ambulatione postea ad sudorem usque fuit usus. Ex præscripto Empirici cum fuit usus medicina quadam purgante omni nono die, & quotidie sudorifera, intra momentum temporis per omnes ar-

tus profluebat vitalis calor, & sensus in totum abiit, nisi ad plagam abdominis parvam: nimis cito! V. S. bis in anno, unguenta varia ad spinam frustra tentavit. Equitatio tantum, nimis forsan neglecta, semper aliquid commodi attulit; profunt etiam fluor alvi naturalis, coelumque fervidius. Novem præteriti sunt anni quum oppressio ad cardiacam primo invasit, quotannis dein gravior; eodem anno molestus ille frigoris sensus spinam occupabat. Homo Pistor annum agit quinquagesimum quintum. Causam mali ipse credit labores, ardores, sudores ante ostium clibani, quos sæpe passus. Temperies sanguinea, lurida; respiratio ex motu anhelosa; pili nigri rari; diæta moderata, tenuis; mens læta, alvus tarda. Quid tibi videtur si placet præscribere, mihi pergratum erit, qui beneficiorum tuorum nunquam non memor ero.

R E S P.

DUm sollicite excussi casum descriptum, in eam sane sententiam deveni, quod multum hæreat præsertim in vitio nervorum, & quidem præcipue in levi tantum horum affectu acrem modo prohibente sensum. Consultissimum fore credo, ut quotidie post somnum mane curet totum decursum spinæ dorsi a nucha ad os sacrum diu fortiterque perfricandum, pannis asperis, calidis, siccis: dein loco perfricato superponi debet zona tres digitos lata, coriacea, obducta emplastris A, quæ noctes diesque applicata gestanda, solo frictionis tempore tamdiu deponenda, mox reponenda iterum. Corpus exercitatione acriter exercendum. Ter interdiu vacuo ventriculo quinque Pil. B deglutiendæ cum unc. j. liq. C; hæcque omnia hac ratione continuanda sedulo per sex hebdomadas in spem sanationis, quam Deus datam velit, *Leydæ* 17⁷/₃36.

A. ℥ Emplast. Melilot.

Galban. pur. ana ℥ j.

Olei Castorei ℥ ℞

M. pro Emplastro.

B. ℥ Gumm. Ammon. 3 j.

Asæ fætid. 3 ℞

Balsam. Capayb. gutt. xv.

Bulbi Ari rec. 3 j. ℞

Castorei,

Croci, ana ḡ. xv.

Myrrhæ, 3 ij.

Terebinth. ḡ. xij.

M. F. Pil. fing. ḡ. iij.

C. ℥ Aq. Stillat. Lavendul.

Rosmarin.

Rutæ,

Salviæ, ana ℥ iv.

Spir. Sal Ammon. 3 ij.

Tinct. Succini 3 j.

M.

X I.

Generosus quidam quinquagenarius, per totam fere vitam negotiis implicitus, cibo, vinoque libere usus, exercitio assuetus, agilis; cum sanus fere a juventute vixerit, paucis abhinc annis humorem scorbuticum gengivas invadentem primo sensit, ventriculi etiam inflationem a cibo, motumque intestinorum molestum. Ventriculi & intestinorum affectus a concoctione tardiori oriri arbitrabatur. A prima symptomatum invasione fontanellæ duæ (ad hoc usque tempus fluentes) juxta scapulas sectæ sunt, unde symptomata ex aliqua parte levabantur. Sed mensibus aliquot jam proxime elapsis, sævi hæmorrhoidum fluxus intervallis brevibus eum invaserunt. Parum sanguinis effunditur, neque ingens est tumor externus. Chirurgus ab inspectione nullam inesse fistulæ suspicionem judicat. Putat patiens morbum

se hunc primo contraxisse nimis sedendo durante Parlamenti conventu. Sumsit æthiopem mineralem copiose, externe etiam multa adhibita sunt, sed frustraneo omnia successu.

R E S P.

VIdetur morbus consistere in aggestu materiæ lentæ in vasis hypochondriacis : hæc vero sensim acrior facta, viscera & intestina infestat, forte & vermes generatos alit. Convenit vacuo ventriculo ter interdiu, hora ante jentaculum, prandium, & coenam, deglutire tres pilulas A, & statim post has superbibere unc. j. de liquore B; interim corpus cibis vacuum exercere quam maxime, potissimum tempore illo quo medicamenta capta sunt horis modo dictis; equitatio præcipue. Proderit ter in die corpus alere, potius minorem copiam fumendo singulis vicibus, quam una vice largiore copia onerare simul. Mane autem a somno, spatia mollia abdominis bene perfri-

60 *Epistolæ Consultatoriæ*
canda sunt pannis ex *Flannel*, diu &
fortiter, quantum ferre commode
poterit. Quin & iuvabit mature cu-
bitum ire, matutino surgere, nego-
tia vero ante meridianum tempus
præcipue absolvere; atque hæc spa-
tio bimestri continuata spem faciunt
valetudinis integrandæ; quod Deus
velit! sic censui. *Leydæ* 17¹⁶/₇ 36.

A. ℥ *Gumm. Ammon.* ʒ ʒ
 Asæ foetid. ʒ j.
 Balsam Meccani gutt. x.
 Bulbi Ari rec. ʒ j.
 Croci ḡ. x
 Curcumæ ʒ ʒ
 Galbani,
 Rhei, ana ʒ j.
 Terebinth. ḡ. xv.
 M. F. Pil. ḡ. iij.

B. ℥ *Aq. Stillat. Cochlear.*
 Majoran.
 Melissæ,
 Pulegii,
 Rosmarin.
 Rutæ,

cum Responsis BOERHAV. 61

Salviæ ana ʒj.

Spir. Lavendul.

Rosmarin. ana ʒ ʒ

Tinct. Succini ʒ ij.

M.

X I I.

VIR CELEBERRIME,

Generosus quidam provectioris ætatis, a duobus hinc retro annis Calculo, uti suspicatur, laborat; inter meiendum enim, materiam fabulosam rubicundi coloris cum urina emittit; novissime vero acutissimos passus est dolores, dum urinam redderet, mireque torquetur dum curru supra pavementum vehitur; statim enim postea mistu cruciatur sanguineo; ita ut vereatur ne Calculus in vesica concretus sit. Ad te, ergo, in hoc statu, tanquam ad Apollinem, confugit, tuum implorans consilium, enixeque petens ut regimen aptum præscribere digneris. An putes

62 *Epistolæ Consultatoriæ*

medicamentum ullum dari lithontrip-
pticum quod solamen aliquod adfer-
re posset? An usus Spadanarum pro-
ficuus foret? &, si sic iudices, an
non hic epotæ, pariter ac ad ipsum
fontem, salutiferæ evaderent.

Consilio cuiusdam hic Medici Ele-
ctuario utitur sequenti.

℥ *Pulp. Cassiæ recent. extract.* ʒ j. ℞

Rhei opt. pulveris. ʒ j.

Tersbinth. e Chio probe lot. ʒ viij.

Spec. Diatragacant. frigid. ʒ j.

Pulver. Glycyrrhiz. ʒ ℞

cum S. Q. Syrup. de *Althæa*

F. Electuar.

Sumat æger mane jejunos quan-
tatem nucis, juglandis statim super
bibendo ℥ j. liquoris possetici cum
cerevisia facti; post horam vero ela-
psam ebibat iterum liquoris possetici
cum vino albo parati, nuce moschata
aromatizati, & saccharo edulcorati,
℥ j. caute frigus cavendo, sicque al-
ternis diebus per tres vices pergendo,
sex scil. diebus ante novi & pleni-lu-
nium.

Quid de hoc medicamine censes ,
aut de dolore quem æger nuperrime
in collo vesicæ perſentit , qui urinam
reddere sæpius cogit ; an a calculo
majori , vel minori , partem irritan-
te procedat , dicere ne recuses ?

R E S P.

MOrbum calculosum miſtu ſan-
guineo ſtipatum attentius con-
ſideravi ; unde cenſeo :

I. Calculum parvum , acutum ve-
ro , renibus impactum , cuius attritu ,
dum Nobilis æger curru ſupra pavi-
mentum violento vehebatur motu ,
ſoluta ſunt vaſa ſanguinea.

II. Miſtio dolorifica veſicæ calcu-
lum non ſemper denotat , quamvis
ſæpius accidat maiorem ibi dolorem
perſentiri , licet cauſa in renibus
tantummodo hæreat.

III. Quod ſi res ita ſit , tutius nul-
lum novi medicamentum , ſero lactis
recenti in quo *chærophylli* tantillum
decoctum fuerit , addito *mellis puri*
momento. Hoc utatur æger pro potu

quotidiano ; ne aceſcat tamen , bis de die recens parandum ſuadeo. Interim uſum moderatum vini Canari- ni inter prandendum , & coenandum , ventriculo multum profore puto.

IV. Viſtus interim optimus e vegetabilibus depromatur herbis ſcil. culinaceis , fruſtibus horæis maturis , & farinofis omnibus.

V. Corporis exercitatio moderata , quo frequentior , eo melior ; violenta vero evitanda , ne miſtum iterum producat ſanguineum.

VI. Omni trihorio diei devoretur $\mathfrak{z}$ j. Maſſæ A , ſtatim ſuperforbendo $\mathfrak{z}$ ij. Decocti B , ſicque pergat quotidie , a ſummo mane uſque dum lectum petat , per ſex ſeptimanas. Inde ſpes ſumma ſalutis ; quod faxint Superi !

Quod ad Spadanas refert , harum mihi videtur uſus admodum dubius ; earum enim vis impellens adeo effi- cax eſt , ut Calculum , modo exiguus fuerit , feliciter ſæpius extrudant , majorem vero e renibus deturbando , ureteribus impactum relinquunt , unde

cum Responsis BOERHAV. 65
de urinæ denegatur exitus. Hacce
methodo plurimi incauti quampluri-
mos ad orcum demiserunt ; quare
hanc semper rejiciendam puto , nisi
prius dignoscere valeam, an Calculus
adeo parvus sit ut per vias urinarias
transire queat, necne ; quod sane sem-
per discernere non ita facile videtur.

Boni multum sperandum , sinistri
nihil a methodo a me laudata me-
tuendum , adeoque in casu singulari
huic confidenter insistat æger.

A. ʒ *Cassie opt. rec. fistul. extract.* ʒ vj.

Mannæ lectissimæ ʒ j.

Mastiches,

Olibani,

Rhei ana ʒ j.

Succi Glycyrrhiz. inspissat. de-
purat. ʒ vj.

Terebinth. puriss. ʒ j. ʒ

M. F. Massa.

B. ʒ *Flor. rec. Alth.*

Rhæados ana ʒ ʒ

Fol. rec. Parietar.

Scabiosæ,

Cum aq. decoct. ipatio $\frac{1}{2}$ horæ
adde Semin. rec. contus. *Anisi* ʒ j.
stent vase clauso in digestionem fere
fervida sine ebullitione per horam ;
dein decocti lib. iv. exhibe.

XIII.

Quinto ætatis anno variolis pessimæ indolis correptus eram ; statim vero , his debellatis , tanta oculorum debilitate cum dolore insigni , humoris lachrymalis stillicidio , & ophthalmia pertinaci , per quinque fere annos , adeo misere cruciatus , ut his sublevandis malis nil intentatum reliquerim. Diæta tenuis , sanguinis missio , collyria varii generis , sudorifera , capillorum abrasio , balnea aquæ frigidæ , vesicatoriorum applicatio , cum innumeris aliis incassum adhibita sunt. Annum autem cum agerem decimum , absque ullius re-

medii auxilio , cessavere enarrata omnia symptomata , per sex subsequentes annos , quum iterum sævire inceperunt , hoc tantum cum discrimine , quod per intervalla quædam sat bene omnia cedant. Quinque fere elapsi sunt anni quum recidivam passus sum. Tanta autem erat oculorum , per totum illud temporis decursum , debilitas , dolorque adeo acutus , ut clausis palpebris in obscuriori domus loco federe , per quindecim plerumque dies , coactus fuërim. Vel minima data occasione , aperiendo nimirum palpebras , hæret stagnatque sanguis , in vasis omnibus per oculos irrepentibus. Superius laudata medicamina , pluraque alia , de novo iterum adhibui , sed absque levamine ; levi enim , imo nulla præcedente causa manifesta , sæpissime recurrit , diuque perseverat malum. Cæterum sat prospera fruor valetudine , frigori licet suscipiendo obnoxius sim , ob sedentariam , forsan , quam duco vitam : malum autem hoc oculos solummodo affligit.

R E S P.

Quo acriori cura expendi historiam mali, cum quo oculi confluantur, eo vehementius metuone vascula pupillæ musculos formantia affecta sint teneritudine nimis sentiente, quæ contractionem ad actionem lucis irradiantis natam necessario tolerare nequit. Non miror igitur tot remedia, variasque methodos, tam parum profecisse, quum vix possibile sit eo aliquid boni adferre ad hanc causam tollendam.

Re perpenſa, hæc ſuadeo.

I. Omni mane & vesp̄eri, ſemihoræ ſpatio, detineantur pedes & crura in balneo tepido aquæ ſimplicis.

II. Dein fricentur pannis aſperis, calidis, ſiccis, ſatis diu & fortiter.

III. Applicentur cucurbitæ duæ cervici tertio quoque die, vesp̄eridum partes in balneo, ſpatio ſemihoræ, ſine ſcarificatione; dein, his ablatis, fiat lenis frictio cervicis.

IV. Perſpicilla plana de vitro pro-

cum Responsis BOERHAV. 69
funde viridi confecta, debent semper præponi oculis, quoties lux & colores iis offeruntur, more Hispanico. Id summum in meo consilio est.

V. Oculi sæpe fovendi aqua tepidula; dein paulo minus tepida, dein frigida, ut ita sensim frigori, sed valde lente, assuescant, omni septimana, modo parum frigidiorē adhibendo.

VI. Mane, vacuo ventriculo, bibendæ unciaë duæ liquoris A calidæ, idemque repetendum vesperi hora sexta, idque omni trimestri spatio continuandum esse censeo in spem levaminis.

A. ʒ Flor. Cyan. seget.

Sambuci ana pug. ʒ

Rad. rec. Fœnic. ʒ ʒ

Semin. contus. Anisi ʒ ij.

Minutissime scissa infunde vase clauso cum aq. pluviali tota nocte; mane ebulliant uno momento, ut sint liquoris puri sic parati ʒ iv. quibus dein admisce Rob. Sambuc. ʒ vj. pro usu quotidiano.

XIV.

INitio junii 1724. in febrem incidi violentam, vomitu & diarrhœa stipatam, quæ postea, in intermittentem transiens, domi me retinuit per quatuor menses. Accersitus Medicus in principio morbi emeticum, sanguinis missionem, & purgans e rhabarbaro præscripsit. Magnam dein corticis Peruviani in substantia devoravi quantitatem, adjunctis decoctis amaris, &, quum coelum & vires permittebant, domo exibam. Lente admodum convalui, & per duodecim fere menses debilis omnino, frigori-que suscipiendo obnoxius, remansi. Balneis aquæ falsæ frigidæ corpus primum frigori ferendo assuevit, ita ut perfecta per quatuor annos gauderem valetudine, ad mensem scil. aprilis anni 1728, cum iterum eodem, sed non ita sæviter, correptus fui morbo. Iisdem iterum ac antea usus sum medicamentis. Post sex hebdo-

madas elapas , pedetentim convalui ,
sicque perseveravi ad mensem decem-
bris , quum denuo per mensem eo-
dem laboravi morbo. Prius facta re-
petendo sanitatem recuperavi ineun-
te vere , atque ita perseveravi ad men-
sem junii anni 1729 , quum iterum re-
diit idem morbus , per mensem affli-
gens. Tinctura vero Corticis , & de-
coctis amaris fugatus , ad mensem us-
que subsequents septembris latuit ,
dum de novo per breve tantum tem-
poris spatium apparuit , statimque
evanescens inducias per biennium
tulit , ad mensem scil. novembris
1731 ; tumque ut antea , in capite &
ventriculo incepit. Ipecacuanha as-
sumpta levamen attulit , paucis ta-
men diebus elapsis sævius invasit.
Emeticis autem quater repetitis , tin-
cturæ Corticis , ejusdem pulveri , vi-
nis amaris , atque equitationi , ceden-
te malo fat bene valui ad finem fere
mensis martii anni 1734 , quum re-
crudescens a diarrhœa exordium du-
xit , quæ , quamvis lenis sit , mire ta-
men animum dejecit. Ad dolorem

vero capitis tollendum, & appetitum prostratum sublevandum, vomitorium ex ipecacuanha bis repetitum, & Corticem in substantia, assumpsi, atque ita sensim convalui. Eundem denique morbum aggredientem, eadem methodo debellavi.

Medici nostrates morbum hunc vocant febrem intermittentem nervosam. Sequentia ingruentis insultus signa percipio. Alvus scilicet astricta, postea vero laxa est; appetitus omnino prostratus; caput & ventriculus valde discruciantur; capiti vero & temporibus ita infidet malum, ut novacula in anteriori capitis parte, aut tempore tangi vix sufferre queam; tinnitu aures, flatibus & dolore ventriculus & intestina, afficiuntur; frigus, horripilatio, calor mutuo succedunt, cutis color immutatus, pruritque quasi ab urticæ urentis applicatione; somnus irrequietus, & tremendis interruptus somniis; languore, ægritudine, spirituumque dejectione, totum afficitur corpus; in calore febrili urina clara & limpida est, quantitate

quantitate multum superans potum,
& sedimentum nullum deponens; de-
perit carnosus corporis habitus,
exhauriuntur vires, quamvis a ca-
tarrho, & sputatione immunis sim.

R E S P.

M Agnam fuisse corporis disposi-
tionem ad febrem facile credi-
derim; intempestiva autem Corticis
exhibitione motus febrilis subito im-
peditus, ventriculi debilitatem, vis-
cerumque obstructions, procreavit.

Malum radicitus tolli posse puto
corporis commoda exercitatione,
diæta, & medicamentis. Lectum ita-
que petas hora nona vespertina, sur-
gas quinta matutina, pergasque atten-
tus in peragendis negotiis ad pran-
dium usque; postea vero exercitatio
moderata, ambulatione vel equitatio-
ne, multum proderit. Balnea autem
frigida, in tali casu, nullius mihi viden-
tur usus. Victus sit e vegetabilibus fa-
cilis concoctionis, carne teneriore as-

74 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
fata , & piscibus fluviatilibus ; potus
vero inter prandendum & cœnan-
dum , vinum rubrum Gallicum bonæ
notæ , moderate sumptum ; cerevisia
autem tenuior , temperate calida ,
sit pro potu communi.

Sumas velim hora antejentaculum,
prandium, & cœnam, quinque de ca-
tapotiis A, superbibendo cochlea-
rium unum liquoris B. Sic præcave-
bitur recidiva. Si tamen contra spem
supervenerit, assumendus pulvis C,
octo ante paroxysmum horis. Hoc se-
mel tantum faciendum ; omni vero
trihorio diei cochlear. j. Liquoris D,
bibendum suadeo, cujus ope post qua-
tuordecim dies optatam sanitatem re-
cuperabis.

A. ℥ Myrrh. elect. ʒ iiij.
Sapon. Venet. ʒ vj.
Terebinth. ʒ j.
M. F. Pil. ʒ. iij

B. ℥ Aq. stillat. Cochlear. ʒ ij.
Melissæ ʒ iv.
Salviæ ʒ iiij.

cum Responsis BOERHAV. 75

Spir. vitæ Matthiol. ʒ ʒ

Tinct. Succin. ʒ ij.

M.

C. ʒ Lapid. Cancr. ʒ ʒ

Rhei ʒ. xv.

Scammon. ʒ. vij.

Stib. diaphoret. ʒ. xxv.

F. Pulvis.

D. ʒ. Aq. stillat. Salviæ lb j.

Sal. Polychrest. ʒ ij.

Spir. Cochlear. ʒ iij.

Tinct. Contraierv. ʒ. vj.

M.

X V.

INtra octo annos duodecies abortum passa sum, vario tamen gestationis tempore ; aliquos enim peperii infantes septimestres, alios vero quinquimestres, denique quadrimestres, & demum trimestres.

Consilio Medici familiaris varia

G ij

devoravi medicamina, vitamque domi duxi sedentariam per quinque menses. Malum originem duxisse ab imperitia obstetricis suspicor. Medici autem consilio ad Bathonienses fontes me contuli, sed absque successu; ideoque alterum consului Medicum, qui balneorum ex aqua frigida usum præscripsit. Statim ergo postquam ultimum perpeffa sum abortum, fontes adivi Tunbridgenses, ibique potu aquarum, & balneo e frigida, per aliquod tempus usa sum: ab iis autem reversa, prægnans evasi; Medici tamen familiaris jussu ab omnibus abstinui pharmacis, vitam domi agens sedentariam, balneisque frigidis ut supra utens, usque in diem quum iterum abortum perpeffa sum. Balneis istiusmodi per sesquiannum usa sum, hisque exceptis nullum aliud tentavi medicaminis usum; ne quidem venæ sectionis, quamvis sanguinem mittere bis in quinquimestri spatio solebam.

Debilitatem quandam temperamenti accusat Medicus familiaris. An-

cum Responsis BOERHAV. 77
num jam ago trigesimum secundum,
& ab omnibus aliis, hoc solo morbo
excepto, huc usque immunis. Consi-
lium ergo tuum enixe rogo.

R E S P.

MIhi videntur vasa uterina ita de-
bilitata esse ut foetum retinere
non valeant; ideoque non abs re fue-
rit, si gravida non sis, sumere per quin-
que successive dies, hora sexta ma-
tutina, purgans A, & sexta vesper-
tina, cardiacum B, caute frigus ca-
vendo. Victus per id tempus e vege-
tabilibus, jure carniū, & lacte esto.
Sexto die, hora ante jentaculum,
prandium, & coenam, sume pilu-
las tres C, superbibendo unciam
unam vini medicati D. In his perse-
verandum toto gestationis tempore.
Victus sit ex iis quæ maxime arri-
dent. Corporis moderata exercitatio
utilis admodum, & necessaria.

Hæc sunt quæ super his censeo.
Felices opto, & spero successus.

78 *Epistolæ Consultatoriæ ;*

A. $\mathcal{L}$ *Myrobalan. citrin. sine nucl. 3 ℥*
Rhei electi ḡ. xxxvj.

M. F. Pulvis, qui infundatur tota nocte, vase clauso, cum aqua. Mane teratur satis diu, dein pressi per pannum liquo-
quoris unc. ij. admisce,
Mannæ opt. 3 iij.

Syrup. Cichor. cum Rheo 3 iv.
F. Haustulus purgans.

B. $\mathcal{L}$ *Aq. stillat. cortic. Citri 3 ij.*
Spir. Vitæ Matthioli 3 j.
Tinctur. Opii gutt. x.
Succini gutt. xv.

M. F. Haustulus.

C. $\mathcal{L}$ *Catechu 3 ij.*
Cort. Granator. 3 j.
Mastich. 3 j. ℥
Oliban. 3 j.
Sarcocoll. 3 j. ℥
Rhei 3 ℥

Succini ppti 3 j.

Terebinth. ḡ. vj.

Ol. stillat. Cinnam. gutt. viij.

M. F. S. A. Pilulæ sing. ḡ. iij.

D. ʒ Cort. Capparid. ʒ ij.

Cinnam. ʒ j. ʒ

Tamarisc. ʒ j.

Ligni Agalloch. ʒ ij.

Santal. citrin. ʒ iij.

Lapid. Hæmatit. ʒ j.

Limat. Martis ʒ vj.

Maceris,

Nucis Moschatæ, ana ʒ iij.

Rad. Lapath. acut. ʒ j.

Semin. 4. calid. min. ana ʒ j. ʒ

M. F. Pulvis tenuis, inde S. A. F.
Vinum medicatum cum vini Rhena-
ni lb vj.

X V I.

Æ Ger quidam Generosus, an-
num agens 68, habitu corpo-
ris repleto, initio æstatis proxime
prægressæ, Ictero correptus fuit. Va-
riorum Medicorum consilia & præ-
scripta sequutus, a sex septimanis
totum curæ meæ se commisit. Ape-
rientibus, in tali casu præscribi soli-

G iij

80 *Epistolæ Consultatoriæ,*
tis, priorum medentium jussu, incassum usus est.

Faciei tum color ad nigrum vergebat, caput vero & reliquum corpus colore intense flavo perfundebatur: a diarrhœa immunis, licet alvus semper laxa fuisset: in sedibus, nullum flavedinis signum, urina autem bile saturata videbatur. Appetitus denique valde prostratus.

Sanguini, meo consilio, ad unc. xij. extracto adhærebat cruſtula phlegmatico-bilioſa tenax admodum. Vomitorium ex ipecacuanha ſeptimana-tim aſſumendum ſuaſi, purganſque e rhabarbaro lenientibus admixto, ob nimiam viſcerum laxitatem, ſemel atque iterum exhibui: dein autem bis in ſeptimana *calomel.* ḡ. xij. hora ſomni, ſequenti aurora, potionem e *radic. curcum. rub. tinctor. ſal. tartar. aq. cinam. ſenn. rheo. cremor. tartar. croc. & ſyr. de rhabarb.* ſumendam præſcripſi; diebus intermediis electuarii e chalybeat. aromatic. attenuant. detergentib. & ſtomachicis uſum commendavi, ſuperbibendo in-

cum Responsis BOERHAV. 81
fus. chalybeat. amar. Loweri. Postea
æthiop. mineral. electuario addidi.
Rediit appetitus, neque ab assumpto
cibo qualicunque male se habet; per
alvum excreta ad naturalem acce-
dunt colorem; minuiturque urinæ
biliosus color; augentur vires, &
negotius multum vacat.

Notandum insuper scorbuto a plu-
rimis retro annis laborasse ægrum;
nuperrime etiam crura versus in-
feriora, hydropicis uti advenit, tu-
mere; abdomen tensum & quasi in-
farctum animadverti; tussi demum,
& materiæ viscosæ tenacis expuitio-
ne, sicut & sanguinis per sedes excre-
tione, aliquoties vexari.

R E S P.

Consideravi intenta cum cura
tristis fane & periculosi morbi
historiam.

Mihi videtur cachochymia bilio-
sa ab obstructis biliosis viis, jam ten-
dens in consummatum hydropem.
Hyberna tempestas, ætas provecta

82 *Epistolæ Consultatoriæ;*

ægri, ipsiusque mali duratio nil boni portendunt, intendunt vero magnum fatis & præsens periculum, præcipue cum optima quæque remedia frustra jam administrata, & origo ipsius ægritudinis in scorbuti inveterati malignitatem radicata narretur.

Summum quod habeo in hoc casu remedium erit, si Nob. Dominus assumat omni bihorio diei pilul. 5. A, statimque post easdem bibat unc. j. de liquore B; sicque periclitetur mensis decursu num gravi malo levando par sit hæc medicina. Interim quam maxime opus erit ut quotidie, mane & vesperi, totum abdomen diu, & quantum ferre potest, fortiter pefricetur pannis laneis, asperis, calidis, siccis, ut infarcta vasa liberentur, auxilio hujus motus, ab impacta saburra; & assidua opus erit corporis exercitatione, eaque forti fatis, sive vectione fiat, seu deambulatione, si vires ad eam ferant. Victus porro ex recentioribus oleraceis, acetosa, beta, brassica rubra, cichoreo, endivia, lactuca, spinachia, & vini meraçi parcior

cum Responsis BOERHAV. 83
eopia, aut Mumma Brunswicena,
commendatur ab ipso morbi ingenio.
Utinam his sperata obtineatur sani-
tas. *Leidæ 17²⁸₁₁33.*

A. ʒ Bulb. Ari rec. ʒ j.
Asæ fætid. ʒ. xv.
Balsam. Copayb. ʒ j.
Croci ʒ. xv.
Rhei ʒ j.
Sapon. Venet. ʒ ʒ
Terebinth. ʒ. x.
M. F. Pil. ʒ. iv.

B. ʒ Aq. stillat. Baccar. Juniper.
Cochlear. ana ʒ vj.
Sal. Polychrest. ʒ ij.
Tartar. Vitriolat. ʒ j.
Rob. Baccar. Juniper. ʒ iv.
Spir. rectificat. Baccar. Junip.
ʒ j. ʒ
Tincturæ Myrrhæ ʒ j.
M.

XVII.

G Enerosum Scotum annos natum 23, temperamenti melancholici, dolores ventriculi & hypochondriorum a plurimis annis discruciant; lipothymia, flatibus, alvoque astricta vexatur; maculæ scorbuticæ crura deturpant; tussi, licet non violenta, frequenter laborat; nullum interim puris aut ulceris signum apparet. Lumbricos exiles, albidos, capitibus acutis instructos, copiose aliquoties per alvum egerit. *Æthiope minerali, pilul. coch. min. & tinctura sacra* usus est. Sanguis e vena emissus optimus videtur. Denique, postquam violento exercitio corpus incaluerit, tumor, adhuc perseverans, pone aurem in conspectum se dedit.

R E S P.

MOrbum descriptum accurate consideravi ; unde censeo glandulas totius corporis obstructas esse, tæniasque intestina obsidere. Vacuo itaque ventriculo , hora scil. ante jentaculum , prandium , & cœnam , sumat æger pilulas tres A , superbibendo unciam unam liquoris B. Hæc ita per sex hebdomadas usurpata , salutifera fore puto.

A. ℥. Aloes optim. ʒ. ʒ.
Asæ fætid. ʒ. j.
Camphor. ḡ. v.
Castor. ḡ. vj.
Myrrhæ ʒ. j.
Sagapen. ʒ. j. ʒ.
Succin. ppti ʒ. j.
Terebinth. ḡ. vj.
Vitriol. Mart. ʒ. j. ʒ.
M. f. pil. ḡ. iij

B. ℥. Aq. stillat. Cochlear.
Rutæ , ana lb. j.

6 *Epistolæ Consultatoriæ,*
Elixir. pp. cum sp. Tartar. ppt.
3. iv.
Sal. volatil. oleos. 3. iv.
Spir. Cochlear.
Tinct. Succini ana 3. ij.
M.

X V I I I.

PUellula nobilis annum agens septimum, sub finem Decembris 1731. dolore & gravedine capitis, atque nausea correpta est; subsequentibus etiam duobus diebus febricitabat. Quinto a primo insultu die magis de capitis dolore conquesta est, magnamque materie biliosæ quantitatem vomitu rejecit. Proximo die oculorum & cutis color in flavum conversus est, & ipsius lotio imbutum linteum croceo tingebatur colore. Ab assumptis ipecacuanhæ gr. xij copiose bilem evomit; ad pacandum autem ventriculum, ipsique quietem conciliandam, sequentem postea cum euphoria assumpsit haustum.

℞. *Succ. Limon* ʒ. ij.
 Sal. Absynth. ʒ. ʒ.
 Aq. Meliss.
 Cinnamom. hord. ana ʒ. vj
 Spirit. Menth. gutt. xxx.
 Syr. dialth. ʒ. ij.
 M. F. Haustus.

Huic bis repetito vomitus & febris cessere. Ad flavedinem vero cutis & oculorum fugandam, cochlear. j. sequentis infusionis bis de die hausit;

℞. *Croc. Anglic.*
 Sal. Absynth. ana ʒ. j.
 Limon. tost. N^o j.
 Vin. Rhenan. lb. j.
 Infunde per 24 hor.

Interpositis duobus diebus sumpsit hora somni *rhabarb.* scrup. j; unde postero die bis alvum deposuit; faeces argillacei coloris videbantur. Tribus dein successive diebus iterum usa est infuso, postea autem ʒ. ʒ. *Rhabarb.* cujus ope per duas vi-

88 *Epistolæ Consultatoriæ* ,
ces purgata est. Gradatim deinceps
recessit flavedo, optatamque recupe-
ravit sanitatem.

Ad finem mensis januarii iterum
delapsa est. Parum tunc bilis evo-
muit ; pulsus erat celeris ; aderant
capitis dolor , oculorum gravedo ,
colorque sub oculis cæruleus , urina
saturatior , licet vulgo pallida sit ,
aliquando etiam colore æmulans ca-
ryophyllum hortensem , sedimen-
tum deponens subalbidum , salibus
in superficie natantibus. Sequenti
die sat bene se habuit , iners quam-
vis & desidiofa.

Primo februarii Medici duo cele-
bres accersiti præscripserunt *rhei*
scrupul. unum , adjunctis granis 5.
salis absynthii , bis in septimana assu-
mendum , intermediis vero diebus ,
salis absynth. dosim bis de die ; *aquam*
denique *Bristolensem* , cui identidem
instillatæ fuerunt *spiritus nitri dulcis*
guttæ octo. Horum usu sanitatem re-
cuperasse visa est. Undecimo martii
subsequentis *succos antiscorbuticos* ad
unc. unam bis interdiu assumendos
commendarunt

commendarunt, purgato prius corpore *rheo* & *sale absynthii*; quod bene cessit ad vigesimum usque ejusdem mensis, cum denuo ægrotare incepit. Tunc alvinæ fæces multo pure & sanguine refertæ erant; sub oculis color ad nigrum vergens apparuit; nares frequenter scalpebat. Bolum sequentem medentium consilio sumpsit *calomelan* ḡ. v. *rhei pulv.* ḡ. xv. *syr. violar.* q. f. f. *bol.* unde sursum & deorsum purgata convaluit. Postea *æthiop. mineral.* & *pulv. e chel. cancr. simpl.* scrup. β omni nocte exhibuerunt cum tribus julapii sequentis cochlear.

℥. Aq. Ceras. nigror. ℥ vj.

Pæon. composit. ℥ j. β.

Margarit. pp. ℥ ij.

Sacchar. alb. ℥ ij.

M. F. Julap.

Vigesimo nono ejusdem mensis bolus e *calomel* & *rheo* repetitus eundem præstitit effectum ac antea.

Insequentis aprilis octavo in fe-

brem incidit violentam, vomitur; dorsi doloribus, & variolarum symptomatibus, per 24 horas concomitam. Remittente febre, haustum cum *sale absynth.* & *syr. alth.* superius præscriptum adsumpsit. Urina referata erat arenulis rubicundis, quæ filamentis, vel pilis ipsi innatantibus, adhærebant. Rediit sæpe, incertis tamen periodis, eadem malorum caterva: flavescit facies declinante morbo: temperamento gaudet sanguineo.

Enixe rogant Parentes ut sententiam tuam de ægræ statu quanto-
cius aperire digneris.

R E S P.

A Ccepi, legi, perpendique summa cum cura historiam accuratissime conscriptam de morbo, quocum conflictatur valetudo illustrissimæ Puellæ: dein id, quod ex ea collegi, libere ita profero, ut sapientiorum iudicio prorsus submittam.

In regione hepatis, & vesicæ biliferae, amurca spissa & calculi hærent. His iter in duodenum bili intercipitur; hæc ideo detenta, aggesta, vasisque repletis molesta, irritat sollicitatque naturam, ut ope febris & vomitus, turgens fel per vasa jecoris retropellat in venam cavam, misceat sanguini, edat icterum; sic pro tempore liberare videtur amabilem ægram: ubi vero regenerata copia bilis vasa appellit, eadem renascitur malorum series, eodem transitura modo, sicque per vices itura redituraque, donec radix extirpata fuit.

Sane nisi sapientia providetur, tandem metuendum, ne toties geminata violentia rumpantur fatali eventu viscera, aut lethali tandem sanguinis per affusam bilim resolutione, hydrope extinguatur infans.

Remedio erit creber usus olerum aperientium in jure carniū incocctorum: apium, brassica rubra, chærophyllum, cichorium, endivia, petroselinum, scorzonera, sisarum,

92 *Epistolæ Consultatoriæ,*

tragopogon , tum maturi bene succulenti fructus ; rubi idæi vel sylvestris fraga, cerasa, grossulariæ, mora, & quidquid horum ; serum lactis recens, de bobus recenti verno gramine pastis hausti, si melle purissimo diluto ad suavem usque saporem dulcius temperatur, usus erit mirifici ; quum nil aliud efficacius, simulque mitius, fundat coactam materiæ duri-
tiem, temperet bilem, expediat meatus, laxet alvum, ducat in debitas naturæ vias fells inversum iter.

Interim tenelli corpusculi mollia abdominalia, hypocondria, & præcordia imprimis, mane & vesperi per dimidiatæ horulæ spatium perfricanda omnino pannis asperiusculis, calidis, siccis, leni quidem motu, sed per omnem gyrorum varietatem assidue mutato ; faciendum hoc vacuo ventriculo, observandum religiose.

Quin etiam oportebit carpento rudius per strata viarum concutiendo movere corpus, hora ante prandium, coenamque quotidie.

Pro remediis internis imprimis suadeo, si usus obtineri potest a tenella ætate, ut quater quotidie sumat unc. j. decocti ad literam A descripti, paulum calide; id vero fiet mane, hora ante jentaculum, meridie hora ante prandium, vesperi hora ante cœnam, deinde decima vespertina, si tam iterum evigilat, aut suscitatur. Hoc tutissimum equidem, sed & efficacissimum simul est quod habeo. Si autem impetrari nequit ut his utatur, coacti tunc ad vicarium B, licet haud ita laudatum ire cogemur. De illo autem bibat cochleare j. sive unciam omni trihorio. Medicamenta quidem commendata debent in continuatum usum protrahi per bimestre spatium; enimvero alte est radicans morbus, acri proinde medela eget, dum interea tamen tenellæ ætatis & fabricæ ratio, lenia postulat & mitia valde auxilia; quare usus diuturnitate compensanda blandorum necessitas.

Faxit Deus his cedat prorsus, aut rectioribus, malum.

A. ℥ *Radic. recent. Apii*

Bardanæ

Graminis

Fœniculi

Petroseliniana ℥ j.

Scissæ & contusæ digerantur in
aq. pluviat. vase clauso, non ebul-
liendo, per horam; tum adde

Aceti Acori ex vino ℥ vj.

Sal. Tartar. opt. ℥ ℞

Ebulliant simul spatio ℞ horæ, tum

Decocti unciis xiv admisce

Syrup. 5. Rad. aperient ℥ j. ℞

B. ℥ *Aq. stillat. Rutæ* ℥ vj.

Sal. Polychrest. ℥ j.

Tartar. Vitriol. ℥ ℞

Vitriol. Martis ḡ. xij.

Syr. v. rad aperient. ℥ ℞

M.

XIX.

G Enerosa tuum implorans consilium colica vexatur hysterica. Initio paroxyfmi languet, frigent & rigescunt extrema, pulsus tremulus, durus; tum flatibus distenditur ventriculus, ibique dolor acutissimus per diem unum aut alterum fixus hæret. Ingesta qualiacunque eo temporis spatio, ne vel minimum caloris excitant sensum.

Medicamentis nervoso generi dicatis utitur; horumque nullum tantum levaminis adfert, quam castoreum volatilibus junctum, & aromatica calida. Appetitus aliquando auctior est. Hunc sequitur hypochondriorum tensio, rodens ventriculi dolor, appetitus abolitio, animus dejectus, pulsus vacillans, quæ omnia diarrhœa superveniente desinunt; reddit dein appetitus, quem enarrata vulgo sequuntur symptomata. Pulsus ut plurimum celer, & durus; in-

96 *Epistolæ Consultatoriæ,*
æqualis vero ab improvisis gaudio
vel timore.

Quos peperit infantes eodem fere
malo afficiuntur. A quinto ætatis
mense hectica laborant febre, per to-
tum dentitionis tempus perseverante;
& adeo voraces sunt aliquando, ut ci-
bos eousque ingurgitent donec hos ite-
rum rejicere cogantur. Nunc diarrhœa,
nunc vero vomitionibus torquen-
tur. Sudoribus nocturnis, tussi, & res-
pirandi difficultati, obnoxii sunt. Hoc
vitæ stadium superarunt duò natu
majores, natu autem minima insuper
afficitur maculis aliquando erysipe-
latosis, aliquando crystallinis, per
totam cutem erumpentibus, ichorem
albidum fundentibus. Omnium tan-
dem pulsus celeris, & temperamen-
tum calidum est. Sequentibus usi sunt
solummodo medicamentis, rheo, scil.
vinis medicatis purgantibus, pulveri-
bus testaceis, Cortice, vel forma sy-
rupi vel externe abdomini admoto,
& identidem diacodio; ad eruptiones
tandem purgantia e calomel. & un-
guent. piperin. Bataei, adhibita sunt.

Aqua,

aqua, cui argentum vivum incoctum erat, inserviebat gelatinis, quibus vescebatur, conficiendis.

R E S P.

B Ene examinavi argumentum epistolæ, cui, re deliberata, pono me vereri ne quid obstructi lædat officinam bilis, & ejus liberum iter ad intestina intercipiat; unde impediti fellis exacerbatio, accumulatio, tandem irritatio violenta; quæ inde acutos dolores gignit.

Ideo resolutio hujus materiæ, apertura vasorum, & dein lenis propulsio offensæ, requiri videtur ad sanationem, habita simul ratione debilitatæ fabricæ nervorum, & promptæ perturbationis systematis nervosi.

Si igitur deglutiret omni trihorio diei, singulis vicibus, tria de catapotis A, semper superforbendo ij de apozemate B, hæcque viginti & octo dies ea lege continuaret, multum ausum sperare boni; maxime si pari-

98 *Epistolæ Consultatoriæ*,
ter corpus idoneo exerceretur motu.

Parvulis vero crediderim maxime
profore si modice roborantibus reme-
diis pugnaretur adversus imbecillita-
tem viscerum, & humorum calidam
acrimoniam: ideoque apte laudo acta
jampridem; iisdemque ultra utendum
prorsus suadeo; quale quid foret me-
dicamen C, si inde scil. unc. ℥. exhi-
beretur ter interdiu, vacuo potissi-
mum ventriculo, hora nempe ante
jentaculum, prandium, & coenam.

A. ℥ *Gumm. Ammoniac.* ʒ ij
 Borac. ḡ. x.
 Sapon. Venet. ʒ iiij.
 Terebinth. ḡ. v.
M. F. Pil. fing. ḡ. iiij.

B. ℥. ʒ. *Rad. aperient.* ana ʒ ij.
 Sal. Polychrest. ʒ j. ℥.
 Tartar. Vitriolat. ʒ j.

Cum aq. decoctis spatio semi-horæ
adde,

Ras. lign. Santal. citrin. ʒ iiij.
 Semin. 4. calid. min. ana ʒ j.
Stent in infusione fere fervida sine

cum Responsis BOERHAV. 99
ebullitione, vase clauso spatio
horæ, dein decocti ℥jv. exhibe.

C ℥. Cortic. Capparid. ℥j.

Cinnamom. ℥ s.

Tamarisc. ℥ v.

Rhei ℥ s.

Semin. Anisi ℥ iv.

M. f. pulvis tenuis qui cum

Aq. stillat. Melissæ,

Hydromelit. ana ℥ vj.

infundatur.

X X.

OCtodecim abhinc annis, frigore hyemali annor. 1715-16. sæviente, æger, cujus statum descripturus sum, de uvulæ relaxatione conquestus est. Hanc initio neglexit; postea vero, cum somnum & deglutationem impediret, gargarismata, vomitoria, purgantia, &c. in usum frustra adhibuit.

Perseverebat etiam idem malum ad annum 1721, faucibus partibusque

adjacentibus exulceratis. Tunc ad hydrargyrum confugiens sat magnam ejus copiam interne assumpsit, & externe adhibuit, nullo alio insequente effectu per quinque primas hebdomadas, nisi diarrhoea, solo astringentium medicaminum usu cohibenda. Variata tandem Medicorum consiliis mercurii exhibendi methodo, secutus est ptyalismus copiosus per quatuor septimanas; disparuere vel minima exulcerationum indicia, uvula relaxata remanente. Ope tandem gargarismatum astringentium, vesicatoriorum, & fontanellæ perpetuo fluentis, postquam etiam a morbillis convalesceret æger, uvula ad naturalem rediit statum. Initio anni 1722 nullum in faucibus percepit malum. Per totum ægritudinis tempus, noctes fere totas, scribendo vel legendo, vigiles ita ducere solebat, ut exinde somnus admodum brevis, & irrequietus fuerit.

Mense martii 1726, absque vel minima tussi, incidit in sputationem fere continuam; qua perseverante,

cutis color immutari coepit, deperit-
que carnosus corporis habitus. Ab
usu tabaci, quod forma pulveris
magna assuetus erat fumere copia,
per annum penitus abstinuit. Mense
augusti rus se contulit, ibique juxta
regulas a Medicis præscriptas vitam
per aliquot septimanas duxit; equi-
tatio autem ipsi impossibilis erat, ob
sævum hæmorrhoidum dolorem,
quo dire cruciatur a sex circiter an-
nis. Sputatio, thoracis stricture, tuf-
sis, expectorationis difficultas, su-
dores versus auroram erumpentes,
invaluere. Ad finem septembris na-
tale solum, in partibus septentrio-
nalibus Scotiæ situm, petiit. Disce-
dentem immanis ani & abdominis
invasit per sex dies dolor. Sedes per
id tempus nullæ, urina pauca, te-
nesmus continuus. Circa finem oc-
tobris Edinburgum rediit, sævienti-
bus iisdem malis. Fistula in ano ap-
paruit, quæ, sectione aperta, ma-
gnam materieî saniosæ copiam effu-
dit. Tunc dolores per corpus vagi
ingruere, tussis, sputatio, & sudo-

102 *Epistolæ Consultatoriæ*,
res aucti sunt. Ad finem decembris
circa mediam noctem magnam cruo-
ris, partim coagulati, partim fluidi,
copiam evomuit. Post venæ sectio-
nem ter celebratam, gradatim discessit
sanguinis sputum, remanente materiei
flavæ expectoratione. Per annos 1727,
28, 29, 30, 31, 32, æstate sanguinis
sputum, hyeme vero tussis, magis
infestabant.

Anno 1733, plurimos & violentos
paroxysmos sputi sanguinei pas-
sus est; & ab initio novembris ejus-
dem anni ad medium fere subsequen-
tis veris, sudoribus & diarrhœa cru-
ciatus est.

Sævit adhuc dira tussis, cujus lon-
gos, mane præcipue, patitur paro-
xysmos; unde vires multum dejiciun-
tur. Ichor e fistula fluit ad quantita-
tem unciarum duarum 24 hor. spa-
tio. Decimo quinto mensis maii re-
diit iterum violentum sanguinis spu-
tum, brevibusque datis induciis,
perseveravit per duos menses. Paro-
xysmum præcedit pressio & strictura
thoracis, posteaque sanguis purus,

& rutilans , sæpissime levi tantum cum tussicula ejicitur. Tussis , expectoratio difficilis , sputum spissum , albidum , læve , sudores nocturni , ichoris tenuis saniosi per fistulam effluxus , vires exhauriunt. Tabescit corpus , remaneat licet appetitus ; raro fitit ; pulsus mollis , & æqualis , naturali tamen celerior ; urina coloris plerumque citrini est , in cujus medio nubecula suspensa apparet , post sanguinis vero sputum turbida fit ; aquæ injectum sputum , fundum non petit ; in alterutrum latus decumbere potest ; ambulatione vel equitatione fatigatur , attamen neque his , neque opio , somnus conciliari potest ; e contra enim horum usu minus placide requiescit : respiratio ut plurimum sat libera est , aliquando licet ab uberiori aëris inspiratione de thoracis dolore queratur.

Venæ sectio , emetica , & purgantia lenia , pilulæ pectorales & balsamicæ e *gum. ammon. bals. solut. pisselæo indico* , & *spermate ceti* : *pilul. Matthæi* , e *styrace* : *laudan. liquid.*

syr. diacod. cortic. Peruvian. decoct. styptic. Eaton. syr. urtic. heder. terrestr. sem. lini theæ instar, lac muliebre, equinum, serum lactis caprini, diætata e lacte vaccino, equitatio, aerque rusticanus, sunt remedia ad hoc usque tempus in usum vocata.

Jam vero perseverante sputo sanguineo, post venæ sectionem celebratam, decocto utitur sequenti.

℞. Radic. alth. ʒ j. & symphit. ʒ ij. fruct. tamarind. ʒ. iij. coq. in aq. fontan. lb̄ vj. ad lb̄ jv. sub finem coctionis adde flor. tussilag. ʒ & rad. glycyrrhiz ʒ j. coq. parum, & immoto operculo refrigescat. Colaturæ adde nitr. ʒ ij. capiat ʒ jv. omni bihorio, donec sanguinis sputum penitus cessaverit.

Tabellis e pulv. *diatrag. P. R. Edinburgensis*, usus est.

Sputo sanguinis cohibito, lb̄ una sequentis decocti quotidie utitur *℞. Radic. alth. glycyrrhiz. ana ʒ. ij. coq. leni calore in aq. fontan. lb̄. j. β. ad lb̄. j. adde sub finem fol. heder. terrestr. flor. tussilag. ana ʒ j; colatura detur usui.*

Ad ventriculi incommoda sublevanda, pulvere vel infuso *rhaborbari* utitur. Jentacula sunt ex potu *theæ*, *coffæ*; aliquando vero, sed rarius, e *chocolada*, cum pauco pane gelatina ribesiorum vel aurantiorum illito; prandium autem e pullis, pisces, cynaris, fabis junioribus cum cyatho uno vini Xerani, vel Gallæciani; coena denique e pede vitulino & pauco aceto, vel e jure ex pullo, pedibus vitulinis, & rasura cornu cervi, confecto; vel denique ex ovo forbili, vel duorum ovorum vitellis in vini Gallæciani haustu.

Consulunt tandem Medici ut a vino & liquoribus spirituosus penitus abstineat, ut diæta lactea, & equitatione crebra, utatur.

R E S P.

M Alum videtur ortum ex tussi diuturna, frequenti, valida, quæ tenerrima vascula pulmonis quasi, rumpitque. Efficit vero geminatio

106 *Epistolæ Consultatoriæ*,
causæ, ut debilis cicatrix facile sol-
vatur, & ita quidem toties repeten-
do malum fere evasit naturale. Me-
tuendum porro ne tandem succum-
bat his debilitata vita; unde summa
ope nitendum quo malum avertatur,
prohibeatur reditus.

Mittatur sanguis quater in anno,
mense aprili, julio, octobri, janua-
rio, triduo ante plenilunium ad ℥
ix. Potus quotidianus esto ex lactis
parte una, aquæ tribus cum pauco
melle. Cibus ex farinosis vegetabili-
bus, omni modo paratis, & fructi-
bus horæis, maturis, pane, lacte,
cremore lactis. Somnus largus in alta
ædium parte sicca. Deglutiat omni
trihorio diei tres pilulas A; sumat
statim desuper tepide ℥ iij. decocti
B; omni vespere hauriat potionem
C una vice ante somnum.

Omnia hæc continuanda spatio
anni, si fieri potest. Si tanto tempore
caveri potest reditus hæmoptoes,
magna spes est reconvalescendi. Id
faxit Deus.

A. ℞. Balsam. Peruv. ʒ β

Catechu puriss. ʒ j. β

Gummi Arabic. ʒ j.

Mastiches ʒ j β

Olibani

Sarcocollæ ana ʒ β

Mannæ Calabrin. ʒ β

M. F. Massa unde formentur Pilulæ

ḡ. iij.

B. ℞. Flor. rec. Alth.

Symphit. ana ʒ β

Fol. rec. Alt.

Verbasci ana m. j.

Rad. rec. Symphit. ʒ iij.

Liquirit. ʒ ij.

Sem. rec. Papav. alb. ʒ β

Plantag. ʒ vj.

Cum aq. decoct. spatio horæ lb. iv.
exhibe.

C. ℞. Aq. stillat. Flor. Rhæad. ʒ j.

Syrup. Alth. ʒ ij.

Diacod. ʒ j.

M. F. Haustulus.

X X I.

B Oerhaavius, in prima hac epistola cum nullam fecerit fistulæ mentionem, iterum consultus sequens dedit responsum.

R E S P.

Historiam tristem, miserabilis morbi denuo cum cura evolvi, atque adeo equidem implicatum ex variis malum deprehendo. Invenio tam bona remedia, atque exquisitam adeo medendi rationem adhibita, ut rectiora iis excogitare, aut prioribus a me datis vix possim superaddere. Videtur corpus ita adfuesci sputo sanguineo, ita labefactatum, ut ad minima novi sanguinis incrementa solvatur. Interea tamen fistulæ evacuatio videtur levare pulmonem, ut metuendum prorsus sit, ea perfunata, pectus pejora passurum.

Faciunt perpensa hæc incommoda , ut haud ita planum sit dare remedia quæ hæc omnia juvare queant ; quum tussis , hæmoptoe , fistula , dolor coxarius , tumores , singula varia postulent. Ad tussim optimum cenfeo ut primum utatur omni bihorio diei æger unc. ℞. balsami A , superbibens unc. unam decocti B , idem quod erit ad lævigandam asperitatem in trachea , & bronchiis , ubi cicatrix toties solutarum arteriarum videtur irritationem tussiculofam imprimis excitare. Eo facit & tumescens a novo generato sanguine locus , quem etiam meliorem inde futurum spero. Sane expedietur expectoratio , attenuabitur blande spissior materies , quin & disponetur corpus ad somni illecebras admittendas , quæ mechonii usu non potuerunt conciliari. Tumori vero videntur diligenter adhibenda quæ ocyus maturant , quo amissa cito materies avertatur ab interioribus , atque simul interiora , hunc exitum macta , se interne repurgent , unde

110 *Epistolæ Consultatoriæ,*
plurimum solaminis provideri potest.

Jentacula præscripta satis videntur convenire. Canarini uncia una ter in die haud creditur nocitura. Carnes albas modice sumptas de vitulo, pullis, cuniculis, agnis, piscibusque testaceis, ratione debilitatis, profore puto, nec nocituras. Cætera committenda censeo sapientiæ familiarium & præsentium Medicorum, qui prudenter, satisque feliciter, periculosum morbum tractaverunt. Profecto mei distantia, temporis longitudo inter datas literas & responsum receptum, efficient sæpe minus opportunam sententiam.

A. ℞. *Balsam. Peruv.* gutt. v.

Ol. Amygdal. dulc. rec. ʒ ℥

Syrup. Diacod. ʒ v.

Vitelli ovi rec. ʒ ℥

M.

B. ℞. *Rec. Flor. Althææ*

Rhæados

Verbasci

cum Responsis BOERHAV. 111

Hyperici ana ʒ ʒ

Fol. Alth.

Scabios. ana m. ij.

Rad. Fænicul.

Glycyrrhiz. ana ʒ ij.

Sem. contus. Papav. alb.

Plantag. ana ʒ j.

Cum aqua decoct. p. horam lb̄ iij.
exhibe.

XXII.

ANnum jam ago 38. Usque ad tertium ætatis annum a febre vix unquam immunis eram, qua recedente pustulæ & squammulæ furfuraceæ genua præcipue occupabant, adveniente vero febre disparuerunt, hac vero cessante de novo eruperunt; sicque alternatim sese excipiebant. Grandior autem factus, febrique minus obnoxius, perfecta videbar gaudere valetudine. Serpserunt interim squammulæ furfuraceæ ad crura, cubitos, & brachia. Cum autem virilem attigi ætatem, ad ulteriorem mali

112 *Epistolæ Consultatoriæ ;*

progressum prohibendum purgantia mercurialia quotannis , debitis intervallis , per decem annos assumpsi ; sed absque successu. Irrepfit enim malum ad femora , faciem , dorsum , digitorumque pedum & manuum extrema. Cum nullam , præter pruritum , percepi molestiam , Jurisprudentiæ operam dedi , genioque indulgebam , comedendo indiscriminatim quæcunque apponebantur. A longo tamen tempore ab usu cerevisiæ , carnisque suillæ , sicut & a nimis salitis & conditis cibis , abstinui. Trigésimo ætatis anno varia , Medicorum consilio , adhibui medicamina, qualia sunt *nasturtium aquaticum , cochlearia , raphanus rusticanus , salia volatilia* , & plurima calidiora *antiscorbutica* ; sed eorum usu vires acquisivit malum.

Parentibus aliunde natus sum famis ; fratres & sorores optima gaudent valetudine , excepta cutis asperitate.

A duodecim annis animadverti urinam sæpius saturatam , in fundo turbidam , sedimentum rubicundum deponentem , aliquando vero limpidam.

Vestram

cum Responsis BOERHAV. 113
Vestram super his quamprimum ex-
opto sententiam.

R E S P.

EXpendi malum, & meditatus
confulo, ut velis periculum fa-
cere hujus methodi, spatio fefqui-
mestri.

1. Quotidie mane & vesperi, cu-
res probe perfricandam cutim, ubi
malum adest, pannis e rudiore lana
contextis, calidis, ficcis, supra ac-
censi sulphuris fumum detentis, & eo
adhuc fumo imbutis.

2. Vites pingua valde, tum & aëre,
fumo, sale ficcata; fumus vegetabi-
lia, farinosa, olera, fructus horæos
bene maturos, carnes albas recentes,
& fluviatiles pisces; pro potu cerevi-
sia tenuiore utaris, & paucio vino albo
Gallico.

Hora ante jentaculum, prandium,
& coenam, deglutias quinque pilulas
simul A, & bibas statim super his unc.
v. de liquore medicato B.

114 *Epistolæ Consultatoriæ;*

A. ℥ Flor. Sulphur. ʒ iij.

Myrrh ʒ j. ʒ

Rhei ʒ j.

Terebinthin. ʒ j.

M. F. pil. sing. ʒ. iij.

B. ℥ Recentiss. Acetos. pratens. cum
toto m. j.

Gramin. cum toto m. ij.

Taraxac. cum toto m. j. ʒ

Rad. Oxylapathi ʒ ʒ

Coque in feri lactis recent. q. s. per semihoram; dein liquoris per pannum pressi unc. xv. quotidie recentes exhibe.

X X I I I.

R Espirandi difficultate a quatuor circiter annis laboro. Hanc comitatur tussis, per horam vel semihoram perseverans; paroxysmum autem brevi solvit expectoratio libera, & copiosa. Exercitatio corporis valida, potus liquoris generosi,

cum Responsis BOERHAV. 113
præcipue cerevisiæ, usus tabaci, minimum frigus susceptum, aut demum aeris subita refrigeratio, non solum insultum inducunt, sed & augment etiam, imo dormientem excitant. Si ab actione procedat malum, tum primum invadit immanis capitis dolor. Mitescit quidem malum hac hyberna tempestate; quod affectum refero *duodecim guttis olei sulphuris per campanam in aquæ frigidæ cyatho*, omni nocte hora somni assumptis.

In juvenili ætate motibus spasmodicis obnoxius eram: jam vero annos natus sum 27, malumque præfens hyeme magis quam æstate infestat. Viget denique appetitus, & quoad cætera bene valeo.

R E S P.

Satis magna dosis videtur adhibita fuisse *ol. sulphuris per campanam*. Morbus videtur esse Asthma convulsivum; si vero sequens præscriptum per sex septimanas successive sumatur, spero ægrum levamen accepturum.

K ij.

16 *Epistolæ Consultatoriæ*;

℥ *Gumm. Ammon.* ʒ ij.

Balsam. Peruv. ʒ j.

Croci ʒ ʒ

Trochisc. de Myrrh. ʒ ij.

M. F. *Pilulæ* ʒ. jv.

Sumat iij. ter de die, vacuo ventriculo, superbibendo uncias ij. frequentis.

℥ *Aq. stillat. Fœnic.* ʒ ij.

Oxymell. Scillitic. ʒ j.

Syrup. ʒ *Rad. aperient.* ʒ ij.

M.

X X I V.

DOmnia annos jam nata 36, morbillis decimo-sexto ætatis laborabat. His febris hæctica, huic vero fere sanatæ, tussis sicca, thoracis dolor, purisque identidem expectoratio ad hoc usque tempus perseverans, successit. A nuptiis celebratis tussis ferocius sævit. Tuum igitur rogat consilium.

R E S P.

QUantum potui intelligere historiam morbi cum quo conflictatur Domina ex paucis descriptis, & responsis quæ accepi a Domino, crediderim, ut sequitur:

1. Morbum hunc ortum duxisse a subitanea refrigeratione corporis prius calefacti, unde ligamentis, membranis, & tendinibus musculorum, nata cum dolore rigiditas, & in musculis pulmonum quoque nimia contractio, difficilisve explicatio, imprimis acriori aëre;

2. Igitur in musculis rheumatismi speciem, in pulmonibus asthmatis sicci, tussiculosi, efficere;

3. In toto corpore debilitatem simul peccare;

4. Metuendum ne ætate incremente auge scat malum, præcipue quando menstrua penitus desinent, ideoque opus omnino esse amoliri hoc malum.

5. Igitur semel in mense, triduo an-

te plenilunium , applicetur inter scapulas vesicatorium ex cantharidibus , relinquatur in loco horas duodecim , dein aperiatur cito , saneturque ; id ita tribus mensibus successivis fiat.

6. Interim toto medio tempore fricetur pars dolens , & frictu constanti mane & vesperi , pannis asperis , calidis , ficcis , fatis diu uterique fortiter.

7. Quin & exercitio ambulationis aut unctionis in rheda utatur perpetuo ; quo magis eo rectius.

8. Interim bimestri spatio successive deglutiat ter omni mane 5. pilulas A , hora septima , octava , & nona , semper superbibens unc. 5. calidas potus B.

A. ℥ Gummi. Ammoniac. 3 j.

Bulb. Ari recent. 3 ij.

Castorei ʒ. vj

Galbani 3 j. ʒ

Opopanax. 3 ij.

Terebinth. 3 ʒ

M. F. pilul. ʒ. iij.

cum Responsis BOERHAV. 119
B. 24 Rad. rec. Bardan.

5. Radic. aperient. ana ʒ ij.

Sal. Prunell. ʒ ij.

Decoque cum aqua spatio semi-
hor. ʒ jv. admisce.

Mellis Narbon. ʒ iij.

X X V.

Generosa delicatioris corporis
texturæ, tonitru & fulgure su-
bito perterrita, vix sui compos erat
per aliquot hebdomadas, metuens sci-
licet supremi Numinis judicium, po-
stea autem melancholica & iners, dein
vero hysterica evasit. Passio exinde
ferocior facta, ter in mense dire affli-
git; neque ab ea penitus immunis un-
quam reperta fuit ægra.

R E S P.

EXaminavi malum descriptum,
unde sentio illud pertinere ad
Epilepsiam Sympatheticam quæ du-
cit originem ex plexu nervoso ma-

gno epigastrico ; hinc turbato horum nervorum ordine , cerebrum affligi videtur , imo sensorium commune per plures horas opprimi penitus.

Est quidem id mali genus sanatum difficile , quia fere sine materie actiones cerebri affilit , veluti ex insidiis , obruitque , qualiter solent summi affectus animi in deviis abripere perterritos.

In spem curationis hæc suadeo.

1. Semper emplastra epispastica A, cavis pedum applicata , gerenda noctes diesque , excepto solo tempore balnei pedum.

2. Quatriduo ante novilunium & plenilunium, omni vespere, hora ante ingressum in lectum , pedes immitendi balneo aquæ simplicis calidæ , dein pannis asperis , calidis , ficcis , perfri-candi ; id itaque octo vicibus peragendum quolibet mense.

3. Prima die illius quatridui , hora matutina sexta , assumi debet pulvis B , vacuo ventriculo , cavendo illa die ab omni acido ; eadem die vespere hora quinta uno haustu potanda po-

cum Responsis BOERHAV. 121
tio C : id ergo bis quolibet mense per-
agendum.

4. Cæteris semper diebus ter in
die, vacuo ventriculo, hora ante jen-
taculum, prandium, coenam, deglu-
tiendæ sunt pilulæ tres D, semper su-
perbibendo unc. j. vini medicati E.

5. Corpus frictione, ambulatione,
equitatione, exercendum. Quo plus
eo rectius. Somnus vesperi mature
capiendus, mane magis matutine sur-
gendum.

6. In cibo potuque consulenda con-
suetudo, potiusque indulgendum ali-
quid quam severe prohibendum, mo-
do dura digestu evitentur.

Leydæ 17¹/₃ 2.

A. ℥ *Camphor.* ʒ β solut. in
Terebinth. ʒ j.

Emplast. de Melilot. ʒ ij.

Galban. opt. pur. ʒ j. β

M. S. A. pro Emplastris ad Alut.

B. ℥ *Cinnabar. nativ.* ḡ. iij.

Sacchar. perlat. ḡ. vj.

Scammon. ḡ. vij.

122 *Epistolæ Consultatoriæ*
 Stib. diaphoret. ḡ. xvj.
 M. F. Pulvis tenuissimus.

C. ʒ Aq. stillat. Flor. Tiliæ ,
 Lavendul.
 Majoran. ana ʒ j.
 Spirit. Matricalis ʒ j.
 Tinct. Opii gutt. xiv.
 Succini gutt. x.
 M.

D. ʒ Asæ foetidæ ʒ ij.
 Bals. Peruvian. ʒ ʒ
 Camphoræ ʒ ij.
 Myrrhæ ʒ ij.
 Terebinthin. ʒ ʒ
 M. F. pilul. ḡ. iij.

E. ʒ Cortic. Magellan.
 Sassafras ,
 Tamarisc.
 Capparid.
 Cinnamom.
 Citrei ana ʒ ʒ
 Lign. Agalloch. ʒ ij.
 Santal. citrin. ʒ iv.
 Lapid. Hæmatit. ʒ j.

cum Responsis BOERHAV. 123.

Limatur. Mart. 3vj.

Rad. Angelic.

Caryophyllat.

Contraierv.

Serpentar. Virgin. ana 3j.

Semin. Angelic. Celeri, Dauc. Cretic.

Fœnicul. ana 3j. ß

M. F. pulvis crassiusculus ; dein
cum vini Rhenan. lb iv. F. S. A. vi-
num medicatum.

XXVI.

VIr procerus, corporis habitus
macilenti, 50 circiter annos
natus, per plurimos annos in Indiis
vixit Occidentalibus. Inde autem in
Angliam reversus ibi per decem pro-
xime præteritos annos remansit, so-
brie & temperate vivens, optimaque
valetudine gaudens ; tussi tamen ca-
tarrhosa, quam frigus susceptum ex-
citabat, pluribus ab annis laboravit,
sæpeque interdum magnam phlegma-
tis copiam excreare solebat, usque
dum morbus quem jam descripturus

sum invasit ; cessavit enim exinde phlegmatis excretio.

Sesquianno abhinc iterum ad Indias abiit Occidentales. Post paucos vero menses elapsos revertentem in Angliam catharrus corripuit ; nihilominus statim atque terram tetigit, veredos conscendens per tres dies, domum rediit, ibique duobus diebus requiescens, neque de catarrho, aut itineris tædio, conquestus est.

Mense autem augusti proxime subsequente singultus, adhuc perseverans, invasit.

Cardia ita aliquando constringitur, ut liquidorum vel solidorum deglutitio impediatur. Sequitur singultus, & phlegmatis crassi, visceri, copiosa rejectio. Post hanc evacuationem, modo enormis non fuerit, sat bene videtur se habere ; si vero diutius perseveraverit, sensum molestum, excoriationis quasi in thorace, spirituumque dejectionem, post se relinquit.

Attamen non semper adeo severe affligitur ; aliquoties enim tanta cum

cautela deglutire conatur, ut cibos ad satietatem capere possit. Nulla de ventriculo querela; nullus unquam vomendi adest conatus; excretiones omnes naturales rite procedunt, insensibili excepta perspiratione; pulsus languet; marcessit corpus; exhauriuntur vires. Equitatione vel deambulatione quotidie corpus exercet. Mens ipsi alacris & hilaris est, nisi ingruente paroxysmo, qui semper a deglutiendi conatu incipit.

In hujus status principio vomitoria ex ipecacuanha septimanatim repetita, pilulæ gummosæ, tinctura Helvetii, rheum, kinakina, elixir vitrioli, pluraque alia stomachica, sicut & diæta apta, frustra in usum vocata sunt. Ad Bathonienses se contulit fontes, ibique per tres menses aquarum potu, sapone Veneto, cinnabare Mercurii alcoholifata, speciebus diambrae, variisque aliis sub auspiciis Medicorum, absque levamine, usus est. Inde reversus, consilio Medici hic celeberrimi, sequentia a tribus usurpat septimanis.

426 *Epistolæ Consultatoriæ.*

℞ *Tinctur. sacr. ʒ j. spir. lavendul.*
ʒ ʒ m. f. haustus, omni nocte hora
somni fumendus.

℞ *Conserv. absynth. roman. ʒ j. pulv.*
ari, ʒ. xij. limatur. chalyb. opt. ʒ. viij.
spec. diamb. ʒ. jv. syr. cortic. aurant.
q. f. f. bolus, fumendus mane, &
quinta pomeridiana, superbibendo
aq. Spadanæ haustum, quam bibat
etiam pro potu. Nil vero solaminis
ab eorum usu percipit, quare tuum
consilium, omni qua deest urbanita-
te, petit.

R E S P.

Meditatus opinor morbum a
summa glandularum ventricu-
li & intestinorum laxitate oriri, unde
tam copiosa phlegmatis collectio, &
per superiora tandem rejectio.

Præscriptis medicamentis aptiora
vix possibile est excogitare; usum
tamen sequentium suadeo.

Sumat omni mane jejunos quinque
pilulas A, hora sexta, sexta cum di-

cum Responsis BOERHAV. 127
media, septima, sesquiseptima, octava, sesquioctava, toties semper superbibendo unc. ij. succi B, recens, in hunc finem, quotidie pressi; sicque periclitetur sesquimestri spatio.

Leidæ 17²36.

A. ℥ Aloes lotæ puriss. 3 ℔
Bilis recent. Lucii piscis ḡ. xv.
Crocī ḡ. xij.
Myrrh. 3 j.
Sapon. Venet. 3 iv.
Terebinth. ḡ. ix.
M. f. a. f. pil. sing. ḡ. iij.

B. ℥ Herb. recentiss. Anonid. m. j.
Borragin. m. ij.
Cochlear. m. j.
Diapens.
Eryng.
Fœnic. ana m. ℔
Gramin. m. jv.

Bene lotas, scissas, tere cum aq. pluviae q. f. dein preme magna vi prælo, ut sint quotidie Succī recent. unc. xij.

X X V I I.

Æ Gra, temperamenti sanguinei, annos nata 36, & quæ duodecim in lucem edidit infantes, octo abhinc annis febre correpta fuit quotidiana per quatuor fere menses. Per id tempus de dolore capitis acuto præcipue conqueſta eſt: Cortici tamen ceſſit febris, poſt ſe relinquens dolores rheumaticos, eruptioneſque ſcorbuticas, adhuc perfeverantes, mitiores vero poſt uſum ſuccorum antiſcorbuticorum, quos vere & autumno præſcripſiſti. Febris dein incertis intervallis ægrotantem invadere ſolebat, quam frigus ſuſceptum, vel evacuationes nimix, poſt partum, (v. g.) uti tribus abhinc annis accidit, excitare ſolebant, quæ *Cortice, rad. ſerpentar. theriaca, & ſale ſuccini*, ſemper fugata fuit.

Menſis julii 2 anni 1735, poſt partum admodum difficilem, in quo infans tranſverſim in utero ſitus erat,

doloribus, tribus postea diebus evanescentibus, in febrim incidit superiori descriptæ, simillimam; Corticem autem tunc exhibere nefas putabatur.

Post mensem elapsum, dolorem in thoracis latere dextro punctorium, cum pulsu duro, & respirandi difficultate, percepit: repetitis autem venæ sectionibus, & vesicatoriis, brevi sanata fuit. Rediit tum iterum febris, eodemque modo ægram affligebat ac initio dictum est; hoc tantum cum discrimine, quod dum aërem spiret, sensum doloris molestum, & quasi quid grave & pendulum in thorace foret, experiri soleat: unde adhæSIONIS cujusdam metus nascitur.

Mensis augusti 20, postquam fursum & deorsum purgata fuit, electuario e *Cortice, theriaca, serpentaria Virginiana, sale succini, & syr. caryophyll.* sicut & infuso e *cortice Peruviano, cort. aurant. gentian. serpentaria, semin. cardamon. min. flor. chamomill. & croco*, usa est. Horum ope evanuit febris sub finem septembris; reman-

fit tamen corporis , præcipue abdominis , inflatio , quæ recedentis febris symptoma judicabatur. Thoracem vero nexilem brevi post induenti , ita protuberavit & intumuit abdomen , ut septimum graviditatis mensem agere dixisses.

Hucusque evacuationes menstruæ rite procedebant , abdominisque tumor adeo enormis apparebat , ut graviditatis ne vel minima esset suspicio. Menses statuto tempore , circa medium scil. octobris , redituros frustra speravit ; substituerunt quippe per decem dies. Aderant tum vertigines , nausæ , vomituritiones , aliaque graviditatis signa , quæ usque ad nonum insequentis januarii perseverabant. Per totum illud temporis spatium , bolum e *calomel.* hora somni , sequenti vero mane , infusionem purgantem , vel *pulver. Cornachini* undecies assumpsit , diebus vero intermediis pil. e *gum. ammoniac. galban. sapon. sal. tartar.* devorare solebat. Horum ope imminutus est tumor ; decembris tamen decimo nono massam duram sub

umbilico percepit. Hæc initio profunda videbatur ; mole autem gradatim aucta ad superficiem perrepit. Medicis hinc orta est graviditatis suspicio , quamvis menses statutis periodis fluere non desiverint. Horum quidem eruptionem, ab elapso mense octobris in hunc usque diem , præcedit , per duos dies , aquæ coloris fusi evacuatio ; menstruus autem fluxus, quamvis aliquando subsistere per diem unum vel alterum acciderit, debitis tamen periodis riteque coloratus redire solebat.

Januarii nono ægritudo & vomituritio , de quibus superius , cessaverunt ; motusque quasi plumæ , in medio massæ , bis tactu perceptus est. Increvit de die in diem massa ad duodecimum aprilis. Aquæ tunc, parturientibus uti evenit, erupere , & per duos dies , parva licet quantitate , effluerunt. Tum, instantis quasi partus dolores ingruere , versus massam non vero deorsum tendentes , & massam stringentes. Perseveravere per horas duodecim , & quotidie , per

binas septimanas , massa minime decrefcente , rediere. Appropinquante menftruorum tempore fœvire iterum inceperunt dolores deorfum pel-lentes , aquarum tamen expulfione copiofa imminuti. Junii 26 , massam , ovi gallinacei magnitudine , tugurio involutam , abfque dolore extrufit. Hujus fubftantia , post macerationem in aqua , nihil aliud videbatur effe , præter membranam fanguinem grumofum continentem , & vi a parte quadam uteri , cui adhærebat , avulfam. Omnia infequuta funt fymptomata , partum fequi folita. Allevatur abdomen , quando mammæ turgent lacte ; hoc autem viam per uterum brevi fibi quærit.

Julii 21 , eadem rediit malorum caterva , tresque protrufit massas humore lacteo repletas.

Augufti 18 , majori copia quam antea aquam fufci coloris demifit.

Septembris 11 , post fimilem fluxum , abfque dolore emifit iterum massam , cui ad latera adhærebant massulæ duæ albidæ , nucis avellanæ

magnitudine, & figura renes æmulantes. Eodem die magnam quantitatem membranularum albidarum, rubrarum, nigrarum, cum urina reddidit.

Præterea notatu dignum est ægram, a sex mensibus, diarrhœa, singulo sesquimestri spatio recurrente, affligi; unde quindecies de die alvum deponit; sponte autem, post duos trefve dies, definit; alvus alias adeo ipsi astricta est, ut non nisi ope mannæ, vel cremoris tartari, solvatur. Perseverat adhuc tumor, mollior quidem, at non imminutus.

Quos assumit sat bene digerit cibos, quamvis eorum appetentia non vigeat.

A tribus mensibus Sicera pro potu communi utitur. A mense etiam octobris, quotidie libras duas aquæ Spadanæ, adhuc usque diem, ebibit.

Maculæ scorbuticæ non amplius, sicut in initio, succis antiscorbuticis cedunt, sed eodem modo cutim defœdant.

R E S P.

Historiam mali perpendi, unde censeo duplicem concurrere morbum, quippe docet malum obstructa in abdomine viscera tumorem producere, qui tam diu adeo manifeste apparuit; & præterea docent omnia quod in cavo uteri hæreat malum illud quod vesiculas generat membranosas superficiei matricis adnatas, succis uterinis plenas, vario tempore inde avulsas, tumque nisu satis violento expulsas. Crebrum quidem id sexui, & eo quidem difficilius, quod uterus semel vergens in productionem harum ampullarum, novas regeneret, omnesque humores maternos consumat in alimenta harum vesicularum. Molestissimum curatu deprehenditur, quoniam fabricam degenerascentis uterinæ structuræ vix arte emendare possumus, utut omnia tentemus. Reminiscor laborum quos exantlavi ad superanda, heu frustra sæpe! hæc ma-

la ; si tamen arte non providetur , plurima fane inde metuenda erunt. Quare omni ope niti decet ut tempestive præsens tollatur , avertatur futurum.

Quare optimum habeo hæc adhibere quæ sequuntur.

Primo , aëre sicciore , eoque tepescente utendum in parte ædium elatiorē , austro exposita , inter tabulata lignea.

Secundo , somno utendum pleniorē , inchoando vespere ante nonam , sexta vero matutina evigilando , in lecto semper bene sicco , inter siccata bene stragula.

Tertio , mane statim a peracto somno totum abdomen , qua id molle , diu sed leniter perfricandum pannis laneis , asperis , calidis , siccis. Perfrictio hæc strenue converti debet in omnes versus , sursum , deorsum , per latera , in orbem , in orbēs contrarios , omni prorsus modo. Postquam hac frictione ita peracta spatium quadrantis horæ omnes meatus rite aperti , tum panniculum de un-

136 / *Epistolæ Consultatoriæ,*

guento A debet oblini toti ventri ;
atque nova perfricatione adigi in
cutim , ut evanescat prorsus. Omne
hoc opus repetendum vesperi ante-
quam somnus capeffatur ; atque in
sedula quidem observatione hujus
perfricationis princeps censeo adju-
mentum adversus hoc malum.

Quarto, quotidie, hora ante pran-
dium , corpus acriter satis exercitan-
dum est uestione , curru, cum equo ,
facta dum viscera cibis vacua ; idem
quoque exercitii genus repetendum
vesperi, post digestionem præcipue
peractam , ut ita juvetur vis naturæ
quo se liberet felicius excusso onere ,
sed & toto præterea diei decursu ac-
tuosa vita esto , peragendo negotia
quæ corpus magis fatigent quam ani-
mum lassent.

Quinto, pro potu communi recens
mulsa optima, addito vini Gallici albi
paukillulo ; hæc enim pulcherrime
solvit & aperit, præcipue quidem si
maceris pauillum incoxit simul. Ci-
bi ex farinosis vegetantibus , atque
oleribus mollioribus , tum carne re-
centi ,

cum Responsis BOERHAV. 137
centi, & fluviatili pisce, petendi,
sæpe sumendi, copia autem minari
simul.

Sexto, omnia hæc dum ita per-
aguntur, erunt etiam diligenter ad-
hibenda remedia interiora quæ blan-
de & efficaciter fundunt solvuntque
tenacitatem glutinosæ amurcæ quæ
impacta hæret in iis vesiculis, ea ta-
men lege ne vascula impleta rum-
pantur, sed ope eadem conserventur
potius; summa quippe patientia opus
ad hoc, ne ultra lædantur vascula.
Optimorum hoc specimen esto. Su-
mat mane jejuna hora sexta tres pil.
B; forbeat ocius post tres uncias de
potu C; id repetatur hora septima,
octava, nona. Eodem modo quo xij.
pilulas, ita totidem uncias consumat
quotidie. Sic pergat agere donec ver-
nus calor salubres virentium herba-
rum succos largiatur, quibus dein sa-
pienter uti oportebit ad expugnand-
um ulterius morbum.

Fontes Spadani æstiva tempestate
boni erunt.

Scripsi Leydæ 17¹²/₂ 37.

M

138 *Epistolæ Consultatoriæ,*

A. ℥ *Unguent. Alth. comp.* ʒ ʒ ʒ
Martialis j. ʒ
Nervin. ʒ j.

Olei stillat. lign. Rhod. gutt. vj.
M.

B. ℥ *Aloes puriss.* ʒ ʒ
Bulb. Ari recent. ʒ j.
Croci optim. ʒ. ix.
Galbani ʒ j. ʒ
Myrrhæ ʒ j.
Sap. Venet. ʒ iiij.
Terebinth. ʒ. vj.

M. f. pil. fing. ʒ. iiij.

C. ℥ *Rad. confect. & contus.*
Anonid.
Cichorii,
Eryngii,
Fœniculi,
Petroselinī, ana ʒ ii.

Sal. Polychrest. ʒ ij.

Tartar. Vitriolat. ʒ ʒ

Decoctis cum aqua spatio $\frac{1}{2}$ *horæ*
adde

Semin. recent. contus. Angelic.

Anisi,

Carvi,

Fœniculi, ana ʒ ij.

Ebulliant iterum parum, dein decocti lb̄ iv. admisce.

Syrup. ʒ Rad. aperient. ʒ ij.

XXVIII.

V Ir eximie, immodico ita mensium fluxu laboro, ut erecta stare nequeam. Tenuēs adeo sunt, ut indusium, vel lintea parti applicata, vix tingant.

Grumos etiam sæpissime egero. His ita debilitatur corpus, viresque exhauriuntur, ut lecto quasi alligata sim; &, ni levamen quantocius adferre digneris, brevi de me actum erit. Faciei color, a chartæ epistolæ masticatæ colore nullatenus differt; tabescit etiam corpus.

Medicus familiaris vini Gallæciâni, & rubri Gallici, sicut & jusculorum nutrientium, ut vocat, usus præscripsit; accusans, nescio quam;

140 *Epistolæ Consultatoriæ*,
frigiditatem vulvæ meæ, quamvis
optime norit, me plurimos, summo
licet semper cum labore, peperisse
infantes.

Quinquagesimum jam ago an-
num; habitus corporis sum laxioris,
potius delicatioris.

R E S P.

S Uccincta morbi historia confide-
rata, metuo ne humores omnes
corporis per uteri canales debiliores
& laxiores elabendo, hydropem in-
ducant. Consultum foret corpus
quotidie, pannis laneis, *flannel* dictis,
perfricare.

Diæta exsiccans instituenda. Ci-
bus e carnibus assatis esto, cum vini
Gallæciani vel rubri haustu; pro po-
tu vero communi lac vaccinum cui
cinnamomum incoctum fuerit, com-
mendo. Exulent potus theæ, & cof-
feæ, sicut & cerevisiæ tenuioris.

Omni trihorio diei, a mane scil.
usque ad vesperam, deglutiendæ
sunt tres pilulæ A, semper superbî.

cum Responsis BOERHAV. 141
bendo cochleare j. vini medicati B;
sicque per sex hebdomadas pergen-
dum in spem salutis.

A. ℥. *Gumm. Ammoriac.*

Asæ fætid. ana ℥. ʒ. ʒ.

Balsam. Peruvian. gutt. vj.

Bol. Armen. ʒ. j.

Camphor. ḡ. vj.

Catechu ʒ ij.

Lap. Hæmatit.

Mastiches ana ʒ. ʒ.

Sarcocoll. ʒ. j.

Terebinth. ḡ. xv.

M. F. Pil. sing. ḡ. iij.

B. ℥. *Cortic. Capparid.* ʒ ij.

Cinnamom. ʒ iij.

Citrei flavi ʒ ij.

Lign. Santal. citrin. ʒ iv.

Limat. Mart. recent. ʒ ij.

Nucis Myristic. ʒ. iv.

M. F. Pulvis unde f. f. a. cum vinū
Rhenani pint. vj. vinum medicat.

X X I X.

Mulier quadragenaria , corporis habitus obesi & repleti, duodecim abhinc annis subito valde perterrita fuit. Sequenti die colica flatulenta affligebatur; brevi tamen vulgari methodo cessit malum; quottannis tantum rediens mense julii, vel augusti. A duobus autem annis dolor dorsi, hypochondrii sinistri, borborygmi, spirituum dejectio, syncope, ægram per aliquot menses, fere absque intermissione, discrucia-
verunt. Post equitationem, urinam nigricantem, nullum sedimentum deponentem, reddidit.

Hyeme prægressa sæviit iterum per quosdam menses malum. Urina per id tempus pauca, sedes parcæ, tenesmo licet vexaretur continuo. Paroxysmo hoc finito, calculos exiguos, arenulasque rubras egressit. Post balneorum ex aqua tepida, & aquæ Pyrmontanæ usum, urinam

albescentem, sanie rubida refertam, demisit. Panni lanei, decocto calente chamæmeli, imbuti, lumbis circumducti, & ventriculo applicati, multum solaminis attulerunt.

A duobus mensibus vespere quotidie redit malum diris hypochondrii sinistri & dorsi doloribus stipatum. Per totum paroxysmi tempus frigescit corpus. Haustus vini Xerani tepidi, decubitus in grabatulo ad focum, frictiones cum pannis laneis calidis, levamen adferunt, somnus irrepit, sudores erumpunt, & expergefacta copiose urinam absque dolore, licet quodam cum ardore, demittit. Dolet caput; caligant oculi; alvum raro deponit; fluxus menstruus, licet dolorificus, statutis tamen redit periodis; in sævo paroxysmo ventriculus inflatur, & contenti cibi vomitu rejiciuntur. Plures in lucem edidit infantes, nullos tamen a septem præteritis annis. Medici nostrates vomitoria ex ipecacuanha, enemata, pilulas gummosas, salia volatilia, chalybeata, & opia-

144 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
ta varii generis, præscripserunt. Eo-
rum etiam consilio abdomen fasciis
semper circumvolvitur.

R E S P.

EXcussi historiam qua describitur
morbus Dominae, &, re rite
expensa, censui, quod triplex im-
primis malum concurrat; videtur
enim obstruentis quid in systemate
coeliaco & mesenterico obsidere
vias, unde expedita hujus prohibe-
tur actio; adest simul in nervorum
syntaxi nimis mobilis agilitas; &
denique renum quoque officina Li-
thiasi laborare creditur. Sanationi
vero ex se satis difficili nihil magis
obstat, quam contrariorum simul
requisitorum repugnantia, & neces-
sitas.

Erit ideo temperandum ita auxi-
lium ut ferri queat a singulis, atque
universis tamen prodesse. Consulo
igitur tantum motus corpori conci-
liet, quantum ferre poterit; nihil
enim magis exigitur ad omnia. Quin

&

necessarium quoque erit mane & vesperi abdominis mollia bene perfricare pannis asperis, calidis, ficcis, quo haud aliud majus juvamen fert ad flatum, atque oppressi ventris mala.

Vellem etiam commendatum usum remedii A, ea quidem lege, ut inde caperet drachmam unam quater interdiu; mane hora ante jentaculum una, iterum ante prandium hora, tertio quinta pomeridiana, denique ultimo hora ante coenam, sumatur ex oblato, statimque superforbeantur unciae binæ de apozemate B. De victu præcipere quid gnaris nil attinet; id serio suadeo ut nona vespertina cubans matutino surgat, parum interdiu quiescat. Hæc ea quæ hyems admittit consilia. Vere autem adspirante, major a salubri herbarum vernantium succo spes. Interim laudata modo erunt usu continuato adhibenda sesquimestri, priusquam cerni queat quæ in votis est emendatio.

Leydæ 17ⁱ36.

146 *Epistolæ Consultatoriæ.*

A. ʒ℥ *Croci* ḡ. xv.

Curcumæ ʒ β

Lap. Cancror. ʒ j.

Mannæ Calabrin. ʒ j.

Mastiches ʒ β

Rhei ʒ j.

Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ j. β

Terebinth. ʒ j.

M. f. a f. massa pulvere *Liquirit.* in-
spergenda.

B. ʒ℥ *Rad. Bardan.* ʒ iv.

Eryngii ʒ j.

Feniculi ʒ iiij.

Parietar.

Scabios. ana m j. β.

Cum aq. font. decoct. per horam
adde

Agrimon. Beton. Meliss. ana
m. β.

Ebulliant iterum parum, dein lb iv.
exhibe.

X X X.

ANnum jam ago 36, obesa, non tamen robusta. Ex quo bis peperi, septies aborta sum; cui malo præcavendo multa variaque astringentia medicamina adhibui; unde obstructions natas esse puto. A quinque annis utero non concepi; a tribus vero annis menstrua vaga sunt & incerta. Duobus abhinc annis febre, vomitu, & diarrhœa, laboravi, qua sanata, balneis & aquis Bathoniensibus per tres menses usa sum. Diu antehac colica frequenter infestabat; pleuritis etiam invasit, cui sanandæ, detractæ fuere unciaë sexaginta sanguinis spatio quatrIduo; cui reparando haud breve sufficit tempus. En obstructionis, ni fallor, initium.

Mense decembris præterito, perculsa summo terrore in icterum incidi. Actum tunc de me fuisse arbitrabantur Medici: convalui tamen;

148 *Epistolæ Consultatoriæ.*

at menses penitus subfiterunt. Bathonienses consuluerunt aquas ; ab harum autem potu intumuit corpus, nec mihi, utpote hydrope laboranti, congruere existimabant. Balnea semel experiri volenti, deperit artuum usus, & motus.

A purgantibus per aliquot menses assumptis detumuit abdomen. Nervos a diuturniori eorum usu debilitatos percipiens, ab iis abstinui ; sicque pedetentim redintegratæ sunt vires, & sanitas ab octo jam mensibus restaurata est. Nitida & succulenta videor ; somnos dulces capio ; viget utcunque appetitus, flatibus licet discrucier. Mense februarii prægresso fluxerunt menses, exinde vero cessaverunt, iterumque incepit abdomen intra & ventriculum tumor perdurus, quasi utero gestarem ; ventris autem infimæ partes omnes molles sunt. Vesperi tument aliquantum malleoli. Sitis quamvis non urgeat, perplacet mihi tamen potus ficeræ. Urinam congrua quantitate reddo, alvumque placide bis terve de die depono.

Si a conspectu mei rectiorem fore sententiam tuam arbitreris, libere dicas, & trans mare currens ad te veniam.

R E S P.

Historia morbi attentius perpen-
sa, sequentia commendo.

Cibus esto exsiccans, potus vero
sicera, vel cerevisia primaria. Cor-
pus, quantum ferre potest, exercen-
dum. Vesperis hora nona decumben-
dum. Mane & vesperi, abdomen,
præcipue ubi tumor apparet, semi-
horæ spatio fortiter perfricandum
pannis laneis, probe ficcis: inde
boni multum sperandum.

Omni trihorio diei deglutias ve-
lim tres pilulas A, semper superbi-
bendo cochlearia duo liquoris B. Si
hæc religiose observentur trimestri-
spatio, summa spes est reconvalescen-
di.

A. ℥ Aloes optim. 3 j.

Bulb. Ari recent. 3 ij.

N iij

150 *Epistolæ Consultatoriæ,*
Ol. stillat. Junip. gutt. x.
Sapon. Venet. ʒ iij.
Terebinth. z ʒ
Trochisch. de Myrrh. ʒ ij.
M. F. Pil. ʒ. iij.

B. *℥ Aq. stillat. rectificat. Junip.*
℥ ij.
Rob. Baccar. Junip. ʒ jv.
Sal. Polychrest. ʒ ij.
Spir. Junip. iij.
Tinct. Contraierv. ʒ vj.
M.

X X X I.

Dilecta mihi filia annos undecim
nata, procera, non autem obe-
sa, postquam variolas & morbillos
passa est, optima gaudebat valetu-
dine ad octavum usque ætatis an-
num: tum vero febre tertiana,
ineunte vere, correpta fuit, quæ
Corticis pulveri ter cedens, rediens-
que toties, ad mensem usque augus-
ti perseveravit, penitus vero cessa-

vit post usum Corticis cum vino Xerano infusi. Proximo iterum rediit vere; vomitoriis vero, & infusione florum chamæmeli, brevi fugata. Tertia demum vice verna tempestate invasit, vomitoriis, & Cortici, rebellis; cessit autem sex cochleariis succi petroselini, cui spiritus vini cochlearia duo admixta fuisse, quæ quotidie per septimanam assumpsit. Tumuit deinde facies, ita ut labia aperire vix posset: blandorum autem purgantium ope tumor post mensem evanuit.

Mense maii serum lactis caprini commendarunt Medici. Ruri autem, a frigore intenso forsan, odontalgia crudeli divexata fuit. Collecta in gingivis materies ad suppurationem ducta, viam sibi fecit infra maxillam; parte vero brevi sanata, sero lactis caprini ad mensem usque augusti usa est. Domum denique revertentem idem invasit malum, aperturam in eadem parte natum. Mercurii doses quinque assumpsit, & purgantia quædam lenia, rursusque pars

352 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
feliciter perfanata est. Novissime
tandem sub maxilla intumuit glandula , mobilis adhuc , neque parti adhærens. Oculus lateri eidem correspondens valde inflammatus , & tumefactus est , doletque mane magis quam vespere. Venæ sectio , purgationes repetitæ , fontanella in brachio secta , non juvant. Glandula non nisi tactu compressa dolet ; dentes de quibus conquesta est , carie tentantur.

R E S P.

QUo intentiore animo morbum Domicillæ excutio , & perpendo , eo magis videtur mihi quod crebræ tertianæ verna tempestate reversæ , induxerint cacochymiam sanguini, quæ cortice Peruviano suppressa quidem , non sanata fuit. Hinc etiam fixata radice anniversaria jam ad vicem tertiam febris. Creditur & hinc etiam humores serosos , glandibus proprios , lentescere , atque vergere in coagula circa partes ,

ubi imprimis ipsæ hærent glandulæ , ad oculos , genas , maxillas. Inde jam universum corpus male afficitur vagis variisque doloribus.

Hac rerum conditione , optimum fore judico , ut omni ope conemur viscidum lentorem humorum attenuare , obstructa vasa expedire , sicque emendare firmatam dudum ægritudinem , quæ assidue repullulat. Eo proposito commendatum velim ut quotidie mane , vacuo ventriculo , instituaturs frictio abdominis pannis laneis , siccis , calidis , semihoræ spatio , quo tollantur viscerum obstructions. Dein tempora , facies , cervix , collum , maxilla , loca circa aures , pariter fortiter & diu perfricanda similibus pannis. Corpus omni motus genere exercitandum est , ambulationis , saltationis , aliisque ; quo magis , eo quidem consultius ; ut ea ratione sanguis motu musculorum incitatus promptius agat. Quum vero semper perferre in his casibus systema hepaticum affectum pateat , imprimis necessarium erit concretam

ibi materiem funderé, atque in exitum deducere. Id præstat solvens herbarum succus quotidie sesquimensis spatio potatus. Igitur mane quotidie, post frictionem peractam, bibat hora septima, octava, & nona, singulis vicibus tertiam partem de succo A, quotidie recente, qui ut melius operetur,umat vesperi cubitum itura tres Pil. B. Toto autem tempore quo bibit succos, oportet leni sed assidua deambulatione exercere corpus, ut in usu acidularum fieri consuevit. Vesperi mature omnino cubandum, neque frigori vespertino exponendum corpus, quin & somno indulgendum pleniori.

Cibi faciles concocti, solidiores tamen, ter in die usurpandi. Jentaculum ex pane biscocto, mane post ultimam dosin succi: prandium & coena ex modo dictis: vitandum tantum ea quæ aere ficcata, indurata fumo, aut multa muria condita sunt. Fructus horæi bene maturi, mitesque, olera mollia, herbacea, lac recens, serum lactis, quandoque pro-

cum Responsis BOERHAV. 155
derunt. A prandio & a coena confe-
ret pauculum vini bibere ad robur
præstandum ventriculo.

Leydæ 17⁺ 36.

A. ʒ℥ *Recentiss. Agrimon.*

Bellid. pratens.

Chærophyll.

Endiviæ

Fumariæ

Graminis ana m. j.

Minutissime scissis, & contusis,
exprime succum prælo, quem omni
mane recentem exhibe.

B. ʒ℥ *Aloes puriss. ʒ. xv.*

Borac. ʒ. vj.

Cremor. Tartar. ʒ β

Sal. Polychrest.

Tartar. Vitriolat. ana ʒ. vj.

Terebinth. ʒ. iij.

M. f. f. a. Pil. sing. ʒ. iij.

X X X I I.

D Omina nobilis , delicatioris corporis texturæ, 41 annos nata , numerosæ prolis mater , a pluribus annis dira vexatur tussi , expectoratione copiosa , ab hæctica tamen immunis. Negotia domestica alacriter peragit.

Quinque abhinc annis septimestrem peperit infantem : exinde vires debilitatæ sunt , & valetudo labefactata. Sequenti anno mensium fluxu immodico correpta fuit ; convaleuit tamen , & tussis videbatur postea imminuta. Sefquianno abhinc diarrhoea , sudores , appetitus prostratus , ingruerunt , tussisque sævior invaluit ; ab his tamen malis brevi liberata pristinam videbatur recuperasse sanitatem. Tussis licet mitior , corpus tamen marcescit.

Vere proxime elapso , frigidiori aëri nimis exposita , dolorem in capite , cervice , & brachio dextro ,

cum Responsis BOERHAV. 157
persensit. Emetica, vesicatoria, fo-
tus emollientes & attenuantes, fri-
ctiones cum pannis laneis ficcis,
multum levaminis attulerunt; rema-
net autem in brachio adhuc aliqua-
lis dolor. Ab aliquot septimanis ci-
bos male digerit; nocte præcipue pe-
jus se habet; duritiem quandam, &
motum quasi embryonis, nunc in
hac, nunc in illa abdominis parte,
percipit; alvum raro deponit; dolo-
res vagos & fugaces in cervice &
thorace experitur; tussis autem
mane solummodo molesta.

Catamenia fere evanuerunt. Ho-
rum quicquid remanet, coloris est
nigricantis. Nunquam urget fitis,
nisi nocte, dum ægritudines & calor
inquietant. A laxitate nimia gingi-
varum, in alveolis suis vacillant
dentes. Vomitoriis frequenter utitur.
Horum ope magnam phlegmatis vis-
cidi copiam, cum levamine rejicit.
Corpus domi continuo exercet, &
cœlo favente equitat.

R E S P.

M Etuo valde ne malum Dominae pendeat a debilitatis visceribus, hinc turbata prorsus coctione; unde lenta pituitæ accumulatio, & actionum vitalium impedimentum. Princeps ad hæc remedium censeo, si mane, vacuo ventriculo, hora septima, octava, nona, in lecto sumeret singulis vicibus quinque Pilulas A, & statim biberet super his uncias jv. lactis calidi, misti cum æquali portione aquæ Spadanæ de fonte Pouchon. Eo peracto, abdomen universum perfricandum, leniter quidem, sed spatio tamen quadrantis horæ, pannis asperis, calidis, siccis. Dein exercitatio equitationis commendatur, quo crebrior eo quidem melior. Brachium affectum, & cervix, similiter perfricanda erunt. Proderit etiam semel in hebdomade vesicatorium applicare brachio affecto, id modo horis duodecim ibidem detinere, tum statim consolidare, at-

cum Responsis BOERHAV. 159
que id ita repetere post octo dies
uique in quartam vicem. Hæc ea
sunt quæ meditatus potui ad hanc
rem proferre. Faxit Deus ut profint.

Leydæ. 17-36.

A. ʒ Balsam. Peruv. ʒ ʒ

Bulb. Ari j.

Curcumæ. ʒ ʒ

Myrrhæ z j.

Opopanax. ʒ j. ʒ

Sap. Venet. ʒ iij.

Terebinth. ʒ ʒ

M. f. Pil. ʒ. iij

X X X I I I.

JUvenis annos circiter quatuordecim natus, temperamenti sanguinei, ab initio augusti ultimo elapsi, raucedine, tussi, & dyspnœa laborat. Malum originem duxisse a frequenti natatione, & mora diuturniori in frigida, æstate prægressa, arbitramur. A longo jam tempore adeo sæviunt tussis & asthma, ut noctes fere integras

160 *Epistolæ Consultatoriæ;*

sedens ad focum ducere coactus sit. Accessit tredecim abhinc diebus, potionem præscripsi purgantem, quæ validius licet operationem exercuerit, inde tamen levamen percepit. Tabellas pectorales, & linctum deinde, exhibui. Decimo tertio hujus mensis Dn. K. Medicinæ Doctor ad ægrum advocatus sequentia commendavit. Mittatur sanguis e brachio ad uncias vij, vel viij, crastino mane; applicetur emplastr. epispastic. magnum inter scapulas vesperi; & bibat ex aqua & lacte p. æ. mistis. *℞ Pilul. Ruf. ʒ ss pulv. milleped. ʒ j. succi radic. scillæ recens pressi, ol. chemic. anisi, ana gutt. vj. sal. volatil. succin. ʒ ss oxymell. scyll. q. f. pil. magnitud. communis, quarum capiat iij, omni nocte, hora somni, superbibendo unciam j. vel unc. j. ʒ decocti pectoralis. Ab unica harum pilularum dosi adeo violenter alvum ter deposuit, ut ab earum ulteriori usu abstinere consultum duxerit Medicus. Ab epispastico etiam abhorruit æger, ejusque applicationem sinere noluit.*

cum Responsis BOERHAV. 161
hoch Fulleri commune, addito *spermate*
ceti, præscriptum denique, & V. S. die
lunæ præterita iterum celebrata fuit.
Peripneumonia laborare ægrum judi-
cavit Medicus. Paroxyfmi jam mites-
cunt, nec adeo feri sunt. Quod rejicit
phlegma concoctum videtur, ejusque
quantitas imminuitur. An febris sym-
ptomatica sit, vel hæctica, statuere
nequeo; pessima heu vereor!

R E S P.

Metus est ne diuturna natatione
(quæ in historia præmitti de-
buit, sed omiffa fuit) in frigida, ner-
vi diaphragmatici læsi sint in sua fun-
ctione; hincque malum asthmatis.
Id vero vitii genus haud facile per-
curatur postea, quod manifestum vel
inde habetur quod validis adeo reme-
diis perstat malum rebelle, & per-
tinax.

Crediderim periclitandum esse se-
dulo, an equitatio valida, quotidiana,
diuturna, vacuo ventriculo fac-
ta, adjutura sit: ego sic cum fiducia

162 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
sentio. Hinc eam pro palmario re-
medio commendo ; interim nervis
amica laudanda. Quare suadeo ca-
piat omni trihorio tres pilul. A , su-
perforbens ocius uncias ij. liquoris B ;
quæ omnia trimestri acta spatio mul-
tum boni promittunt. Deus ratum
velit.

A. ℥ *Asæ fætida* ,
 Bdellii ,
 Castor.
 Galban.
 Myrrh.
 Opopanax.
 Ol. stillat. Succin.
 Sal. volatil. Succin. ppti.
 . ana ʒ j. ℥
 Terebinth. ḡ. xv.
 M. f. Pil. ḡ. iij.

B. ℥. *Aq. stillat. Melissæ* ,
 Rutæ ,
 Rosmar. ana ʒ vi.
 Tinct. Succin. ʒ ij.
 Myrrh. ʒ iij.
 M.

X X X I V.

Nobilis sexagenarius, a sex vel septem annis motibus spasmodicis in uno faciei latere, affligitur. Accedit etiam dolor in maxilla peracutus, & copiosus salivæ effluxus. Perseverat paroxysmus per dies aliquot, pluresque horæ spatio patitur insultus. Per hebdomadas quasdam ab iis omnino immunis est æger. Sectæ sunt, in dorso & inter scapulas, fontanellæ duæ, adhuc fluentes, plurimæque assumpsit cephalica, & antispasmodica, medicamina, avulsi- que sunt omnes dentes in eodem latere; sed omnia hæc frustraneo peracta sunt cum successu. Viget appetitus, neque ab assumptis cibo & potu male se habet.

R E S P.

Consideratio attenta mali descripti facit ut putem consultissimum fore si nobilis æger hæc faciet.

1. Vesperi, semihora ante somnum, instituat balneum pedum ex aqua simplici, dulci; postea partes fotas, siccatas, perfricet pannis laneis; deinde dormiat.

1. Mane semper caput lavet aqua frigida; deinde & illud curet perfricandum.

3. Biduo ante lunam novam & plenam, bis adeo in mense, sumat mane hora sexta pulverem A, ut purgetur satis fortiter ad eradicandum malum. Eo die se domi contineat, vivat sobrius.

4. Cæteris diebus mensis sumat quotidie ter in die, hora ante jentaculum, prandium, & coenam, tres pilulas B, novem ita quotidie, superbibendo unciam $\frac{1}{2}$ de liquore C. Hæc ita peragat per tres menses in spem levaminis a minaci malo.

A. ℥ Agaric. ḡ viij.

Resin. Jalapp. ḡ. v.

Scammon. ḡ. vij.

Turbith. mineral. bene ppti.
ḡ. j.

Sacchar puriss. ḡ. vj.

M. F. Pulvis tenuis, diu terendo
in mortario vitreo.

B. ℥ Gumm. Ammon.

Asæ fætid.

Bulb. Ari recent.

Sap. Venet.

Myrrh.

Succin. ppti.

Terebinth. ana ʒ j.

M. F. Pilulæ fing. ḡ. iij.

C. ℥ Aq. stillat Sambuc.

Majoran.

Rosmarin.

Rutæ,

Salviæ,

Spir. Melissæ ana ʒ ij.

Tinct. Castor.

Succini ana ʒ ij.

M.

X X X V.

Fœmina nobili stirpe oriunda ;
quæque annum jam agit quadra-
gesimum, optimi aliunde corporis ha-
bitus, nisi quod febribus sæpe repe-
titis multum debilitata, levibus po-
stea nervorum morbis aliquatenus
obnoxia remansit. A decem circiter
annis alvum deponere nequit, nisi
opelaxantis medicaminis; neque Me-
dici nostrates huic incommodo adhuc
mederi potuerunt. Fœces nunquam
induratae sunt, alvumque absque do-
lore exonerat. Quamvis per trede-
cim aliquando dies, libere & laute li-
cet comedat, alvus maneat pertina-
citer astricta, nullam inde persentit
molestiam, præter repletionem, &
somniaolentiam quandam. Cephalal-
gia hæreditaria divexatur. Hanc fri-
gus susceptum, vel minimus in non
naturalibus error, excitat; incipit-
que aliquando statim ab alvo exone-
rata, quæ excretio tunc solummodo

placide, & absque molestia, peragitur; sequitur aliquando levis diarrhoea. Observavit insuper ægra, quamvis per plures dies alvum non deposuerit, dolorem capitis non invadere illo tempore potius quam alio. Dispositionem hanc ab avis traxisse suspicatur: is enim cephalalgia per totum vitæ curriculum laboravit, alvo autem libera fruebatur: e contra avia, a cephalalgia immunis, astrictione alvi cruciabatur. Jam,

Quæritur an a defectu *facultatis expultricis*, vel a defectu motus peristaltici intestinorum, pendeat malum? an malum proprie dici possit *constipatio alvi*; cum ægra neque macilentata sit, neque vinis austeris, aut diæta astringente, unquam usa sit, aut morbis astrictiorem alvi inducentibus, quales sunt *passio iliaca*, *colica Pictorum*, unquam obnoxia fuerit? an non fibræ intestinorum musculares debilitatæ sint, a nimia scil. distentione: quod fieri sane aliter nequit, cum ægra, copiose & liberaliter licet comedat, per tredecim tamen dies al-

vum non deponat? an spincter anī culpandus sit?

Notandum denique est minimam purgantis dosim sufficere ad laxandam alvum, neque ægram enemata diutius quam par est, retinere, ultimo tantum, quod e decocto florum chamæmeli & oleo compositum erat, excepto.

R E S P.

RE perpenſa, opinor nihil mali in eo quod rarius deponatur alvus, nihilque inde metuendum. Robur inteſtinorum, expedita venarum lactearum ora, perſpiratio liberalior, hanc corpori conditionem, laudabilem, ſane nec turbandam temere per medicamenta, effecerunt. Id omnino liquet vel inde, quod a copioſo alimento, rara alvi excretionē, non gravis ventri tumor, duriſies, moles, pondus, adſint.* Cæterum proveſtior ætas certo id de quo jam Domina

* Hocce ſymptoma explicuit Boerhaavius exemplo a illis hominibus deſumpto qui loca ſub Equorum ſcapulis conqueritur,

conqueritur, mutabit. Unicum, quod tuto commendare ausim, erit ut sumat mane hora septima, semihora post, hora octava, & sesquioctava, unciam unam de potione hac per spatium sex hebdomadam.

A. ℥ Aq. stillat. Cichor.

Fumar. ana ʒ vii.

Mannæ optim. ʒ j.

Sal. Prunell. ʒ j.

Syrup. Cichor. ʒ j.

Pulp. Tamarind. ʒ x.

X X X V I.

LÆta, si valetudo, heu! nimium labefactata, fineret, ipsa ad te confugerem. Ex literis autem, & ex iis quæ viva voce sciscitanti tibi enarrabit Dominus quem ad te mitto, de morbo cum quo jam conflctor iudicium & medelam te ferre posse spero.

Ad vigesimum usque ætatis ætatis ætatis petunt; hi enim triplo plus solito comedunt, alvum autem rarissime solvunt. Idem Britannis in Italia peregrinantibus sæpius accidit.

num sat prospera fruebar sanitate. Sæva tum correpta fui febre, cui debellandæ, magnam assumpsi *Cor-ticis* copiam; exinde vero ad hunc usque diem *mensēs* penitus substituerunt: inde etiam diutina insultuum hysteri-corum series, quos moeror immodicus auxit. A diuturnitate morbi, & ab evacuationum omnium naturalium totali suppressione, corpus valde emaciatum esse facite conjicies; (*a*) ciborum nihilominus viscidorum & gravissimorum appetentia perpetua est, (*b*) quos brevi post iterum vomitu rejicio: quod etiam accidit

(*a*) Cum hanc partem epistolæ legeret Boerhaavius demiratus plurima, sciscitabatur de frequentia urinæ reddendæ, de alvi excretionē, de fœcum colore, consistentia, &c. quibus responsum est semel in octiduo vesicam & alvum levare solitam esse; urinam esse straminei coloris, ac fœtidam; fœces pernigras esse, ac fœtere; ante semiannum subalbidas sæpius excrevisse, nunquam vero ex illo tempore nisi a febre quadam quæ recurrit satis vehemens post sex menses; nigras fœces esse duras, albas e contra solutas ac fluentes. Vicem harum excretionum nunquam supplet sudor, ægræ enim crasis est sicca, ac hectica.

(*b*) Nullum erat edulii genus tam durum, aut grave, quod non comedebat, ac magna quidem quantitate; vix vero semihoram retinuit quin per vomitum rejiceret, sicque de novo esuriret. Potu-
lenti quid interdum diutius restabat, minima vero

post assumptos cibos concoctu faciles. In thorace & visceribus abdominis dolor continuus discruciat. Ad stomachum durum quid ac nodosum percipio. Medici familiares morbum dicunt esse atrophiam nervosam, a glandularum totius corporis obstructione ortam. Ciborum aviditatem suspicor famem esse caninam, quamvis dicant eam procedere a depravatis ventriculi succis, quos quidem valde acidos esse ipsa experior. Statum meum funestum esse vereor; &, ni opem cito ferre poteris, spem omnem abjiciam.

R E S P.

O Mni qua poteram animi attentione, historiam morbi singularis meditatus, & demiratus, re-

quantitate, omnisque vini aut spirituosissimi expers; aliter enim statim evomebat. Nullus tumor externus apparet, strictius potius corpus videtur, ac Aegri duri quid & compressi ad stomachum sentit. Medicamenta quam plurima incassum tentavit; sola V. S. sæpe ac parva quantitate instituta parum sublevavit: hæc vero dudum omissa est pro summa qua laborat debilitate.

pono , verosimillimum esse vim digestivam ventriculi & viscerum validissimam esse ; unde nutritionis materies ita attenuatur , ut per vasa interna facile pellatur , brevi-que post per diaphoresim dissipetur. Hinc in iisdem visceribus humorum acrium accumulatio , ingestorum iterum cita digestio , partiumque nervosarum , statim atque materies digerenda deficit , corrosio.

1. Itaque confulo ut nobilis ægra , tribus successive diebus , cum regimine sumere velit vomitorium A.

2. Omni trihorio diei deglutiendæ sunt tres pilulæ B , statim superforbendo uncias duas decocti C calide , incipiendo quarta die , sicque quotidie pergendo.

3. Omni mane post somnum , abdomen universum perfricandum semihoræ spatio pannis laneis , calidis , ficcis.

4. Omni vespere , sedeat ita ad focum , facie ab igne aversa , ut incallescant partes ubi renes siti sunt ; tum harum partium cum pannis laneis

cum Responsis BOERHAV. 173
instituat^r frictio lenis, dein unguen-
to D inungantur opime.

5. Consultissimum erit pane bis-
cocto, communis loco, ad pastus
vesci.

6. Potus optimus erit aqua pura,
cocta, & melle ad gratum saporem
temperata: nil enim efficacius excre-
mentorum duritiem emollit.

Hæc, sesquimestri spatio sedulo per-
acta, salutifera fore puto.

Leydæ 17³/₁₀37.

A. ℥ *Rad. Ipecacuan.* ʒ ij.

F. Pulvis qui infundatur va-
se clauso tota nocte cum vin. Gallic.
alb. ʒ ij. Maneliquori colato admisce
Oxymell. Scillitic. ʒ jv.

B. ℥ *Aloes Succotrin.* ʒ j.

Gumm. Ammon. ʒ ij.

Myrrhæ ʒ j. ʒ

Sapon. Venet. ʒ jv.

Sperm. Ceti. ʒ j.

Terebinth. ʒ ʒ

M. F. Pil. ʒ. ij

℞ *Flor. Alth.* p. iiij.

Fol. Alth. m. iiij.

Rad. Alth. ℥ ij.

Cum aq. decoct. per horam adde

Semin. contus. Anethi

Angelic.

Anisi, ana ℥ j.

Mellis optimi ℥ ij.

Stent iterum vase clauso per horas
duas in digestionem fere fervida, sine
ebullitione tamen. Dein ℥jv. exhibe.

℞ *Unguent. Martiat.*

Nervin. ana ℥ j.

Ol. Scorpion. ℥ jv.

Vitelli Ovi. ℥ j.

M. S. A. F. Linimentum.

X X X V I I.

JAm quinquagesimum quintum
ætatis annum adimplevit Nobilis
æger, qui a septem circiter annis vo-
mitu correptus sanguineo, magnam
rejecit sanguinis coagulati copiam,

imo & per sedes egeffit. Temperamento sat laudabile, ad id usque tempus, gaudebat; ideoque opipare semper vixit, carnibus succulentis vescens, vino liquoribusque spirituosis, sæpissime ad ebrietatem usque, nimis libere utens. Brevi cessavit sanguinis vomitus, atque per annum fere integrum sat bene valuit: tum vero dolor & distentio hypocondrorum invaluit, quibus misere, per duos aliquando dies, discruciat; flatibus autem sursum vel deorsum erumpentibus, ab iisdem liberatur; redit attamen a sex annis, bis vel ter in septimana, idem malum. Urina quoad quantitatem & qualitatem optima videtur; alvum autem omni triduo vel quatrinduo, imo semel tantum in hebdomada, & tunc parce admodum, deponit. A ventriculi flatulenta distentione, sicut & ab alvo astrictiore, malum omne pendere putat. Ad hoc autem incommodum sublevandum, elixirio usus est purgante; rheum etiam masticare solebat, plurimæque alia ejusdem generis medi-

camina assumpsit, sed absque levamine; quamvis enim initio opem ferre videantur, statim atque eorum actio cessat, effectus quoque desinit. Appetitus vagus & incertus est: aliquando enim, si forte fortuito plus solito comedat, ventriculus flatibus distenditur, neque sublevatur donec contenta vomitu rejiciuntur. Animadvertit insuper æger *penem* nunc ad unum, nunc vero ad alterum latus, absque dolore tamen, retrahi. Agitatio quævis vel corporis vel animi violenta malum invehit. A diuturnitate morbi marcescit corpus. Ab astrictione etiam alvi tument, & dolent hæmorrhoides.

R E S P.

C Asum descriptum attente consideravi, unde consultissimum fore credo si Nobilis æger vellet sequentia tentare. Vacuo ventriculo, quater de die sumat quinque simul pilulas ad literam A descriptas, hora ante jentaculum, & prandium, quin-

cum Responsis BOERHAV. 177
ta pomeridiana, & hora ante coenam. Post has ocius superbibat uncias tres decocti B. Exercitia moderata valde proderunt. Hæc vero in usum trahenda per sex ad minimum septimanas in spem meliorum.

A. ℥ Balsam Peruv. ʒ ʒ
Mastich. ʒ j.
Myrrh. ʒ ij.
Sap. Venet. ʒ iij.
Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ ij.
Terebinth. ʒ ʒ
M. F. Pil. ʒ. iij.

B. ℥ Flor. Altheæ,
Consolid. maj. ana p. ij.
Fol. Altheæ,
Parietar.
Scabios.
Virg. Aur. ana m. ij.
Rad. Glycyrrh. ʒ j.

Coque in aqua communi per semihoram, dein decocti lb̄ jv. per pannum pressas exhibe.

XXXVIII.

ANno ætatis septimo Nobilis ægra febre, tussique feroci phthisim minitante, laboravit; post sex autem menses convaleuit. Dein vero chlorosis invasit, qua durante, chartas furtim ita devorare solebat, ut inde vires multum dejectæ fuerint: aptis tamen medicamentis relevata, licet non penitus sanata, ab omnibus ægritudinibus fuit. Decimo tertio ætatis anno, mane cum surgeret, syncope correpta in terram decidit, ibique immota per aliquod tempus remansit, antequam ad se rediret.

Quatuordecim postea diebus erecta alterum insultum passa est. Statim atque paroxysmo corripitur, deperit omnino visus, atque eodem instanti decidit; sub finem vero paroxysmi luctatur quam maxime, spuma circa os apparet; sensusque & memoria, non nisi diu post loquelæ usum recuperatum, redire solent.

De capitis perturbatione, artuumque dolore, quasi verberibus cæsa fuisset, per duos postea dies conqueritur. Motum in abdomine insolitum perſentit, fœcesque ipsa invita aliquando excernuntur. Nulla instantis insultus signa percipit; redeuntque paroxyſmi incertis periodis; ſemel aliquando bimeſtri ſpatio, ter aliquando intra quatuordecim dies, nunquam vero bis eodem die, invaſerunt.

Sæpiſſime etiam manus ita convelluntur, ut nihil retinere poſſit. Tum pro momento perit ſenſus omnis, nullus autem inſequitur paroxyſmus. Accedunt tandem per intervalſa, ſtrangulationes hyſtericæ, lipothymicæ, nervoſique affectus. Menſtrua ſemel in menſe, incertis tamen diebus, & quantitate nimia, erumpunt.

Sequentia adhibita fuere medicamina, *ſal. jovis, viſc. quercin. extract. & tinctura hellebor. nigr. radix & tinctura valsrian. ſylveſtr. caſtor. ſal. ſuccin. limatur. ſtanni, gumm. ammoniac. galban. crocus, fontanellæ a pluribus*

180 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
annis fluentes , balnea e frigida ; sed
omnia hæc effectu desiderato carue-
runt.

R E S P.

Diligentissime perpendi casum
descriptum ; unde opinor insul-
tus ortos esse a defectu & penuria spi-
rituum animalium post sanatam fe-
brem ; & cum optima quæque , tum
generica , tum specifica , frustra ad-
hibita fuere medicamenta , rectiora
iis invenire molestissimum erit : serio
tamen sequentium usum commendo.

Omni trihorio diei sumat nobilis
ægra cochleare unum vini medicati
A immediate ante pastum, sicque per-
gat bimestri spatio. Exercitatio inte-
rim corporis multum proderit.

A. ℥ Cortic. Tamarisc. ʒ iiij.

Cinnamom. ʒ ij.

Limat. Mart. rec. ʒ ij. 6

Radic. Contraierv. ʒ 6

Serpentar. Virginian. ʒ j.

Pæon. mar. ʒ iiij.

cum Responsis BOERHAV. 181

Valerian. sylvest. 3 jv.

Semin. Dauc. Cretic. 3 vj.

M. F. Pulvis grossus, unde f. f. a.
cum vini Rhenani generosi lb j. & vi-
num medicatum.

XXXIX.

HYPOCHONDRIACUS qui sexagesimum secundum ætatis annum superavit, hepatis, splenis, ventriculi, mesenterii, uno verbo, viscerum omnium, obstructione laborat. Tanta insuper copia humores acidi & acres in ventriculo accumulantur a triginta jam quatuor annis, ut inde respiratio difficilis & anhelosa fiat. Pruritus per totam cutem tantus est, ut ad hunc sedandum, unguibus scalpere ad sanguinis usque effusionem cogatur. Doloribus rheumaticis, licet non valde exquisitis, per universum corpus, sicut & alvo strictiore, divexatur. Tota hæc maiorum series ægrum jam 34 annos affligerunt. Morbum male tractatum

fuisse vel inde patet, quod non nisi a quatuor mensibus Medici hic celeberrimi invenerunt causam omnium malorum nil aliud esse præter enormem illam copiam humorum acidorum qui in ventriculo scaturiunt. Ante illud tempus ad Asthma tantum attendentes, huic mederi conabantur, minime cogitantes asthma symptomaticum solummodo fuisse. Catarrhis præterea valde obnoxius est æger. Statim atque iis corripitur, coryza per tres vel quatuor dies laborat; quarto plerumque die supervenit asthma, ab humorum nimia spissitudine ortum.

Silentio denique prætermitto infinita prope modum symptomata malum hypochondriacum sequi solita, adeo dira ut Medici Lovanienses una voce fateantur, ægrum, ni robustissimo valuisset temperamento, jam dudum fato functum fuisse.

12 Octobr. 1735.

R E S P.

EXpendi casum summa cum cura ; unde censeo materiem atrabiliarem , scorbuticam , terrestrem , ubique dominari , hinc viscerum omnium præcipue chylopoieticorum obstructio. Magna autem si adfuisset acrimonia , huic per tot annos resistere minime potuisset æger. Omni itaque ope intendendum ut impacta viscida materies attenuetur , vasa aperiantur , & humores lente quidem & prudenter deorsum ducantur. Temperandum interim acidum prædominans.

Deglutiat igitur æger quater de die , hora scil. ante jentaculum , hora ante prandium , quinta pomeridiana , & hora ante lecti ingressum , tres pilulas ad literam A descriptas , superforbendo calide uncias tres liquoris B.

Hypochondria & abdomen omni mane perfricentur pannis laneis , calidis , siccis , spatio semihoræ.

Corpus autem exercendum ambulatione, vel vectione, quantum vires & cœlum ferre permittunt; id vero vacuo potissimum ventriculo faciendum.

Hæc sunt quæ hac anni tempestate, medicamentis contraria, commendare ausim, quæ religiose observata multum boni promittunt: quod faxit Deus.

A. ℥. *Corall. rubr.* ʒ ʒ

Lap. Hæmatit. ʒ j.

Limat. Mart. ʒ j. ʒ

Opopanac. ʒ ʒ

Sapon. Venet. ʒ iiij.

Terebinth. ʒ ʒ

M. F. Pil. ḡ. jv. circiter.

B. ℥. *Rad. Bardan.* ʒ jv.

Eryngii ʒ iiij

Fœnic.

Gramin. ana ʒ ij.

Conscissa & contusa macera tota nocte in aq. commun. s. q.-dein mane per semihoram decoctis adde

Rasur. lign. Santal citrin. ʒ ij

Sassafras

cum Responsis BOERHAV. i 85

Sassafras ꝯ j.

Ebulliant iterum parum, tum ꝯb jv.
admisce

Mellis Massiliens. ꝯ jv.

X L.

M Ense aprilis anni 1732, foemina annum agens quadragesimum sextum, dum chartis pictis luderet, paralyfi linguae & brachii dextri correpta fuit. Harum partium in instanti deperiit motus & usus; in cervice quoque quid grave & molestum persensit. Nil praeterea incommodi percepit; hilaris quippe negotia domestica, uti antea solebat, peragere potuit.

Venae sectio initio celebrata fuit, atque emeticum exhibitum. Medici nostrates Galli, sicut & unus Anglicus non infimae notae, consuluerunt aquas & thermas Borbonienses. Interim, donec tempestas opportuna his usurpandis instaret, sequentia adhibita fuere remedia, guttae nimi-

186 *Epistolæ Consultatoriæ*,
rum paralyticæ dictæ, sinapis cum
lacte & vino albo parata; decoctum
lignorum, & tinctura cum spiritu
vini facta; pilulæ ex assa foetida,
aliaque similia, quorum ope loque-
læ usum aliquatenus recuperavit.

Ad Borbonienses se contulit fon-
tes, multumque levaminis ab usu
aquarum & thermarum accepit;
partes autem affectas fontibus sup-
ponere noluit. Cum autem persana-
ta non fuisset, ad eosdem fontes abiit
iterum mense septembris, ibique
partes affectas fontibus supposuit,
aquisque & balneis usa est. Conva-
luit exinde, atque per tres annos nil
incommodi percepit præter capitis
stuporem: huic autem malo vesi-
catorium bis capiti applicatum leva-
men attulit. Mense junii præterito,
post vexationem aliqualem, insultum
de novo passa est; at non periit lin-
guæ usus, voces enim proferebat,
aliquatenus tamen indistinctas; tor-
porem etiam ad latus percepit. Post
sectam autem saphænam, & eme-
ticum exhibitum, melius se habuit,

at non perfecte sanata ; quare tertia vice Borbonienses petiit fontes mense septembris , unde denuo multum solaminis percepit : remanet tamen capitis stupor , & linguæ spissitudo quædam. Dolorem quem in pede per tempus persensit , ab arthritide provenire judicarunt Medici Parisienses ; evanuit jam dolor ille.

Sinapi , guttis paralyticis , tinctura lilii , & tinctura assæ foetidæ , alternatim utitur ; remanet autem adhuc capitis & linguæ stupor , rediit tamen usus dextræ manus.

A minimo malo mire perturbatur. Res angustæ domi itinera ad fontes Borbonienses sæpius conficere ventant. Quater quotannis , invito Medico Anglo , de quo supra , sanguinem e pede mittendum curat. Vomitoria facile fert , atque uncia una semis mannæ alvum sufficienter movet. Delicioris corporis texturæ est , nervisque gaudet facile mobilibus. Colicæ , absque diarrhœa , acunabulis obnoxia fuit. Tuum , &

188 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
quoad diætam , & quoad medicamī-
na , consilium verecunde petit.

R E S P.

OMni mense sumat bis purgans
A, tribus scil. diebus ante novi-
lunium , tribus itidem diebus ante
lanam plenam. Cæteris vero mensis
diebus , hora ante jentaculum ,
prandium , & coenam , deglutiat tres
pilulas B , superbibendo unciam
unam liquoris C. Caput omni mane
frigida perlavandum , omni vero
nocte pedes immittendi sunt balneo
aquæ simplicis tepidæ , spatio semi-
horæ.

Corporis exercitatio omnimoda
quo major , eo melior. Lectum pe-
tat hora nona , surgat diluculo , ne-
gotiaque domestica ad meridiem
usque peragat ; tempus vero pome-
ridianum , curis vacua , absque sol-
licitudine transigat. In his sedulo
perseverandum per sex hebdomadas.

A. ʒ℥ Cinnab. nativ. Hungar. ḡ. vj.

cum Responsis BOERHAV. 189

Massæ Pil. Fæt. g̃. jx.

Pil. Rufi g̃. x.

Sal. Polychrest. g̃. iij.

M. F. Pil. N^o jx.

Sumantur una vice.

B. ʒ Asæ Fæt. ʒ ʒ.

Castor. Siberic. g̃. jx.

Galban. ʒ j. ʒ

Myrrh. g̃. xv.

Olei stillat. Rosmar. gutt. x.

Sal. volat. Succin. g̃. vj.

Terebinth. g̃. iij.

M. F. Pil. fing. g̃. iij.

C. ʒ Aq. stillat. Lavandul.

Majoran.

Rosmarin.

Rutæ

Salviæ ana ʒ iij.

Spir. Rosmarin. ʒ v.

Tinctur. Succin. ʒ iij.

M.

X L I.

Historiam morbi quidem pertinacis puellam nobilem instantis, jussu parentum ejus nobilium, boni quiddam ex salubri tuo consilio expectantium, considerationi tuæ transmittito. Ne vero te diutius interpellem, historia ita se habet. Nobilis ægra tres annos mensesque novem nata, habitus gracilis, corporis & delicati, fanis parentibus orta, sed, ut passim creditur, postrennis tribus lactationis mensibus a nutrice non admodum sana lactata, in mense quarto ætatis febrem equidem vehementissimam perpeffa fuit; qua depulsa, scabies humida cum pruritu vehemente, & tumoribus quibusdam, unus quorum in pectore prope axillam suppuravit, & diu materiem purulentam reddidit, nobilem ægrotam spatium trium vel quatuor mensium vexavit. Sed mense decembri 1733, currente tum ætatis mense:

cum Responsis BOERHAV. 191
septimo, ablactata, salubri diæta & bono regimine, a scabie liberata, & sanitati restituta fuit. In mense octobri 1734, quando sola obambulare potuit, quodam die tibia tabulato sinistra incubuit, & geniculum allisit. Viginti quatuor horis plus minus elapsis, geniculum intumuit cum inflammatione, & dolore vehementi; sed hisce cæterisque molestis symptomatis, partem affectam calido spiritu vini camphorati, & similibus, lavando sublatis, ægrota usum articuli ex parte recuperavit. Currente tamen hyeme sequente articulis infirma fuit. Intumescentiæ quoque in parte interiori femoris sitæ super musculos gracilem & sartorium, interdum etiam in poplite inter tendines flexores, aderant. Remedia, ad tumescencias tollendas, & articulum corroborandum, sed incassum, adhibita fuere varia, ut *spir. vin. camphor. sp. aq. Hungar. camphor.* nempe

℥ *Vitriol. Roman.*

Boli veri, ana 3 j.

492 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
Camphor. 3 ℥ f. Pulvis subtilif-
simus, & injiciatur in aquæ fonta-
næ bullientis ℥vj. Fiat aq. camphor.
turbida.

Acetum cum aqua frigida mistum ;
& aque frigidæ lavacra. Mense maio
1735, postquam emplastro de minio
cum sapone, ad duodecim dies vel
circiter, geniculum circumvolutum
fuiſſet, tumor magnitudine ovi largi
gallinacei, ichore contento plenus, in
parte interiore femoris vix latitudi-
ne duorum pollicum supra articu-
lum genu, juxta latus superius mus-
culi sartorii, aderat, quo tumore in
parte decliviori scalpello inciso, lar-
ga quantitas ichoris tenuis & sangui-
nolenti effluxit.

Vulnusculum ope digestivi, & em-
plastri, spatio duarum hebdomadum
vel circiter cicatrice fere obductum
erat; sed fluxu inflammatorio parti
accedente, ulcus ope turundulæ spon-
giosæ patefactum rursus fuit, & ul-
cusculum (cujus cavitas latitudine
pollicis unius cum semisse juxta mus-
culum

culum sartorium sursum extendit) liquore deterfivo ope syphonis quotidie lavabatur, turundulæ spongiosæ linimento digestivo & pulvere mercurii præcipitati rubri frequenter orificio ulcusculi, (sed interdum præcipue) immittebantur, & plumaceoli lintei eodem digestivo liti nocte imponebantur. Per idem fere tempus ad fluxum inflammatorium (cui ab origine mali pars affecta obnoxia fuisset) præcavendum, femur latitudine trium digitorum supra orificium ulcusculi emplastro defensivo circumvolutum fuit. Hac methodo ulcusculum ad quatuor vel plures hebdomadas tractabatur, & tum pure melius concocto, in quantitate quoque valde diminuto, turundulæ ablatae fuere, & ulcusculum ope ligaturæ compressivæ circiter finem julii sanatum, & cicatrice obductum fuit. Ægrota nullum medicamentum, nisi æthiopem mineralem in parvulis dosibus bis quotidie sumpsit, cujus usum toto autumno sequente continuavit. Per idem etiam tempus ti-

bias & femora ad ulteriorem corroborationem in aqua frigida frequenter immerſit, & menſe julio ſine ullo vitio in partibus affectis antea manifeſto fuit. Articulus tamen genu ſiniſtri dextro paulo grandior erat; ſed ad finem uſque decembris nullum ei malum accidit, niſi ſemel in menſe novembri a lapſu pedis ſubito in tabulatum cubiculi, tibia ſiniſtra nimis protenſa, inflammatio & intumeſcentia cum dolore in exteriori parte genu ſiniſtri juxta articulum cito apparuere. Partem affectam ſpiritu vini calido lavando, inflammatio cæteraque ſymptomata moleſta ſpatio ſex dierum evanuiſſe; & nobilis puella ſolo obambulare ut antea, ad diem uſque vigefimum tertium decembris, perſtitit, quando ſine ullo lapſu, vel alia cauſa manifeſta (uti modo narrabatur) retractione tibiæ ſiniſtræ ſubito obſervata, genu ejusdem tibiæ inſpiciebatur tumor parvus, indolens, tactui cedens, ejusdemque fere coloris cum cute externa, interiorem partem genu

& inferiorem partem rotulæ interjacens. Aderat quoque retractio muscutorum flexorum tibiæ. Tibiam flectere, sed vix extendere, digitos plantarum vero pedis vix tabulato imponere, neque sola obambulare, ægrota potuit.

Remedia primo adhibita tumori; sp. vin. calidus, vin. camphor. Tendines quoque muscutorum flexorum in poplite, ad eorum rigiditatem præcavendam, vapore aquæ calidæ madefacti, posteaque oleo lumbricorum inuncti erant. In principio mensis januarii 1736, aliis Medicis de hocce morbo in consultum ineuntibus, tumorem in exteriori parte genu sequenti methodo conabantur discutere.

Primo, articulus affectus panno linteo quadruplicato, Mindereri spiritu calido madefacto, ter quotidie circumvolutus fuit. Secundo, omnis motus tibiæ prohibitus, & quies injecta. Tertio, æthiops mineralis bis quotidie in parvulis dosibus, & semel in hebdomade pulveris purgantis rheï

196 *Epistolæ Consultatoria*

optimi ℥. x. aquilæ albæ ℥. ij. fump-
sit. Hæcce methodus bimestri spatio
observata fuit accurate, quando pu-
stulæ plurimæ inflammatoriæ, cum
dolore & intumescencia in anteriori
parte genu affecti, apparuere. Dolor
& pustulæ cito evanuerunt, sed tumes-
centia ejusdem naturæ cum tumore
supra descripto infra patellam exti-
tit, articulus quoque grandior eva-
sit. Currente mense martio, ægro-
ta tibiam rursus movere permitte-
batur. Articulus tum aqua frigida
vice spiritus Mindereri cum nullo le-
vamine lavabatur. Mense aprili aqua
frigida prohibita; genu spiritu vini
camphorati ℥. vj. sp. sal. arom. ℥. ʒ
lavatum fuit. Currente mense maio,
tendines in poplite oleo palmæ, vice
oleo lumbricorum, ungebantur. Per
id etiam tempus ægrota vinum mil-
lepedum bibit, sed vix ulla in mor-
mo mutatio. Mense junio articulum
melius movere, & tibiam paululum
extendere cum difficultate, etiam so-
la obambulare, observatur ægra; tu-
mescentia in genu tamen aderat.

Per id tempus ægrota serum lactis caprini bibit, sed nullum medicamentum interne sumptum, aut externe, nisi oleum palmæ, tendinibus in poplite applicatum fuit. Initio mensis julii urbem Moffatam in Australi Scotiae regione sitam curriculo advecta. Aquas ibi medicinales nativo sale polychresto scatentes trimestri spatio bibit, totum corpus ægrotæ bis in hebdomade, & articulus genu affecti semel quotidie, aqua ista moderate calida lavabatur. Currentibus mensibus julio & augusto majorem usum articuli quotidie recuperavit, sed mense septembri ad tumescentiam in genu (nequaquam diminutam) tollendam, genu zythogala alumine facta ad quosdam dies lavabatur, sed tum, uti mihi narratum fuit, immobilitas articuli cum impotentia ambulandi tibiamque extendendi cito coepit recrudesce. Mense octobri, ob acris illius regionis tempore hyberno intemperiem, ægrota domum vehebatur, ex quo tempore vix ulla in morbo alteratio, qui impræsentiarum ita se habet.

.R iij

1°. Tumor fungosus, indolens, tactui cedens, vix quarta parte latitudinis pollicis unius excedens superficiem, in exteriori parte genu sinistri, inferiorem rotulæ partem & externam epiphyse tibiæ interjacens: rotula mobilis, sed tumescencia ejusdem naturæ fungosæ obducta.

2°. Tumescencia in interna epiphyse tibiæ sita.

3°. Tumescencia in lateribus & anteriori parte genu sita.

4°. Manifesta retractio musculorum flexorum tibiæ. Tumescencia quoque tendines illorum in poplite interjacens; sed adhuc nullum adest signum suppurationis in poplite, aut genu.

5°. Tibia emaciata; sed nec dolor, nec decoloratio in tibia aut genu. Tibiam flectere, sed neque extendere, vel plantam pedis tabulato imponere, potest. Nullum remedium anteriori parti genu impræsentiarum adhibetur, sed tendo-flexores in poplite oleo lumbricorum quotidie unguuntur. Nullum remedium internum nisi infusum sarsaparillæ &

ligni sassafras quotidie sumit. Interdum quoque infusum rhei optimi in vino Gallico albo (cui infuso ab aniculo aut circiter assueta fuisset) bibit. Reditus ad Moffat præsentī vere propter aquas medicinales constituitur. Diæta ab infantia salubris & bonæ digestionis ; juscula scil. hordeacea , avenacea , panis triticeus , & similia , non vero pisces , lac , aut cibus oleaginosus , vel aromatibus conditus , ægrotæ permittuntur. Potus ordinarius , cerevisia tenuis bene fermentata. Excepto supra descripto morbo , nobilis puella bona valetudine fruitur , satis alacris , bene dormit , appetitus & digestio boni , excretio alvi regularis. A descriptione hujus morbi liceat quærere ,

1°. Morbi diagnosin , prognosin , & methodum medendi.

2°. Numne ab extensione tibiæ impossibili linimentum Haversianum in crassitiem tendit , indeque anchylosis metuenda ?

3°. Numne a tumescentia epiphyseos , partes externæ , tegumenta scil.

200 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
carnosa , membrana cellulosa , vel
os , affici videntur ?

4°. Ab analysi chymica aquæ Mof-
fatæ medicinalis , numne hæc aqua
ad morbum tollendum conducere
videtur ; & etiamsi suppuratio tu-
moris in genu metuenda sit , numne
lavatio tumoris cum aqua ista cali-
da suppurationem prohibebit ?

R E S P.

L Égi, perpendi, intellexi, mor-
bum nobilis puellæ , atque inde
acerbe dolui , quia morbus ille gra-
vis , & curatu difficillimus. Læsa fuit
articuli fabrica genu ibi loci , ubi li-
gamenta , periostea , tendines , cryp-
tæ Haverfianæ , fere nuda , facile of-
fendi possunt , labem impressam lon-
ge facilius retinent , sanari vix queunt
unquam. Quum enim omnes hæ par-
tes membrana cellulosa intercurren-
te separatæ , atque hinc lubrica mo-
bilitate agiles inter se maneant , ita
quoque si membrana hæc semel sup-
purata fuerit , relinquit semper hinc

inde sinuosa volumina , quibus detentus ichor nova semper mala facit recrudesce , dum interim quoties membrana eadem consumpta mox tendines , ligamenta , & cæteræ membranæ , quam arctissime con- crescunt inter se , sicque mobilitatem prorsus tollunt ; quo quidem casu flexores semper extensoribus longe prævalent. Quod malum augetur magis dum simul fungosi tumores in degenerascentibus cryptis exoriuntur , ipsoque incremento partem impediunt , & omnia vicina trahunt in contagium. Præcipue tamen articulo jam immobili , etiam in ipsis ejus cavitatibus metuenda erit linimenti Haversiani ulterior incrassatio , exitura in anchylosim immedicabilem. Moliri oportet ideo sanationem morbi dum recentior , dum ætas puerilis spem facit reddendæ flexilitatis. Præcipue hæc suadeo.

1°. Mane & vesperi loca affecta diu & molliter perfricanda sunt pannis asperiusculis , calidis , ficcis , spatio quadrantis horæ , cavendo ne nimis

202 *Epistolæ Consultatoriæ,*
torti frictione inflammentur partes.
Statim a frictione hac femur & crus
in directum quantum fieri potest ex-
tensa ita locanda sunt supra vaporem
aquæ calefactæ, ut halitus undique
adpellat ad juncturam genu, atque
lintea cera incrustata sic circumpo-
nenda, ut coerceatur fumus calidæ
ad eundem undique articulum. Id
ita continuandum ea lege semihorio,
rite curando ut semper calida teneat-
ur aqua, ut vapor fieri queat. Post-
quam hoc peractum, siccatae partes
rite extendendæ, flectendæque sæpe,
satisque fortiter, quantum id sine
periculo effici poterit. Postremo em-
plastro A, ad alutam extenso cir-
cumdando, quod applicatum semper
maneant, tantummodo tollendum ma-
ne & vesperi, dum balneum vapo-
ris adhibetur.

2°. Omnia hæc commodissime fie-
ri poterunt aquis Moffatanis sic usur-
patis.

3°. Oportebit machinam construe-
re, quæ femur & crus lento gradu dis-
ponat ut jaceant in directum, qualem

quam quis facillime huic negotio idoneam excogitet; aliter enim, flexo poplite diu & semper, sensim contractio in flexuram ingravescit, tandemque in rigidam penitus contrakturam vertitur.

1°. Dum hæc ita peraguntur, simul conferet largior usus herbarum B, lenissimarum ex iis quæ antiscorbuticæ appellantur, modo id a tenella ætate obtineri poterit. Atque hæc quidem ea sunt quæ adversus urgens malum opponenda arbitror. Illa vero tanto sane confidentius commendo, quo eadem magis cerno affinia haberi illis quæ jam a Medicis feliciter & prudenter peracta. Illis fortunatum eventum secundet Numen.

Leydæ 17²³/₃ 36.

A. *℥ Emplast de Melilot.*

Mucilagin. ana ʒ j.

Galban. lectiss. ʒ v.

Ol. infus. Castor. ʒ j.

M. exactissime pro Emplastr. ad alutam extendendo.

B. 24 *Recentiss. Agrimon.**Beton.**Chærophyl.**Melissæ**Veronic.**Virg. Aur.**Urticæ ana q. s.*

Minutissime conficiendæ parentur instar potus *Thé*, ut inde bibat $\frac{3}{4}$ ij. ter de die vacuo ventriculo.

X L I I.

GENEROSA Domina vidua, decemcentibus virtutibus ornata, quadraginta octo annorum per vitæ decursum satis sana fuit, nisi quod aliquot retro annis colicæ hystericæ subinde sit obnoxia. Anni fere integri proxime elapsi decursu ipsi destiterunt menses, laboriosus interim ingravescit fluor albus, non sine virium dispendio. Aliquot ante præteritos menses Dominam invasit dolor peridiocus atrox, qui adhuc

durat, ad os sacrum & femur dextrum, comitante simul in hypogastrio cruciatu admodum dolorifico instar parturientis, cum uteri pressione ad inferiora. Nullus externe apparet tumor nec in femore nec in abdomine, ingens tamen vexat ardor ab osse sacro ad os pubis. Uterus manu exploratus tumidus sentitur & durus, qui paroxyfmi tempore prolabitur in finum pudoris (tunc simul vulvæ latera relaxata) cessante dein dolore ad naturalem uterus redit situm. Pudendi labia cum nymphis excoriantur. Cæterum continue stillat ichor subcruentus, non tamen graveolens. Ab an utero, an a vagina, vix liquet symptomatis supra recensitis. Bis quotidie laceffitur nobilis Domina; adoritur enim dolor circa horam nonam matutinam simul & vespertinam, qui per horulam ingravescit, dein mitigatur ab opio hora somni assumpto. Durat malum in meridiem, quod matutina hora invaserat. Mitto tibi, vir Celeberrime, consulendi gratia, casum

206 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
supra descriptum , de quo tua cogi-
tata mihi transmittas vehementer
cupio. Utinam te coram frui, & con-
sulere detur ! Omnia fausta tibi
Discipulus olim tuus, tui observan-
tissimus , precatur.

29 Dec. 1735.

R E S P.

LÆtus accepi tuas , quoniam in-
telligo inde recte te valere ,
Medicinam exercere feliciter , atque
mei esse memorem. Intenta cogita-
tione expendi literarium argumen-
tum , neque absque dolore vidi no-
bilem Dominam scirrhusi uteri ma-
ligna sane diathesi laborare , quippe
carcinomatosi quid habet. Ortus
mali , locus affectus , symptomata ,
ætas , materies rejecta , nimis id
confirmant. Fit inde ut sensus disten-
dentis mali perpetuum tenesmi im-
petum faciat , & conaminis partu-
rientis speciem , quæ urget uterum
deorsum , paritque cætera.

Censeo balnei , semicupii , usum .

profore, quo depurentur emollian-
turque partes, & aperiantur lacunæ
muco plenæ, sicque eliciatur præ-
sens materies infessu emollientium.
Ubi vero horum ope eo respectu
melior uteri conditio, tum roboran-
das ejus partes puto vapore incensi
thymiamatis A, quod pauca copia
prunæ inspersum in flammam vola-
tilem abit, divaricatis parum femo-
ribus excipiendum inferiore corpore,
dum eo determinatur per pendula
vestimenta. Interea semel in hebdo-
made, mane, jejuna, bibat purgans
B una vice, & vesperi hora quinta
portionem soporata C, uno haustu.
Cæteris diebus hebdomadæ sumat
ter in die, vacuo ventriculo, tres
pilulas D, cum uncia potionis E
frigidaæ.

A. ℥ Mastich.

Oliban.

Styrac.

Lap. Calamin.

Succini ana ʒ v.

M. F. Pulvis pro Thymiamate.

208 *Epistolæ Consultatoriæ* ;

B. ℥ Lap. Cancer. ʒ ʒ
Hæmatit. ḡ. iij.
Rhei ḡ. x.
Scammonii ḡ. viij.
Stib. Diaphoret. ḡ. xvj.
M. F. Pulv. tenuis.

C. ℥ Aq. stillat. Cinnamom. ʒ j.
Tinct. Opii gutt. x.
Spir. Nitri dulc. gutt. x.
Syr. Violar. ʒ ij.
M.

D. ℥ Gumm. Ammon. ʒ ij.
Balsam. Peruv. ʒ ʒ
Crocī optimi ḡ. xv.
Galban. ʒ ij.
Rhei ʒ j. ʒ
Succi Catechu dicti ʒ ij.
Terebinth. ʒ ʒ
M. F. Pil. ḡ. iij.

E. ℥ Aq. stillat. Salvie
Menthæ
Rutæ ana ʒj v.
Spir. Menthæ

Tinct.

XLIII.

Generosus quidam septuagenarius, equitans duo vel tria millia passuum, dolore cum pruriginē molesta circa os sacrum, sed imprimis ad glandem penis, correptus est, superveniente dein mingendi conatu; unde & urina copiose evacuata est. Sed post pauca minuta talis, sed inanis, sequitur conatus cum dolore penetrantissimo, nec prius removente vel remittente, quam moveri desierit. Sæpe quoque thrombos cum urina minxit. Quandoque duas tertias partes ejus constituentes, atque hujusmodi urinæ sanguinolenti unc. xij. simul emissas vidi. Olim erat referta tenuibus rubellis arenulis.

R E S P.

M Etuo calculum in rene, in vesica vix, licet ingratus sensus caput penis afficiat; solent quippe eadem mala produci a cruore intra vesicam coacto, nullo lapide ibidem hospitante. Remedium erit omni bihorio diei deglutire ʒ ʒ de condito A, semper superforbens uncias duas apozematis B; hæcque debent continuari religiose per decursum sesquimensis. Eodem tempore cavendum ab omni acri, calefaciente, irritante, nimisque movente. Quare & animus quoque sedetur. Si hæc faciat, magna spes est malum illud hisce remediis mitificatum iri. Aspiret Deus.

℞. *Balsam. Peruvian.* ʒ ʒ

Catechu ʒ j.

Mannæ puræ ʒ j.

Mastich.

Oliban. ana ʒ ij.

Pulp. Cassiæ recent. ʒ ʒ

cum Responsis BOERHAV. 211
Succi Glycyrrh. inspissat. 3 vj.
M. F. Massa bene permista.

B. $\mathcal{L}$ *Flor. Altheæ* p. iij
Fol. Altheæ m. ss
Parietar. m. ij ss
Rad. Glycyrrh. $\frac{2}{3}$ j. ss
Hyperici cum toto m. ij.

Coque in aq. fontan. per semihoram; dein per pannum expressis lb iij. admisce

Sal. Prunell. 3 j.

M.

X L I V.

D Omine, quinquagesimum jam ætatis annum implevi, & fluores per biennium penitus cessaverunt, qui antea, dum valetudine fruebar, satis benigne & usitate semper profluxerunt; sed postea torrens & ardens in utero fuit dolor, qui stranguriam & hæmorrhoides dein mihi intulit. Membra tumefacta calida & integre sunt sicca. In lecto meo pef-
Sij

212 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
sime habeo ; unde fit ut somni di-
midia horæ parte diutius non pro-
trahantur. Quaque septimana non
pari ratione me invadit dolor ; sed
nunquam unam intermittit horam ;
quin semper me affligit. Frequenter,
Medico consulto, alvus purgatione
citus, & missus sectione venæ san-
guis, cujus nimia diminutione hy-
drops cum minimo corporis labore
ventre & cruribus me minatur. Jam-
pridem ad meas perveniens aures
te artis Medicinæ præclare esse pe-
ritum, has tibi mitto litteras, opem
tuam infelici meo statui imploratu-
ra ; quæ sum vestra humillima,
etsi ignota, serva.

R E S P.

INtento consideravi animo ægritu-
dinem quam epistola describit, at-
que meditatus conclusi mecum quod
sanguis acer, atque vergens in atrabi-
liarum, obsidet vasa in hypogastrio
& in pelve locata, præcipue quidem
circa uterum, vesicam, & intestinum

rectum. Verendum videur ne hic sensim tumores oriantur maligni scirrhusi, sæpenumero malum habentes exitum. Qui ut caveantur, mihi quidem aptissimum censetur ut Domina mane, ubi de lecto surgit, sedeat in balneo aquæ calidæ ita ut aqua sedentis in vase pedes, crura, femora, ad hypogastrium usque attingat; maneat in ea per semihoram, dein in calido cubiculo ante ignem, vel hypocaustum, deterfæ, siccatae, illæ partes perfricentur pannis calidis, siccis, ex lana. Vas id commode fit si habet longitudinem ab osse sacro ad plantas pedum; latitudinem corporis Dominae, & altitudinem sesquipedis; ita ut insidere queat femoribus & cruribus horizontaliter exporrectis. Interim largiter erunt interne assumenda quæ lenire queant acria humorum, resolvere spissa, & vasa expedire ab iis quæ eadem obstruunt.

Eo conducunt quam plurimum catapotia A, si inde fumantur tria omni trihorio diei, incipiendo mane hora septima, continuando in septimam

214 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
vespertinam, & semper superforben-
do ʒ iiij. de Apozemate B ; deinde
victus ficiior simul ex assis, pane bis-
cocto, pauco vino Lusitanico ; &
exercitia corporis præcipue com-
mendanda.

Omnia vero hæc sesquimensæ in
usum protrahenda prorsus puto,
priusquam desiderio respondere queat
eventus ; quem fortunatum velit
Deus.

Leydæ 17^æ 36.

A. ʒ Lap. Hæmat. ʒ j.
Mastich. ʒ j. ʒ
Opopanac. ʒ j.
Rhei ʒ j. ʒ
Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ iiij.
Terebinth. ʒ ʒ
M. F. Pil. ʒ. iiij.

B. ʒ Rad. elect. Bardan.
Chinæ
Eryng.
Sarsaparill.
Scorzonæræ ana
ʒ j. ʒ

cum Responsis BOERHAV. 215

FRACTA, scissa, & contusa, coque in aq. dulc. q. s. per horam; dein adde

Rad. elect. Fœnic.

Glycyrrh. ana ʒ j. ʒ

Ebulliant iterum per 7. minut. dein decocti ʒ jv admisce *Sal. Polychrest. ʒ ij.* & exhibe.

XLVI.

NObilissima Domina triginta annos nata, matre & avo materno scorbuticis, parentibus aliter fatisanis orta, ingenio acerrimo, nervis delicatissimis, nimis mobilibus, prædita, dolorem acutissime persentit. Innumeros a scorbutico, & male affecto hepate, morbos perpeffa, consilium Celeberrimi Boerhaavii expetit. Annum agens duodecimum variolas confluentes pessimæ indolis vix superavit, posthac bilis vomitu, dolore ventriculi, ἀπεψία, & inappetentia, per annos afflicta. His vix debellatis scorbutus pessimus cum den-

tium vacillatione, gingivarum putredine, erosionem, crurumque ulceribus foedis, invasit, qui usum Aq. Mofatenfium, & antiscorbuticorum fere omnium, illufit. Cum de ea fere conclamatum effet, ad falivationem ope mercurii confugitur, & probo quidem eventu. Redierunt vero brevi symptomata hepatica, & scorbutica.

Ineunte anno 1726 matrimonium contraxit. Abortum passa, multum debilitata est. Gravida denuo lecto, præ uteri ejusque ligamentorum doloribus acerbis, affixa, vix foetum retinuit dum in utero gestaret, & post partum omne malum sedem pristinam in hepate deseruisse, uterumque occupasse videbatur. Post multos a puerperio menses, e lecto eximi nequit præ doloribus uteri horrendis, cum dislocationis, ut aiebat, sensu ex debilitate. Summa tum macie confecta erat. Aderat interim tumor in uteri parte sinistra, digito in vaginam demisso palpabilis, qui diuturno usu decocti & pilularum quarundam

rundam evanuit. Debilitas, dolor, & dislocationis sensus, diu restarunt. Thermas Anglicanas sine fructu adiit, longioris tamen itineris beneficio symptomata hæcce sensim evanuerunt. Exeunte autumnō anni 1729, malum vetus denuo recrudit; doloribus ventriculi horrendis, imprimis si alvus non responderet, discruciatā est. Ineunte hyeme, tumor ovum anserinum mole æquans, in dextro hypochondrio eam regionem attingens ubi jecur pyloro incumbit, se palpan- dum distincte præbuit; in quo nunc dolor pungens, nunc gravitatis sensus, percipiebatur. Aderant ructus nidorosi, rancidi, quos putredinem vocavit. Dolor in pylori regione plerumque fixus manebat. Inter scapulas haud raro, & subinde per totius ventriculi ambitum, infestabat. Ad omnem tussendi, aut plenius inspi- randi, conatum male mulctabatur. Haud raro sternum aut diaphragma deorsum explicare tentanti respiratio intercipiebatur. Vix ulla aderat febris, stomachi ægritudo, nausea,

218 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
vel ad vomitum propensio. Usu decocti, & pilularum, &c. non solum symptomatum sævities, sed & tumor imminuebatur. Temporis favore, rusticatione, exercitiis forte, & feri lactis caprini potu, menses æstivos & autumnales vix molestos habuit. In Urbem reduci ingruente hyeme omnia recidivam minitabantur; sed prophylacticis temporius adhibitis, hyemem non adeo incommodam transegit. Ineunte vero februario hujus anni in rheumatismum, hic tunc temporis epidemicum, incidit. Hujus reliquæ, cum scorbuto, omnium forte malorum fontē, conspirantes, doloribus atrocioribus crurum manuumque, imprimis vero genuum & cubitorum, pessime multarunt. Aderant tum maculæ crurum maxime purpureæ; cum quibus tumores plerumque pertinaces, nodorum majorum ritu, elevabantur, qui soli fotui antiscorbutico cedebant. Nondum in integrum restituta, spe auxilii ab acidularum aliarumve usu, imprimis a Cl. Boerhaavii con-

filio, patriæ valedixit. Menses fere inculpabiles plerumque debite satis fluxerunt. Medicamenta per tot morborum decursum, ex fonte Boerhaaviano maximam partem deprompta, usurpavit innumera, attenuantia nimirum, resolventia, eliquantia, evacuantia, roborantia, antiscorbutica, anti-icterica, pilulas, decocta, infusa, julapia, cataplasmata, fomenta, emplastra, scuta; succos expressos, serum caprinum, aquas nostrates Moffatenses sale nativo polychresto divites, Bathonienses apud Anglos, Pyrmontenses & Spadanas huc delatas, cum præscriptorum multitudine numeratim non recensenda. Forſan tamen abs re non erit, Celeberrimi Viri cum venia, ea quorum usu, ad incitas redacta sæpius revixit, indicasse. Pilulas aliquot majores bis terve in die deglutivit, ex ſapone, myrrha, opopanace, balsamo Peruviano, pulvere rhabbarbari & succini, cum oleis chemicis menthæ & cinnamomi, confectas; quibus addebatur

aloe, quoties plus detergendum merat. Superbibit decoctum lignorum in quo infusa erant, semen dauci sylvestris, mentha cum croco Anglicano, addito vino Hispanico, & millepedum succo. Infusum pulveris ipecacuanhæ vomitum optimo cum fructu movet. Elixir proprietatis cum aceto paratum, cum dupla syrupi de rhamno quantitate, tincturam purgantem constituunt.

Intentiones nobis fuere obstructa & impacta leniter solvere, & eliquare, soluta abstergere, vasa renalia cutisque spiracula patula reddere & retinere, vires denique sustentare.

R E S P.

MOrbus acri, tenui, scorbutico, sero sanguinis imprimis oritur; hinc ossibus visceribusque dolor fere erodens. Accedit mobilissimi, agilissimique corporis, fabrica tenerrima, & acutæ quoque bilis efficacia. Quin & arthritici quid tormenti interspergi videtur; unde

malum complicatum, sævum, minax, atque summam in tractante Medico prudentiam requirens.

1° Aer liber rusticanus conducet, nimis calidus vitandus.

2° Cibi ex oleribus, fructibus horæis maturis, carne recenti, pane, lacte; potus ex aqua Spadana æquali lacti mista.

3° Exercitia corporis assidua quidem, sed valde moderata.

4° Somnus largus valde.

5° Balnea aquæ dulcis ad pedes & crura quotidiana.

6° Bibat omni trihorio diei unc. j. succi A, quinquies interdum.

7° Vesperis cubitum itura, bibat unc. j. potus B.

A. ℥ Acetos. m. j.

Beccabung. m. iij.

Chærophyll. m. j.

Cochlear. m. ʒ

Puris, lectis, tufis, exprime succum, addendo feri lactis q. f. Omni mane exhibeantur succi pressi ʒ vj.

*B. ℥ Aq. stillat. Cortic. Aurant.**Cinnamom.**Citreor.**Melissæ ana ʒ j.**Mivæ Cydoniorum ʒ j ʒ**Spir. Embryonis ʒ jv.**Syrup. Violar. ʒ vj.**Tinct. Succini. gutt. x.**M.*

X L V I.

Fœmina illustris, plusquam sexagenaria, sana, vegeta, dolorem nephriticum nunquam perpeffa, a decennio jam urinæ difficultate laborare cœpit. Procedente tempore sensim aucta hæc δυσπρία, cum dolore lancinante circa finem emissionis. Sæpe recurrit hoc malum, intervallis tamen sat longis distinctum; ita ut per menses aliquot molestia immunis sæpe persistiterit ægrota. Tandem vero præter δυσπρίαν accedebat quoque mictio sanguinolenta,

præcipue post deambulationem ,
aliaque exercitia. Omnia sensim in-
gravescebant symptomata , inter
quæ non minimum doloris exhibe-
bat tenesmus , seu inanis desidendi
cupiditas , simul ac urina reddita est.
Intervalla sanitatis breviora sunt ,
ac levioribus de causis ingruit malum
intolerabile. Quærit ægrota quibus
medicamentis demulceri possit tam
horribilis dolor , quemque potissi-
mum victum instituere debeat.

R E S P.

EXaminatio attenta mali descrip-
ti facit , ut constet quod asper
lateat in rene calculus qui motu ,
vel pressu , sanguinem vasis eliciat ,
fibrasque nervorum in principio ure-
terum faciat dolere , atque conti-
nuitate harum in vesicam usque ex-
cruciet partes.

Acrida , nimis repleantia , humores
exagitantia , vitare quidem oportet
quam sollicitissime ; mitia vero , par-
va simul copia capta , sedantia , se-

224 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
dulo adhibenda. Potus ex recenti
lactis sero cum pauco melle commu-
ni optimus. Cibi ex farinosis , vege-
tabilibus , oleribus mitioribus , fruc-
tibus horæis prorsus maturis , jure
carnium , carne recenti , ovis , lacte ,
funto.

Ex medicamentorum supellectile
sumat mane hora septima , octava ,
nona , decima , ventriculo prorsus
vacuo , ⁊ ꝑ simul de condito A , su-
perbibens semper post quolibet do-
ses ꝑ iij. de liquore B calido. Hæc
quidem ea lege continuanda erunt
per decursum sex hebdomadam , ut
periculum fiat an calculus , malo-
rum omnium suspecta causa , minui ,
aut molliter expelli , queat ; quod
Deus factum velit.

A. ℥ *Croci optim.* ꝑ xv.

Curcum. ʒ ʒ

Mannæ ʒ x.

Pulp. Cass. ʒ vj.

Rhei ʒ j.

Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ vj.

Terebinth ʒ j.

M. F. Massa.

B. ℥ Flor. rec. *Altheæ*

Sambuc. ana ℥ 8

Fol. rec. *Alth. Pariet. Scabios.*

ana m. j.

Rad. rec. Gramin. ana ℥ ij.

Cum aq. decoct. per $\frac{1}{2}$ hor. adde

Rad. rec. Glycyrrh. ℥ j.

Sem. contus. Anisi. ℥ vj.

Ebulliant iterum parum, dein lb jv.
exhibe.

X L V I I.

Nobilis ægra novem annos nata, cujus pater adolescens scrophula laborasset, a sexto ætatis anno ad octavum, pruritum (parvis tantum interpositis intervallis, medicamentis obtentis) & eruptiones cutaneas perpeffa fuit. Hisce tandem abactis, tumores circa collum, faciem, glandulasque corporis, variis in locis, molles, pallidi, orti sunt cum debilitate & inertia totius corporis. Domi semper fere vitam sedentariam

226 *Epistolæ Consultatoriæ*,
agit ; *thé*, & cibis farinaceis, maxime
usa est. Mane præcipue, & vesperi,
magno calore occupatur, usque ad
gradum 96, vel aliquando centum,
cum inappetentia, & urina pauca,
pallida, aquosa.

R E S P.

DEbita cum cura dum contem-
plor historiam fatis exactam
mali descripti. Credo peccare im-
primis hoc in corpusculo cacochy-
miam, vergentem in spissitatem,
facile coagulabilem ad vasa minora,
præcipue ad glandulas. Id docet vi-
tium cutaneum prius, mox tumores
lenti, jam forte systema internum
iisdem laborans.

Remedio erit quotidiana univer-
sæ cutis, & fortis fatis, perfricatio,
diu fatis instituta, quantum ejus
corpusculum commode ferre poterit.
Tum exercitatio sedula, & continua-
ta ad sudoris instantis levissima præ-
nuncia, vacuo imprimis ventriculo
instituta, ante jentaculum, pran-

dium, & coenam, proderit. Somnus largior in lecto siccissimo, elatiore ædium parte, meridiei exposita, vesperi nona inchoandus. Cibus ex iis quæ modice attenuant, facile digeruntur; cerealia, farinosa bene fermentata; panis biscoctus; olera tenuiora, cichoria, brassica rubra, beta, spinachia, caro recens, assa alba aut elixa, cum oleraceis herbis. Potus proderit qui paratur de aqua mulsa admista, & quarta parte vini albi dulcis. Deglutiat vero omni trihorio diei tres pilulas A, superbibendo semper unc. iij. decocti B.

Hæc gnaviter profecuta Domi-
cella levabitur, sub arte & auspiciis
sapientissimi Medici, cui salus ejus
commissa est. Id faxit Deus.

Leydæ 17²⁹/₅ 37.

A. ʒ Gum. Ammon. ʒ j.

Bulb. Ari recent. ʒ j. ʒ

Croci ʒ xij.

Galban.

Myrrhæ ana ʒ j ʒ

Sap. Venet. ʒ iij.

228 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
Terebinth. ʒ ʒ
M. F. Pil. ʒ iij.

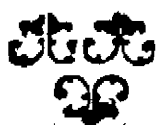
B. ℥ v. *Rad. aperient.* ana ʒ ij.
Conscissas & contusas coque in aqua
per semihoram tum adde
Sal. Absynth. ʒ j.
Sem. iv. calid. min. ana ʒ ij.
Ebulliant iterum parum vaso
clauso, dein ꝑ jv. exhibe.

XLVIII.

Nobilis Domina annum ætatis
quadagesimum tertium agens,
corporis habitus gracilioris, nego-
tiis domesticis exercitata, secunda
fruebatur valetudine ; donec ante
elapsos quinque annos, cum esset gra-
vida, febre continua violenta est cor-
repta, quæ calidiore regimine fuit
tractata ; tamen post aliquod tempus
convaluit. Postea partu difficili eni-
xa est foetum. Tempore partus do-
lore excruciabatur fere intolerabili
in dextro abdominis latere juxta ossis

illi regionem, qui, foetu in lucem edito, statim evanescebat. Diebus a partu elapsis duobus, totali urinæ suppressione fuit correpta, quam excepit febris continua, præcedente paulo mitior. Ab hoc tempore abdomen intumescere deprehendebat, graviditatem adeo mentiens, ut artis obstetricandi peritissimi consulti gravidam esse pronunciare non dubitaverint: sed temporis diuturnitate, intumescentiam morbosam demonstrante, suasu Medicorum rus petens lacte vescebatur: sed intumescencia in dies augebatur, omniaque in pejus ruebant.

Tandem abdomen mirum in modum undique æquabiliter tumefactum est, & durities jam quædam sub costis inferioribus dextris tactu se prodit. Cl. Boerhaavii consilium humillime petit, &c.

R E S P.

OMni re rite examinata, atque perpenſa, cenſeo malum quo Matrōna laborat eſſe duplex. In abdomine vel in omento, aut in crepiddine jecoris inferiore, ſcirrhofa eſt durities, & aquæ præterea in veſica collectio, ut videtur. Utrumque pertinax & arduum curatu in corpore hujus ætatis, & matre tot enixa liberos.

Ad ſanationem requiritur ut ſuſtineantur vires, materies fundatur, & ut fuſa per alvi imprimis vias educatur. Hæc efficientur frictione abdominis ante focum diuturna, & tam forti quam corpus ferre queat; inunctioe deinde frictioe adjuta; tum uſu medicaminum præſcriptorum quotidiano, ea tamen lege, ut quam prudentiſſime obſervetur, an forte materies ſoluta incipiat moveri; quod naufea, vomitus, tormina alvi, diarrhœa, anxietas, docent; tum enim opus erit minus urgere, donec

cum Responsis BOERHAV. 231
iterum motus requiescat, quando denique instandum erit, eadem rursus methodo.

Faxit Deus his restitui valetudinem in integrum.

Leydæ 17⁵36.

℥ Ol. stillat. Juniper. gutt. vj.

Pil. Rusi ℥ ij.

Sal. Polychrest.

Tartar. Vitriolat. ana ℥ ʒ ʒ

Terebinthinæ ḡ. vj.

M. F. Pil. ḡ. v.

Capiat iij. hora septima matutina, hora octava, & fefquioctava, superbibens vasculum *Theanum* mixturæ sequentis,

℥ Aq. stillat. Junip. ℔ j.

Rob. Junip. ℥ iij.

Spir. Junip. ℥ ij.

Tinct. Myrrhæ ℥ j. ʒ

M.

℥ Unguent. Arthanit.

Martiat.

Nervin. ana ℥ ʒ ʒ

M. F. Linimentum, quo inungatur abdomen bis de die ante focum, & postea tegatur molli aluta.

X L I X.

JUvenis generosus, annum agens vigesimum tertium, præteriti anni mense augusto, tenuis cerevisiæ ampullam æstuans epotabat; & vix duobus vel tribus diebus elapsis, confusio totum corpus occupabat, dejectio spirituum, & vertigo cerebri perpetua. Ægritudo stomachi valde disturbati, venti ructatione secuta, per duodecim horas simul manere solet sine intervallo; præterea stomachus laborat tumore. Juvenis pro horum malorum remediis applicuit se Medico qui pro hysterico morbo captans, vomitorium & guttulas hystericas præscripsit. Ægritudo, ut putabat, paululum diminuta est, sed ructatio venti & spirituum dejectio remanserunt. Alvus admodum astricta est. Juvenis est pulchræ, & floridæ
crasis,

crasis , paululum vero emaciatus. Olim sanitate perpetua fruebatur , sed ægritudo qua nunc laborat negotiis vel societati imparem reddit. Tua præscripta , & regimina , hujus juvenis gratia , Medice celeberrime , maxime desiderata sunt.

R E S P.

Æ Stuens dum frigidam tanta bibit copia fecit ut sanguis circa latissima præcordiorum vasa subito frigefactus coiverit ; hinc impeditis jam visceribus , atque obstructis , omnia mala , quæ tam difficulter iterum sanari queunt , orta. Oportet uti victu molliore , ex jure carniū , oleis culinariis lenioribus , fructibus horæis bene maturis , farinosis cerealibus , cerevisia tenui. Abdomen quotidie , & mane , diu fortiter perfricandum pannis asperis , calidis , siccis ; exercendum ambulatione , equitatione , unctione , corpus ; quo plus , eo melius.

Somno autem liberius indulgen-

234 *Epistolæ Consultatoriæ*,
dum erit. Inter ea utendum medica-
mentis quæ blande solvunt, atque
attenuant, neque tamen nimium exa-
gitant sanguinem.

Cui quidem proposito consultum
velim utumat ter in die, vacuo ven-
triculo, hora nempe ante jentaculum,
prandium, & coenam, tres pilulas A,
semper superbibendo unc. jv. decocti
B; atque ea quidem omnia continuet
sex hebdomadas spe levaminis, quod
opto.

Leydæ 17 $\frac{3}{8}$ 36.

A. $\mathcal{L}$ *Borac.* 3 j.
 Croci ḡ. vj.
 Curcumæ 3 j.
 Rhei 3 ℥
 Sap. Ven. 3 v.
 Terebinth. ḡ. xij.
M. F. Pil. ḡ. iij.

B. $\mathcal{L}$ *Rad. Anonid.*
 Bardan.
 Eryngii.
 Fænic.
 Gramin. ana 3 ij.

Sal. Absynth. ʒ ij.

Cum aq. decoct. spatio sem. horæ lb
jv. admisce

Syrup. ʒ. Rad. aperient. ana ʒ ij.

L.

VIR DOCTISSIME,

Sententia vestra in subsequente
savage exoptatur, ubi rem quam
ample, ut mihi repræsentatur, ma-
nibus vestris transmittito. Anno 1731,
Virgo tenera, annos agens viginti,
ab equo cecidit in os temporale fini-
strum. Inde contusio magna, (nullum
autem vulnus sequebatur) cum do-
lore acuto & perpetuo. Paucis exinde
diebus Medicus accersitus, V. S. per-
acta, emeticum & catharticum pro-
pinavit, epispasticum vertici, & cu-
curbitulas humeris, applicavit. Nul-
lum autem doloris levamen seque-
batur. Tres post menses alter Medi-
cus fotum & linimentum loco dolenti
adhibuit; nullum successit levamen.

Vij

236 *Epistolæ Consultatoriæ,*

Cucurbitulis rursus applicatis dolorem pro tribus vel quatuor mensibus divertebat. Assumpto frigore cum tussi, rediit dolor fixus in eodem loco.

Aquæ Bathonienses epotæ cum pilulis foetidis pro tempore relevabant, & rediens dolor cum frigore fere semper cucurbitulis cedebat pro paucis septimanis.

Mense maio proxime præterito, aquæ calidæ thermæles in partem exantlatæ, spongia interposita, dolorem aggravabant; V. S. autem in jugulari & pede cum pilulis prædictis pacem pro quinque mensibus dedit. Dolor cum hyeme reversus miseram huc usque adeo cruciavit, ut nullo fere somno, nisi a sumptis opiatiss, indulgeat. Pulvis sternutatorius mercurialis naribus assumptus salivam maxime movebat, nullo autem succedente levamine. Tempori affecto incumbens dolorem auget; nullum apparet inflammationis signum, neque dolor minuitur aut augetur a tactu vel pressione. Dolor fixus est

in parte qua sutura coronalis definit, & se se extendit usque ad aurem; unde suspicor causam esse in membranis nervosis futuras percurrentibus; sed iudicio vestro potius submitto, tui cultor observantissimus ad rogos usque.

R E S P.

FAcit consideratio morbi credam, metuanque simul, ne vis illata ossi effecerit ut tabula vitrea cranii in loco læso, in festucam introrsum elata fuerit. Vereor inde fixum acutum internum dolorem non acerbescere ad pressionem extrinsecus applicatam, sed intendi fortiter ab omni causa, quæ contenta cranio fortius huic acuto fragmentulo applicat. Si hoc verum, non fane mirum videtur quod contumax malum rebelle pugnet adversus optima medicamenta, solis tantum abducentibus a cerebro leniendum. Hinc etiam vix aliud medelæ invenio quam si plenitudo & impetus a capite deorsum verti pos-

fit. Id excitatio hæmorrhoidum forte optime efficeret. Pediluvia quotidiana vespertine instituat ; partes siccitas fricet ; emplastra A plantis pedum apposita gerat , noctes diesque , tempore balnei tantum deponenda ; sumat mane jejuna pilulas tres B. Indat alvo quotidie semel glandem C oleo illitam. Hæc continuet mensis spatio in spem salutis quam Deus det. Vale memor nostri. *Leydæ 17²37.*

A. ℞ *Emplast. Oxycroc.*

Galban. ana q. s.

Ut extensa ad alutam dent emplastra ad pedes.

B. ℞ *Boracis* ʒ j.

Aloes puriss. ʒ j. ℞

Myrisca ʒ j.

Terebinth. ḡ. xv.

M. F. Pil. ḡ. iij.

C. ℞ *Aloes* ʒ j.

Mell. ad crassitiem cocti ʒ iij.

Sap. Venet. ʒ ij.

M. F. f. a. Suppositoria ḡ. vi.

L I.

Nobilis Domina , boni habitus ,
eximiæ staturæ , & optimæ temperiei , insigni temperantia , & vita omni modo bene acta clarissima , fecunda fuit , & geminorum mater , felix tamen semper puerpera , semper sanissima nisi quod cum alvum , (uti sanissimis accidit) obstructam habuit , excreta dura & rotunda fuerint . Ex diuturnis valde constipationibus in ileum bis vel ter , nisi purgantibus liberata , fere incidisset .

Ineunte vere hujus anni , Nobilis Domina sexagesimum tertium suæ ætatis tum agens annum , acerrimo ventris inferioris repletionis & distensionis sensu laborare incipiebat , & tum quidem vero primo tempore urinæ quantitatem minui observabat ; sed , ne alios perturbaret , hæc nova suppresserat , & ad finem martii ter quadraginta miliarium duobus diebus equo perfecit , & vix quinque re-

quieverat dies quin aliud, sed brevius, iter fecit. At tunc morbus adeo urgebat, ut invitis gemitibus maritus primo noctu detexerit illam (extra omni fidem patientissimam) ægro-
tare. Conquesta est de immani dolore ad dextram abdominis partem, a costis brevibus ad os usque innominatum istius lateris. Dolor autem hicce a lecto augebatur, & adeo intensus erat, præsertim circa spinam ossis ilii, ut ne vel minimum tactum ferre posset. Interim autem intumuit abdomen, urina quoque in minori redita fuit quantitate; quæque excernebatur crassa erat cum sedimento, contrito rubro lateri simili. Eodem tempore pulsus inæqualem & depressum habuit, & spirituum suppressione maxime laborabat. Hæc omnia per tres vel quator sæviebant dies, & iterum mense aprili ad suam rediit domum, ubi paucis diebus, iisdem iterum, sed auctis, afflicta est symptomatis. Sed hisce nunc accedebant, nausea, ad movendum conatus, cardialgia, & *erogesia* quæ in primo paroxysmo non adfuere.

adfuere. Vicefimo sexto aprilis iterum talem novum, fed adhuc fæviorrem, habuit paroxyfmum. Tum vero imprimis fpiritus animales afficiebantur, qui adeo fuppreffi erant, ut nulli fore viderentur; fed & naufea & dolor quoque augebantur; &, quod omnino notandum eft, dolor ab aldominis dextra parte mutabat fedem, & dextrum occupare videbatur femur, fed cito ad priftinum reverfus eft locum.

Medicamenta ultimo hoc ftadio exhibita fuere, 1°, lene emeticum, & poftea alternis vicibus dofes binæ *tincturæ hieræ picræ* cum *rhabarbaro* in folutione faponis cum *tinctura croci*; & inde melius fe habuit, unde poftea pilulas faponaceas cum vino medicato præfcripfere Medici.

Hæc prægrefforum eft hiftoria; fic vero nunc fe habet. Quam maxime extenuatum eft corpus totum, adeo ut, licet naturaliter fit malicenta, tamen nunc tantum eft quafi fceleton prioris corporis. Abdomen tumidum valde, & ad minimum quafi

242 *Epistolæ Consultatoriæ,*

lib. vj. vel viij. continet aquæ, quæ labitur ad illud latus in quod recumbit; & manibus tractando, facile est percipere serum ibi in magna satis quantitate esse collectum. Vix in latus dextrum recumbere potest, & ne vel minimum digiti attactum ad illam partem ventris inferioris ossi ileo proximam ferre potest. Nocte tument pedes; nullum prorsus habet appetitum, nec digestionem; parum valde vel non omnino dormit; semper constipatam habet alvum, nisi adhibeatur remedium utcunque catharticum, *tinctura hieræ picræ cum rhabarbaro*, quo cum euphoria purgatur, nisi cum paroxysmo laborat; & tum nil prorsus agunt cathartica; unde ex prægressis metuunt Medici aliquam in intestinis concretionem, cum antea ex suppressa alvo periculum incurrebat ilei. Metuunt quoque ne dextrum ovarium, vel ipse uterus sint affecta (ex dolentibus partibus vicinis) sed an hæc ita sint nec ne, scire cupiunt; vel an systema, uti metuunt, lymphaticum sit.

cum Responsis BOERHAV. 243
labefactatum. Restat ut moneamus
quod accuratissima instituta indagine,
totum systema hepaticum sanum vi-
deatur. Nullam neque sitim (hoc tem-
pore) vel febrem habet; urina in
fatis magna quantitate nunc excer-
nitur, & coloris straminei, cum levi
furfuraceo sedimento. Conveniunt
inter se Medici quod, dum adveniat
consilium celeberrimi Boerhavii, se-
quenti modo tractetur.

1°. Singulis noctibus, partitis vici-
bus capiat, *rhabarbari* ḡ. xv. mastican-
do.

2°. Mane, & post meridiem, su-
mat pilulas ex *sapone Veneto*, *nuce*
moschata, & *cardamomo minore*, cum
vino diuretico amaro.

3°. Omni tertio mane capiat *tin-*
cturam hieræ picræ cum *rhabarbaro*, ut
bis vel ter alvum moveat.

4°. Frictionibus cum equitatione
utatur, vel in rheda vehatur.

Ægra ipsa putat se morituram, im-
primis vero cum pater ejus ascite
mortuus est.

R E S P.

MÆrens evolvi historiam tristis mali quocum Nobilissima conflictatur Matrona. Dolui quippe sapientum consilia sperato usque carere eventu. Diffido absens, peregrinusque, adferre meliora. Parendi necessitate meditatus, quæ scribam hæc habeo. Fere metuo radicem mali fixam in cæco & colo, quo ex ilei cavo dextro dura semper recrementa sustinuerunt, neque absque ingenti molimine olim sursum enixa fuerunt. An hinc forte coacta, dilatata, attrita, hic susceperunt schirrosi quid quod jam in malignum vergat? sane ratio malorum, atque apparitionum successiva vicissitudo, haud prorsus repugnare forsan videretur. Utique talia huic loco infesta videre memini, quibus alvus segnior, duriora scybala, vel & malo more diu voluntarie suppressa fuerat. Quin & toties tum turbatum renem in officio, atque fistulas laticis impeditas humo-

cum Responsis BOERHAV. 245
res aquosos alvo ingerere videram.
Rei ambiguum præsentis Medici fa-
cile internoscent. Ætas, natura, ipse
morbus, supra usque victor, & cres-
cens, intentant metum, urgent cir-
cumspeditionem ad præsens, efficax,
tutumque remedium.

In deliberationem mitti posse cre-
ditur, an non proferret pro potu
communi uti fero lactis recenti cocto
cum melle ad gratum saporem, quo
lente mollirentur viscera, liquesce-
rent duræ fœces. Victus utilis ex ole-
raceis lenissime cientibus alvum, be-
ta, cichorium, endivia, lactucæ,
cocta cum recenti carniū jure, &
recenti butyro: fructus horæi peni-
tus maturi, cremor lactis recens, sæ-
pe sed parca simul copia interdū;
carnes autem recentes, elixæ potissi-
mum, ut & pisces fluviatiles elixi.
Clysmata ex decoctis althææ cum
melle, unciarum modo sex singula,
quaque die injicienda, &, quamdiu
commode fieri queat, retinenda sua-
deo.

Omni trihorio diei tria de catapo-
X iij

246 *Epistolæ Consultatoriæ*,
 tiis A deglutiri possunt, semper bi-
 bendo desuper uncias duas liquoris
 B; incipiendo hora matutina septi-
 ma usque in vespertinam septimam.
 Si his mitescit malum, ut tactum fe-
 rat, tum abdomen quidem totum,
 at potissimum locum affectum, mane
 & vesperi, vacuo ventriculo, leni-
 ter diuque pannis calidis, siccis, per-
 fricandum suadeo; ita quidem ut quo-
 tidie per gradus frictio intendatur, re-
 mittaturve, ut dolor concedit.

Interea vero molle generosum vi-
 num, quale Canarinum, Hispanicum,
 Malvaticum, sæpe parca copia præ-
 bendum puto, quo animetur vita.

Utinam hæcce, aut rectiora sa-
 pientioribus deprompta, salutem præ-
 stent meritissimæ Dominae.

Leydæ 17²³/₆ 34.

A. ʒ Gummi. Ammon. ʒ ij.

Salis Polychrest. ʒ j.

Sap. Ven. ʒ iiij.

Succi inspissat. Glycyrrh. ʒ ij.

Tartar. Vitriolat.

Terebinth. ana ʒ ʒ

M. F. Pil. ʒ. jv.

cum Responsis BOERHAV. 247
B. 24 Becabung.

Chærophyll.

Endiviæ,

Fumariæ,

Graminis,

Nasturtii aquatic. omnium re-
tiff. ana $\bar{z}$ jv.

Minutim scissa, tusa, terantur in pul-
tem, dein prælo per pannum can-
nabinum exprimatur succus quam
fortissime, cui, si opus, addatur
feri lactis ea copia ut quotidie exhi-
beantur liquoris unc. xj.

L I I.

Nobilis Domina, quinquaginta
quatuor aut circiter annos nata,
habitu corporis macilento prædita,
languida admodum & valetudinaria,
a quindecim retro annis variis hysteri-
cis affectibus, asthmati, tussî catarrha-
li a minimo saltem percepto frigore,
lymphæ etiam viscidæ, nunc crudæ,
nunc coctæ, expectorationi diuturnio-
ri; feбри quoque hæcticæ ex levi quali-

bet occasione recurrenti, appetitui prostrato, aliisque phthisin pulmonalem minitantibus symptomatibus obnoxia est. Hæc præterea constipata alvo, vitam degit maxime sedentariam, equitationem in aëre salubri frequentiore sæpius præscriptam abhorrens.

In prædictorum symptomatum sublevationem cathartica leniora ter vel quater quoque mense pro re nata repetenda, imo & ipsum ventriculum granis aliquot pulv. rad. ipecacuanhæ cum infusione *florum chamæmeli* expurgandum suasi, & *pilulas balsamicas à Clar. Mortono* in phthisi scrophulosa laudatas præscripsi, superbibendo aquas Bristolienfes, & pro febris hæcticæ sævitia majore *tincturam cort. Peruv.* cum herbis pectoralibus in aqua fontana repetitis decoctionibus præparatam, aquarum prædictarum loco substituendam curavi. Pro urgentia pariter asthmatis in paroxysmo, & pro tussis nimia ferocia, & vigiliis inde sequentibus, aut sanguinis missionem cum cautela idonea celebran-

dam , aut paregoricum lenius , pro re nata , præsertim nona vespertina præscripsi. Diætam quoque lacteam , vernali præcipue tempore imperavi ; ut carnibus majori saltem copia vesceretur inhibui ; imo ut ab iisdem religiose prorsus abstineret , horis præsertim vespertinis , diligenter præcepi. Hilarem animum , exercitia equitationis , aut in rheda vectationis , frequentia , in aëre rusticano , aprico , & salubri ; immunitatem a negotiis & curis rei familiaris , artuum etiam & extremorum frictiones , pediluvia , vinumque vetus & purum Gallicum cum aqua Bristolienfi commixtum pro potu in pastu , dum carnibus vescitur , injunxi. Amygdalinam pariter emulsionem cum hordei decocto , ptisanam pectoralem , lac cum aqua Bristolienfi commixtum , serum lactis , & alia hujusmodi , pro potu ordinario extra pastum , pro arbitrio haurienda , lubens concessi. Ad tussim etiam demulcendam usum *trochiscorum Balsamic. Pharmacop. Quincy* , superbibendo haustum decoct. pectoral.

250 *Epistolæ Consultatoriæ*,
alicujus appropriati, de tempore in
tempus, variationis gratia, probavi.
Cæterum in casu hoc chronico & dif-
ficili consilium expertissimi & eru-
ditissimi Domini Doctoris *Boerhaavi*
summopere necessarium judico, cu-
jus saluberrimis præceptis morbus
prædictus, si radicaliter curari non
possit, symptomata inde saltem red-
dentur mitiora, vitæque ægrotantis,
non solum suavior, sed & sympto-
matum sævitiam præcavendo, longe
protractior evadet.

R E S P.

EXaminavi rem concinna morbi
historia comprehensam; deinde
vero dictavit mihi veri amor, scri-
berem in morbo dignoscendo tractan-
doque eam artis medicæ peritiam ad-
hibitam fuisse, ut sane quod corrige-
rem nihil, quod adderem parum,
admodum haberem. Laudo acta, fa-
cienda proposita approbo, nec ul-
tra adderem, nisi efflagitari cerne-
rem. Crediderim feliciter profore si

Nobilis ægra velit periclitari quid boni factura sit hæc methodus.

Mane, biborio priusquam surgat, bibat jejuna unc. jv. lactis mistas cum unc. vj. aquæ Spadanæ, de fonte Pouhon dicto; idem repetat vespere hora sexta; continuet mensis spatio; sumat calide vel frigide pro lubitu.

His peractis prius, dein sumat omni trihorio diei tres pilulas A, superforbens unc. iij. liquoris B infusi, & hanc deinceps curationem altero iterum mense prosequatur. Cæterum in victu suadeo, ut jam Medico factum: utinam trimestri hoc id boni contingat, quod in tali casu pulchre profuisse novi.

Leydæ 17¹⁹/₅ 35.

A. ʒ Gumm. Ammon. ʒ ij.
Balsamm. Peruv. gutt. vj.
Croci ḡ. x.
Sapon. Venet. ʒ jv.
Succi Liquirit. inspissat. ʒ ʒ
Terebinth. ʒ ʒ
M. f. Pil. ḡ. iij.

B. 24 Recentiss. Agrimon.

Betonica.

Chærophyll.

Fœnicul.

Hyssop.

Hederæ terrestr. ana

M. $\frac{1}{4}$

*Minutim scissa, mista, infunde instar
potus Thé cum aqua ut sint liquo-
ris pro usu quotidiano unc. xv.*

*Cum duo sequentes morbi, quos
Cl. Boerhaavius in Nosocomio
Leydensi tractavit, ad Chroni-
corum classem pertineant, visum
est Editori illos huc adjicere.*

CACHEXIA.

*Die Saturni, Septembris vicesimo
primo, 1737.*

Videtis Senem huncce 66 annorum, qui hic jacet Καχεξία laborans.

Ineunte ætate miles gregarius stipendia meruit, postea in filis lanæ ducendis vitam egit. Morbis acutis ohnoxius, febrique tertiana epidemica olim fuit vexatus, posteaque delapsus est in cacochymiam, exinde & in hydropem, materiem leucophlegmaticam continentem; de quibus & olim utcumque liberatus fuit. Temperies pro viro debilis est, in atrabiliariam quodam modo vergens. Debilitas quoque senectute & præeunte hydrope aucta

254 *CACHEXIA.*

est ; veruntamen paululum adhuc superest vigoris. Corporis autem situs malum dat signum ; dorso enim incumbens denotat quod corpori magna insit debilitas. Appetitus valde prostratus est , & ventriculi intestinorumque fibræ tam debiles sunt , ut (quemadmodum in lienteria) omnia per os ingesta illico per alvum ejiciantur immutata. Sitis satis magna , & potus non citius in os haustus quam per anum fluit. Hinc ratio patet cur hydrops non auctus sit , & venter haud ita tumeat. Syntaxis chylopoietica , & bilis , nimis sunt debilia ; iners enim bilis , & laxæ sunt fibræ. Pulsus exiguus , sed satis æqualis. Respiratio satis comoda , & inter dormiendum libera , & satis lenta , sine strepitu. Lingua sicca , glabra , polita. Nullus in ore adest foetor. Calor moderatus ad extrema usque. Alvi foeces foetent. Urina minus colorata , sed non putrida ; concussa , veluti iners saponaceum liquidum , spumam retinet ; nulla insunt innatantia , nullum

emittit foetorem. Sputum foetorem, uti videtis, dat nullum; nullum pus, nullam biliosam materiem continet; sed album, sed crassum est & iners. Hinc patet quod hoc sputum excreatum nihil sit, nisi inertis pulmonis collectio: quia pulmo ad exantlandam hanc materiem toties exagitatus & defessus, ita labefactatur, debilitaturque, ut ad excreandum jam impos sit; hinc colligitur in pulmone materies, ibi retenta coquitur & increassatur, donec tandem hac materia ita gravatur pulmo, ut tota thoracis vis ad hanc excreandam necessaria prorsus sit. Functiones animales adhuc satis constant; nisi quod ad musculorum motum tardior sit, & impos. Habetis jam, Auditores, quicquid ad indicationem vitalem spectat. Cibus sit ex pane biscocto, carne assa recente, aromate condita; usu vini interpellato. Pauperibus autem cerealia ficcissima, coctum hordeum cum aqua cocta sufficiunt. Pro potu nullus meliorem edit virtutem quam Mumma Brunsvicensis.

256 C A C H E X I A.

Si vero in re lauta esset æger, austerrum vinum Græcum adhiberi potuit, & myva cydoniorum &c. Ex stimulantibus petuntur remedia, ut ex aromatibus. Curatio therapeutica, blandis purgantibus efficitur, illamque tussis irritationem opiatis mitigando; solida tandem roborando, humores corrigendo: quæ omnia sequentibus obtineri possunt.

P U R G A N S.

℥ Rhei ḡ. XL.

Scammon. ḡ iv.

Lap. Cancror. ꝑ j.

Syrup. Rosar. solutiv. ʒ ij.

Contritis accuratissime admisce

Aquæ stillat Sambuc. ʒ i

F. Haustus purgans, sumendus cras
hora sexta.

S O P I E N S.

℥ Aq. stillat. Cortic. Aurant.

Meliss. ana ʒ j.

Aq. stomach. ʒ ʒ

Opil

Opii puriff. ʒ j.

M. fumat x horas poſt acceptum
purgans.

C O N F O R T A N S.

℥ Cortic. Cinnamom. ʒ ʒ

Winteran. ʒ ij.

Radic. Helenii

Imperator. ana ʒ vj.

Semin. Angelic.

Cardamom. min. ana ʒ v.

Cum tribus pintis vini albi Gall.
F. vinum medicatum. Die lunæ bi-
bat quater ʒ j.

Die Mercurii 25. Videtis ſympto-
mata jam mitiora evaſiſſe; vires
meliores, lingua colore melior, ma-
giſque humida. Somnus tuſſi minus
impeditus; appetitus aliquantulum
melior; urina jam minus, ſed diu-
tius quam in ſanitate, ſpumam reti-
net. Phlegma, quod altera lectione
album, craſſum, & iners, erat, hoc
tempore nonnihil fluidius evaſit.
Tuſſis oritur ex materia craſſa cryp-

tulis pulmonum debilionibus effluente. Calor toto corpore æqualis. Diarrhœa, seu lienteria, adhucdum manet, quæ potibus calefacientibus & narcoticis erit adjuvanda. Ventriculus admodum debilis est; hinc emplastro roborandus. In eadem ac priore curatione diætetica manendum.

℞ *Empl. Oxycroc.* q. f.
ad alutam extens. F. Scutum stomacho illico applicandum.

℞ *Aq. stillat. Fœnicul.*
Menthæ ana $\bar{z}$ ij.

Syr. Pap. alb. $\bar{z}$ j.

Opii puri ℥. iiij.

M. ut sumat – partem omni vesperi
hora septima.

Septembr. 28. Videtis ad minimum motum defessum esse, & instar cadaveris jacere. Ultima vice duobus erant maxime notanda symptomata, debilitas ingens nimirum, & lienteria. Instauranda erant solida, & pro-

hibenda putredo. Utebatur remediis, sed exinde pejus se habuit; nam nudius tertius videbatur esse defecturus. Præscripsi ergo aliquid, scil.

℥ *Aq. stillat. Menth.* ℥ v.

Lapid. Cancror. ℥ iiij.

Laudan. puri ḡ iiij.

M. bibat omni bihorio. cochl. j.

ut possit paulo plus sisti alvus. Intra 30 horas alvum non deposuit. Vires paulo firmiores. Medicamenta vomitu rejecit. Nihil in diagnosi mutatur, nisi quod summa sit in intestinis laxitas. Post sumptum opium melius se habuit; sed jam de vertigine conqueritur, quod symptoma ab opio provenit, qui quidem opii effectus vix præcaveri potest.

℥ *Ol. stillat. Cortic. Aurant.*
gutt. vj.

Sacchar. ℥ 6

M. f. f. a. elæo-saccharum, cui admisce

Mastiches, Thuris ana ℥ j.

Y ij

Succi Acaciæ inspissat. ʒ iij

Tartar. puriss. ʒ j.

Conserv. Rosar. rubr. ʒ ʒ

Syrup. Myrtin. q. f.

ut fiat conditum; sumat ʒ ʒ omni tri-
horio cum cochl. j. sequentis,

℥ *Aq. stillat. Fœnicul. ʒ* ^v

Opii puri ʒ iij.

M. pro vehiculo.

Octobr. 2. In nuperrimo consilio
fuit conclusum eo debilitatis reduci
ventriculum, ut vim medicamento-
rum ferre non potuerit; simul ac
enim deglutita sunt, vomitu rejecit:
hoc adhuc perstat. Deprehendo hoc
tempore pulsum valde debilem. Alvi
fluxus jam minor. Puto in priore
diagnosi persistendum esse. Tentaturi
sumus an vinum, vel aromata, ali-
quid boni efficere possint. Sumemus
itaque Aquam stomachicam.

℥ *Aq. stomach.*

Spir. Matricar. Burrhiana ʒ ʒ

M. capiat gutt. xxx. quater de die

cum vini Gallici albi ζ j.

Gratissimum est hoc remedium, simulque corroborans.

Octobr. 5. Ultimo consilio dictum fuit ægrum omnia per vomitum rejecisse; hinc colligebatur virium summa debilitas, ac metus ne sub senili atrophia succumberet. Pulsus adhuc vix sentiri potest; hinc patet quod nec cibo nec potu reficiantur humores, ut repleant vasa. Tussis quodammodo est amplior, liberior; lienteria restrictior, vomitus minor; sed non multum superest virium. Persistendum erit in nuper præscriptis; & emp. stomach. gerat. Quando frigus autumnale supervenerit, debilior multo evadet, lienteria peior erit, sicque ad plures migrabit. Hoc ab initio mihi visum est.

Octobr. 9. Functiones naturales hoc tempore melius quam olim se habent, & longe facilius ventriculus ingesta fert & concoquit; 24 horarum spatio tantum bis alvum deponit; signum quod ventriculus &

intestina vires recuperarint paulo majores. Motus muscularis paulum instauratur ; respiratio satis commoda ; sine molimine tussis , olim admodum debilitans ; calor per totum corpus ad pedes usque satis æqualis. Pulsus tam debilis ut vestram mereatur explorationem , qui parvam sanguinis denotat copiam , hinc & vires proportionatas ; tanta enim deest copia ut sublevare possit arterias. Hinc manet adhuc eadem diagnosis quod nondum roborantur vires vitales. Prognosis est , quod quamdiu a senectute , a cacochymia , & a cachexia debilitatur , vires , nisi novi regenerentur humores , appetente hyeme collapsuræ fuerint. Bonis itaque cibis vires reficiendæ sunt , quæ parva simul copia ingerendæ sunt ; aliter concoquere nequiret. Quandoquidem autem tam parva sit in arteriis sanguinis copia , metuentum ne defecturum sit liquidum nervosum. Hocce malum , impendentis mortis signum , magnopere observant Medici : ab hoc enim pro-

venit quod oculi evadant sordidi, pulverulenti; tale autem signum nondum se manifestavit; sensus constat; pervigilium multum competitur. Ultimo consilio indicationes erant, vias primas roborare, epigastrium emp. stomachico fovere, victu concoctu facile uti, vinum quo infunditur aq. quædam still. arom. bibere. Ex quibus hoc tempore se melius habet. Iteretur ultima mixtura eundem in usum.

Octobr. 12. Admodum est in hoc homine mirandum; omnia fere symptomata urgentia compescuntur; grate appetit, digerit, detinetque tamdiu donec concoquatur materies. Natura tandem, & Arte, superata sunt omnia molesta symptomata. Princeps fuit Tussis, hæc autem abest. Tussis erat tantummodo ab inertii materie pulmonem præ nimia debilitate ad expectorandum, eliminandumque, jam impotem redditum infarciēte. Sanguinis autem vitalis actio tam debilis ut vix sentiri possit; si respiret vix increfcit; si manum

in pugnum colligat (quod fere semper sanguinis velocitatem accelerare solitum est) vix sentitur. Hinc omnia , excepto sanguinis circuitu , emendantur. Otium vero , quo plurimum gaudet Æger , in causa est quare sanguinis circuitus haud augeatur. Si hic in re lauta fuisset ; corpus in rheda , vel equo , foret leni motu excitandum , & conquassandum. Cum autem res angusta domi sit , equitationi frictionem substituturi sumus. Ex lana igitur rudiore , calida , sicca , perfricentur ventriculi & intestinorum regiones. Dixit Hippocrates , partem quam nutrire vis moveto. Motus enim calorem producit ; nutrimentum vero ad istas partes attrahit calor ; sed ad hæc omnia valet frictio , ergo instituenda est. Somno frui debet pleniore ; potum meracissimum , & generosum vinum , bibat. Tempestas miro modo serena , calorque lecti , omnia restituant. Debemus ergo in iisdem continuare. Lingua olim rubra , polita , sicca ; hoc autem tempore humida , suisque papillis emicans & turgens.

Octobr.

Octobr. 16. Heri decumbentem vidi hunc ægrum, & sanguinem arteriis reddi inveni. Olim vix potui pulsum sentire, hodie autem utcumque fortis est. Respiratio bona: haud magna quantitate sputum. Calor naturalis bonus est, & æqualis. Linguae abest glabrities, & aliquid sibi humiditatis conciliavit. Urina paulo plus in colorem stramineum vergens, signum quod vires sint jam majores. Hinc, summa exhaustus licet debilitate, tamen miro modo restituitur. Omnia enim pessima symptomata jam superata sunt, viz. lienteria, virium prostratio, &c. Ex memorata hactenus diagnosi prognosis promittit tantas recuperatum iri vires quantæ in corpore senectute & morbis sævis tam fracto expectari queunt; nam quod de integro rejuvenescat, & vires in totum recuperet, spes superest nulla, præsertim cum anni tempestas votis obstet. Repetatur igitur ultima mixtura eundem in usum.

Octobr. 19. Æger multo melius

valet; functiones omnes majores vires jam recuperarunt; hinc in iisdem continuandum.

Octobr. 26. Altero die pejus se habuit; hinc si congelatio fiat, mutabitur ægri status. Hoc tempore indicatio est corpus contra frigus muniendum esse. Per quænam igitur remedia? ubi nulla inest sitis, vel æstus, vel febris, aut alcali putridum, nihil melius antiscorbuticis applicatur. Hinc

℥ Vin. Gall. alb. ʒ viij.

Elixir Proprietat. ʒ ij.

Spir. Carminat. Sylv.

Cochlear. ana ʒ ʒ

M.

capiat vacuo ventriculo, ter in die, hora nempe ante jentaculum, prandium, & coenam, cochl. j.

Octobr. 30. In hoc corpore senili sanitatem haud possumus sperare meliorem: bene appetit, commode digerit. Si quæeratis, dicit se optime valere. Videtis profecto in hoc ægro exemplum virium medicamentorum:

omnia enim symptomata jam superavimus.

Novembris 6. Hicce homo præscripta tantum ter quaterve sumpsit, & satis bene se habuit quamdiu serena & calida mansit tempestas; tantummodo fuit curandum ut contra frigus se muniret; sed jam relabitur. Satis videtur multum profuturum esse quod præscriptum fuit; sed oleum & operam perdimus. Debetis jam, Auditores, notare vires tempestatum in nostra corpora, monente summo nostro Hippocrate; præcipue enim se manifestant in corporibus senio & morbis prægressis confectis. Si gelu jam duret, intra paucos dies ad plures migrabit æger. Bona diæta, cardiaca, & leniter movens, proderit; nimis autem excitantia non conveniunt, augment enim tussim; nec nimis humectantia, quoniam olim hydrope laborabat; hinc lenia tantum exhibenda sunt.

℞ *Aq. Menth.* ℥ jv.
Sp. Carminat. Sylv. ℥ j.
Syrup. Papav. alb. ℥ ij.
Tinct. Croci
Succin. ana ℥ j.
Sumat omni trihorio ℥ 6

Hoc remedium tantum proderit
leniter stimulando, & tussim com-
pescendo.

Post tres dies placide expiravit
Eger.

PARALYSIS.

Septembr. 28. 1737. Homo Leydenſis 61 annorum, temperie laudabili, tota vita vix ullum paſſus morbum, incidebat elapſo anno, menſe ſeptembri, omnium primo, ſine ulla manifeſta cauſa prægreſſa, in dolo- rem atrociffimum, conſtante, in muſculis crurum & femorum. Hoc malum ad motum muſcularem pro- movendum omnino impotem reddi- dit, increvitque perpetuo, donec circiter 14 vel 15 dies poſt mali ini- tium incidebat in febrem acutam. Ita debilitabantur mentis vires & corporis, ut muſculi tarſum, meta- tarſum, & crura, moventes, ad omnes motus impotes evaſerint. Par- tes ad motum valde dolent, & ſub

genua tam frigida sunt, ac in cadavere. Partes superiores adhucdum vegetae sunt. Ante septem hebdomadas in *ἄνασιν* loci incidebat. Alvus adhuc sentit, & monet; urinam vero nescius reddit. Latus dextrum motu caret & sensu, totumque frigidum. Ingens circa os sacrum ad lumborum regionem exsurrexit tumor. Quodnam autem huic malo erit nomen imponendum? certe Paralysis; i. e. musculorum motus impotentia. Observant Medici Practici, Paralyfin vel ex solo motus muscularis defectu oriri; & tunc nervorum Paralyfin vocitabant: vel ex sensus defectu, tunc majorem nervorum Paralyfin: & tertio, quando calor deest, hanc dicunt esse Paralyfin conclamata. In hoc ultimo statu arteriae sanguinem non accipiunt, nec transmittunt, & tunc ut plurimum hydrops sequitur. Diagnos. est quod sit Paralysis completissima triplex cum tumore oedematoso propter humorum defectum. Vitium erat in nervis; ex nervis in muscu-

los, ex musculis in arterias, ivit. Quænam autem causa sensus aboli-
ti? summus dolor prægressus. Do-
cuerunt Medici (ut jamjam dixi)
Paralyfin a summo dolore prægres-
so conclamatam esse. Quid est do-
lor? est vel tensio nervorum, vel di-
laceratio quædam; hæc est ejus
summus gradus. Hinc una vel alte-
ra ex hiis causis misero huic ho-
mini accidit. Morbus jam ascendit,
sic ut musculus urinæ fluxum coer-
cens paralyticus sit; quod sane trif-
tissimum est. Hoc enim significat
quod causa jam ascendit in medul-
lam spinalem sursum, quod a solo
contuso osse sacro accidit. Metuen-
dum ne altius ascendat. Tumor fe-
manifestat; sed Paralysis superve-
niens designat omnes nervos per in-
feriora esse obstructos. Hinc huic
homini dolor sentitur similis isti do-
lori qui homini sedenti ex compres-
so nervo accidit. Cætera in hoc ho-
mine bene se habent, color, linguæ
humiditas, pulsus, perspiratio, om-
nia bona; appetitus quoque bonus.

Concludo igitur quod morbus in hoc respectu fere habendus sit pro affectu infimarum partium ischiatico. Diagnofis ex originis & progressus modo nil boni promittit, magnum vero malum designat. En miserrimum hujus senis statum.

Prognofis. Metuendum est ex omnibus quod sensim medulla spinalis labefactata erit, & quod fiet tandem in ipso capite Parapoplexia, ubi arteriæ nil vitale accipiunt, ubi venæ nil ad cor transmittunt. Metuendum quoque est ne tumori gangræna, partibus inferioribus *venarum* inducatur.

Indicatio. Vires vitales sunt instaurandæ quantum possumus; hinc sæpe, sed paululum, simul bibat. Omni bihorio, vel trihorio, aliquid sumat, parca vero quantitate, ne istæ partes chyli advenientis nimia quantitate obruantur, materie transmittendæ impotes. An hic convenient frictiones? minime: quia nimis movendo istas partes, quibus materia ob sanguinis circuitus de-

fectum stagnat, putredinem accele-
rarem. Optimum erit hoc in casu
putredini adversissima sumere, &
quæ motum non faciunt, ut sal, vi-
num, & omnia ex vino parata. Huic
quoque scopo optime respondent
acida, & omnium maxime acetum.
Sic si muriam, & acetum, & vinum,
ad partes istas applies, putredinem
optime arceas. Quid vero erit inter-
ne applicandum? an replentia? mi-
nime; molem enim augebunt. An
stimulantia? nequaquam. Ex præ-
dictis diætæ ratio constat: nihil me-
lius est quam omni bihorio levem
cibum & potum dare, ut prius vi-
deamus si humores isti quid aliud
indicerent.

℞ *Aq. stillat Rorismarin.* ℥ ij.

Acet. Sambuc. ℥ jv.

Spir. Theriacal. ℥ ij.

Sal. Ammon. ℥ ij.

M. pro fomento cum pannis ab
infimo pede ad medium crus appli-
cand.

℥ Aq. stillat Fœnicul. ℥ j.

Rob. Sambuc. ij.

Spir. Sal. marin. 3 ℥

Cochlear. 3 j.

M.

Sumat cochl. unum omni bihorio.

Octobris 2. Ad infimas partes adhuc quodammodo superest sensus, ascendendo autem acutior. Crus sinistrum cadaveris instar riget. Tumor adest oedematosus. Duo potissimum urgent symptomata, 1° est extumescencia præternaturalis; alterum est excoriatio & inflammatio, quæ futuram notant gangrænam. Est sane horrendus hicce circa vertebrae & os sacrum tumor; si tamen movere posset corpus, & ejus situm mutare, multum spei foret; sed dum semper dorso incumbit, vasorum orietur suffocatio, ex suffocatione inflammatio, & ex inflammatione excoriatio. Nuperrime ex hypothesi credebam quod mirus iste tumor commercium forte haberet cum me-

dulla spinali, quod notat Paralyfin superfuturam. Tumor tactui fatis mollis est. Credibilis opinio est impeditum nervei fluidi transitum in causa esse. Quæritur an aperiendus sit hicce tumor? an maturandus? minime: nam constitit experimentis quod si tales tumores aperiuntur, moriantur ægri; hoc docet spina bifida: & si adeo excrescant ut mox rumpantur, aqua pura exit, & mors sequitur: si vero maturentur, accelerabitur putredo. Puto ex hisce manere nuper datas indicationes: viz. ut systema nervosum leniter foveamus, & ab imminente gangræna defendamus. Nuper præscriptorum effectus fuit quod haud pejor sit morbus. Quid vero ad triste symptoma? nullum fane erit remedium si corpus in isto situ maneat: si vero illæ partes per aliquod tempus essent a compressione liberæ, vasa se expanderent, & spes foret major quod se brevi quodammodo restituerent. Quod proximum est, emplastrum diapomphol. applicabi-

mus, & cerussa partes inspergemus ad inflammationem tollendam. Pulcherrimos sane effectus sæpissime inde vidi. Nulla fomenta liquida jam applicari debent, quia partes exco-
riantur. Therma quoque artificiale erit applicandum. Iteretur die sa-
turni præscriptum interne fumen-
dum.

℥ *Empl. Diapomphol.* ʒ ij.
Exhibe.

℥ *Ceruss. pur.* ʒ jv.
Lithargyr. tenuiss. trit. ʒ ij
M, F. pulvis impalpabilis.

Octobris 5. Valde æqualis est calor, quod mirum est; nullæ adfunt bullæ. Tantum certo medicamentis profe-
cimus quod a putrefactione sponta-
nea partes defendamus. Metus vero præcipue urget ne stagnatio humo-
rum fiat. Color vero adhuc nullum corrupti signum præ se fert. Epider-
mis si bullatim extumescat, tunc pu-
trescet, & gangrenescet pars. Sensus

haud admodum acutus. Dolor adest talis qualis istis hominibus quibus crus amputatum est ; illis adhucdum sentitur dolor quasi in pedum digitis. Antea plumbeum erat frigus , nunc calor naturalis per totum est, bono certe signo. Musculi lumbis & ossibus innominatis ligati adhucdum crus movent. Tumor nullo modo minor, sed ingens revera. In primo consilio mali causam altius hærere fuit suspectum. Dolor summus adest, quia periostium acutissime sentit, & in istis partibus nihil habet tegumenti : hinc pressio vasorum vivorum contra istud os ; hinc suffocatio & inflammatio, & hinc tandem gangræna sequeretur. Tumor alter certe satis notat materiei collectionem ad ossis sacri ligamenta oriri. An stillicidium fiat a theca medullæ spinalis , incertum. Quid ad diagnosim spectat ? an mutanda est præcedens, quæ Paralyfin & inferiorum *ἀνωσθησις* indicabat ? certe adhuc manet, licet non adeo atrox. Prognosis manifestat inferiora a stagnante humore, & viribus vitæ istius

partibus deficientibus, in gangrænam resolutum iri. Non profecimus adeo ut futuram restitutionem promittamus. Haud mutanda est hæc diagnosis. Indicatio designavit bonum victum & potum, non admodum succulentum sed roborantem, nec magna sed pauca copia, ut nutrimenti aliquid vitæ suppeditet, quod bonum effectum præstet. Paralyfi in senili corpore & lento existente, an nervos fortiter movere Medici est? aut frictiones adhibere? Nonnulli sic sentiunt. Ego certe longe aliter censeo. Ubi gelu adstrinxit crus, si moverit Medicus partem, gangræna citissime accedet. Tantum bonum alimentum adhibere oportet, ubi res suppeditat. Quid faciendum ad excoriationem, quæ magnum infert dolorem? si efficere possim ut omni die cingulis coriaceis pro bihorio suspenderetur sic ut libertas vasis daretur nec comprimerentur, hoc optimum foret; sed homini tali modo suspenso accidit ut pectus tam stricte arctaretur, ut suffocatus fere mortuus fuerit; id-

circo ab hoc abſtineo. Ergo curavi factum eſſe pulvinar orbiculare, ſtramine turgidum, & in annulum coriaceum compactum ut in medio cavitas ſit; ſic ut ſuſtinendo circumcirca partes, tumorem a compreſſu liberum teneat. Repetantur ultima præſcripta.

Octobris 19. Vidiftis nuper ægri conditionem, & quod morbo laboret Paralytico ab abdomine ad digitos uſque pedum. Motus quem facit, ut vidiftis, à muſculis oſſis femoris, non ab iis qui pedem movent, perficitur; movetur enim crus, & trahitur pes. Hinc minus gnari falli poſſent. Diagnofis & prognofis hodie confirman-
tur, nihil ſubiit mutationis. Functiones animales & vitales, exceptis iſtis locis, bonæ. Metus vero ne partes iſtæ compreſſæ ſenſu & motu carentes, gangræneſcant; hinc antiſeptica applicata fuerunt. Crura & pedes inflantur (quod unicum ſymptoma novum eſt) a mira enim contuſione ſuffocantur humores, hinc gangræna oritur. In iſtis locis nihil fere eſt niſi

tendo Achillis. Hinc nil nisi nervosum. Unicæ tantum causæ debetur, quod in uno corporis situ nimis diu manserit; si enim in latus vel in dorsum decumberet quisquam nimis diu, gangræna laborarent hæ partes. Tumor in lumbis major est. Morbus ad lumbos melius se habet; & si ventri incumbere posset, liberarentur istæ partes; sed nunquam id possumus efficere ob incommodam sic respirationem. Prognosis est si in eodem corporis situ maneat, perget malum; & cum nihil vitale in istis partibus supersit, ascendet gangræna. Quonam igitur utendum remedio? situs mutandus est. En exemplum; homo cui crus fractum est, 6 vel 7 septimanis in lecto cubare debet; si Chirurgus non curet, ut moveat corpus, partes compressæ gangrænescent. Hic omni bihorio in latus est invertendus, & tunc sanatur. Partes autem inferiores æqualiter sustinendæ sunt, ut omnes simul partes, quantum fieri potuerit, æque premantur. Tunc emplastrum diapompholigos, & ista absorbentia applicentur.

plicentur. Hoc itaque tempore nervos leniter movere tentemus, ut humores quam lenissime ad istas partes derivemus.

℥ Gumm. Ammon. ʒ j.

Asæ fætid. ḡ. xv.

Galban.

Myrrh. ana ʒ ʒ

Terebinth ḡ. xij.

M. f. Pil. ḡ. iij. singul.

Sumat iij. quarta quaque hora diei, superforbendo ʒ iij. seq. decoct.

℥ Lign. Santal. rubr.

Sassafras, ana ʒ j. ʒ

Glycyrrhiz, ʒ j.

Ebulliant vase clauso $\frac{1}{4}$ hor. decoct. lb iij. exhibe.

Intelligitis hoc remedium: sumpsimus nervis & musculis amicissima gummi, & aromatica illa facile ferenda, lenissime suscitandi scopo. Audeamus hoc facere quod jam didicimus quid corpus hocce pati possit.

Octobris 12. Ultimo consilio om-

nia ut in antecedentibus deprehendimus : ergo molestus haud ero. Incefferat novum symptōma quod pars calcis exterior a simplici compressione in gangrænam esset conversa. Summus erat metus ne gangræna per totum crus se dispergeret ; quia non sentiebant partes hinc compressæ, emoriuntur. Cavendum erat ne partes ab aëre siccæ fierent, & ut a putredine arcerentur. Empl. diapomp. effectus quam insignes præstitit. Nam si cautum non fuisset, omnes partes occupasset gangræna ; si in iisdem posset continuare, credo se melius habiturum. Os sacrum credo sanatum iri, si situm mutare pergat ; sed tumor ille magnus potius crescit quam decrescit. *Diagnos.* Paralyfis eadem restat ; sed in aliquibus pedis digitis parvus adhuc superest motus.

Octobris 16. In iisdem prorsus insistendum erit, & faciendum ut sæpe se movere pergat : arcenda quoque omni ope putredo. Sed omnia de plumbo præparata putredini quam maxime resistunt, ut cerussa, &c.

Partes hoc tempore valde siccae apparent ; hinc aliquid humidum erit applicandum. Actiones vitales, naturales, & animales, bene constant. Ultimorum medicamentorum effectus est, quod non in pejorem statum delapsus sit æger. Fuit enim timendum admodum, ne magis truculenter sæviret gangræna. In usu istorum leniter excitantium, & putredini resistentium medicamentorum, hoc tempore pergendum.

℞ *Gumm. Ammon.* ʒ j.

Asæ fætid. ʒ ℥

Galban. ʒ j. ℥

Camphor. ḡ. x.

Castor. ḡ. v.

Croci, ḡ. xv.

Terebinth. ʒ ℥

M. f. Pil. ḡ. iij. ut omni trihorio capiatur ij. cum ʒ ℥ potus seq.

℞ *Aq. still. Rosmarin.* ʒ x.

Sp. Sal. Ammoniac. ʒ ij.

Syr. Diacod. ʒ j. ℥

M.

Adijj

℥ Aq. stillat. Sambuc. ℥ x.

Spir. Matrical. ℥ β

Sacchar. Saturn. ḡ. v.

M. pro Lavamento.

Inter medicamenta interna oculis sese offert *gummi ammoniacum*, quod summum celebratur antisepticum. Nec sua vi antiseptica minus pollet *galbanum*. Addidi & *camphoræ* pauxillum, quæ ad eandem quoque classẽ pertinet. *Castor* vero pro nervis additur; quando autem tam parva quantitate præscriptiones Medicorum ingreditur, tum superaddi solet *sal ammoniacum*.

Octobris 19. Tumor lateris sinistri satis adhuc ingens, dextri vero parvus. Semper conqueritur æger de dolore ad partem superiorem. Symptoma hocce vobis ante explicui ab exemplo hominis cui crus amputatur. Credo quod parum sit sensus in hacce parte. In fura sinistra stigma parvum cerno quod gangrænam minitatur. Motus nervorum qui sub ge-

qua ponuntur, parvus admodum, adhuc superest; unde apparet quod medicamenta ab illo quodammodo ferri possint. Cæterum alia omnia in hoc misero sunt satis commoda: iners vero pondus cruris supra calcem facit ut parum separetur eschara, eschara vero compressa gangrænescet. Quidnam igitur remedii erit addendum? Partes debent relevari, sicque separatio conciliari, & ἀσπεία. Omne hoc atrox malum pendet a sanguine transire impotente, & nervis compressis. Gangræna utcunque nondum ulterius procedit. Foetor & putredo absunt, & tantum mors partium venit a compressione. Quoad præscripta nil est mutandum.

Octobris 23. Vita hujus miseri jam retrolabitur; id docet aspectus & corporis habitus. Ad loca gangrænosa major quam antea siccitas. Ægro quoque huic ante duos dies accessit intestinorum resolutio; nam ut urina olim, sic nunc quoque fœces infcio defluunt. Talibus interim usus est remediis fortioribus multo quam

ego præscripfisse aufus fuerim. Hæcce huic clam allata sunt, uti apud homines hocce confuevit; ab hisce sumptis aucta est gangræna; deterior diagnosis, & pejor multo ipse morbus. Unica jam spes superest in partes a compressionē liberas tenendo, cujus sane modum vix invenire possum. Si hoc efficere possem, spes aliqua adhuc foret: nullus enim foetor sed tantum necrosis apparet. Emplastra præscribebam ex oleo, plumbo, &c. ad emolliendum nimirum, & separandum; sed incassum. Omnibus indicationibus & intentionibus obstat ægri conditio, & morbi locus. Præscribam jam aliquid quod vires refocillet, & paulo fortiores reddat.

℞ Aq. stillat. Menth. ℥ j.

Spir. Vit. Matthiol. ℥ j.

Tinct. Lign. Sassafras, ℥ vj.

Aq. Cephalic. ℥ j. ℞

*M. Capiat omni sesquihora cochleari
re j.*

Octobris 26. Cernitis qua ratione

(multa licet oblata fuerint) corrup-
tio se manifestet. Ad supremas cor-
poris partes nihil hydropis apparet.
Convulsiones quoque jam accesse-
runt, quæ gangrænæ omnino debentur.
Gangræna, uti scitis, est a ficci-
tate sine inflammatione ad margines,
sine quoque ulla suppuratione. In tali
casu procul habendæ sunt vulgares re-
gulæ ubi emollientia applicantur; cor-
rumperetur enim oedema, & omnia
putrescerent. Partes hæ a putredine
arcendæ sunt eo modo qui ex primis
indicationibus patebat. Ad lumbos
profunde valde se insinuat eschara
nigra, & corruptionis manifesta præ-
se fert vestigia. Hinc contra putre-
dinem adhuc quid addendum foret.
Myrrha pulverisata, pauca copia
cum basilico mixta, vires antisepti-
cas præbet optimas. Quæritur an sca-
rificandæ sunt partes ad talum & cal-
cem? sed vix ulla ibi est substantia.
Si nulla esset gangræna melius foret
suppurationem tentare. An circum-
ambiendæ sunt partes cataplasmate?
Cum humoribus ita turgent vasa,

metus est ne in suppurationem vergant partes. Tantum curandum est ut escharæ teneantur quam mollissimæ, & in hoc propositum unguentum basilicum, aureum, vel populeum, addi debet. Ad superiora magnam videtis esse mutationem; longe enim profundior ivit eschara ad vertebrarum etiam interstitia. In tali casu magno cum successu exhibetur myrrha, vel aloe cum spiritu vini mixta. Videbitis quod balsamica hæcce in forma solida effectus edent longe pulchriores quam soluta, licet bene novi quod alii haud ita sentiant. Pro internis ultimo præscripta repetantur.

Octobris 30. A putrescente urina (quam inscius reddit, & quæ mora acris evaserat) penis inflammatus est. Metus est ne gangræna hanc quoque partem occupet. Ultima præscripta pulchrum præstitere effectum: nigredo enim jam abit, & humescit eschara. Alvi fœces nescius adhuc dimittit quando movetur. In calcis vero eschara ficcitas summa apparet; nulla huic inest humiditas; ibidem

dem tamen non pergit gangræna, quod medicamentis unice debemus. Sæpe hætenus repetita amplius non repetam. Indicationes intelligitis, intelligitis quoque remedia. Ab illa una causa (motus nempe muscularis inopia) omnia hæcce mala tam gravia procedunt. Crusta jam profundior significat malum inter ossa insinuatum iri; hocque provenit a decubitu supra dorsum; ibi enim loci tum fit suffocatio, & retunditur introrsum necrosis, quod maxime metuendum est.

Diagnos. Gangræna jam minor est; & partes quæ antea siccissimæ erant, jam humidi quid ostendunt. Nostis hoc esse bonum signum; manifestat enim quod vita adhuc sit superstes. Olim rugæ & nigredo apparebant, tumque antiseptica erant applicata.

Quænam autem est ratio tumoris genitalium? videtis enim penis & scroti tegumenta valde intumuisse. Membrana nimirum cellulosa urgetur urinæ acrimonia, venæ quoque comprimuntur; hinc totus penis in

290 P A R A L Y S I S.

tumorem elatus est, & urinæ acrimonia inflammatus. In præputio apparet epiphymosis. Cl. *Ruysschius* nos docuit in suis præparatis, quod si per leve vulnuscum in cute immittas tubulum, & infles, totus penis scrotumque vento extumescent. Non vero hæc est emphysema, sed ab acrimonia urinæ epiphymosis. Partes hæ sunt tenerrimæ, & ad crepaturam usque facile distenduntur.

Indicatio ergo est, ut avertatur gangræna: sed quomodo? erosionem impediendo: sed urinæ fluxum impedire nequimus; hoc ergo tantum agendum restat, ut unguento nutrito & populeo, cum cerussa, pars inungatur, ut locus hisce lenitus ab urina arceatur, quæ cum oleo se non miscet. Plumbum addidi, quia urinæ spicula domat. Non applicanda sunt emplastra, quia perspiratio impediretur, & suffocaretur pars.

℥ *Unguent. Nutrit.*

Popul. ana ʒj.

Ceruss. subtiliss. ʒij.

M. pro Linimento.

Novembris 2. Eschara in calce manet valde sicca ; nihil enim ibi loci motus datur. Cætera omnia ut ante se habent. Certus sum si per quatri-duum liberum possem tenere hocce corpus , ita ut fieret perspiratio , melius se habiturum esse. Hoc unicum jam restat remedium a quo morbi , id est gangrænæ , vim per aliquod certum tempus retardare possimus.

In iisdem præscriptis tam internis quam externis persistendum est ; non enim novi meliora.

Novembris 6. Videtis jam , Auditores , quantum per paucos hosce dies gangræna grassata sit ; ascendit enim ad partes superiores , quæ omnes motu carent , ut os , oculi : solum vivunt cor & pulmo. Hinc colligi incipit in pulmone sanguis , quod ad cor nimirum sinistrum transire nequit. Brevi morietur suffocatus ; nam illud pauxillum quod restat sanguinis in venis a corde jam palpitante suppletur.

DE ENTEROCELE.

QUOD gratissimis honorare me litteris voluisti gaudeo, nec diffiteor suave admodum mihi fuisse testimonium amicitiae repetitum in ultima hac epistola. Quamvis enim satis norim mea merita erga te magni non esse momenti, neque præter summum bene faciendi conatum aliquid habere eximii, tamen gravissimi viri amor tanto oblectamento mihi est ut nollem clarius tibi notam tenuitatem meorum benefactorum, ne honorata carerem benevolentia.

Magno porro cum gaudio intelligo Principem Sabaudam filio nato matrem feliciter factam. Celsissimæ familiæ cedant omnia ex animi voto, dum secura tuæ in medicina sapientiæ vitam committit & salutem.

Utinam vero faustis æque præsagiis studere posses sanandæ puellæ nobili.

Epistola hæc, & sequentes ad eundem scriptæ sunt Medicum.

cujus accurate enarratam misisti historiam ! Est quidem casus ille ex his qui fastidiosi plus satis laboris medico , parum tamen læti sufficiant successus. Et certe tanto mihi infelicior exitus prævidetur , quanto magis considero ortum ex nativa laxitate , & biennio jam seniore morbum. Scis enim ipse expertus vix aliquid spei in adultis postquam eo usque jam dilatatus sinus , ut tam profunde dimittat intestina.

Cæterum iis quæ adhibes addendum melius quod sit nihil habere me confiteor. Tentabam olim , non absque consilio diu librato & successu hanc viam.

~ Mittatur cruor ad ℥viij ex brachio. Purgetur tribus sequentibus diebus successivis cum rheo & myrobalanis in hac forma :

℞. Rhei ℥j Myrobalani citrini sine nucleis ℥j; infund. cum aq. spatio noctis ; mane ℥iij exhibe.

Tum iterum secta vena reddat ℥vj sanguinis , & rursus repetantur purgationes ut prius. Denique tertia &

ultima vice detrahantur sanguinis
 ℥vj , & postremo purgatio ter repe-
 tatur tribus diebus.

Toto hoc decursu supinæ locum
 alcohol fotum pressu bene deffen-
 dant ab exitu , & a dilatatione. Uta-
 tur carne asæ , cum pane biscocto
 & vino rubro austero , a reliquis ab-
 stinens.

Ubi his humores evacuati , par-
 tesque constrictæ , adhuc per septi-
 manas iiij vel v. situ , pressu , fotu ,
 locum affectum juvet , victum eun-
 dem continuet , & vino medicato
 utatur , quod sic habet.

℞. Cort. radic. cappar. granator.
 tamarisc. peruvian. a. ℥ij. fol. querc.
 ℥ij. fl. granator. ℥i. cum vini ℥iiij.
 coq. S. A. in phial. altiss. vitrea me-
 thodo nostra spatio xxiiij. horarum ,
 fumat quater quotidie divisis rite tem-
 poribus ℥i℥.

Hæc summa curatio , qua irrita
 nihil juvet. Neque chirurgicam ope-
 rationem facile suaserim. Scis ejus
 incommoda , & interim quod mul-
 tæ mulieres huic malo obnoxie con-
 jugii labores ferant,

Vale & si quid curatum velis per
me, audax impera; nam latus tibi
invigilabo., Lugd. Bat. 2. Novembris
1714.

*DE REGIMINE PUERORUM,
lactentium, & nutricum.*

QUOD de meis bene sentire, lo-
qui, & scribere dedignatus non
fueris, eo dudum me tibi devin-
ctum reddidisti: jam vero tuorum
erga me meritorum pretium auge-
re visum mihi est, postquam ho-
noricam non modo memoriam mei
testari, sed & donis me honorare vo-
luisti. Pro omnibus his gratias ago,
& charam habebō omnem opportu-
nitatem qua aliquid efficere queam
tibi gratum quod fiet.

1°. Infanti recens nato soleo da-
re illico mellis ʒj. in ʒij. vini albi;
prohibere dein spatium vi. horarum ab
omni cibo, potuque, ut purgetur ven-
triculus a materia lenta quæ adesse
solet.

75 *De regimine puerorum*

2°. Jubeo ut nutrix primis 20. diebus utatur tenuiore victu, & potu dilutiore, nec ubera præbeat nisi trihorio, vel quatrihorio, post cibum, potumque captum, quo omnis cruditas correctâ bene sit. Si vera acidi excedentis manifestissima signa, tum jura carnis dilutiora præbenda curo: si vero absunt hæc, lac præferendum aliis cenleo. Inveni quippe per eventum panem aqua incoctum plus adhuc quam lac accessere.

3°. Cæterum summum remedium quod unquam exploratum habeo, & optimum deprehendi ad cavendos, curandosque morbos pueris proprios, hoc est. ℞. sapon. venet. ʒij. margarit. ppt. ʒi. lapid. cancr. ʒiſs. syr. de althea ʒſs. aq. stillat. menth. fœnicul. ʒʒiſs. citr. a. ʒiij; bibat uncia $\frac{1}{4}$ ter spatio nycthemeri, divisis æqual ter temporibus. Hoc medicamen tam miro successu se commendat ut incurrerem jactantiæ crimen, si ut res habet eloquerer. Ideo etiam soleo illud tegere, ne cogniti abusus contingat, vel vilescat dignitas; duo quippe hoc medicus cavere debet.

Et equidem si paucis his jungere velis ea quæ elapso anno coram dixi in collegio, habebis ea quæ ego in his vera novi; puderet enim me si sapienti fastidium crearem inani scripturæ dispendio, & agnovi eas in te sapientiæ medicæ dotes quas non satis suspicerem, si vel verbulum supervacaneum adderem.

Unum hoc patiaris, subnectam me omni officio promptum tibi revera esse. Vale. Lugd. Bat. 1714.

D E R E G I M I N E

Lactentium & Nutricum.

GRATISSIMÆ fuerunt mihi litteræ quas xvij Februarii Viennæ ad me dedisti: namque gaudebam ex iis cognoscere tuam quæ cara mihi habetur valetudinem, simulque intelligere artis nostræ qua præstas excellentiam. Quare credas velim semper me & honori deputare & beneficio, quoties amicis compellationibus me decorare placuerit. B b iij

Cernis sponte nihil opis ferri posse contra prolapsum uteri. Id unum auxilii datur, ut sequi velit quod rite proposuisti. Cæterum pertinax hoc malum, maxime ubi juveni acciderit, ut pote ortum ex ingenti partium laxamento. Neque graviditati oberit ipsa ligamenti pressio: nam os matricis semper sursum intra corpus attollitur a conceptu, unde & eo tempore minor erit metus prolapsus. Idcirco crediderim mala quæ metueris videris non exoritura esse gravidæ; imo vero ubi attolletur & in globum expandetur uterus, spero ne pessario quoque opus fore: postquam deinde enixa erit infans, tum certe puerperæ necesse erit summa quiete, ut laxatis maxime genitalibus uterus haud excidat.

De arte qua tractasti principem sincere dixero nec sapientius agi, nec felicius evenire potuisse, prorsus ut nihil omnino possim scribere, quod aliter ex lege artis actum oportuerat, siue cautelam spectem in seligenda nutrice, siue in ea regenda, siue ad

curam infantis animum adverterim. Neque miror principem fœminam commendasse aliena, & insultasse consiliis; nam semper facile est acquiescere consuetudini, durum novis fidere. Ideo magis de triumpho gratulor, quia felici successu comprobasti methodum.

Censeo quoque pergendum in solo usu lactis nutricis, donec dentes anteriores tam in superiore quam inferiore maxilla prodierint, quando panis fermentatus triticeus, cum lacte calido potius contritus, quam diu concoctus, exhiberi potest tuto, aut & idem juri carniū infusus.

Nunquam vidi male cedere infanti si nutricis bene sanæ lacte utitur, licet menstrua patiatur, sæpe autem observavi mutationem nutricis plurimum attulisse damni.

Quare consultissime factum a te puto; neque etiam crediderim crustulas, & ulcuscula hinc orta, sed ex virtute virium hac via, ut & per furunculos, se liberantium a lentiore parte lymphæ, quod semper opti-

me cedit, nec remedia arcentia requirit. Etenim nec nocet, & sponte superabitur bene, hoc quidquid mali est. Optandum foret modo ut alacriori exercitio suum exercitaret corpus nutrix, delassationem quidem fugiens sed & ignaviā evitans, quæ hebetat: quare putem eam aliquot septimanis ante suscipiendum iter, sensim debere assuescere ferendæ vocationi; quod commode fiet, si quotidie una cum puero principe Carpento (Carosse) vehitur, per gradus paulatim hoc genus exercitis assuescendo; aliter insueta omnino suspecta; sed hac cautela adhibita, proderit utrique & iter & aër. Toto vero tempore quod itineri dabitur, oportet ut semper antequam rhedam ingrediatur nutrix paulo plus solito bibat, ut & infantulo ante hunc motum conducet semper aliquantulum prius potasse de lacte nutricis. Vale, & optata me porro amicitia honorare pergito. Lugd. Bat. 1715.

D E R E G I M I N E

*Puerperarum, & hysterica affectione
succedente.*

QUAS 28. Julii ex Korreles ad me dedisti, eas accepi demum 14. Augusti. Gratæ fuerunt, quia a te venerunt, & quia referebant Principem puerum prospere valere, qui ut porro artis tuæ beneficio felix adolescat opto!

Historiam mali cum quo confistatur Princeps domina cum cura expendi, ut & illa omnia quæ illi illustrandæ sollicitè dedisti: unde persuasum habeo mihi eo usque constitisse de hisce rebus, ut de iis utcumque judicium ferre auserim.

Tempore graviditatis ita curavisti omnia, ut nihil emendatius effici potuisse liberrime profitear.

Utinam vero puerpera iisdem gavisisset consiliis potius quam adversis omnino ipsius salutis auxiliis

usa ! sane melius ipsi consultum fuisset , neque malis foret obnoxia quibus jam tenetur. Recens enixis sola quies remedio ; quo citior eo salubrior ; nihil ipsis vigiliis calamitosius his accidit ; ut evitentur hæ , illa autem ut concilietur , tota ars occupatur : somnum vero irritamentis arce-
re dementia mihi videtur , eaque perniciosissima , & damnanda pariter periculosa exhalatio partium volatili-
um : quin Hippocrates ipse talia damnat , ut omnino noxia capiti ,
cujus tamen morbi omnium maxime puerperis metuendi , ut pote fatales aphorismo xxvij. sect. v.

Denique fere exitiale putem ambustæ camphoræ fuliginem acerrimam ingerere miseris his , quibus a nulla re gravius hocce tempore periculum imminet , quam nimia uteri læsi hæ-
morrhagia , cui excitandæ nihil est hoc remedio valentius ; prorsus ut mirer unde obtinere potuerit ea opinio in aulis. Sane si ausu maligno obesse mulieribus quis ope summa contenderet , vix posset pejus reme-

Et hysterica affectione succedente. 303
dium omnibus hisce excogitare, &
crediderim, nisi plane contrariam in-
stitisses viam, pessime se habituram
fuisse illustrissimam dominam, quam
servasti optima profecto medendi ra-
tione. Quod autem ægre tulerint li-
moniorum succo infuso dilutum po-
tum, ea demum mera inscitia est :
quid magis restitit inflammationi? ego
sane hordei vel avenæ dilutius deco-
ctum limoniorum succo infuso gra-
tum large propino puerperis quotidie,
si calor, sitis, morbus, temperies exi-
gunt, & quidem faustissimo ubique
eventu. Ne autem putes forte me
hoc in assensum scribere, verius quam
ex observatis, inspice quæso scedu-
lam his insertam, ubi cernere est quæ-
nam censeat ille, qui omnium mor-
taliū optime de his præcipere potest,
mille experimentorum successu in-
structus Mauriceau, cui nemo hodie
par orbi medico innotuit.

Mauriceau lib. 3. chap. 1.

*Aussi tôt que la femme est accouchée
& délivrée de son arriere-faix, il faut
prendre garde &c. liv. 3. ch. 3. vers la*

fin. L'Accouchée se doit tenir en repos &c. liv. 2. chap. 9. au milieu ; on préférera de donner à la femme des bouillons & consommés faits &c.

Sed hæc fors semper eorum qui servilis adulationis pertæsi audent præconceptas opiniones deferere , & candido animo , atque generoso instituto , studere magis salutis humani generis , quam ineptissimis artibus captandæ gratiæ , & lucri inde aucupiis. Tu his ne cedas , sed contra ito audentior. Virtus sola sibi pretium ; nec curandum quid ignari , sed quid dicet sapientia. Præsens jam Principis Dominae malum puto referendum ad affectum uterinum , cui superando aëris usus , motus vectionis in rheda , deambulatio , maxime conducent. Vesperis lene pedum balneum quadrante horæ continuatum ex aqua dulci commendandum ; tum levis usus pilularum quæ fiunt ex gum. ammoniaci, opopanacis, sagapeni, aa ʒi. balsam. peruvian. alb. gr. xvi. castorei gr. ix. quarum gr. iij. sumenda mane, una hora ante jentaculum , iterum

una hora ante prandium ; denique rursum unica ante cœnam hora. Quibus brevi sanationem spondere ausim. Vale , & si quid fiet quod mea ars potest efficere , rogo indica ; efficiam lubens omnia ad quæ valere potero, Lugd. Bat. 17¹⁶/₈ 15.

D E R O B O R A N D I S

*fibris morbo debilitatis , regimine
ablaetandi , aurium morbis.*

MIRATUS dudum fuëram quidnam causæ esset quod tamdiu nihil quidpiam a te litterarum acceperem , atque sæpenumero sinistri quidne accidisset metuebam. Utinam vero infra metum substitisset tantum , neque primum gratissimæ epistolæ munere intelligerem ea quibuscum conflictatus es mala ! unum id solamen adfert , quod arte vales amoliri quæ casus infortunii attulit. Gaudeo sapientiam tuam tam feliciter servasse celsissimum Principem ,

306 *De roborandis fibris &c.*

ut magis magisque perspiciat tuā merita, eademque dignis decorare pergat præmiis ! gratulor tibi ipsi incolumi a malo morbo ! spero brevi superatum iri eas, quæ forte superstites infestant debilitatum male reliquias ! Si quid perspicere valeo, puto hacce rerum facie opportunum tibi fore & salutare, si omni mane antequam lecto exires, totum corpus panis laneis calidis, siccis, supra accensæ mastichæ & olibani fumis rite detentis, perfricandum curaveris : dein horæ spatio, jejuno ventriculo deambules, ad excitationem nativi caloris; tum bibas ℥i ex vino medicato, quod fit ex libris *iv.* vini generosissimi infusis tridui spatio calide cum ℥iij salviæ, ℥i rad. angelicæ ℥ij cort. peruviani. Idem assumere si velis hora quinta pomeridiana, post exercitium moderatum unius, alteriusve horulæ, brevi vires instauratas habiturum confido. Certe ardentibus votis apprecor.

g Equidem lætor impense de valetudine Principis pueri. Probo confi-

ñum de continuando nutricis lacte usque in adventum Maii sequentis. Tunc optimum erit, si jam incœperis pro prandio exhibere quidquid ex hordeo, oriza, milio, avena, paratur cum aqua, lacte, vel jure carnis vitulinæ, ovillæ, bubulæ, gallinacæ, similibus; & maxime observavi semper prodesse panem biscoctum recentissimum, tenerumque, qualem hic Lugduni te observasse crediderim. Vesperis offerri poterit jus dilutum carniū cum pauxillo panis biscocti inacerati, aut aliquid quod ex lacte fit, non nimis crassum. Cum interim aliquid dari oporteat puerulis medio tempore, amygdalæ dulces profunt, aut & pistachiæ; tum & illa quæ ex pane biscocto fiunt, lagana vel scriblitæ; atque hæc quidem optima habeo, ut utatur mense Januario & Februario. Deinde autem Martio atque Aprili, in prandio offerre fas erit omnia quæ modo commendavi, sed pro mensa secunda offerre carnes recentes assas, minutim incisas, pani biscocto intermisto sicco, ex virtu-

308. *De roborandis fibris, &c.*

lis, hædis, agnis, ovibus, columbis, gallinis, gallis indis, phasianis & similibus; quæ cum sale pauco & pane biscocto semper danda, ut ita cogatur manducare ob siccitatem duriusculi biscocti, nec deglutire queat offas integras, unde tot sæpe mala. Cæna tum rursus esto ut ante. Ubi hoc victu utitur, sæpe dandum aliquid de cerevisia, aut illo potu quo deinde usurus erit, parva copia, ut alluescat sensim.

Sic agendum mense etiam majore, nisi ut tunc in initio noctu incipiat raro lacte nutricis uti, nec nisi urgente necessitate clamoris interdum arcendus ab ipsa. Ut autem lac nutricis interim non corrumpatur, quærendus alius infans, qui tamdiu de die sugat. Deinde victus idem conducit, qui ultimis hisce mensibus præscriptus erat, lento gradu procedendo ad pleniorē diætā. Cerevisia clara defœcatione, nec tamen adhuc acris, optima erit.

Tristissimum Cæsareæ familiæ factum acerbe doleo. Suppleat jactu-

ram Deus in quietem Europæ ! cernis autem quam perfunctorie , ne acrius dixerim , agantur res Principum , & longe felicius tractari plerumque quorum conditio extra magna præmia locatur , & infra invidiam. Utinam exemplum cœpissent ex te quid prodesset ! sed ita semper aulica se habebunt negotia. *Tu ne cede malis , sed contra audentior ito , quo tua te fortuna vocat.* Posses enim autoritate Principis Eugenii uti ad cavenda tam infausta orbi damna , melioraque ipse consilia suppeditando prodesse.

Principi matri exhibe quæso omni mane, jejuno ventriculo, grana quinque lectissimi corticis peruv. ex paulillo vini Hungarici ; vespere hora quinta guttas xx. ex mistura tincturæ castorei & succini , idque continua mensis spatio : forte sedabitur morbus ; nam est summum fere in eo remedium , quod experiundo didici.

Si mastiches , olibani , succini ʒiij. 24. horis digeruntur in phiala valde alta vitrea hermetica , cum

§ 10 *De roborandis fibris, &c.*

duodecuplo oninium alchoolis vini arte chymica parati, tum habetur liquor amicissimus membranis, nervis, tendinibus, qui exceptus parcella, atque auri immissus non nimis profunde, halitu benigno fibras roborat. Tuto poterit periculum fieri an effectum Principi optatum præstare queat: Voveo!

Nihil ego hætenus edidi in publicum præter ea quæ vidisti, & nimis laudas; neque sane ea ipsa emittendi audacia me tentasset unquam, nisi muneris publici coëgisset ratio. Dicam sincerus sæpe tamen me poenituisse temeritatis. Viri boni est animo circumspectissime uti ad omnia, antequam audeat vel minimum quid pro explorato extendere. Biennium est a quo magistratum obivi rectoratus academici; lex tum exigit sermonem publicum; egi de certo in physicis acquirendo, nec ausus fui exemplar tibi mittere per tabellarium, quia tanta mercede rem redimi non placitum verebar.

Yale Lugd. Bat. 1716.

DE DYSENTERIA
Castrensi.

SIMUL ac intellexi quis fatalis morbi genius, tum me dedi qui reperirem viam qua iretur in sanationem mali.

Sedulæ meditationis effectum in chartula mitto; tu pro sapientia qua excellis in arte, expende si quid boni habeat, plenoque pro arbitrio muta. Ego non potui meliora excogitare, & convenientiora castrensi medicinæ.

Si non a scientia placuero, certo laudabor ab obsequioso conatu, qui, ut parerem jussis Serenissimi Principis, famam meam periclitari volui lubens in re tanti momenti.

Ipse male habeo a morbo pulmonis, qui motum molienti spiritum præfocat. Utor omnibus, proficio parum: forte verni favonii tepor boni quid inspirabit, sed dabit sem-

312 *De Dysenteria Castrensi &c.*
per Deum quod unice mortalibus
bonum ; illi sit gloria , amor , & obe-
dientia nobis.

Vide Epist. Boerhaavii in litteris con-
sultatoriis Boerhaavii per Hallerum editis ,
quæ profunt, ad calcem tractatus Boer-
haavii *De Oculorum morbis*, Parisiis anno
1748. editi.

DE DYSENTERIA *Castrensi hungarica , febreque* *Castrensi hungarica.*

IN cognoscendis , curandisque
morbis castrensis , aut endemi-
cis , puto acri diligentia opus , tum
quia difficulter detegitur horum na-
tura , tum etiam quia semel , ea re-
velata , omnium est eadem tractatio.
Invenitur horum causa in accurata
excussione egestorum , ingestorum ,
retentorum & excretorum , & appli-
catorum. Maxime autem oportet
contemplari aërem , aquam , loci
indolem , quæ cuncta adeo absolute

tractata puto in libello meo de inveniendis causis & ingenio morborum, ut sane nihil super addere queam, nisi labore supervacaneo abuti vellem. Ideo magis accedo ad Dysenteriam. Quænam hujus sit in Hungaria causa præsens vellem indagare hoc ordine.

1°. An in potu communi lateret salinus, vitriolicus, arsenicalis, antimonialis, putridus, vel similis aliquis stimulus. Plerumque talis reperitur. Frustra tum quæritur remedium. Oportet vitare, vel emendare; si neutrum datur certa strages.

2°. Forte in pane tanta insectorum copia, ut pendeat hinc causa morbi, aut in fracedine semicorrupti & suffocati frumenti: id nostris quoque contigisse novi.

3°. Nunc & usus crudorum fructuum, cum aquæ potu eo fecerit.

Si mali origoprehenditur in hisce hæere, evidenter apparet quid sit agendum ut sanetur morbus, tumque tota res nihil habet difficultatis, cum communi methodo tractari po-

314 *De Dysenteria Castrensi &c.*

stulet. Si autem in iis reperiri nequit ; sed latet penitus , ut sæpe fieri notum est , tum mihi videntur duo superesse , quorum consideratio multum lucis methodo inveniendæ affundit ; scilicet spectandus primo stimulus excretionem pariens ; deinde vero virium ingens jactura , non adeo pendens a copia materiæ ejectæ quam a vi quædam agente in spiritus ipsos venenata : & sane a postrema hac causa mori visi sunt fere omnes quos ego mortem obire vidi ex dysenteria. Cognoscitur autem maligna hæc indoles ex deliquio virium subitaneo , doloris atrocitate , ingenti tenesmo , pulsu tenui & admodum vacillante , pallore faciei , nausea , fastidio ab omni cibo , siti inexplebili. Simul ac talia apparent , in initio statim hæc methodus semper meis respondit votis.

I. Accipio radicis ipecacuanhæ in pulverem contusæ drachm. jß. illi affundo vini uncias ij. stent in infusione fervida , absque ebullitione , spatio ij. horarum ; tum liquorem per pannum

De Dysenteria Castrensi &c. 319

pannum trajectum uno bibat haustu ; expectet primum vomitum ; eo peracto , bibat uncias viij. mulsæ ; ubi evomuit , bibat iterum tantundem ; hoc agat post singulos vomitus , donec ultima mulsa retineatur ; tum quiescat : semper fere simul deponet alvum. Postquam quievit post ultimum vomitum per horam , sumat hoc cardiacum.

Accipe frustum panis tosti utrimque ; id utrimque bene frica cum nucis myristicæ fissæ superficie ; tum illi superfunde vini frigidi uncias iv , paxillum cinnamomi contusi , & sacchari. Vespere exhibe hujus opii , quo nullum præstantissimum est , granum unum cum semisse in pilulam reductum : omnis præparatio illud debilitat. Mane rursus vomat , tostum edat , opium vesperi sumat , ut primo die. Dein quarto , quinto , sexto , septimo , octavo , nono , sumat mane & vesperi , granum unum opii. Vix peribit ullus ex ægris. Toto hoc tempore potum concedo liberalem ; quem negant fere ægrotis alii , sed

316 *De Dysenteria Castrensi &c.*

cum maximo detrimento. Sed do lac cum duabus partibus aquæ hordei calidæ, aut decoctum hordei cum pauxillo vini & cinnamomi, & pane tosto macerato.

Ægrotanti interea lac, puls avenacea, hordeacea, oriza, milium, hordeum, avena, & inde parata edulia, conceduntur: licet enim in hac methodo dare quæ vetantur in aliis. Cernis; ita excutitur contagium susceptum, antequam infecerit sanguinem. Interim spiritus instaurantur cardiacis, potu, opio, quod forte summum in his nomen meretur super omnia reliqua.

Si autem malum jam durasset per aliquos dies, antequam bona medicina paretur, & vires jam essent maxime prolapsæ, tunc non auderem viam hanc insistere, sed illico curarem injiciendum hoc clyσμα, quod fit ex terebentinæ veteræ drach. ij. vitell. ovi. n°. j. subactis admisceatur theriacæ Andromachi unc. ℥; lactis recentis, in quo ferrum candens aliquoties extinctum, unc. viij.

Id repetendum curarem omni spatio xxiv. horarum , usque in vicem quintam. Interim sumat omni hora unciam unam de sequenti potu , qui sit ex vini maturi dulcioris ꝑ℞ , aquæ decocti hordei ꝑ℞. cinnamomi unc. ꝑ℞ sacchari drach. vj. Mane autem & vesperi deglutiat opii semi granum. Victus ut in præcedenti.

Neque hæcce methodus elusit vota unquam , ita ut fere secure illi possimus confidere. Tamen omnino fatendum ingenuo est homini multa deprehendi corpora adeo tenuis fabricæ ut ferre nequaquam possint geminatos vomendi impetus ; tum tamen æque certo , atque tuto curari possunt , sed via leniori hacce.

Simul ac dysenteria incipiens primis se signis manifestat , illico bibat æger hunc haustum : sume hujus rhabbari in tenuissimas lamellas tum demum scissi scrup. iv. vel v : in mortario vitreo conterantur cum aquæ communis , sensim affundendæ inter terendum , unciis duabus , ut fiat pulvicula æquabilis , cui dein affunde

§ 18 *De Dysenteria Cassrensi &c.*

aquæ stillatitiæ cinnamomi uncia semissem. Vesperis ejusdem diei deglutiat granum unum, vel alterum, opii hujus. Id continuetur usque in quartam quintamve vicem, erit sanus. Atque & in hac via curandi victus refocillans idem prior confert. Ausim asserere, omnis dysenteria sanabilis, quæ necdum scilicet gangrænam peperit, his tollitur.

Verum sæpe accidit omnem ventriculi, hepatis, pancreatis, intestinorum, fabricam adeo debilitari, laxarique, ut humores huc ruentes effluant, vires labantur, subito moriantur. Cito hic, certoque opus remedio. Ergo illico tum detur theriaca ad drach. ij. cum vini calidi unciis vj. Superbibat decocti panis cum vino & cinnamomo parati calidissimi, uncias xij : sudet leviter, simul applica epigastrio theriacam ad alutam extensam. Injice clyisma ex aqua ferrata fabrorum, vel lacte ferrato, cui adde cortic. granator. vel folior. quercus unc. ij. theriacæ drach. ij. ebulliant parum; dein utere pro clysmate; certo

uvatur: repeti debet omni mane per tres, quatuorve dies successivos. Hæc sunt primaria quæ de dysenteria didici reipsa. Interea nosti si inflammationis summæ, suppurationis, gangrænæ topicæ, signa docuerint præsentiam horum malorum, variandam etiam esse remediorum, methodique naturam. Sed hæc tum communia requirunt aliis similibus morbis auxilia.

Superest jam ut votis tuis morem gerens pauca etiam commententer de natura, & sanatione febris Castrensis Hungaricæ. Eam nunquam exploravi. Tu expertus longe firmiora experiendo scies, quam ignarus ego conjectando invenire possim.

Observat Hippocrates, & post eum omnes, in omni febre epidemica & endemica, conciliari humoribus contagium aliquod parientis febrim. Verum illud duplici fit modo semper; primo enim aliquando excitatur a peregrino hoc stimulo sanguinis sani violentior circuitus. Tunc est calor ingens manifestus toto corpore, respiratio fortis, densa, anhelosa, pulsus ce-

320 *De Dysenteria Castrensi &c.*

ler, fortis, magnus, expansus; urina rubra valde; sitis, siccitas, anxietas, delirium, inquietudo ingens. Febris hæc, his signis cognita, requirit venæ sectionem, dilutionem, nitrofa, oxymel, pediluvia, balnea vaporis, erectum corporis habitum, clysmata nitrofa, diluentia, diætam tenuem ex hordei pulvicula &c. potum aquosum, acidulum: ita facile sanatur naturæ, artisque auxilio. Sed vero aliud est genus hujusmodi epidemicæ febris, longe pejus atque lethalius, quod vix centesimo observatur medico. In ea quidem febricula est vires illico prosternens, absque apparentibus malis signis; calor longe mitior, sæpe vix percipiendus, cum frigore sæpe extremorum; respiratio impedita, angusta, anxiosa; pulsus celerrimus, debilis, vix percipiendus, tenuis, maxime inæqualis, sæpe quasi evanescens; urina non rubra, sed plerumque lactea, turbida, absque sedimento, aut varia penitus; sitis sæpe minor; siccitas oris, linguæ, faucium; inquietudo, deliria levia,

anxietates leviores. Febris hæc sola sæpe virium jactura se prodit, adeo latere solet & fallere: quum interim longe sit priori periculosior, tam ex sua natura, quam ex mala ejusdem tractatione, adeo ut ipse Princeps in his aliquid sacri vel divini agnoverit. Simul ac febris hæc deprehenditur adesse, surgat æger illico de lecto; sedeat in sedili; moderatissimo modo fruatur calore; abstineat ab æstu; capiti, manibus, epigastrio, applicentur fomenta ex aqua & aceti aâ p. æ. pedibus & nuchæ noctes diesque applicentur epispastica ex fermento acri panis cum sale & aceto subactis; bibat decoctum hordei, cum succo citrei, aurantii, cum rob ribesiorum, cerasorum nigrorum, sambuci, & similibus larga copia. Ubi largo talium usu permaduit, si sponte sudat, continuetur ille lenissime sine ulla violentia, sed quam mitissime. Cibus esto ex panada cum vino paulillo & similibus. Medicamenta tum dentur omnia quæ putredinem arcent, humorumque nimiam dissolutionem

322 *De Dysenteria Castrensi &c.*

prohibent ; qualia hæc , & similia.

℞. fol. rutæ , scordii aā m. ij. cortic. citrei flav. unc. ij. suc. citrei recens pressi unc. iij. aut ejus defectu aceti vini acris unc. j. β. aq. com. ℥ iv. tunc liquori per pannum depurato admisce rob sambuci unc. iv. aq. stillatit. cinnamomi unc. j. bibat de hoc liquore æger unc. j. omni hora de die & noctu, nisi somnus impediverit.

En tibi, chare & clare vir , hæc sunt illa compendio quæ simplicia quidem , sed tamen principalia habeo arcana in tenui arte , quam diligenti sollicitudine quæsi. Liceat autem mihi candide eloqui : hæc distinctio febris in has binas diversas classes , harum per signa prudens cognitio , atque diversa pene curatio ; est fere præcipuum quod didici ; nec temere crediderim aliud esse quod magis prodest medicis , ægrisque. Vale ! excusa , quod ocius non responderim. Sane meditatio tempus requirit , & rei seriæ conscriptio.

Hodie itinere terrestri per Naubergam Viennam misi rad. ipecac. ℥ v.

De Hippocratis libro, &c. 323
quinquinæ ℥xij. rhei ℥v. opii ℥iv
Lugd. Bat. 17 $\frac{26}{4}$ 17.

DE HIPPOCRATIS
libro de aere, aquis, & locis, &
precipitantibus chymicis.

BENEVOLENTIÆ tuæ & amicitiae excessus supra modum erga me est, mea vero in te merita vel nulla, vel minimi sane momenti habentur: quare erubesco quoties tot me encomiis obruis, quorum certissime nulla in me ullo in modo reperitur causa. Itaque ignosce deprecanti. Oro ne aliam in animo meo dotem agnoscas, quam candidum tibi serviendi animum.

Si cum vera ratione in castra mutatione varia proficere in animo est, quæso, lege cum attentione aureum libellum Hippocratis de aere, aquis, & locis: nec enim habet similem, sed vix est qui nobile opus legere, aut intelligere conatur.

324 *De Hyppocnetis libro , &c.*

Aquæ hærentia metalla instillatione olei tartari præcipitantur , arsenicum minus , & tamen terribissimum est. Eodē oleo tartari patet sal acidus latens. Sulphurea & arsenicalia in aquis latentia instillato vitrioli oleo fere lactescunt , fœtentque ; si vero admiscantur alcalia , flavescent ferme aut rubent.

Si Principi Eugenio aliquid offerre velis , poteris me monere ; curabo habeat , si explicat animi sententiam tibi ; sed quæso ne significes illi a me venire : nil plus fugio quam Principibus innotescere.

Confusus amicitiae tuæ adeo hanc a te sperare licet gratiam , cæterum nihil meritum nullis benefactis oneres oro , nisi solomodo constanti amicitiae dono , atque mandatis eorum quæ opera mea hic præstita voles. Vale. Lugd. Bat. 1717.

DE INTESTINO CÆCO
materia duriore obfesso.

FONTICULUS Sturmii impletur aqua ; imponitur tum suo catino , salit ; simulac digito obturas canalem medium nil exit : eo rursus laxato , salit , sicque pro libitu , ut monstretur pressio aëris gravis æque sursum quam deorsum. Fonticulum vitreum mittam , simul ac instrumenta parata erunt , quod brevi fiet. Scribam Londinum pro microscopio , ut impetrem quod petis.

Summa quidem mentis applicatione perpendi mecum historiam Principis Dominæ , neque tamen aliud quid causæ deprehendo , nisi dilata- ti intestini cæci cavitatem obfessam duriore materia , tempore graviditatis impacta , collectaque , atque diu difficulter resolvenda ; nisi forte & ovarii dextri scirrhusa quædam adfuerit labes. Sane incisorum cadave-

326 *De intestino cavo &c.*

rum contemplatio sæpe hujusmodi causas spectandas exhibuit postquam malis similibus obnoxia dudum ægræ languerant. Solent interim hysterici affectus morbo huic comites semet dare, undique mœstitiā conciliare animo, quæ pejora cuncta efficit. Mihi quidem videtur optimum fore, si mane & vesperi locus bene ungeretur, perfricareturque hoc unguento.

℞ Ung. martiat. nervini aa ℥ij. ol. stil. lign. rhod. ℥i.

Atque bibat omni bihorio diei unum cochleare hujus mixturæ.

℞. Sal. vol. ol. nostræ descript. in colleg. chemico ℥i. sp. cochlear. ℥i℥. tinctur. myrrhæ. ℥i℥.

succini
castorei

{ nostræ des-
criptionis. . ℥i℥.
3v.

Syr. arthemis. Fernelii

℥. Rad. aperient.

aa ℥ij.

aq. stil. lavendulæ, majoranæ, melissæ, salviæ, aa ℥vj.

Hæc continentur spatio mensis, dein eventus docebit quid agendum porro sit. Vale. Lugd. Bat. 17⁸ 18.

DE O P I I U S U
in hystericis affectibus.

GAUDEO Principem se dedisse experimentis videndis ; id enim recte valere eum me docet , sed quæso ne ita irascaris aliis ut mihi auferas voluptatem tibi inserviendi tuique. Vilella Amstelodami vivit sua forte contentus , seque sustinet faciendo medicinam. Credo eum emerfurum , si eruditio & virtus ejus innotescant.

Opium videtur virtute sua omnino singulari semper pacare motum spirituum animalium ; somnum , ebrietatem , apoplexiam , facere nimia copia , sed communi aliis vi. Apparet medicamen calidissimum omnium. Unde duplici hac vi , propria scilicet in spiritus , & calida communi , in omnia agit. Forte licet inde con-
jicere opium nocere ubi morbi habent spiritus animales debiles , tur-

batosque a defectu , ut in nonnullis tenerrimis hystericis ; nec enim in cunctis te id observasse putem. Hæc sane ego soleo distinguere in eo adhibendo , nec video nocere si parca repetita porrigitur dosi ex gr.

℞. Succi limoniorum recens pressi ℥β. opii purissimi gr. ij. in mortario vitreo accuratissime contritis simul admisce aq. still. cinnam. ℥vj. aq. stil. cort.citrei ℥iβ. aq. still. melissæ ℥ij. syrup. viol. ℥vj. tinct. succin. ℥ij. m. bibat ℥ss. omni quadrante horæ , donec sedentur paroxysmi. Vale ! Lugd, Bat. 17¹⁵/_i 20.

DE CONVALESCENTIS Regimine.

GRATULOR tibi de recepta valetudine , quam firmet pro-rogetque Deus ! tu fuge nimis acrem mentis exercitationem , corporisque motui potius indulge , ne re-

crudescat malum. Corporis interim fricatio frequens pröderit, vinique temperatus usus & equitatio.

Microscopium mitto. Medicos te prosequi non miror; suadet ambitio, & avaritia, cogit vero desperatio, cum diffidant propriæ arti, nec temere velint possint - ve senes meliora discere: sentire cum bonis, cum multis loqui, sapientis est; fac & tace, faustissima quæque tibi familiæque precor tuæ. Vale Lugd. Bat. 17³³20.

DE MUSCULI STERNO- mastoidæi dextri stricture.

CURIOSÉ expendi indolem descripti morbi, atque consilia data, & remedia illi curando; inde in ea quam enarro sum sententia. Videtur causa mali hære in ipso cerebro, ut pote primo ortum ibi, atque directâ modo oculorum acie in contemplationem in tantam corpo-

330 *De muscoli sterno-mastoïdæi*
rum se manifestans , inde tantum na-
tis in initio spasmis , inde continuatis
tantum; accedit & in capite deprehen-
sus subinde hærens dolor.

Erit eo difficilior sanatio , quo cre-
dibilior hæc de loco affecto senten-
tia , maxime quia auxilia tam bona ,
adeo valida rite applicata eludantur
ab invalescente vi insurgentis con-
tra hæc morbi : nec meliora video.
Maxime metuendus videtur progres-
sus mali ituri in violentos inde suc-
cessurus spasmos , nec est absque
exemplis ita quod sentiam. Neque
multum habeo quod proponam porro
agendum , optima cum jam adhibita
sint , neque vel ipsa argenti vivi vir-
tus profuerit , licet humores dissol-
veret penitus usque in ipsam corporis
emaciationem.

Tentari posset delapsus aquæ ca-
lidæ in nudum caput mane & vespere
instituendus , ad dimidiati qua-
drantis horæ spatium quotidie per
spatium sex septimanarum , cum fri-
ctionibus dein moderatis post singu-
las embrochas adhibitis interim to-

to hoc decursu. Suaderem locum dexteri musculi sterno-mastoidei mane & vesperi inungendum diu unguento altheæ composito, ut sensim inde laxior cedat; totam autem plagam colli quam sinister mastoideus occupat, eodem tempore fortiter perfricandam curarem pannis calidis, siccis, supra vaporem accensi succini detentis; hocque fumo penetratis, ut ejus robur invalescens parem faceret æquilibrio cum antagonista obstinendo.

Lugd. Bat. 3. Aprilis 1722.

DE ÆTHIOPE FOSSILI.

ACCEPTAS meas placuisse gaudeo, spero inventurum te in medicamentis præscriptis quod salutare ægris, tibi utile sit, & honorificum. Æthiops fossilis, quem laudat *Harris*, tutum satis remedium, nunquam intrans in sanguinem, sed ventriculi regionem & intestina transeuns: repurgat maxime a lumbricis.

quibus infestum venenum habetur. Ptyalismum non ciet : quoniam inertii sua crassitie minutissimos vasorum lacteorum & mesentericorum osculorum meatus præterlabens, humores non adit : sæpe expertus loquor : verbo dixerim, crudior est cinnabaris.

Pro amicitiae & benevolentiae liberalissimis, & geminatis semper muneribus, gratias ago quam maximas, Vale Lugd. Bat. 1722.

DE RADICE GINSENG, & lumbagine rheumatica.

IN tota Batavia unus modo Aromatopola habet radicem veram ninzin, sed sceleratus ille lucripeta noluit dare semiunciam hanc, nisi solutis illi primo 27. florenis; sic divites dimittuntur inanes. Sane ego non æstimo plaris quam fœniculi dulcis radículas, quibus hæ conveniunt.

Fossilia quæ mihi misisti, suo tempore optime accepi, nec læsa, sed non

potui videre ; nam visum est Deo me jam spatio quatuor mensium lecto affigere , ut necdum vel erectus sedere potuerim , quamvis lente convalescam. Morbus est , quem inter Autores unus Sydenhamus descripsit titulo lumbaginis rheumaticæ ; nec valere tentata plurima remedia nec methodi.

Maximas ago gratias pro munificentia qua me ditas. Felicior fuisti , qui similem morbum tam cito superasti. Usus purgantis omne mense non improbo , si modo paregoricum vesperi sumpseris quantum videlicet Sydenhamus in editis suis ultimis. Vale ! Lugd. ex lecto meo

17³/₁₂ 22.

*DE LUMBAGINE
rheumatica.*

TUAS equidem tempestive litteras acceperam , quas jam 19. Novembris elapsi anni ad me dedisti.
E c ij

334 *De lumbagine rheumatica.*

Debueram responsum fateor ; peccavi , ignoscās occupato huic homini ; parabam responsum , differre coëgit dolor ; dein vero moles negotiorum me tantum non oppressit vix respirantem a languore. Pudet me quod nullam adferre possim causam ut excusatum me habeas. Tu , mi care amice , condona hunc errorem amico tuo , & illo utere porro ut qui sincero testari queat nihil magis studere quam ut tibi gratum quod sit præstare possit ; neque enim inter homines alium magis quam te amo , quia nullum novi cujus amicitiaë plura debeam.

A morbo meo fere convalui , officia mea tam publica quam privata ab ineunte anno huc usque expedite fatis curavi ; sed nimium quam par est distrahor. Superest dolor semper in regione lumborum. Hunc expugnare conor largo & quotidiano usu succi pressi de beccabunga , cochlearia , fumaria , nasturtio aquatico , & taraxaco. Juvat fatis hætenus. Paralysis & atrophia jam superatae sunt ;

De lumbagine rheumatica. 333

reditum nuper minabatur dolor, sed cessit illico liberali usui trifolii aquatici.

Fidelis mihi consultor Sydenhamus; ferme unus bene scripsit de hoc malo substituto rheumatismi. Methodum & remedia quibus te aliosque felici sanasti sapientia omnino laudo, ipseque vidi optima: utinam fas mihi esset consilia sequi quæ vera offers! utinam daretur tranquilla sequi ruris silentia procul a negotiis, atque uni Deo amando atque adorando devotam occupare mentem! sed votis fata obstant, & opinio ægrotantium, & discipulorum, me ubique prosequitur vel fugientem. Bis enim ex patria jam excessi per mentem æstivis feriis, ut scirent me nolle magis medicinæ faciendæ operam dare; sed redux aucta vidi omnia: nec peregrinanti alloquia effugisse datum est. Considera, quæso, quantum torqueor. Vale vir integerrime, atque amicissime, & me tuo utere: Lugd. Batav. 1723.

DE ACINELLÆ USU.

ACCEPI jam ex ipsis Indiis acinellam veram, quam simul mitti ad te curabo ; est optima ; curavi ut legeretur in insula Ceylon ipsa. Nec potui nisi intra biennium tuis votis facere satis : tantum faciendum est itineris. Pretio venditur hic carissimo ; sed ab ipso gubernatore accepi : tu utere ut summo lithontriptico , in Asia celebrato , approbato in Europa. Drachmam infundunt cum bullientis aquæ ℥iij. ut the paratur. Bibitur infusi dimidium mane , vacuo ventriculo , altera pars hauritur vespere una ante cœnam hora : id semel in septimana factum mira ad calculum efficere aiunt. Fac periculum : placebit vestris. Lugd. Bat. 17²⁵/₇ 23.

Sanus vigeo , decurro iterum totos dies , contemplandis & quærendis plantis intentus. Usus sum ingenti copia mellis , atque succis recens

pressis ex beccabunga, fumaria, nasturtio aquatico, & taraxaco, ad aliquot uncias quotidie haustis: id egi trium mensium porrecto spatio. Jam infuso trifolii aquatici uter.

*D E P O D A G R A ,
Melancholia , Rheumatismo ,
Plethora , Variolis curandis.*

Nimis, o amice, laudibus me effers! pulchre scio quam parum valeam. Certus sum nullius te beneficii debitorem te mihi vivere, me vero tibi obstrictum, ob tot accepta amicitiae, imo vero & liberalitatis, munera; pro quibus ut gratias ago maximas, ita quoque quoties potero, curabo semper sedulo.

Aegerrime doleo sortem tuam! spectro plethoram, diathesin melancholicam, podagram, rheumatismum! malorum catervam uno tamen credo fonte proflire, plethora. Hanc augebis missione sanguinis, atque indu-

338 *De Melancholia, Podagra,*
ces tandem corpori cachexiam. Sc-
rio igitur cogitandum de efficaci, ne-
que tamen ita perturbante, remedio;
fac periculum.

℞. Rad. rec. gramin. ℥j. bardanæ
unc. iv. stipit. dulcarnar. unc. vj.
minutim scissas, rufas, decoque spatio
unius horæ, vase clauso, in vesica
scil. distillatoria; dein has radices con-
tunde, succum exprime, aquam quæ
inter decoquendum ascenderat per
serpentem, reaffunde succo, & de-
cocto tantum aquæ adhibe ut habeas
jam decocti ℥vj. has quiete sola
fœcibus sponte subsidentibus depu-
ra. Serva loca frigido vasis lapi-
deis.

℞. CrySTALLOR. tart, Rhenani candi-
dissimi unciam integram, contere in
pollinem tenuem. Divide in v. doses
æquales. Tum singulo trimestri spa-
tio ita age per quinque dies succes-
sivos. Mane hora 6. sume unam do-
sim tart. superbibe uncias iv. decocti
repidi. Idem repetè hora 7. 8. 9. 10. ut
sic uno mane unciam tart. absorbas cum
unciis xx. decocti. Purgabit, non tur-
babit.

babit ; diathesin phlogisticam sedabit ; aperiet viscera ; averter a cerebro ; macilentiaë quid conciliabit corpori ; faciet ne misso sanguine sit opus. Semel in mense balneo utere tepido aquæ dulcis , frictione spinæ dorsalis & pedum utere perquam frequentissime. Talibus ita convalui , ut liber ambulem per defruta , ad quærendas herbas , plures sane per horas , quamvis 54. jam annos natus , & multis utique laboribus fractus sim. Utinam & tibi prosit ! me spes alit.

Haud temere credideris qua ego ægrimonia viderim te , hominem liberum , & , tuæ spontis , alieno iterum arbitrio te commississe , aulam qui spectasti , atque aulicos Principes qui novisti horumque imperia. Mihi ne quid contingeret tale , in extremum fugerem Getuliæ angulum. Sed reducere nequit supra potentis limen semel qui posuit pedem : sic cecinit Euripides. Sic repetit Ptolomæi innans liburnicam Pompeius. Tu ergo jam Salomonis monita sequere. Gra-

340 *De Melancholia, Podagra;*
tia Principis servitus æterna, ira ejus
rugitus leonis est. Cæterum vix a ri-
su tempero dum sollicitum video au-
licum de integritate mentis, & ani-
mi religione. Vah! exeat aula qui
vult esse pius. Interim, ut fas, se-
rio omnem rem expendi qua pos-
sum animi acerrima applicatione, li-
berosque sensus sermone simplici ef-
fero.

Temperatio corporis videtur valde
mobile habere nervorum systema &
cerebri, tum & humores laxos qui-
dem, acres tamen & facile degenera-
turos in alcalescens, & oleosum pu-
tridum. Unde liberaliorem pinguis
medullæ usum coercendum puto,
carniumque minus pinguium usum
substituendum. Potus aquæ & fre-
quentior panis usus conducere viden-
tur. In morbis enarratis, maxime qui-
dem illo penultimo, aliquid anoma-
li apparet, quod suspiciosi quid in-
fert.

Tutus tenui capitur de mensa ci-
bus, bibitur ex auro venenum! por-
ro acta vita mihi satis placet ad sa-

lutis conservationem , excepto pinguiorum usu nimio , nec in hac aetate violenta nimis corporis exercitia laudem , dum interim moderata eadem quam maxime necessaria existimem.

In dirigenda cura variolarum longe plus scrupuli hæret , quia morbus hoc titulo intellectus tam mire varius est , ut in aliis quidem casibus longe alia curatio requiratur. Et in ea quidem re curate cognoscenda unus sane Sydenhamus sufficit , cura , fide , & sapientia , ad hoc negotium primus ; cui addere boni quid non valeo , si ex ingenio mali , & mature modo curandæ variolæ essent semper. Tu vero memor es mei narrantis sæpe in hoc mali genere cogitandum superesse de inertī reddendo stimulo contagioso suscepto , antequam inflammationes , suppurationes , gangrænas , vasculorum in visceribus erosiones , & alia patraverit. Verum si vel verbulum de hac re feceris , exploderis , solus eris ; vel si efficis ut consilium valeat , tamen insidiosiss-

342 *De Melancholia, Podagra,*

mi mali hic semper fere eventus tibi uni imputabitur. Quid ergo? si in propria occuparer familia, sic agerem.

1°. Si nunquam laborasset variolis, semper suspicarer has, simul ac illius febriculæ invadentis signa apparerent, maxime si illæ tunc dominarentur.

2°. Ubi vero jam sic intento mihi signa apparerent harum, illico conarer incipiens contagium, aut jam incipitum, enervare, & in loca minus periculosa pedes, crura, femora, a partibus nobilibus, capite, faucibus, thorace, visceribus, & abdomine, avertere.

3°. Itaque moderate tantum vestitum quotidie, in cubiculo satis spatiofo, modice tantum calido, toto die in sella, ad mensam levi quondam lusu, aut inspectu tabularum pictarum oblectarem, ad fallendum tempus, nec concederem decubitum ante sextam vespertinam; nisi gravia mala cogerent: subinde in lecticam parum decumberet: noctu dormiens modice solum tectus jaceret.

4°. Mane hora septima ad octavam balneum aquæ dulcis cum aliqua copia lactis dulcis & pauco cum nitro adhiberem, idem horæ spatio repetiturus. A quinta vespertina in sextam a balneo molliter crura fricentur & pedes pannis e lana confectis; tuncque semper applicentur pedibus emplastra ex cerato stomachico Galeni, & emplastro de meliloto, quæ semper dein dies noctesque adhærescant, solo tempore balnei auferenda.

5°. Potus largus tepidus esto ex decocto levi avenæ cum aqua parato, cujus demum partibus quatuor una lactis bubuli recentis non cocti tempore usus admisceatur; quo plus inde biberit tanto rectius.

6°. Cibus quater quotidie, sexta quaque hora dandus, hic unus esto. Avenæ a cortice repurgatæ una uncia incoquatur in aquæ puræ tribus ad consumptionem dimidii, tum liquoris per setaceum trajecti unciis quatuor admisce succi limonii recentis unciæ semissim, syrupi violarum un-

344 *De Melancholia, Podagra,*
ciæ semissim, panis lenissime tosti
unciam unam, vini rhenani unc.
ß.

7°. Bibat omni hora diei, si non
dormit, unciam unam calidam hu-
jus decocti.

℞. Herbae scabiosæ recentis, mor-
sus diaboli, a. m. ß. flor. althææ pug.
ß. papav. erratici pug. j. rad. graminis
acetos. pratens. scorfoner. sisari, a.
unc. j. sem. contus. lini drach. ij.
cum aq. decoct. spatio $\frac{1}{4}$ horæ ftijj.
depuratæ admisce syrupi diacodii
unc. j. nitri depurati drach. ß; su-
matque mane hora 8^a, vesperi hora 4^a,
unam de hoc pulvere dosem. ℞. Flor.
sulph. drach. ij. laudani puri ex solo
purissimo opio gran. ij. stibii diaphore-
tici non abluti, rite parati, drach.
ß. M. F. pulvis subtilissimus. divid. in
vj. dos. æq.

8°. Interim & sexta quaque hora
abluenda facies & collum tepida hac
mixture, iterumque detergenda. ℞.
aquæ still. flor. rosar. sambuci, sca-
biosæ, a. unc. v. aceti rosacei, sam-
bucini, a. unc. ij. sal. ammoniaci

Rheumatismo, Plethora, &c. 345
drach. j. sp. vini vulgaris semel rec-
tificati unc. ʒ.

Atque hæc quidem agenda usque
ad initia duodecimæ diei a primo in-
sultu morbi. Post hunc raro pericu-
lum. In cæteris consulendus fidissi-
mus Sydenhamus, maxime quoad
usum sp. vitrioli in potu, ad vario-
las malignas & erosionem vasorum
tendentes. Plura nescio quæ usui esse
queant.

Vale Lugd. Batav. 17° 24.

D E P O D A G R Æ *curatione.*

EXOSCULATUS sum, quum
acciperem postremas quas ad me
dedisti, geniumque tuum venerabar
&c. Denique & dolorum & defati-
gationis & exacerbati podagræ insul-
tus causa sunt &c. Exercitationem
moderatam tibi profore scio, præci-
pue autem molles juncturarum fric-
tiones mane & vesperi constanter.

F fiiij

346 *De Pini, abietis, &c.*

peractas. Assuescunt sensim deambulationem ferre, eoque se ipso expediunt e vinculis arthriticis, &c. Vesalius, Aretæus, Nicander, &c. vale. 17²⁶/₇ 25.

*DE PINI, ABIETIS,
piceæ, &c. propagatione.*

FELICES tibi conjugales precor Deos &c. Pini, abies, picea, juniperi, quas misisti omnes periere, excepto uno &c. Abietes rubras habeo, plurimasque piceas natas seminibus elapso anno mihi ex Italia missis, & jam optime crescentes; etenim possum plantas illas propagare ex ramis, si abscinduntur hi in ligno elapsi anni, & tum abscissi fines immerguntur picæ calidæ, non fervidæ: tum æque vegeti remanent cum retento suo succo. Debet hæc abscissio fieri ad finem augusti &c. Vale. Lugd. Bat. 17²²/₆ 25.

DE DIÆTA LACTEA
*in podagra , & anglicana
hernias curandi methodo.*

HER mihi ! ut dolui vicem tuam
ubi intellexi sævitiam podagræ
sprevisse quod auxilii opposueras !
vis lactis blanditia demulcere quam
superare nefas ; probarem , nisi ætas ,
consuetudo , temperies , maxime om-
nium recordatio tristissimæ quondam
melancholiæ obstaret. Forte posses
haustu frigidæ ad uncias ternas mane
vacuo ventriculo ingestæ quotidiano
usu infringere iniquam humorum in
phlogosin degenerationem , maxime
si semel , certo die , in mense inter-
polares usum tartari tartarificati , cujus
tu novisti parandi modum. Ego usum
summum ad tenacitatem inflamma-
tionis resolvendam expertus commen-
do. Utinam hoc carum caput mihi
levet ! quam serio gauderem ! Maio
mense autem & Junio toto , prima

aurora haurienda graminis, beccabungæ, taraxaci, expressa virtus, dum lenes interea frictiones semper & sedulo ad articulorum commissuras instituuntur. Hæc sane cum victu moderato tentanda prius mihi videntur quam via lactea decurrenda, ad quam, ubi cætera frustanea, tandem denique refugere possumus.

De methodo hernias sanandi anglicana audivi nihil hætenus. Difficilior erit quam prima fronte apparet, quia caustica rodentia escharam statim in superficie factam vix deinde penetrant; hinc raro attingunt paniculum adiposum: sed si & hunc infecerint, quid hoc faciet ad impediendum ne dilatatum in sacculi cæci formam peritonæum elabatur, atque in illud reliqua? deberet ergo inustio, suppuratio, & cicatricis callosæ inductio fieri usque ad exteriorum musculum abdominis, ipseque ille peritonæi expansi alveus consolidari, aut nihil perficietur; sed tunc antiqua methodus secandi, separandi, ligandi, suppurandi, cicatricem firmam

inducendi, Dionisio liquide descripta, tutior, certiorque habetur, quamvis rejecta dudum ob crudelitatem hac in cura non evitabilem. Vale, mi optime, Leydæ 1726.

DE CALCULO RENALI.

QUO tardiori mora jucundæ semper mihi litteræ tuæ frustrabantur, animum discruciabatur dudum mihi: nescio quid mali tibi accidisse suspicabar, nunc dolens intelligo accessisse ad vetus durumque aliud haud minus crudele malum. Ego ad id prius consilium dederam quod habebam summum, idque profore credo; at forte simul fundens succorum virtus, latentes expulit calculos. Sane & olim hos ita nidis suis motos ipse memini, ideoque succorum tamen usum porro suadeo. Quod si dolores a motu calculi urgent, scis aquam, mannam, opium, clysmata retundere impetum, lubricare vias,

adjuvare expulsum ; scis autem , & nimium scire necesse est , abundantiam pinguedine renes gignendo , alendoque calculo aptos reddi quam maxime ; ergo exercitatione corporis potius quam alio quocumque caveri remedio. Leydæ 17, 26.

D E V E N E N I S.

NUNQUAM datur ad te scribere , quin officium me moneat ut agam gratias pro acceptis beneficiis &c. De venenis difficile est disserere : quis eorum in vivis hominibus experimenta , nisi nefaria crudelitate instituit ? quis nisi his observatis præsentium effectus detegerit ! quanto teguntur astu lethiferæ artes inter arcana aulæ instrumenta semper repositæ ! tutus capitur tenui de mensa cibus , ex auro venenum bibitur. Aula exeat qui vult esse tutus. Optimum crediderim omnia symptomata observare , usque obviam ire per

remedia idonea ac si morbi essent singulares ; sed adversus arsenicum vel cobalti fuliginem, quæ in descriptis a te suspicor latere, nihil est auxilii in arte : nec sapor, nec odor, monet imprudentes : & ex plumbo quoque tabifica fiunt. Verbo dixerim, una salus ad hæc omnia est obstare nulli, dulci satiari quiete, & sumere humi jacentes cibos. Ad sitim, diabetem, marasmm, aqua hordei, mel, acetum, pro potu valent, eadem ad vomitum profunt & spasmos. Forte tentari hæc possunt, potissimum, si subinde calcis vivæ subinde infusum, filtratum aliquid potatur. Fit vero illud ℥j. bene vivæ, recentis, nullo modo extinctæ, calcis demittendo in aq. optimæ vulgaris ℥viij : ubi ebulliit, decoque spatio $\frac{1}{2}$ horæ, per emporeticam filtra ; unciam unam bis in die vacuo ventriculo potandum da. Veneficus homo, fera pessima, neminem magis dente petit horrido quam illum quem artes suas eludere videt.

Alumnus tuus postquam huc venit

compellavit me , dixitque se Parisiis
versatum , & excultum in iis quæ ibi-
dem addisci queunt ; jussu a te Ley-
dam petere , paruisse se , atque me
a te salutatum. Obtuli auxilii & con-
silio quidquid afferre possum ad pro-
movenda ejus vota. Bonus videtur ,
modeste admodum vestitus ; in meis
scholis privatis & publicis semper præ-
sens intentissimo semper animo. Exa-
minavi , reperi ingenio & doctrina
anatomica , atque chirurgica , ut Pa-
risiis parari potest , instructum satis.
Libros non habet , eget iis quam ma-
xime. Sane Vesalii , Eustachii , Borel-
li , Bellini , Malpighii , Fernelii , Ri-
verii , Sydenhami , Foresti , Sennerti ,
Hippocratis , Galeni , paucisque aliis
carere nequit : ego operam dabo ut
prosim. Scribas mihi quæ facta ve-
lis ; simul moneas an impensis Prin-
cipis , an privatis tuis fruatur , ut ex
animi tui sententia in his agam. Ley-
da 17to 27.

DE FEBRE AUTUMNALI

Epidemica anni 1727.

EGO non invito magis ægros a longo tempore, nisi paucos amicos: quare illi in clinicis exercendo par non sum; crediderim tamen doctrinam meam adeo facilem, ut intellecturus sit quam rectissime illæ quæ ego super his sentio.

Morbus hic autumnalis maxime epidemicus omnes fere invasit, occidit quam plurimos. Post diuturnos æstus, summasque siccitates, anomala erat febris, vomitu assiduo, dolore capitis summo, phrenitide brevi letalis; ubi quiescere visa, mox acriter recrudescens, cum insigni tumore abdominis, vomitu, sequente morte.

Alii inde languerunt tota hyeme luridi, pallidi, tumentes. Millenos curaveram, priusquam ipse decumberem, neque enim alios plures æ-

354 *De Febre autumnali*

gros sanare coactus fui, tantus erat laborantium numerus! perspexeram hinc mali genium, putabamque me immunem fore; quippe qui tota æstate non nisi lacte usus eram, & equitatione ad malum pectoris, quod hisce feliciter superatum fuerat. Sed decimo tertio Octobris invasit me, pressitque acrius, quam in aliis videram. Scilicet inter tot ægrotantes binos modo morbo hoc sublato observaveram, unum octuagenario majorem, alterum juvenem Russum, quem jam amentem & convulsam reperiebam, quando advocatus primo videbam. Mihi ergo medicinam feci, ut aliis omnibus. Emeticum hausi die prima. Altera die cremoris tartari unciam, sic & tertia die iterum, quarto bina clysmata. Toto hoc tempore decocto simplici hordei cum multo sambuci succo, & copioso sale polychresto usus. Hac cura repurgata habui viscera prima, liberumque caput; sed debilitas extrema urgebat usque fere ad syncopen; tum large vino rhenano cum citrei succo, saccharo,

&

& pane tosto usus, & decimo quarto iterum ter purgatus; dein post languores convalui cortice peruviano instar the infuso, interdiu sumpto per aliquot dies; unde instauratus surrexi penitus, & videor mihi firmior quam ante. Quum languor a morbo me a munere cohiberet, composui tractatum de lue venerea, qui multum culpabitur a multis, sed, credo, bonam & sinceram doctrinam continet. Forte non displicebit tibi, ubi videbis in pingui solo se figere, hocque putrefacere, malignitatem hancce; atque hinc non curari, nisi oleum infectum ab ægri corpore separetur. Sed lege, atque rescribe quid te docuerit rerum usus in hisce. Accipies brevi scriptores de lue venerea Veneriis editos olim, binis in-folio voluminibus. Hos hic excudendos de-nuo curavi, atque præfationem præfixi quæ dicta habet; eodem tempore historiam miri morbi consignavi, quem in marchione de Sancto Albano tractavi, sed hanc nondum evulgavi.

Utor microscopio ex sphaera oculo æquali factis, ut oculos, linguam, labia, ægrorum examinem. Scis ibi nuda vasa ostendere humores arte non velatos, sed conspicuos, præcipuè in oculo & palpebris. Hæ lentes optime rubo includuntur, ne opus sit nimis prope ad partes ægrotantium vultu accedere. Oculis iisdem in vulneribus, ulceribus, pustulis &c. perspiciendis adhibitis, multa didici, quæ proferre nimis longum foret; imprimis cum sponte patefiant.

Clarissimus Burmannus, inter literatos hoc sæculo Princeps, carmine animum erga me amicum publice restatus est; cujus exemplar in eodem libro mittendo tibi altera septimana reperies, vale, o optime. Lugd. Bat.

17. 28.

*DE LACTIS U S U
in podagra.*

MAGNO animo fortique aggressus victum ex lacte ; eo felix sis , opto ! si sustinere poteris , recte erit. Nihil equidem mali inde præsagio , ni forte nimis inde pinguescas , jam olim , si recordor obesus : quare crediderim pro potu præter victum lacteum , hydrogala ex binis aquæ ad lactis unam partibus propinandum , maxime urgente fiti , & quarta decima die ex manna purgans mane , vesperi eo die diacordiatum hauriendum ; corpusque interea equitatione roborandum quotidie , post peractam digestionem , ante cœnam & prandium. Vale , & scribe , oro te , qui cedat hic vivendi modus. Leydæ 1728.

D E P O D A G R Æ
Curatione.

NON sine læsa patientia expectavi frustra in hunc usque diem discere a te qui valeres, ubinam versareris, quid ageres, vel ea sane gratia, quo scirem litteras mittere ad te quibus nuntiarem me penitus convalescere, de te assiduo cogitare, & angere ut resciscam qua sint conditione podagrici dolores. Solatio fuisset misero, & veris forte graviora metuenti. Scias interim noctes me diebusque laborasse in chimicis toto illo quo hinc abivisti tempore, ut reperirem remedium quod solvere tibi queat tenacitatem sanguinis abundantis, sicque sanare gravem morbum aut lenire saltem tormenti atrocitatem. Enim vero suavis mihi foret vitæ usus, si contingeret scire liberum te a cruciatibus vivere; nec adeo requiescam prius quam auxilia eo invenerim, aut

mortuus fuerim. Simul ac voti factus
ero compos, curabo habeas quod tu-
to queas adhibere.

Nuperrime contra podagram acrem,
eamque radicatissimam, suasi cre-
brum largumque usum recentissimæ ac
lectissimæ agrimonix, betonicæ, cha-
mæpityos, melissæ, veronicæ, cum
aqua simplici infusarum, sicque quo-
tidie usurpatarum mane & vesperi.
Credibile haud est quantum brevi
profuerit, firmando vires, humores
fundendo, & agilitatem articulis red-
dendo absque ullo usque dolore, qui
prius fere assiduus. Vale. Leydæ 1732.

DE STIPTIBUS

*Paragois, foliis acinellæ, radice
Ginzeng, mungo, faba Ignatii,
pareira brava.*

ACCERI fossilia quæ ad me cu-
rasti mitti per Chirurgum: ele-
gantia sunt, pro iis gratias ago sum-
mas,

360 *De Stipitibus paragois,*

Medicus ille Aquisgranensis ex
nugis fecit seria ; sic solent.

Stipites Paragoæ quondam sum-
mo in usu , dum maceratis in aqua
potus fiebat , qui leniter expurgabant
vomitu ventriculum ; sed dudum est
quod tam raro usurpentur , ut olim
frequentissime.

Folia acinellæ ex Ceylon advehun-
tur , ubi nascuntur. Herba est proxime
referenda ad bidentem Cæsalpini vel
Tournefortii. Laudantur a virtute li-
thontripica ; usurpantur folia instar
thee , usu & dosi.

Longe minus virtutis habet quam
jactatur radix Ninzing Chinenfium ;
vel Ginzing , vel Nisi Japonenfium ;
est jam ultimum quod præbetur di-
vitibus ad cardiacas , antihystericas ,
antiepilepticas affectiones. Tanti fit in
Asia , China , Japonia , Tartaria , ut
vitam longam , fœcundam , sanam
utentibus promittant. Exploravi in
variis ; quid habet res ! vanam jac-
tantiam , præterea nihil. Videtur mihi
odor , sapor , natura , virtus , exqui-
site referre radices fœniculi dulcis

vel vulgaris. Pro uncia una veræ radicis solvuntur 25. vel 30. florenti monetæ Batavæ. Principibus datur ʒß. infusa aquæ, vino, vel simili liquori, vacuo ventriculo: placet pretium. Magis illa juvant quæ emuntur plaris, & divites ita inanes dimittuntur.

Radix mungi est remedium nobile revera, sed rarissimum. Nascitur in Ceylon. Venenatos morsus animalium curat ad miraculum usque, vi sua penetrante valida.

Faba Ignatii species veneni est amarissimi, proxime accedens ad nucem vomicam. Jesuitæ nomen dedere a suo Heroe: vendebatur olim caro hic pretio, nunc vili: arcana revelata vilescunt. Centaurium minus tutius, atque in eisdem usus longe efficacius.

Pareira brava est radix brioniæ ex America. Parum efficit; multum laudatur. Cur? rara est, & commendatur a Medicis nugacibus, qui arte vacui, semper quærunt quid, quo dato, ultimum fecisse, nihilque omi-

362 *De Stipitibus Paragois, &c.*

fisse videantur; sed scis sic in aulis
semper obtinere : loquendum cum
vulgo , cum sapientibus sentien-
dum. Nunquam sum difficilis quin
alia adhibeantur , modo non no-
ceant. Ego puto , pro radice Ninzin ,
radicem faniculi ; pro Paragois ,
ipecacuanham ; pro acinella , agrimo-
niam & betonicam ; pro mungo , ru-
tam ; pro faba Ignatii , centaurium
minus ; pro pareira brava , radi-
cem aristolochiæ , commode substitui
posse.

Curabo & ocyus optima omnium
specimina habeas ut , si cogeris uti-
queas , & venditare pro honorabilibus
artis secretis. Vale Lugd. Bat. 1728.

*DE P O D A G R Æ
curatione ex lacte.*

SU M M O cum gaudio perlegi gra-
tissimas mihi litteras , quippe
nuntiant quod mitior morbus est ,
& quod natura fert lactis usum ,
unde

unde certe semper lenimen summi.
Semper equidem metueram, ne ob-
sum corpus, aliis assuetum, atque ex-
acte inter laxiora locandum, satis
admitteret id alimenti: nunc periculo
facto est ut grater de fausto eventu.
Faxit Deus plenam tibi, o amice, peren-
nem faxit, a diris tormentis sanatio-
nem! tu animosus exemplo, constans
in usu, perstes usque beneficio & sa-
lutari. Videris subtiliter & vere sus-
picari de gravi auditu lectissimi tui
pignoris. Quod si vera hæc mali cau-
sa, numquid forte censes boni quid
fieri si adhiberentur cum prudentia
quæ viscida ad glandulas fundunt? at-
qui mercurius dictus dulcis parca copia
mixtus ad hydragoga fortunatos sæ-
pe habet eventus, si ante novilunium
& plenilunium datur, ita ut triduo
præcedenti sic bis in mense porri-
gatur.

Resinam scammoniei curo semper
terendam cum pauxillo sacchari:
tollit viscidum resinæ, promptiorem
ciet actionem.

Lator quod methodo saponacea
H h

alvum laxante , hemorrhoidas stimu-
lante , obtinueris meliora , quia hæc
ce tutissima puto ; neque nocebit
sano quamdiu calor , sitis , dissolu-
tio sanguinis nimia , largiorem usum
haud prohibent. Crediderim excre-
tionem sanguinis ea via potissimum
saponi deberi , prodesse igitur & eo no-
mine saponem. Tu, mi optime , vale,
& utere diu agrimonia, betonica, me-
lissa infusis, ad instaurandos articulos
debiles. Leydæ 18. Junii 1728.

D E S A N G U I N E
depauperato , & succedente
hydropc ascite.

V IDETUR mihi, considerato mor-
bo , quod usu vitæ liberioris ,
ex nocturnis fatigationibus , vigiliis ,
æstu , frigore , victu opimo , vinis
generosis , spiritibus vini , denique
immoderata dosi salis volatilis , om-
nes humores acres , nervi vero debito
ficciores evaserint : utraque tandem

De sanguine depauperato, &c. 364
causa concurrente, atque accedente animi perturbatione magna, incensum esse morbum, qui jam fere radicans, & veluti naturalis factus, quam maxima minuitur nervis mala, difficillimus curatu. Malo huic, magno satis, funesto accessit augurio uteri per acerrimum sanguinem aggestum in graviditate, inflammatio, vasorum corruptio, sanguinis jactura. Acerrima rursus exhibita, ex vino Toccaviensi, spiritu salis, succo millepedum, auro fulminante (quod veneni fere vi agit, ut lapis infernalis auri) effecere ut credam invalidum evasisse corpus ad conficiendum ex victu sanguinem, sed ingesta sponte corrumpi in corpore, in ichorosas, semiputridas deficere vitæ vires, repleti corpus crudis, nec spem superesse, ut viscera instaurari queant. Hæc ego, nec alia de ætiologia, diagnosi, prognosi. Vides, o amicissime, quam periculosa plenum aleæ opus æstimem curationem ægræ ita aggredi, ut in sanationem eat; dumque acerrima cum cura rem revolvam.

366 *De sanguine depauperato* ,
vix reperio firmi quid suadere ut pos-
sum. Omne quod ope humana tentari
queat , in hiſce ponerem.

1. In ſublimi ædium parte , vultur-
no expoſita , inter lignea tabulata
manſionem conſulerem.

2. Lectum , ſtragula , lodices , ve-
ſtes , ſemper ſicciffima & calidiſſima
curarem apponenda corpori , quoties
ſe veſtibus induet , vel cubitum ibit.

3. Aer ſemper ſiccus , modice te-
pens , in conclavi ſuſtineatur ſubinde
incenſu benzoini , maſtiches , oliba-
ni , ſuccini , paulo agilior redditus.

4. Potus eſto ex quatuor aquæ ,
una optimi moſellani partibus , qui-
bus pauxillum ſucci aurantiorum Ulyſ-
ſiponenſium (poma de Sina) permi-
ſtum ſit ; addito ſacchari vel ſyrupi
violacei tantillo : ſed de hoc potu bi-
bat parum ſimul , nec niſi ut ſitim
leniat.

Aqua foret Pouhountiana Spadana,
vel Swalbacena , aut ſi ſimilem vir-
tute habes in vicinia , quæ vino miſ-
cenda.

5. Cibus vero ex meraco carniū

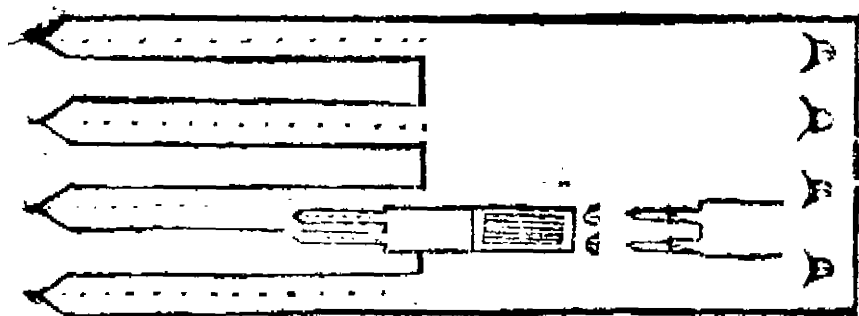
& succedente hydrope ascite. 357

mare, vel assis carnibus, piscibusque fluviatilibus, imprimis esto: tum hordeum, avena, milium, oryza, ad spissationem densam cocta. Condiementa ex synapi, raphano rusticano, similibusque peti poterunt.

6. Si aqua copiosa certissime scitur in cavo abdominis, quod pondus ad stateram fidissime docet, atque cætera haud repugnent, paracentesis tentari poterit ope instrumenti triquetri, hoc modo. Fiant ex forti linteo, vel ex corio, aliquot cingula lata, per fibulam ductilia, & astringenda, pro libitu. His cingendum totum corpus abdominis a costis infimis usque ad hypogastria & pubem: fiat paracentesis, constricto prius per hæc cingula abdomine. Pro copia expressæ aquæ inter effluendum assiduo adducantur per suas fibulas cingula, quo ita vasa & viscera abdominalia tantum perpetuo constriquantur adductis cingulis, uteducta aqua æque comprimantur, quam ab aqua ante educationem; sic vice una

368 *De sanguine depauperato*,
 exhaurire fas est omnem aquam ; ne-
 que opus sævitiam vulnerum toties
 repetere , ut liquido intelligis. Para-
 centesi peracta , constrictio abdomi-
 nis continuanda , donec sensim secu-
 re paululum remitti patitur , & sensim
 solvi potest.

Cinguli figura.

7. Laudabo maxime veterem Ægyp-
 tiorum methodum ad eliciendas aquas
 absque corporis perturbatione , sci-
 licet ut ad utraque crura bina veteri-
 na epispatica de cantharidibus appo-
 centur , cuticulam non teneantur
 diu aperta ut aqua libera exire
 re queat ; unde illa fo sanguine

& succedente hydropo ascite. 369

visceribus , natura se ab aqua liberat ; cum purgantia nec certo agant id , & omnes actiones quam maxime lædant. Si loco cantharidum , caustico potenciali dicto , vel & actuali , ulcera inuris cruribus , tanto melius : quoniam magis stillant. Hæc methodos optimas commendo.

8. Pro medicamentis , hoc casu acidula , balsamica , antiseptica laudo : itaque deglutiat omni hora , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , antemeridiana pilulas iij. A , suberbibens unciam potionis B , idque in spatium mensis.

9. Vectione , frictione , motu corpus exercendum ; quo plus , eo rectius ,

A.

℞. Ammoniac. gumm. zi.

Bulb. recent. ari 3jß.

Opoponac.

Terebent. aa 3ß. m. f. pilul.
gr. iij.

B.

℞. Aq. still. bacc. junip. cohobat. ℥ij.

Hh iij

376 *De tertiana febre podagrici.*

Rob. baccar. junip. ʒvj.

Sp. junip. cohobat. ʒiiij.

Sp. nitri dulc. ʒi.

Sal. polychr. ʒj.

Vale, mi optime, neque tuo utere,
fruere ! Leydæ 17 $\frac{17}{8}$ 28.

*DE TERTIANA FEBRE
podagrici.*

O Factum bene ! beasti me , me-
tuebam ne quid mali passus
esses ; neque ausus fui scribere , dum
omnia tuta timeo. Quam serio gaudeo
recte te valere , podagra fere immu-
nem , neque expulisse salutarem ter-
tianam , quæ sibi commissa & rite
gubernata , saluberrima habetur ad-
versus podagrica & hypochondriaca ,
medicina ! O si memores forent mor-
tales antiquissimi observati , febres
molimina naturæ humanæ quibus se-
met expediat ab hospitante intus ma-
lo , nunquam suppressendas igitur
sed moderandas sapienti directione

in usus a natura affectatos ! Vale o
suavissime *** , & me toto tuo utere.
Leydæ 26. Oct. 1729.

D E P O D A G R Æ
Curatione.

A CCEPI quæ ad me misisti ;
integra Beasti me , gratias ago ,
quod salvus bis transivisti Neptuni re-
gna. Utinam illa Domina dolorum
infesta tibi ærumnis terraque marique
non dominaretur , eademque crude-
litate utrobique tyrannidem exerce-
ret. Est vero mera in te vitæ vis , quæ
de tenui victu spissamenta cogit in-
flammationi generandæ nimis apta.
Hanc tamen debellare si nefas , leni-
ter dabitur operari. Jejunus ventri-
culus hauriat uncias quatuor frigidæ
puræ aquæ hora ante jentaculum ,
claudat par haustus cœnam. Nitri
esto parcus simul , ac crebrior usus ;
frictio frequens , ad solos vero arti-
culos. Quæso mitte cætera : simplex

hoc sequere bimestri spatio. Ego interea parabo Paracelsi antipodagricum: experiar prius in aliis. Dein dabo.

Gratias ago maximas pro pulcherrimo dono musico quo filiam ditasti: grates illa ingentes agit, non sine verecundia; ocyssimeque se dedit exercitationi.

Me vero quod attinet, liberatus dudum fui ingenti frusto sideratae carnis, quæ mortua excidit de gangræna, quam horruisti. Jam cavum nova plenum carne, sensimque coeuns; solidescit locus; conditionem novisti aridæ plagæ jam ante dimidiatum sæculum nudatæ ab omni adipe, hinc strigosæ prorsus; facileque prospicis, futarum cicatricem tenuissimam, eamque membranæ accretam muscutorum: unde obsequiosa minus hærebit loco rigiditas, cui leniendæ paravi oleum de cera, geminata stillatione penetrabile & mite. Hiat jam superficies extima, cruda adhuc, sed pura & sine fundo, denarii amplitudine. Aqua certe tua de sale parata

ammoniaco & sulphure, pulcherrima præstitit.

Libellum Lobbii de variolis satis reperi laudabilem : patiens est laborum, veri avidus, & satis in sentiendo liber.

Jam doleo quod femoris apertum adhuc malum prohibeat excurrere Rotterdamum. Sed momentanea collocatio nonne foret acerbæ divulgationis integratio ! animo sic voluit Deus ! præsentem tecum, absentis amici impressam contueor imaginem. His me reliquis pascio, facitque sæculi beatitudo ut litterarum sit liberum commercium.

His fruamur, o bone, donec puræ labe animæ in elysiis beatorum campis Deum ament, venerentur, conspirante in nudum amorem ardore ! vale, o optime, creditoque mandata facta. Leydæ 1731.

Malum meum pejus haud est, sed lento tendit gradu in melius. Miscui balsamum a te laudatum digestivo priori, sicque applicui eventu bono satis, interim & foveo medicata aqua,

374 *De Podagra curatione.*

quæ juvat quam plurimum. Vere sentis vasa arcta, pingui membrana carentia, lenta ariditate obstare humectæ, mollique vasorum extensioni, hinc tardare mortui separationem, viventisque supplementa. Quid vero aliud a cicatrice femi sæculum vetusta expectari poterat? credo interim sanatum iri, imprimis quum sequar sapiens & fidele consilium quo me juvas: vale, Leydæ 1731.

DE SAPONIS USU.

EXULTA VI præ gaudio ut inscriptionem vidi litterarum; ubi autem perlegi, quasi fulmine ictus sum & perculsus; nec est penes me, quo justum tanta ex jactura animi dolorem amico meo leniam. Millies cogitavi Jobum universis simul elapsum honis, liberis orbem, tormentis discruciatum, pie dixisse & sapienter, *Deus dedit, abstulit Deus, gratias agamus Domino.* Te, amicorum

optime, ea jam ornavit statione Nummen, ut si sanitas modo sufficit, opes satis colligere poteris pro te, & cara filia; cumque Cæsarea te obumbret Majestas, spero rediturum solidum quod perditum reputaveras. Sis bono animo! caveas veterem melancholiam! ama unice amabilem Jovem, cætera dormienti confecta dabit. Moneam interea antiquos jubere Batavos ne unquam numerosa nimis ova vel optimæ supponamus gallinæ, sed dividere potius sortem inter plures usurarios: tutius hoc, licet forte paulo laboriosius.

Ratio vitæ, quam instituisti, laudabilis imprimis mihi videtur. Saponis & nitri quotidianus hac dosi usus mira præstabit: id multis manifestis didici exemplis. Illum examinavi cujus mihi specimen dedisti, & inveni sane quam pulcherrimum omni quidem nota saponem: quare vel meo periculo, audacter eodem utere; proderit.

Sapo hic, vacuo receptus ventriculo, cum levi corporis motu, pede,

rheda , equo , in actum deductus ,
& unciaë unius alteriusve aquæ fri-
gidæ haustu adjecto ; dissolvit len-
tores mucosos in stomacho , intesti-
nisque recrementis ; obfessa inde os-
cula arteriosa & venosa detergit ;
motumque liberum humorum per
hæc vascula expedit , sicque officina-
nam primam mundat , muneri ap-
tat , acida coagulata resolvit , miti-
ficat.

Novisti lixivium saponis misceri
omni equidem noto corporum gene-
ri ; inde potui , chylo , humori vena-
rum mesentericarum , mistus , in ve-
nas it hepatis , vesiculæ fellis , prom-
ptuaria horum & emissaria aperiens ;
confectum bilis juvat , motum inci-
tat , officium promovet ; neque mi-
nus beneficii leni , nervisque amico ,
stimulo , partium inertiam excutit ,
virtutem animat. In ipso autem san-
guine adeo est fere universale reme-
dium , ut spissa incidendo , coeuntia
resolvendo , solutam morbi materiem
per illa urgendo , fere faciat quod
de sale tartari reddito volatili magnus

Helmontius promittit. Ex his cernere est quæ verissima ; hercle vix aliunde plus solatii in chronicis malis ; fateorque felicissimos mihi in his præstitos successus saponis crebro usu & diu protracto adscribendos fuisse. Unum si velis dabo exemplum.

Vir fortis , cereri , baccho , veneri immaniter deditus , semper in extremam usque senectam absque ullo morbo validus , solebat semper ante prandium vacuo ventriculo immittere pilulas de hoc sapone confectas , adeo insigni effectu ut nihil fere unquam. senserit in quotidianis semper commellationibus ad exemplum immerfus. Non alius cujus corpus plus ad podagram a natura vergeret , nec alius podagræ conciliandæ plus operæ dederit , nunquam tamen ille ea infestatus.

Utendum est sapone ter in die vacuo ventriculo singulis vicibus pondere scrupuli reducti in pillulas juxta modum supra memoratum. Continuari potest usus in longam diem , quia raro sic nocet , vel integro protractus

anno. In uno tantum casu noxiū
deprehendi, quoties nimirum acerri-
mæ bilis abundans copia nimis fun-
dit & liquefacit humores, abradit &
erodit viscera, atque intime dissolvit
sanguinem, qui deinde, sudoris spe-
cie dimanans de corpore, tabificam
creat totius emaciationem, cum ca-
lore molesto hectico. Nocet etiam iis
qui laborant cacochymia putrida al-
calescente oleosa, quæ habitus
oris cadaver spirat, urina foetet, re-
crementa alvi putrefactum prorsus
olent, pulsus arteriarum exiles, præ-
cipites tamen & hectici. Tandem in
peste, capite putridorum morborum,
exitialem esse, multiplicatis experi-
mentis observavit laboriosissimus no-
ster Diemerbroeckius. Tu, qui leges
corporis humani penitus intelligis,
pulchre cernis, tibi, tuisque conve-
nire malis, si aqua capitur, vel suc-
cus graminis recens demulsi ad un-
cias binas ternasve. Quotidie vacuo
ingestus stomacho fere idem præstat,
quem tota ego elapsa æstate religiosa
observatione bibi læto usque eventu
contra

contra insultus nephriticos, arthriticosque. Sed sapo semper præsto, semper paratus, utique commodior. Atque ea quidem crediderim respondere quæsitis tuis circa hancce rem; sed tu vale, mi optime, bene age, & lætare. Leydæ 1732.

*DE ABSYNTHII,
& aristolochiæ longæ noxa.*

GAVISUS ago gratias quod liberaveris magno me metu, neque enim causam reperi tam diuturni silentiî in viro amico nisi forte immanius quid passo &c.

Uusus absynthii sæpe nocet oculis; sed monet incipiens hallucinatio, quæ quamdiu non advertitur licet pergere.

Radix aristolochiæ longæ podagram lenit, sed vitam fecit brevem plerisque utentium. Cave. Remittam libros quos petis. Potes Principi Eugenio offerre unum, alium retinere tibi; fac autem id tuo nomine: neque enim

ambio , nec volo innotescere Heroibus &c.

Remedia singularia vix novi , nisi ens veneris Helmontii , magnum in morbis multis remedium. Si vis , mit- tam aliquid propria manu paratum , ut & ☿ diaphoreticum Helmontii , utraque bona , sed multo labore facta. Vale & scias &c.

DE INCIDENDIS & vacuandis humoribus.

EUGE ! Desideratas diu & expecta- tas exosculatus sum litteras, quibus te vivere intellexi: utinam datum fuisset simul & te valere in eisdem legissem ! re expensa , credo si triduo ante plenilunium , semel mane , je- junus , haurires pulvisculum A mi- stum in semi uncia syrup. violacei , & post horam dein jus non salitum vitulinum , atque eodem die pro prandio iterum illud jus , sedulo ca- vendo ea die ab omni acido , purga-

& vacuandis humoribus. 38

bit alvum. Decem horis postquam assumptum fuerit, haustulus B bibendus. Id non nocebit; promittit resolutionem coacti, plenitudinis diminutionem: spero proderit.

Maximas vero grates tibi, pro operata mihi præstita in tradendis libris &c.

A.

℞. Sacchari gr. iij.
Scammonei lectissimi gr. ix.
Stib. diaphoret. bene abluti gr.
xx.

M. in mortario vitreo diu terendo f. pulvis tenuissimus pro una dosi.

B.

℞. Aq. still. meliss. menth. aa. ℥ij.
Sp. cort. citrei ℥i.
Syrup. diacodii ℥ij.
Tinct. opii gut. xvj.
M. F. haustulus.

D E P O D A G R Æ
curatione.

GAUDEO de recuperata valetudine tua qua mihi vix aliud habetur pretiosius ; quam stabilem faxit & incolumem tibi Deus ! quas vero grates agam , quod amice me participem feceris rei adeo mihi optatæ ! Quam mira debet latere humorum degeneratio in corpore quæ ad tenerrima ligamenta articulorum per spissitudinem detenta , dolores , immobilitatem , denique infirmitatem relinquat , vel excitet ! Utinam huic fundendæ expellendæque , certa simul & tuta methodus atque remedia haberentur ! sane sunt mihi rationes validæ quæ persuadent id obtineri tandem posse per remedia hydragoga , inter quæ princeps id est , quod mea paratum manu misi , cujus indicavi usum ; quippe nihil tutius , qui carissimæ conjugii & unicæ meæ filiæ , crebro

id exhibui , blando & egregio successu. Nihil habeo efficacius , cum mirifice attenuet. Certus sum , si usurpare deliberas , ut commendavi prius , nequaquam damnosum experieris ullo respectu podagrifanti. Si profore invenis , parabo tibi quantum pro te voles , jussurisque : requirit namque peritum in hisce artificem. Si interea loci quotidie biberis uncias sex succi recentis pressi de recentibus , repurgatis , in pulvem contusis herbis , *anthora* , *beccabunga* , *cochlearia* , *endivia* , *graminis* , *nasturtii aquatici* , mane vacuo ventriculo , puto omnino te tandem longo usu dissoluturum diram pituitam , mitigaturum rodens acre , & instauraturum infirmos articulos. Poteris & bis in anno sanguinem mittere , ut saltem *Gallicismum* plus colas , & vel ita quoque humores densatos attenues. Mihi sane creditur summa cum ratione cessurum his remediis malum ; quod velit Deus imploratus meis precibus !

In praxi medica deprehendi omnes mihi obviam factas febres intermit-

384 *De Podagra curatione.*

tentes sanari illo pulvere, quem tibi misi, si datur sex horis ante exacerbationem cum pauco syrupo sacchari candidi; idque ita fit in tertiam vicem diebus febrilibus. Quartanæ ipsæ cedunt, ter quaterve ita tractatæ. Nec quinquina, nisi raro, opus. Estque operatio lenissima, qua pauperes quam plurimos certus sano.

Jam fere anni spatio versor in parando remedio ex calcantho vero (vitriolo cupri) ad morbum epilepticum, & jam incredibilia vidi, ut & in hystericis. Ubi perfecero videbis. Sed haud potui hic genuinum reperire, cœruleum instar saphyri, vitriolum hungaricum, ne summa quidem diligentia, & pretium offerens: quod comparare potui, fuit parum admodum cœruleum, magis viride, attramen laudabilia dedit. Vale Leydæ

1733.

*DE INCIDENDIS
humoribus.*

GAUDEBAM quando litteras vidi quibus me recreasti, quia nuntiabant te carissimum caput mitius habere; utinam tandem aliquando lenirentur cruciatus & debilitas inde reliqua! me sane dolores acerbissimi a duodecim fere annis intactum reliquere, ea tamen lege, ut quotannis verno tempore per tres menses sedulo utar, & quotidie, largissimis potibus ex agrimonia, becabunga, betonica, melissa, nasturtio aquatico in sero lactis decoctis; his certe indolentiam tribuo. Quoniam hyeme prisca monumenta doloris ægre semper persentisco. Vale
Leydæ 1734.

*DE PUERPERARUM
aut partui vicinarum variolis.*

LÆTUS intelligo ex iis quas
I 3^a. hujus mensis ad me dedi-
sti, quod meas cum syngraphis ac-
cepisses. Gratias ago pro commendato
opere. Id pulcherrima habet multa
& singularia Typographi vero du-
dum numerum ingentem habent eo-
rum qui concurrerunt ad promoven-
dam editionem, quæ jam satis felici-
ter procedit.

Quæ de mea, erga te amicitia atque
beneficentia commemoras, tribuo,
ut multa alia, animo generoso, quo
regum opes æquare soles. Sane si se-
deremus ad rationes, debitor ego ti-
bi essem, qui magno cum pudore
quotidie reputo quot nominibus tuæ
benevolentiae onerosus fuerim, &
quam fuerit exiguum illud, quod
ipse tibi efficere potui. Utinam esset
in me tibi gratum quod esset, &
utile!

utile! efficiendo illud contentus viverem. Cogitavi serio de re quæ te sollicitat; meditatust hæc respondeo; tu pondera & corrige.

Si fœmina partui proxima, aut puerpera, sana prius, succi plena & sanguinis, semperque large menstruorum evacuationi assueta, malignis corripitur variolis, forte semel haud ita multum sanguinis educerem, si resid exigeret, per æstum, plenitudinem pulsum, aliter non: quoniam a partu tanta laxitas vasorum, tam proclivis in putredinem lapsus, maxime circa systema uteri, & tam formidabilis spirituum in nervis perturbatio. Utrique dolor ad lumbos, pulsus sola æquabili velocitate peccans, lochia parca, lac nullum, sitis aucta, satis videntur arguere quod sanguis in amplissimis vasis uterinis computrescens, atque malignam ibidem inflammationem excitans, delirio atque diarrhœa fatali se manifestaverit. Notabile imprimis statim a partu, fœtu, placenta, aquis modo expulsis, abdomen molle, non jam distentum, sed flac-

cidum prorsus ; hinc vasa sanguifera paulo ante compressa , jam subito laxa , sanguinem corde expulsum facile admittunt in se , avertunt a reliquis partibus , accumulunt in arteriis venisque sitis in abdomine , præcipue uterinis locis , ubi amplissima jam, sed simul , collapsio utero , inertissima vasa. Apparet hinc quanta huic sanguini proclivitas ad putrescendum , præcipue aere nunc libere in uteri cavum admissio & veneno variolarum adeo putrefaciente jam quoque agitante omnia. En , amicissime B*** , causam quæ creditur fecisse , ut putredo hic concepta eluserit omnem curam. Magna evacuatio minuit quidem impetum motus , sed prohibet expurgationem sanguinis qui hæret in canalibus calami scriptorium æquantibus , sed inertibus jam. Summum remedium quo hæc mala avertuntur , est corpus puerperæ statim a partu fasciis latis arcte astringere, ut ita constrictum abdomen urgens viscera expellat sanguinem per patula in pelvi vasa. Cæterum puto sic simul pro-

phylactice curatum iri illam diarrhoeam quam putredini humores liquefacienti tribuo. Interim victum ex avenæ decocto, sorbendo ad uncias quatuor omni bihorio, commendo in quo pauxillum cinnamomi intabuit, & cui semper tempore usus duodecima pars vini rheuani cum paucis salis grano admixta sit. Præterea vellem tertia quaque hora diei dare pulverem hunc, qui fit ex crem. tart. gr. v. flor. sulph. gr. vi. nitri purissimi gr. ij. stibii diaphoretici bene præparati, sed non abluti gr. vj; hora vero a meridie tertia narcoticum ex tinctura opii cum spiritu vini facta ad guttas xij. ex syrupo acidi citri ad ℥ss.

Potus optimus lac duabus aquæ partibus dilutum; poma acida assa, coctave, pulles avenacæ, hordeacæ, vel ex oryza paratæ, jura carniū acido citri & paucis sale condita, etiam licita sunt. En, optime amicorum, quæ consulta offero, ut & tibi hac emendaturo opportuna sit materies cogitandi, & mihi liceat parere jussis. Vale, Leydæ 1736.

DE AUDITU GRAVI.

EUGE ! recte ! feliciter ! en tandem expectata venit epistola , venit cara : a te est , de te boni quid nunciat ? Quam sincerus gaudeo ! utinam & perficiatur tibi sanitas constans ! laudabo capellas , si nectare suo profuerint. Accepi cistulam cum fossilium calcanthorum frustis illibatis ; quæ examinata pulchra inveni ; pro quibus gratias ago maximas.

Operum Suammerdammianorum primus in folio tomus jam evulgatus est ; Januario hujus anni remissi ad te syngraphas , quæ ad eos pertinent qui subscribere pro editione. Debent igitur mittere illas syngraphas ad quemdam Bataviæ incolam qui exemplaria petat a typographis. Tomus alter etiam brevi evulgabitur , sicque finitum erit opus , sane pulcherrimum.

Dolet mihi , quod mitissima tua

filia laboret auditu gravi ; certe caraplasma de pulpis cæparum , sub cineribus assatis , cum galbani pauxillo , & olei castorei , optimum est quod novi ad hæc incommoda , potissimum quidem , quoties simul mane & vesperi , loca auribus vicina , in ambitu diu & fortiter perfricantur. Oportebit sane scrutari , si forte obstaculi quid in meatu auditorio externo , ut emolliente ex melle mercuriali injectione repurgetur locus. An cæterum bene valet ? an non cogitas de conjugio felici , dum vivis , ipsi conciliando ?

Mea filia tibi venerationis officia offert , & pulchræ B*** amicitiam , rogatque an canter crebro &c. &c.

DE VARIOLARUM curatione.

HISCE gratias ago quod certum me feceris salutis tuæ , atque indolentiæ ; hanc stabilem tibi

392 *De Variolarum curatione.*

præstet Deus precor. Gaudeo impense quod corpus lac ferat, victui multum dispari assuetum : quamdiu eo uteris, & quidem solo, recte valebis : sic vidi quam parum restat homini, ut se redimat a malo. Opes quod si uti nefas ! sed aqua & polenta Epicuro satis, ut de felicitate contenderet cum Diis, ambrosia, & nectare fruentibus. Magna sane beatitudinis pars quod filiam habeas ingenio & moribus placentem ; diu ea gaudeas in solatium vitæ. Mea illi officia sua deferenda commendavit, agitque grates pro missa melodia Baldaviana quam maximas. Sed oblita forte fuit B***, quod in opulenta olim gaza musica qua beavit Boerhaviam, jam & hanc quoque benefice inscriptam fuisse, sed eo quidem nomine magis adeo obstrictam se grata agnoscit, & querula quod nesciat rependere debitam vicem.

Quæ quæris ex me scire, libens aperirem ; sed raro in commentarios refero acta. Scis quam sim miser laboribus ! soleo pro re nata consilia

capere , remedia , & agendi rationes eligere , neque certum ex uno casu ad alium argumentari. Hinc accurate referre nequeo gesta , neque suis quoque temporibus dividere ; sic se fere res habuit. Juvenis 22. annos natus in India , robustus , dives , luxui perditæ deditus , vino , elicitis inde spiritibus , opiparis mensis , peregrinationibus , exercitiis immoderatis uti suetus , media æstate debacchatus solito jam immanius , hinc febre ardente , dolore capitis summo , vomitu assiduo , angore terribili , inquietudine perpetua , somno turbulentissimo. Amstelodamo Leydam vehitur velociter , ut consilia petat. Nihil de variolis suspicans , mitto sanguinem largiter , ocysime. Statim purgans de cremore tartari , nitro , pulpa tamarindorum , rheo , exhibeo dosi larga. Id recte purgavit. Potum exhibeo ex radicibus acetosæ pratensis , graminis , scorzonæræ , una cum tamarindis incoctis , nitro addito & succo inspissato baccarum sambuci liberaliter admisto ; unde multum ille

394 *De Variolarum curatione.*

& assidue bibit. Ad sitim vero, quæ insatiabilis illi erat, utebatur aqua cum succo recenti presso limoniorum, cum pauxillo succi ribesiorum & syrupo violaceo. Addebatur subinde & pauxillum vini mosellani. Decumbebat in lectica aperta, corio russo obducta, in cubiculo temperate frigido, apertis semper portis. Contra omnia hæc insurgebat atrocior morbus. Urina flammea, æstus exurens, profusus sudor, somnus fere furibundus, lingua sordide fusca, taurini oculi igne & sanguine suffusi. Itaque die sequenti nondum apparentibus indicibus variolarum, eadem omnia æque libere repeto; neque prohibetur adscensio incrementis per omnia mali. Sed paulo post omnis conspicua totius capitis pars ubique minutissimis punctulis rubris, proxime junctis, fœda, oculi lacrymantes, rubri, sternutatio, tussis. Serio diu meditatus, gaudeo acta quæ inflammationi adversa; metuo suppurationis & gangrenæ ditæ ventura effecta: his cavendis invigilo. Mane & vesperi pediluvia ex aqua

& vigesima parte aceti. Cavis pedum & poplitum, fermentum panis acidum, aceto & nitro permixtis, noctes diesque applico. Temporibus placentas rosaceas, aceto rosaceo, & sambucino irroratas, appono, sæpe renovandas. Jubeo sedeat erectus quantum ferre potest; decubitum in lectica, loco obscurissimo, modice frigido; silentia muta ministrantium, impero. Decoctum avenæ in aqua, cum succo limonum grato, lac ebullitatum coctum cum avena. Cerasa nigra, acidula, morellis contusis, cum suis nucleis in sero lactis cocta, per setaceum pressa, pauca saccharo grata, cum intrito pulvisculo panis biscocti, pro cibo exhibeo; nec aliud dari passus sum. Potus erat coffe cum $\frac{1}{4}$ lactis: thea bohea cum $\frac{1}{3}$ lactis, cerevisia levis, serum lactis, aqua pura cum pauxillo succi limonum. Decocto tamarindorum supra descripto utebatur toto morbi decursu, ea quotidie copia, ut semper quater interdiu alvum laxaret, usque ad quartam decimam morbi diem, Hora tertia, quo-

396 *De Variolarum curatione.*

tidie sumebat haustum soporatum ex
 aq. stillat. flor. rhead. unc. iij. opii pur.
 gran. ij. sp. sulphur. p. camp. gutt.
 vj. syrup. violar. ℥s. accedere interim
 deliria, furores, convulsiones diræ,
 obmutescentiæ. Perrexi semper eo-
 dem modo. Post diem quintum mor-
 bi, semper ad decimum quartum,
 sumpsit omni quadrihorio pulviscu-
 lum ex cinnabar. nativæ hung. gr.
 vj. flor. sulphur zij. stib. diaphor. non
 ablut. a nitro fixante ʒß. m. f. pulv.
 tenuis, divide in xij. dof. æq. Sæpe
 utebatur ad asperitatem dolentis gur-
 turis emulsione ex 4. sem. frigid. maj.
 amygdalis cum syrup. althææ Ferne-
 lii, gargarismate assiduo ex decocto
 ficuum; erant enim omnia obsessa &
 ulcerata, eo usque ut omnis corporis
 cutis una tamen foret exulcerata eo
 usque crusta, quam post diem undeci-
 mam, jam penitus aridam, quater
 interdiu oleo recens presso de amyg-
 dalis apprime inungendam curavi.
 Sensim tum vino rhenano, jure car-
 nium, refocillans vires, omnia supe-
 ravi mala. Vivit usque Legati Gal.

lorum uxor sex menses gravida, correpta virulentissimis variolis, secunda statim die effusissime erumpentibus, cum pessimis symptomatibus, maxime in cerebro, missione sanguinis liberali statim facta, decoctis similibus utens, ut bis quotidie alvum deponeret; opiato vesperi ad gr. j. similibus pulveribus, omnique alio regimine, ut prius tractabatur. Huic tamen pulres avenaceæ, jura vitulina leviora cum diu incocta oriza, cerassa recentia cocta in ebutyrato lacte cum paucopane biscocto largius oblata, respectu fœtus. In illa tanta variolarum vi, ut prorsus incredibili, sanata, integra tempestive pulchrum enixa filium, non passum variolas in utero. Id balneum vitale amnii prohibuit; vivit bene sana illa, & ille robustus vivit. Interim monendum accidere quandoque in hoc morbo, ut venenum variolarum plus noceat spiritus projiciendo penitus, quam inflammando corpus: tum æstus haud adeo magnus; pulsus creber, debilis prorsus; deliria levia, virium proje-

398 *De Variolarum curatione.*

ctio, variolæ lentæ, planæ, parvæ, depressæ, non adfurgentes; interstitia pustularum languida, pallida; certa mortis indicia. Tum feces alvi solutæ, cadaveroso fœtore, colore fusco, debilitantes, deliria, vox clangosa. His casibus methodus dicta obest. Morbus ex se lethalis. Tum rad. contrayerv. ʒj. serpentar. virg. ʒß. rutæ recent. ʒs. infund. cum aq. still. rutæ ttj. vini rhenani ʒvj. add. sacch. ʒiiij. bibat ʒi. omni hora fervide, superbibens decoctum scorzonæ ut excitentur vires. Dein pro renata instituantur regimina. Vale o amantissime! Leydæ 17to 36.

D E T H E R M A R U M
Aquis-Granensium usu.

GRATULOR tibi felicem ad balnea Aquis-granensia adventum, consilii simul & successum precor. Circa usum multa quæ addam ereberrimo usu probatis legibus, sa-

ne vix habeo. Commodissimum equidem videtur mane potare aquas, easque corporis motu promovere. Prandio dein sicco, vinoque meraco instauratum corpus pomeridiano tempore iterum excitare, ut circa vespeream molliatur balneatione, atque circa egressum ex balneo optimum est frictione abdominalia agitare, atque hypogastria imprimis, diemque finire brevi cœna. Sapienter profecto spectasti æque corporis in aëre assidue mutato concussus, itinerisque effectum in consilio, quam ipsum thermarum emolumentum; maxime cum hæc usum balnei præcedant atque sequantur; ego interim quæsitam de industria occasionem adhibebo, ut satisfaciam iis quæ a facultate mea nuperrime petivisti, sum enim tibi magis quam vellem obstrictus. Vale.
Leydæ 1736.

*D E V O M I C A
pulmonis.*

ME prehendit vomica in pulmone, spiritum præfocans ad levissimos corporis motus, a tribus abhinc mensibus quotidie increscens. Si clausa augetur, opprimeret, si vero rampitur, eventus incertus. Quidquid fiet, id omne continget ex arbitrio supremi numinis; cur ergo metuum? quid cupiam aliud? adoremus Deum! sufficit. Interim curo sedulo ut lectissima adhibeam remedia, ut leniam & maturem. Securus de exitu vixi ultra sexaginta & octo annos semper lætus. Tu vale, o optime, & vive diu & feliciter. Leydæ 16. Martii 1738.

D E D Y S P N Œ A.

EGO æger anxietates supra vires tuli : omni fere momento suffocatus a terribili dyspnœa. Accessere postea angustia hypochondriacæ exquisitissimæ. Tandem vero & diræ idæ hæc omnia pervigilem noctes egere diesque , ut vix tristius quid ferre potuerit natura humana : postremo aqua interius , oscheocele , anasarca , phimosis formidabilis una cum molestissimis symptomatibus , donec crepante epidermide aquæ se exoneraverit multum hac via : unde ulceratis partibus jam laboro. Hæc mea vita , quæ placet tamen , quia sic visum Deo , cujus absolutissimum jus in me agnosco , amo , adoro : id orans , liceat pati patienter , & cum laude infinita summi numinis , id omne quod vult ut patiar. Exterior quotidie , quod post tristissima quæque diu tolerata , serena deluceant intervalla. Dulce est de te inter hæc cogitare , qui boni viri speciem vita

tota exprimis, cui parem necdum reperi: regum certe opes animo æquas, vere generosus amicus. Doleo quod non potuerim dignas tibi vices reddere unquam, sed intra verba inania & vota steterisse omne id quod re ipsa præstitisse debueram tibi, cui semper optime volui. Vale. Leydæ 19. Jul. 1738.

Calculi in vesica suspicio.

Examinavi historiam mali hanc quæ urgetur Comes Illustrissimus. Reperpenſa, vereor ne sit calculus, olim ortus in rene, inde excussus in vesicam, ibidem jam hospitans, utinam haud increſcens! Id sane malorum concurrentium consideratio nimis videtur docere. Id vero mali hæc ætate, (a) hyeme jam præſente, in corpore priores morbos, horumque dura remedia passo; tum increſcens satis contra saluberrima medicamenta, & methodum adhibita, parum ſpei relinquunt.

Cibo utendum ex cerealibus, lenio-

(a) Octogenarius erat.

ribus

ribus oleribus, jure carniū, carne alba. Moderata copia capiendus ille, sed ter quaterve reperendo in die: potus optimus mulsa recens, parum vini & tantum levioris. Motus prodest, creber utique; sed lenis valde, ne offendat vesicam. Quies ex se hoc in malo pessima: quare oportebit lente, & sensim motum instituire, cavendo prudenter mala quæ a quiete oriuntur, neque minus illa quæ nimio motui ortum debent. Somnus plenior, & vespere mature inchoatus longe ante decimam proderit; vitando tamen incubitum in lectos plūmis gravidos.

Mane statim a somno erant deglutiendæ pilulæ quinque A, statimque forbendo super his uncias tres de apozemate B: hæc mire demulcent asperitates quæ lædunt tenerrimi sensus nervos in vesica, & natum tenesimum ad intestina: hoc idem eodem modo fieri oportet hora ante prandium, ut mane sumi debet ante jentaculum. Hora quoque sexta, vespere, idem pro vice tertia debet repeti, ut vacuis a cibo visceribus per-

luantur meatus renum & vesicæ, sed & simul etiam liberentur ab omni saburra, quæ aliter manet in corpore, & facile admodum adcrefcit, nato jam in vesica calculo. Quin aliquoties observatum fuit continuato diu satis talium usu lapidem diminutum fuisse, ac tandem quoque haud incommode depulsum ex corpore: quod utinam hic fiat! quod si tamen hisce per binos menses ea lege in usum protractis levaminis nihil obtinebitur, tum equidem oportet explorare catheteris ope an calculus ibidem certo lateat; quo quidem vere deprehenso necesse foret periclitari an manu periti Chirurgi per sectionem educi queat. Fateor quidem obstare ætatem, sed & plurima prostant exempla eorum qui altiori etiam ætate fortunato inde sanati fuerunt. Certe aliud vere exploratum remedium non habetur, & mortalibus vere cognitum. Hæc ea sunt quæ potui meditatus proferre ad hunc morbum, quæ Deus fortunare velit. Scripsi Leydæ 17⁸/₁₂ 37.

A

℥. Cassiæ recent. pulp. dr. j.
Crocī optimi gr. xv.
Mann. drach. ij.
Rhei dr. β.
Succi glycyrrhiz. dr. iv.
Terebenthin. dr. j.
F. pil. singulæ gr. iv.

B

℥. Rad. contus. recent. gramin.
unc. iij.
Scorzoner.
Sisari,
Tragopogon. an. unc. ij.
Cum aq. per horam coque, adde
Rad. recent. contus. fœnicul.
unc. j.
glycyrrhiz. unc. jβ.
Semin. fœnicul. contus. dr. vj.
Ebulliant iterum parum clauso vase,
deinde ℥bjv. decocti exhibe.

*Vixit adhuc sub iis malis ager ille
biennio : aperto post mortem cadavere,
calculus in sacco ad fundum vesicae for-
mato praegrandis inventus est : Ar-*

teria iliaca fere tota ossea : flexura quoque intestini coli : pulmo sinister fere integer consumptus apparuit.

D E T U M O R I B U S
ex hæmorrhoidibus diu male tractatis relictis , & in carcinomatis naturam conversis.

M A L U M quo laborat Illustrissimus Comes attentissimus consideravi , statimque, ut semper soleo , litteras acceptas combussi , ne ulli deinceps pateant. Doleo calamitatem miserrimam magnanimi Herois , sive respiciam morbi pertinacis atrociam , sive dolorifica quæ passus fuit , heu sine salute ! remedia , licet ex arte optima. Non censeo opus fore ut me conveniat , quia melioribus ipse utitur , & quoniam ex accurata descriptione morbi quam mihi dedisti , intelligo satis , superque , quid secundum mearum facultatum tenui-

tatem censeam agendum ad lenimen
mali, unde forte & sanatio tandem
parari queat, ita quidem ut præsens
ipse salubriora adferre haud possem.

Opus erit efficere ut cibi, potus,
medicamina, talia modo corpori præ-
beantur, quæ humores mitificent,
lubricent, viscera, excrementa emol-
liant, ea quæ ratione omnia dolo-
rum irritamenta sopiant.

Ipsa vero mala in loco nata extir-
pationem radicitus faciendam haud
admittunt: quia originem habent in
interioribus, & secta vel ucta ferocius
acerbescent: ideo putem ea modo
tractanda esse, ut carcinomata leniri
solent a prudentibus. Sæpe mitescunt
lenibus, quæ generosiori agitata sti-
mulo asperantur, & medendo ægres-
cunt. Cibi ergo ex avena, fagopyro,
hordeo, milio, secali, tritico, ori-
za, prunis, uvis passis, uvis corinthia-
cis, atriplice, beta, endivia, lactu-
ca, scorzonera, sisaro, spinachia,
tragopogono, brassica rubra, paren-
tur.

Lac, lactis cremor, ova tremula,

jara carniū , cum vegetantibus prioribus omni modo parata , caro recens assa , commendantur.

Acrida aromata , salsa , fumo durata , vel siccata in aere , condita titulo *haut gout* vel *ragout* , improbantur.

Cibi quater in die , parciorē copia simul sumpti prodēunt ; cremor recens lactis , & medulla ex ossibus bubulis , aut & lac cum saccharo optima pro jentaculo.

Potus optimus foret ex mulsa recente cum pauxillo lactis.

Pro medicamentis suadeo ut omni trihorio diei deglutiantur tres pilulæ A , sorbendo desuper binas uncias de decocto B , mane in vespere.

Extrinsecus propono ut pars afflicta quater interdū singulis vicibus semihorii spatio foveatur liquore C pannis laneis excepto calido , & humido ita retento hoc tempore : tum lenissime detergeantur , atque tegantur linimento D cum plumaceolo imposito , quod & tota nocte applicatum teneatur. Partes interim quam

minime moveantur. Glandulis ad in-
guina duris emplastrum de mucilagi-
nibus salubre. ▶

Thermæ Carolinæ omni modo pro-
derunt.

Hæc ea sunt quæ acerrima medi-
tatione dictata liberrimæ sapien-
tiorum emendationi relinquo. Deum
veneror, aspiret tuo molimini in sa-
lutem consultorum. Vale, Leydæ

17²²/₃ 35.

℞ Cremor. tartar.	} an. dr. j.
Man. optim.	
Pulp. cassiæ dr. jß.	
Succi glycyrrhiz. inspissat. dr.	
ijß.	
Terebenthin. gr. xv.	
M. F. pilul. gr. v.	

℥ Flor. althææ.
sambuc. an. unc. ß.
Fol. althææ m. iß.
verbasc. m. ß.

De Tumoribus.

Rad. althææ. dr. ij.
glycyrrhiz. unc j.
gramin. unc. iij.
Sem. contus. papav. alb. unc. j.
Cum aq. decoct. spatio horæ per pan-
num press. tbjv. exhibe.

C

℥ Aceti sambuci dr. iv.
Aq. stillat. rosar.
sambuci an. ℥ss.
Sal. ammon. dr. β.
Spir. matricar. dr. j.
Vitriol. Cypri gr. v.
M. pro fomento.

D

℞ Aceti lithargyr. unc. j.
 Sacchar. Saturn. scrup. β.
 Succī sempervivi maj. recens
 press. unc. j.
 Ung^o nutriti sine corpore unc.
 β.
 M. F. linimentum.

*D E P O D A G R A
animi ac corporis fatigationi-
bus superveniente.*

DE B I T A mentis applicatione excussi historiam morbi quo jam laborat Comes Illustrissimus, omnibusque fideliter expensis , tandem in hanc incidi sententiam.

Ex laboribus supra humanis , quos mens attentissima noctes vigilatas , dies laboriosas sustinuit per tam multos annos id effectum videtur quod cerebrum semper actuosum visceribus subduxerit spiritus digestioni dicatos. Inde crudi humores aggesti in systemate arteriæ cæliacæ , & mesentericæ , onerant splenem , jecur , pancreas , mesenterium , intestina , & officinam bilis. Causæ huic satis valida in mala accessit largus ciborum duriorum , & vini fortissimi usus , forte libidinis calidæ liberalior exercitatio , quæ ipsa in vigore ætatis

412 *De Podagra animi*,
acrius culta corpus solet enervatum
senectuti tradere.

Quæ quidem omnia ita se habere
evidentissime docent mala, flatus,
vomitus, nausæ matutinæ, nifus
partium in excretionem sanguinis us-
que, & sitis immanis, qua natura
ardet diluere acria, crassa attenua-
re, perque vias urinæ se exonerare a
saborra alte impacta.

Sola podagra medicina purgando
profundo sanguinis senilis idonea e-
quidem! sed salubris tamen, quippe
quæ unice liberet cerebrum ab inten-
tatis aliunde gravioribus capitis mor-
bis. Hinc caute tractanda, ne scilicet,
explodere virus impedita, recurrat
ad vitalia summo cum periculo.

Hinc opus erit tutis remediis vis-
cosæ, & piceæ, bilis atræ tenacitatem
incidere, & fundere per ea quæ ni-
mis non urgent; neque minus neces-
sarium mulcere acre rodens, & urens,
quod in succo atrabilario micat, quod
imprudenter motum rumpit vascula
atque ea quidem dum molitur Me-
dicus, vitæ interea viribus prospici-
endum erit.

Igitur suadeo mane hora ante jentaculum deglutiat novem catapotia A ; supersorbeat uncias sex de potu B : jentet post horam ex chocolata ; hora ante prandium sumat de iisdem catapotiiis septem ; sorbeatque super his uncias iv. de decocto B : prandeat ex jure carniū cum incoc-tis oleribus lenibus pro mensa prima. Secunda apparetur ex assa recentī cum acidulis condimentis , claudatur maturis fructibus moderate sumendis. Vini mosellani boni usus erit præ cæteris. Hoc in morbo & tenuis quoque proderit cerevisia , ita tamen ne copia sit nimia , quia timetur diabetes a profusione largiore. Vesperī hora sexta proderit capere *quinque* iterum pilulas , & sorbere uncias iv. de B. Cœna ex jure carniū oleraceo , fructibus horæis coctis , lacte , vel paratis ex avena , hordeo , oriza.

Somnus vespere mature capiendus , neque pernoctandum post decimam ; surgendum matutine , negotia peragenda tempore ante prandium ; a cœna animus esto omni cura liber.

Corporis exercitatio prorsus necessaria , quantum negotia concedunt ; quo crebrior eo rectior.

His quidem observatis prævideo omnibus occursum iri malis , atque podagram mitiorem fore , & articulis mobilitatem reddituram esse , quantum hæc autumnis & hyeme obtineri possunt.

Verum simul ac Maius mensis illuxerit , & necessarium mihi videtur , & saluberrimum , ut liber ab omni negotio ad Spadanos properet fontes , ibidemque plenis faucibus hauriat. Optimum *Geronster* , ejusque laticem continuato per sesquimestre spatium usu assumat : inde enim multum prævideo boni ; imprimis si cum exercitatione quotidiana adjuvatur vis medicata aquæ , atque etiam victu debito promoveretur actio hujusmodi ; ita enim vires corporis instaurabuntur , atque mali subigetur materies , facile deinde expedienda solius naturæ ope , unde & animo facultas integra , & corpore tum denuo libere utetur , & commode obeundi debita &

ac corporis fatigationibus &c. 415
magna munera. Id faxit Deus! scrip-
si Leydæ 17th 36.

A

℞. Aloes puriss. dr. β.
Ammoniac. dr. ij.
Boracis venet. gr. xv.
Bulb. ari recent. gr. xxxv.
Castor. gr. vj.
Curcumæ dr. β.
Rhei dr. j.
Sapon. venet. dr. iv.
Terebinth. dr. β.
M. F. pilulæ singulæ gr. iij.

B

℞. Fol. parietar.
Scabios. an. m. jβ.
Rad. recent. eryng.
Fœnicul.
Gramin.
Petroselin. an.
unc. ij.
Sal. polychrest.
Tart. vitriol. an. dr. j.

416 *De podagra animi, &c.*

Cum aq. decoct. spatio $\frac{1}{2}$ horæ addo

Glycyrrhiz. unc. jss.

Ebulliant iterum parum, dein ℥jv.
decocti exhibe. (a)

(a) Tria ultima consilia præcedentibus
litteris non sunt annumeranda, prima tamen
vice in publicum prodeunt.

F I N I S.